

MIHAI POPA

ÎNDRUMAR PENTRU RESTABILIREA SĂNĂTĂȚII

Coperta 1: Vindecarea slăbănogului de la scăldătoarea Vitezda (Ioan 5,1-16)

Ioan 5,1-16: „După acestea era o sărbătoare a iudeilor şi Iisus S-a suit la Ierusalim. Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, era o scăldătoare, care pe evreieşte se numeşte Vitezda, având cinci pridvoare. În acestea zăceau mulțime de bolnavi, orbi, şchiopi, uscați, aşteptând mişcarea apei. Căci un înger al Domnului se cobora la vreme în scăldătoare şi tulbura apa şi cine intra întâi, după tulburarea apei, se făcea sănătos, de orice boală era ținut. Şi era acolo un om, care era bolnav de treizeci şi opt de ani. Iisus, văzându-l pe acesta zăcând şi ştiind că este aşa încă de multă vreme, i-a zis: Voieşti să te faci sănătos? Bolnavul I-a răspuns: Doamne, nu am om, care să mă arunce în scăldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea mea. Iisus i-a zis: Scoală-te, ia-ți patul tău şi umblă. Şi îndată omul s-a făcut sănătos, şi-a luat patul şi umbla. Dar în ziua aceea era sâmbătă. Deci ziceau iudeii către cel vindecat: Este zi de sâmbătă şi nu-ți este îngăduit să-ți iei patul. El le-a răspuns: Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul şi umblă. Ei l-au întrebat: Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău şi umblă? Iar cel vindecat nu ştia cine este, căci Iisus se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc. După aceasta Iisus l-a aflat în templu şi i-a zis: Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ți fie ceva mai rău. Atunci omul a plecat şi a spus iudeilor că Iisus este Cel ce l-a făcut sănătos."

Coperta 2: Vindecarea slăbănogului din Capernaum (Marcu 2,1-13)

Marcu 2,5.13: „Şi văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele! Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul şi mergi la casa ta."

Prin credința în Dumnezeu putem fi tămăduiți de bolile trupeşti şi sufleteşti. Rămâne doar ca noi, în fiecare clipă, să-L poftim pe Mântuitorul Iisus Hristos să intre înăuntrul inimilor noastre: "Întoarceți-vă, copii răzvrătiți, şi Eu voi vindeca neascultarea voastră" (Ier 3,22).

Lucrarea este disponibilă şi pe internet: www.scribd.com, www.crestinortodox.ro.

MIHAI POPA

ÎNDRUMAR PENTRU RESTABILIREA SĂNĂTĂȚII

– Sacro-terapie contemporană creştină –

Text îngrijit şi completat de
Protosinghel Sofian Ardelean

Se tipăreşte cu binecuvântarea
Prea Sfințitului CALINIC
Episcopul Argeşului

Ediția întâi

Editată de Mănăstirea Brazi
Bucureşti, 1999

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE

În contextul actual al vieții, când progresul tehnic i-a dat omului tot mai multe griji şi l-a făcut să se înstrăineze de Dumnezeu, se constată frecvente cazuri de îmbolnăviri, unele incurabile. Însă omul, orbit fiind sufleteşte, caută doar vindecarea corpului prin metode chimio-terapeutice, ceea ce nu duce la redobândirea deplină a stării de sănătate.

Viața este cel mai mare dar pe care omul l-a primit de la Dumnezeu. Şi aceasta îşi are propriile legi lăsate de Dumnezeu şi transmise nouă prin Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiție. Ori de câte ori aceste legi sunt încălcate de oameni, adică se desacralizează viața, apare un dezechilibru intern şi acest dezechilibru este starea de boală, ca urmare a păcatului.

Viața trupului este sufletul, iar viața sufletului este Dumnezeu. Doar un trup unit cu sufletul său este viu şi doar un suflet unit cu Dumnezeu este un suflet plin de viață. Din acest motiv, **sacro-terapia** este o metodă de vindecare care se adresează atât sufletului, cât şi trupului, pentru restabilirea stării de sănătate, pentru revenirea la adevărata viață, pe care omul a avut-o înainte de cădere. Deci, terapia bolilor este în primul rând re-sacralizarea vieții, fără care simpla chimioterapie nu va avea succes, dacă nu s-a eliminat cauza dezechilibrului care este păcatul, prin care omul s-a înstrăinat de izvorul vieții - Dumnezeu.

Dacă nu se vindecă mai întâi sufletul care este viața trupului, atunci trupul se va afla într-un permanent dezechilibru, care în final va duce la moarte. Însă boala, suferința şi moartea nu sunt stări fireşti ale omului, ele sunt urmarea păcatului, iar ceea ce omul trebuie să omoare în el pentru redobândirea stării de sănătate şi viață veşnică, este tocmai păcatul. Acest lucru ne învață **sacro-terapia**, prezentată în această carte, prin mijloacele pe care Biserica Ortodoxă ni le pune la îndemână, aşa cum ne-au fost lăsate de Dumnezeu şi cum Sfinții Părinți ni le-au transmis nouă.

Binecuvântăm apariția acestei cărți care vine să completeze alte lucrări asemănătoare, arătându-ne totodată metodele sacre prin care omul - ca ființă pământească - poate şi trebuie să-şi împlinească vocația sa cerească.

Duminica izgonirii lui
Adam din Rai,
21 februarie 1999

† Calinic,
Episcop de Argeş şi Muscel

PREFAȚA AUTORULUI

Cu ajutorul Preabunului nostru Mântuitor şi al Preacuratei Sale Maici, am căutat, în acest îndrumar, să plasez problematica bolilor trupeşti şi sufleteşti contemporane în această dimensiune a Universului, în care fiecare om să-şi regăsească locul, să-şi recunoască neputința şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, să păşească pe drumul desăvârşirii.

Acum ştim că singura cale ce ne poate cu siguranță purifica sufletul şi trupul, este aceea a Crucii şi a suferinței, deoarece toate păcatele cer curățirea prin suferință a celui ce le-a făcut. Să acceptăm, deci, suferințele cât suntem pe pământ, să le îndurăm cu răbdare şi să rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne şteargă păcatele aici pe pământ, ca dincolo să scăpăm de ispăşirea lor.

Nu ştiu dacă am reuşit să fac acest lucru, mai ales că această lucrare este prima mea carte ce vede lumina tiparului, dedicată cititorilor români în suferință, sperând din toată inima să am îngăduința dumneavoastră.

Prin acest îndrumar, am dorit să dau, cu nevrednicie, o mână de ajutor fraților creştini aflați în neputință şi preoților iubitori de Hristos, care fac misiune evanghelică şi se ostenesc pentru apărarea dreptei credințe şi mântuirea credincioşilor ce li s-au încredințat. De aceea, rog pe preoții şi credincioşii care vor citi acest îndrumar să nu mă uite pe mine păcătosul la sfintele lor rugăciuni.

Ampla bibliografie, existentă în tezaurul patristic pe această temă, mă obligă încă de pe acum, la o revizuire, în viitorul apropiat, iar sfaturile dumneavoastră îmi vor fi de un neprețuit ajutor.

Mulțumesc Bunului nostru Mântuitor, Iisus Hristos, că a binecuvântat cartea aceasta să vadă lumina tiparului.

Mulțumesc Prea Sfințitului Calinic, Episcopul Argeşului şi Muscelului că a dat înalta binecuvântare de tipărire a acestui îndrumar. Mulțumesc tuturor colaboratorilor care au contribuit, după putere, la buna reuşită a cărții de față.

Doresc ca această lucrare să fie spre lauda lui Dumnezeu, Celui în Treime preamărit, spre cinstea tuturor Sfinților Lui, spre folosul sufletesc şi trupesc al bine-credincioşilor noştri creştini şi spre mântuirea sufletului meu, în ziua cea mare a judecății pe care o aştept.

Mihai Popa

Mănăstirea Brazi

INTRODUCERE

Sprijiniți de mult Milostivul Dumnezeu, dorim ca acest îndrumar să fie în primul rând o călăuză către Împărăția lui Dumnezeu, iar alegerea acestui drum să ne aducă mult dorita sănătate sufletească şi trupească.

Orice boală porneşte dintr-o problemă spirituală, care a dus la îndepărtarea Harului Dumnezeiesc, iar procedeele de vindecare, care nu se adresează decât trupului, nu au, din acest motiv, decât puțini sorți de izbândă.

Este necesar să cunoaştem că vindecarea de o boală are mai multe etape şi anume:

- vindecarea clinică;
- vindecarea paraclinică;
- vindecarea bacteriologică;
- vindecarea imunologică;
- vindecarea sufletească.

Prin vindecarea sufletească, care este cea mai îndelungată, se încheie practic procesul vindecării. Ea începe odată cu hotărârea de a veni la părintele duhovnic şi a împlini Taina Spovedaniei, după toate rânduielile ei, şi se încheie la împlinirea canonului dat de duhovnic, care constituie în esență tratamentul sufletesc. Nerealizarea acestei trepte de vindecare nu va duce decât la mutarea bolii dintr-o regiune în alta a corpului, fără a obține succesul deplin. În toate minunile de vindecare pe care le-a săvârşit Domnul nostru Iisus Hristos, iertarea păcatelor era urmată de vindecare. Prin iertarea păcatelor, se rupea astfel legătura dintre cauza şi efectul bolii: „Şi văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele! Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul şi mergi la casa ta." (Mc 2,5.11).

A sosit vremea ca Biserica să preia practica organizării unor instituții de sănătate moderne, preluând şi dezvoltând exemplul instituțiilor organizate prin lucrarea Sf. Vasile cel Mare, în care să fie puse în valoare atât progresul medicinei până la această dată cât şi valoarea Harică a Sfintelor Taine pe care le-a instituit Domnul nostru Iisus Hristos, aducându-ne aminte că Harul vindecării vine numai de la Dumnezeu.

În trecut, Biserica, prin slujitorii ei, a influențat întreaga viață spirituală a poporului, dând naştere şi la o atmosferă de sănătate şi curăție morală. Nădăjduim să o facă şi în viitor. Dacă lucrul acesta a fost posibil atunci când mijloacele îi erau modeste, putem spera că, şi pe viitor, Biserica va materializa acest proces de însănătoşire, pentru că va dărui omului sănătate sufletească şi trupească, bineînțeles dacă slujitorii ei vor continua să cultive cu sfințenie aceleaşi raporturi de suflet cu credincioşii, pe care le-au creat înaintaşii lor.

Pentru ortodocşi, Biserica este o realitate sacră, nu o simplă instituție lumească, având dimensiuni sociologice, terapia spirituală practicată în Ea făcând parte integrantă din procesul mântuirii. Această terapie spirituală are drept scop vindecarea chipului alterat prin păcat şi dobândirea asemănării cu Dumnezeu. Calea către această asemănare se poate desfăşura doar în sânul Bisericii, prin Sfintele Taine.

Vindecarea spirituală a omului aflat pe această cale presupune un efort către asemănarea cu Creatorul, bazat pe smerenie şi pocăință, care-l va purifica, îl va ilumina şi-l va îndumnezei.

Comunicarea cu Dumnezeu nu se poate realiza decât prin Biserică, sub ascultarea ei:

„Supune-te Domnului şi roagă-L pe El” (Ps 36,7). Dimensiunea slujirii sociale, Biserica a primit-o de la Sfântul Apostol Pavel, care strângea ajutoare materiale în Asia Mică pentru frații din Ierusalim. Astăzi, această dimensiune este slăbită, fiindcă o jumătate de secol de comunism a restrâns continuu posibilitățile Bisericii de a-şi împlini rolul în societate. „Vremea este să lucreze Domnul, că oamenii au stricat legea Ta” (Ps 118,126).

În momentul actual, când ne confruntăm cu apariția unui număr mare de boli fără leac, opera de caritate a Bisericii trebuie să ducă la înființarea lăcaşelor de sănătate mănăstireşti (bolnițe), spitaliceşti şi săteşti în care să se producă vindecarea creştinilor, pentru că viețile noastre sunt în mâinile Domnului şi nu în catastifele spitalelor, iar clipa şi ceasul pieirii nu sunt cunoscute decât Domnului. Prin urmare, ceea ce se întâmplă cu noi nu este în mâinile noastre, ci ale Domnului: „Ci şi perii capului nostru, toți sunt numărați. Nu vă temeți, voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii”(Luca 12,7).

Nici o viață rostuită după Cuvântul Domnului nu are cum să se irosească. Domnul nostru are grijă de fiecare din noi şi tot El, precum un semănător, nu iroseşte nimic din puținătatea sau bogăția experiențelor pe care le-a dăruit pe această lume. “Căci unele le face Dumnezeu prin depărtarea Sa de om, altele prin cercetare, iar altele prin purtarea de grijă”.

Lucrarea ne va ajuta să cunoaştem ce comportament trebuie să adoptăm în situațiile patologice şi ce este necesar să împlinim rapid pentru restabilirea armoniei depline. Îndrumarul urmăreşte şi scopul duhovnicesc, patriotic al educării iubiților noştri coreligionari după dreptarul ortodoxiei cu redobândirea binecuvântării, păcii şi milei divine, progresării în tot lucrul bun, care va aduce statornica fericire vremelnică şi veşnică.

E necesar să alegem cu toții drumul unei vieți curate, inspirată de cuvântul Domnului, beneficiind şi de eficiența terapiilor naturiste, care au în spate o ştiință milenară: aceea a ierburilor de leac.

Trebuie ca fiecare să observe, să se supravegheze zilnic pentru a nu se asemui celor despre care aminteşte psalmistul: “Şi, omul în cinste fiind, n-a priceput; alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte şi s-a asemănat lor” (Ps 48,12), iar cei ce se văd căzuți, să se ostenească a se ridica, căci pot face aceasta cu darul lui Dumnezeu.

Acum, la cumpăna dintre milenii, poporul nu trebuie să uite că Biserica creştină este singura în măsură, prin puterea Harului Duhului Sfânt primit de la Iisus Hristos, să continue opera de vindecare a societății. Să nu uităm cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos: “Eu sunt CALEA, ADEVĂRUL, ÎNVIEREA ŞI VIAȚA; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Şi oricine trăieşte şi crede în Mine nu va muri în veac” (In 11,25.26).

Dacă vom rămâne statornici sub ascultarea Bisericii şi a slujitorilor ei, atunci se vor adeveri şi pentru viața religioasă a poporului nostru, cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur: “Nădejdea noastră este Biserica, adăpostul nostru Biserica şi mântuirea noastră tot numai Biserica”.

Dorim ca puținele lucruri pe care le-am adunat în acest îndrumar să ajungă acolo unde trebuie, adică în cugetele şi sufletele care au nevoie de ele.

Să ne silim, cu o sfântă întrecere, a ne lumina, a veghea şi a ne ruga lui Dumnezeu, cu cea mai curată, înțeleaptă şi înflăcărată credință.

1. ASPECTE PRIVIND SĂNĂTATEA, BOALA, VINDECAREA

1.1. Sănătatea

Imediat după ce Dumnezeu l-a făcut pe om din ţărâna pământului şi i-a suflat suflare de viaţă, sufletul şi trupul său posedau o sănătate deplină, pentru că erau pătrunse de energiile divine. Astfel, Sf. Grigore Palama notează că harul dumnezeiesc completa, prin foarte multe binefaceri, insuficienţa naturii noastre. "Erau feriţi de boală (...) datorită darurilor primite la creaţie", remarcă Sf. Vasile.

Datorită păcatului neascultării proto-părinţilor noştri Adam şi Eva, am pierdut haina de lumină protectoare dumnezeiască, trecând în această lume trecătoare şi pieritoare, fiind osândiţi să ducem o viaţă care este prada multor rele şi nenorociri. Acum, sănătatea trupului, pentru orice om, nu mai poate fi un bun dobândit în mod definitiv; ea nu există niciodată în mod absolut şi de fapt nu este altceva decât un echilibru parţial şi provizoriu, o stare de mai puţină boală.

Sfântul Maxim Mărturisitorul notează la modul general: "**O viaţă bine ordonată este cauză a sănătăţii**", în schimb dezordinile spirituale se traduc inevitabil, în suflet şi trup, prin tulburări patologice.

Atunci când sufletul participă la pacea divină şi la ordinea harului, el comunică această pace şi ordine funcţiilor trupului, putându-se realiza chiar şi la vârste înaintate o uimitoare vigoare şi o tinereţe surprinzătoare.

În cazul sfinţilor, uneori trupul face dovada suferinţei şi a stricăciunii, iar alteori le este dat să manifeste în corp sănătate prin harul lui Dumnezeu, transformând soarta obişnuită a materiei. Sf. Ioan Scărarul scrie în această privinţă: "Atunci când omul este unit şi amestecat lăuntric cu iubirea dumnezeiască, se vede strălucind pe trupul său ca într-o oglindă, strălucirea şi liniştirea sufletului său, precum s-a petrecut cu Moise atunci când, după ce a fost cinstit cu vederea lui Dumnezeu, faţa sa a devenit toată plină de lumină". De aici putem trage concluzia că trupurile sfinţilor s-au făcut nestricăcioase pentru că au fost curăţite de această flacără prea curată a dragostei dumnezeieşti, fiind pătrunse de harul divin, dobândind astfel însuşirea nestricăciunii. Fiind cei dintâi care realizează în această lume premizele transfigurării şi ale Învierii asigurate întregului neam omenesc prin Hristos, ei mărturisesc înaintea tuturor oamenilor despre sfârşitul oricărei boli, despre vindecarea naturii umane totale prin "doctorul suprem al sufletelor şi al trupurilor", manifestând primele roade ale acestora şi aducând o chezăşie a sănătăţii superioare şi definitive din Împărăţia cerurilor.

E firesc deci că trebuie să preferăm sănătatea, dar cu condiţia ca să fie trăită în Dumnezeu şi pentru Dumnezeu. Întoarcerea la sănătatea fizică are sens, după învăţătura sfinţilor părinţi, în raport cu scopurile ultime ale omului şi cu mântuirea întregii sale fiinţe, care nu este cu putinţă decât prin biruinţa asupra păcatului. Dacă omul rămâne bolnav sufleteşte, sănătatea trupului nu-i slujeşte la nimic, căci el rămâne "trup" (cf. In. 6, 63) şi nu-şi foloseşte organele spre a-L slăvi pe Dumnezeu, luând la sfârşitul vieţii pământeşti destinaţia gheenei.

Sănătatea dată de Dumnezeu şi de medicină nu este aceeaşi. Dumnezeu vindecă atât sufletul cât şi trupul, iar medicina cel mult trupul, pentru scurtă durată şi precar. Deci sănătatea trupească este provizorie, iar în sănătatea sufletească se cuprinde începutul vieţii veşnice. Este importantă sănătatea sufletească şi, cu atât mai însemnată, cu cât sufletul e superior trupului (Sf. Ioan Gură de Aur).

"Dumnezeu este Cel ce dă sănătate celui ce suferă, când voieşte", zice Sf. Varsanufie, voia Sa tinzând, aşa cum am văzut, spre ceea ce este mai bine pentru fiecare din punct de vedere duhovnicesc. Deci sănătatea este un dar preţios de la Dumnezeu. Bogăţia, fără sănătate, este pentru om aproape totuna cu ceea ce reprezintă drumul pentru un om fără picioare. În zilele noastre, rareori se întâmplă ca în trupul sănătos să vieţuiască un suflet sănătos, ci în cea mai mare parte, şi aproape întotdeauna, sufletul sănătos vieţuieşte în trupul neputincios, iar sănătatea trupului îi deschide omului uşa spre multe capricii şi păcate, iar neputinţa trupului o închide (Sf. Tihon de Zadonsk).

Un bătrân oarecare deseori se îmbolnăvea. În cursul unui an s-a întâmplat să nu fie bolnav; bătrânul se mâhnea foarte mult din această pricină şi plângea zicând: "M-a părăsit Dumnezeul meu şi nu m-a cercetat" (Patericul egiptean).

1.2. Boala

Un însoţitor inevitabil al vieţii noastre este boala. Oricât am vrea s-o evităm, oricât ne-am strădui să ne păstrăm sănătatea, totuşi, cândva, aceasta se va clătina şi va cădea şi, astfel ne vom îmbolnăvi, adică ne vom găsi în patul durerii: bătrâni, tineri şi copii, bărbaţi şi femei, buni şi răi. Toţi, fără nici o deosebire, trecem prin această "probă de foc" care este boala.

Dumnezeu îngăduie lipsurile şi neajunsurile în viaţa noastră nu fără un scop anume; întotdeauna scopul lui Dumnezeu este relaţia noastră cu El. Durerea trupească are drept scop să ne determine a ne apropia de Hristos. Nu trebuie să fim dezamăgiţi dacă Hristos ne refuză ceea ce Îi cerem şi ne dă altceva mult mai important - mântuirea noastră sufletească. Sănătatea sufletească este infinit mai scumpă decât cea trupească.

O nenorocire gravă, o boală grea şi istovitoare ne nimiceşte egoismul, ne face să înţelegem că nu suntem nimic şi totodată ne determină să ne gândim la Dumnezeul Cel uitat de noi, să ne pocăim, să ne plângem păcatele, să alergăm la duhovnic şi cu durere în suflet să cerem dumnezeiasca milă, iar la sfârşit Sfânta Euharistie. Şi atunci, dar numai atunci, sufletul nostru se va uşura şi va reînvia din starea de morbiditate. E mai bine ca în toată viaţa de aici să fii bolnav cu trupul, dar cu sufletul să fii sănătos, decât să fii sănătos cu trupul, iar cu sufletul să fii neputincios.

Pentru trup, bolile sunt o băutură amară, iar, pentru suflet, o tămăduire mântuitoare. Aşa cum sarea împiedică putreziciunea cărnii şi peştelui şi nu îngăduie să se zămislească în ele viermii, tot aşa orice boală fereşte Duhul nostru de putreziciunea şi descompunerea duhovnicească şi nu îngăduie patimilor, ca unor viermi sufleteşti să se zămislească în noi (Sf. Tihon de Zadonsk).

Bolile trupeşti curăţă bolile sufleteşti (Schimonahul Macarie). În vremea bolii noi simţim că viaţa omenească este asemenea unei flori care se usucă aproape imediat după ce îşi desface petalele şi asemenea unui nor, care se risipeşte şi nu lasă nici o urmă.

Dacă te molipseşti de vreo boală, nu te deznădăjdui şi nu te împuţina cu duhul, ci

mulţumeşte-i lui Dumnezeu, că El se îngrijeşte ca să-ți procure prin această boală un bine (Avva Isaia).

Din lecția rostită către slăbănog: "Iată că te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greşeşti, ca să nu-ți fie ceva mai rău" (Ioan 5,14), cunoaştem că pricinile bolilor sunt de fapt păcatele noastre şi că, prin urmare, cea dintâi lecuire împotriva lor constă, întotdeauna, nu atât în picăturile prescrise de doctori, cât în picăturile care curg dintr-o inimă zdrobită şi înfrântă. Boala este urmarea îndepărtării harului lui Dumnezeu de omul căzut în păcat, care este moarte a sufletului şi a trupului.

Cele mai grele păcate, care au îmbolnăvit aproape în întregime societatea creştină, sunt:
- mândria;
- neascultarea (ieşirea de sub ascultarea preoților duhovnici, implicit a Bisericii);
- ateismul şi indiferența ("Zis-a nebunul întru inima sa: «Nu este Dumnezeu!»"(Ps 52,1).

În anii de pe urmă, spun Sfinții Părinți, trei păcate mari vor stăpâni şi vor pustii tot pământul: 1- necredința în Dumnezeu, 2- mândria, izvorul sectelor, 3- desfrânarea, cu toate fiicele ei.

Toate trei sunt simbolizate alegoric în Apocalipsă prin cei trei de şase - 666 (Ap 13,18). Aceste zile, prevestite de Sfânta Scriptură şi de Sfinții Părinți, cu mulți ani în urmă, le trăim acum.

Moartea sufletească, produsă de aceste păcate grele, a dus la apariția bolilor în care vindecarea este aproape imposibil de realizat. În boală, înainte de a apela la doctori şi medicamente, foloseşte-te de rugăciuni (Sf. Nil Sinaitul).

În vremea bolii, fiecare trebuie să se gândească şi să spună: "Cine ştie? Poate că în boala mea mi se deschid porțile veşniciei". Cel ce se însănătoşeşte după boală, îndeosebi după una serioasă şi primejdioasă, trebuie să simtă şi să spună: "Mi s-a dat de sus un termen de amânare, ca să mă pocăiesc şi să-mi îndrept viața potrivit poruncii lui Hristos".

Pravila bisericească ne mărturiseşte că:
- Boala este urmare a păcatului strămoşesc şi ne serveşte ca introducere sau aducerea aminte de ceasul morții (Fac 3,17-19). "În tot ceea ce faci, adu-ți aminte de cele de pe urmă ale tale şi în veci nu vei păcătui" (Sirah 7,38).
- Dumnezeu sloboade bolile sub diferite forme şi scopuri, pe care Providența le urmăreşte pentru binele oamenilor:
- Uneori, boala arată lucrurile Providenței şi atotputernicia lui Dumnezeu (Ioan 9,3.11.4).
- Alteori, boala este un rău preventiv, spre a nu aluneca în păcate mai mari (2Cor 12,7-10).
- Iar alteori, boala este o răsplată a păcatelor (Exod 15,16; Ioan 5,14).

Numai pe cei răi şi nevrednici boala îi duce la deznădejde şi păcat. Pe cei credincioşi - ca pe Iov - ea îi încearcă şi le sfinţeşte trupul şi sufletul, ca şi lui Lazăr (Ioan 11,1-44; Luca 16,20-22). Să nu uităm că puterea lui Dumnezeu în cei neputincioşi se desăvârşeşte şi că prin multe suferințe ne este dat să intrăm în împărăția lui Dumnezeu.

"Fiule, în boala ta, nu fi nebăgător de seamă, ci te roagă Domnului şi El te va tămădui. Depărtează păcatul, tinde-ți mâinile spre faptele cele drepte şi-ți curățeşte inima de toată călcarea de lege".

"Să aduci tămâie şi jertfă de pomenire din floarea tămâiei, şi junghie jertfe grase, pe cât te ajută puterile. Apoi dă rând doctorului, că şi pe el Domnul l-a făcut; şi să nu se depărteze de lângă tine, fiindcă şi el este de trebuință, că uneori izbânda este în mâinile lui. Că şi el se roagă Domnului ca să-l ajute în meşteşugul lui şi tămăduire să dea spre însănătoşirea bolnavului".

"Cel ce păcătuieşte față de Ziditorul său să cadă în mâinile doctorului! Domnul scoate leacurile din pământ şi omul înțelegător nu le dispretuieşte.

Oare nu din lemn s-a îndulcit odinioară apa, pentru ca Dumnezeu să-şi vădească puterea Sa? şi El însuşi a dat oamenilor ştiință, ca să Se preamărească întru lucrurile Sale cele minunate. Cu acestea vindecă doctorul şi alungă durerea, iar spițerul pregăteşte din alifiile sale, aşa încât lucrurile Domnului să nu contenească; şi sănătatea, poruncită de El, să stăpânească pe fața pământului" (Sirah 38 ,4-15).

Esențial, pentru om în general şi pentru cel bolnav în special, este ca el să obțină trezvia lăuntrică, păzirea minții şi curăția inimii, singurele mijloace de a ne întoarce la harul desăvârşit al Duhului ce ne-a fost dat la început prin botez.

"Până la o vreme va suferi cel îndelung-răbdător, după aceea-i va răsări veselia".

1.3. Vindecarea

Pocăința şi mărturisirea noastră sinceră trebuie să facă începutul vindecării noastre. Ca să ajungem la însănătoşirea trupească, este necesar ca mai întâi minunea să se întâmple înlăuntrul nostru. Adică, mai întâi trebuie să ne lepădăm de omul cel vechi şi să ne îmbrăcăm cu cel nou. Hristos se află întotdeauna aproape de noi, lângă noi, gata să ne ajute; este suficient să-L chemăm. De aceea Domnul ne avertizează: "În lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți ! Eu am biruit lumea".

Vindecarea omului poate fi prezentată în următoarele etape:
- vindecarea clinică, pusă în evidență prin dispariția simptomelor de boală;
- vindecarea paraclinică, concretizată prin revenirea analizelor la parametrii normali;
- vindecarea bacteriologică, constatată în urma dispariției agresorilor biologici;
- vindecarea imunologică, pusă în evidență de apariția anticorpilor specifici de individ;
- vindecarea sufletească finalizată odată cu îndeplinirea canonului dat de duhovnic şi împărtăşirea cu vrednicie cu Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos.

Foarte important este să parcurgem în totalitate cele cinci trepte ale vindecării, care-l vor ajuta pe om să-şi pună în valoare puterile fizice şi spirituale existente în ființa sa, să pătrundă în cele mai ascunse taine ale vieții, îndumnezeindu-şi firea omenească prin har şi transformându-şi personalitatea sa într-un mediu de acțiune a energiilor divine.

Pentru a fi mai convingători în ce priveşte necesitatea restabilirii fără răgaz a fiecăruia dintre noi, vă prezentăm didactic, la Anexa 1, schema procesului de vindecare în creştinism. De asemenea, aceasta ne va fi de un real folos şi pentru înțelegerea clară a informațiilor prezentate, legate de scopul vieții creştine.

"De vei asculta cu luare aminte glasul Domnului Dumnezeului tău şi vei face lucruri drepte înaintea Lui şi vei lua aminte la poruncile Lui şi vei păzi legile Lui, nu voi aduce asupra ta nici una din bolile, pe care le-am adus asupra Egiptenilor, că Eu sunt Domnul Dumnezeul tău care te vindecă" (Ieşirea 15,26).

Chiar atunci când ne credem deplin sănătoşi, boala se află deja în noi şi va fi de ajuns să slăbească unul sau altul din mijloacele noastre de apărare pentru ca ea să apară într-o formă sau alta. De aceea, boala şi suferinţele nu trebuie considerate ca realităţi autonome, de natură pur fiziologică, ce pot fi tratate într-un mod exclusiv tehnic şi numai în plan corporal.

Medicina actuală trebuie să-l ajute pe bolnav să-şi asume bolile şi să-l facă să creadă că starea sa şi destinul său se află cu totul în mâinile lui Dumnezeu şi că tehnicile medicale foarte mult avansate nu rămân decât mijloace prin care poate lucra dumnezeirea, pentru că Domnul a dat inteligenţa şi ştiinţa oamenilor. În concluzie, bolnavul trebuie, prin colaborarea dintre ştiinţă şi credinţă, să treacă de la un mod pasiv de a-şi trăi boala, aşteptând vindecarea şi uşurarea numai de la medicină, la un mod activ, printr-un elan personal, cerând Creatorului harul vindecării.

În cazul vindecării bolnavilor mintali, bibliografia patristică ne mărturiseşte: boala poate fi produsă şi reprodusă, extinsă, dezvoltată, multiplicată şi întărită şi uneori chiar întrupată, de "puterile întunericului şi ale răutăţii". Diavolii pot deveni unul din principalele izvoare ale bolilor, manifestându-se cel mai adesea prin ele în mod indirect, dar uneori şi mijlocit, ca în cazurile de posesiune, ocupând atunci ei în om locul gol al lui Dumnezeu. Demonii însoţesc stările patologice create, strecurând în sufletul suferinzilor gânduri de descurajare, de tristeţe, de acedie, de iritare, de enervare, de disperare, de revoltă. Când există asemenea situaţii, Domnul nostru Iisus Hristos ne dă foarte clar soluţia vindecării: "Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar veţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, şi se va muta, şi nimic nu va fi vouă cu neputinţă. Dar acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune şi cu post" (Matei 17,20-21).

Cu aceste situaţii, oamenii înduhovniciţi sunt uneori chiar mai loviţi decât ceilalţi oameni. Explicaţia, în acest sens, ar avea două motive: 1- iconomia dumnezeiască, 2- acţiunea directă a demonilor care caută, în acest mod, să-i tulbure, să le perturbe activitatea lăuntrică, să-i deturneze de la sarcina lor esenţială.

Este important să reţinem că Dumnezeu, fără a fi vreodată cauza bolilor şi suferinţelor, poate totuşi să le autorizeze şi să le folosească în vederea progresului spiritual al omului şi pentru zidirea duhovnicească a celor din jurul lui. Cel afectat primeşte în acelaşi timp puterea de a folosi necazurile care vin asupra sa spre binele său duhovnicesc. Dumnezeu pune unele limite lucrării diavoleşti (cf. Iov 12,2.6) şi nu permite ca omul să fie ispitit peste puterile sale (1Cor 10,13). Iar cei ce vor reuşi să suporte relele diavoleşti în ei, vor dobândi imense binefaceri spirituale pe care altfel, după voia lor proprie, nu le-ar fi putut cunoaşte.

Mântuitorul ne învaţă de asemenea că, în reuşita vindecării semenilor noştri aflaţi în suferinţă, să ne implicăm cu toţii, pentru că nenorocirile sunt legate atât de păcatele celor loviţi de ele, cât şi de păcatele omenirii întregi. De aceea El îi cheamă pe toţi la pocăinţă. "Fiecare dintre noi este vinovat în faţa tuturor pentru toţi şi pentru toate" (Dostoievschi).

Mulţi oameni duhovniceşti, în faţa bolilor personale sau ale celor de care ei se ocupă, cer lui Dumnezeu, în primul rând, nu vindecarea trupească pe care îndrumarul a prezentat-o sub cele patru aspecte ale ei, ci vindecarea sufletească, care este mai de folos şi aduce mai multe binefaceri din punct de vedere duhovnicesc, iar în acelaşi timp face să se rupă legătura dintre cauza şi efectul bolii la nivel spiritual. Dobândind vindecarea sufletească, Sf. Ioan Hrisostom ne precizează că Dumnezeu "... a vrut să ne facă mai buni, mai înţelepţi şi mai supuşi voinţei Sale, ceea ce este temeiul a toată mântuirea".

Tot legat de aceeaşi însănătoşire sufletească, Sf. Isaac Sirul scrie: "Priveghează asupra ta şi ia seama (...) la mulțimea leacurilor pe care ți le trimite adevăratul Doctor pentru sănătatea omului tău celui dinăuntru. Dumnezeu trimite bolile pentru sănătatea sufletului".

Parcurgând toate cele cinci trepte ale vindecării, mai întâi avem prilejul de a ne arăta şi de a ne întări credința, iar în al doilea rând vom dobândi virtutea fundamentală a răbdării şi chiar de a atinge treapta ei cea mai înaltă - răbdarea în durere. "Prin răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre" (Lc 21,19). Din răbdarea astfel dobândită decurg numeroase bunuri spirituale cum ar fi de exemplu nădejdea, smerenia, recunoştința. "Suferința aduce răbdarea, şi răbdarea încercare, încercarea nădejde" (Rom 5,3-4).

Iar dacă vindecarea întârzie, Sf. Varsanufie sfătuieşte: "Fiți atenți la capătul răbdării, nu disperați, nu descurajați". Căci Dumnezeu este aproape, El care zice: "Nu te voi lăsa, nici nu te voi părăsi"(Evr 13,5). Din punct de vedere duhovnicesc, poate fi mai profitabil pentru bolnav să nu primească de la Dumnezeu o vindecare imediată. Iar când trebuie să suferim asalturile bolii, Apostolul a zis: "Când sunt slab, atunci sunt tare" (2Cor 12,10).

Şi dacă boala trebuie să ducă la moarte, nu trebuie să ne temem mai mult, căci, precum învață Sf. Ap. Pavel: "Dacă acest cort, locuința noastră pământească se va strica, avem zidire făcută de la Dumnezeu, casă nefăcută de mână, veşnică, în ceruri" (2Cor.5,1).

Când cerem prin rugăciune, în mod sistematic, numai vindecarea trupului, facem dovada unei iubiri egoiste de sine, dorind cu orice preț îndeplinirea propriei noastre voințe. Dar uneori Dumnezeu ne amână vindecarea spre a ne uni mai strâns cu El, prin conformarea voii noastre cu a Sa. Voința dumnezeiască înseamnă vindecarea sufletului şi a trupului operată de Hristos, dar şi slăvirea lui Dumnezeu, pentru care oferă prilej orice boală şi orice neputință.

Parcurgerea în totalitate a celor cinci trepte ale vindecării apare ca o datorie pentru creştin, după cum notează, de pildă, Sf. Isaac Sirul: "Cel ce este bolnav şi îşi cunoaşte boala trebuie să ceară tămăduire".

Hristos Doctorul, care a venit printre oameni pentru a vindeca bolile sufleteşti, n-a ezitat niciodată să-i uşureze de bolile şi neputințele lor trupeşti pe cei ce-L rugau. El n-a văzut în ele o durere necesară şi a dat pildă în ce priveşte atitudinea pe care se cuvine s-o adoptăm împotriva lor. El nu ezită niciodată să Se prezinte oamenilor ca doctor: "Nu cei sănătoşi au trebuință de doctor, ci cei bolnavi" (Mt 9,12; Mc 2,17; Lc 7,31).

"Acesta neputințele noastre a luat şi bolile noastre le-a purtat" (Mt 8,16-17; Is 53,5). În acest sens, Sfinții Părinți şi întreaga tradiție a Bisericii au grijă să-L prezinte atât ca "Doctor al trupurilor" cât şi ca "Doctor al sufletelor".

Chemându-i pe cei doisprezece ucenici ai Săi, Hristos le transmite puterea Sa de tămăduire: El face din ei doctori după asemănarea Sa, dându-le puterea de a porunci duhurilor necurate şi de a le izgoni (Mc 6,7; Lc 9,1), precum şi de a tămădui toată boala şi toată neputința (Mt 10,1.8; Lc 9,2). Această putere tămăduitoare a fost transmisă apoi ierarhiei bisericeşti şi se menține în continuare până la sfârşitul vieții pământeşti.

Hristos rămâne totuşi "singurul Doctor" căci, prin apostoli şi sfinți, El este întotdeauna Cel care vindecă. Atunci când Sf. Antonie săvârşea o minune, întotdeauna mulțumea lui Dumnezeu. El le reamintea bolnavilor că puterea de a vindeca nu este a lui, nici a nimănui altcuiva, căci acest fapt Îi este rezervat numai lui Dumnezeu. Cei vindecați erau învățați să

mulțumească nu lui Antonie, ci numai lui Dumnezeu. Şi însuşi Sf. Antonie precizează: "N-am această putere de a vindeca (...), eu nevrednicul. Tămăduirea este lucrarea Mântuitorului; El se milostiveşte, în tot locul, spre cei ce-L cheamă. Domnul Şi-a plecat urechea la rugăciunea mea şi Şi-a arătat iubirea Sa de oameni, descoperindu-mi că va tămădui (...)".

Pentru a-i acorda omului vindecarea pe care acesta o cere, Dumnezeu nu-i cere decât un lucru, să se roage Lui cu credință: "Toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi" (Mt 21,22), iar Sf. Apostol Iacov (Iac 5,16) recomandă: "Rugați-vă unii pentru alții, ca să vă vindecați".

Să ne obişnuim să ne rugăm Sfinților nu numai ca unor rugători şi mijlocitori, ci şi, în acelaşi timp, ca unii care au ei înşişi puterea de a vindeca, fiind îndumnezeiți prin har şi făcuți părtaşi ai Vieții şi Puterii dumnezeieşti. Să ne rugăm mai ales Născătoarei de Dumnezeu, cea dintâi dintre persoanele umane care a fost deplin îndumnezeită şi preamărită, "mângâierea celor necăjiți şi vindecarea celor bolnavi, nădejdea celor fără de nădejde, ajutorarea celor fără de ajutor, izvor nesecat şi nesfârşit de tămăduire, care face minuni şi izvorăşte tămăduiri".

În încheierea acestor câteva considerații legate de noțiunea de vindecare, amintim creştinilor că nu există nici o piedică de a face apel, în caz de nevoie, la medici şi de a aplica remediile preconizate de ei. Sf. Vasile notează în acest sens: "Este o încăpățânare să refuzi ajutorul artei medicilor".

În funcție de starea duhovnicească a fiecăruia, Sf. Varsanufie scrie: "Cât despre arătarea la doctor, celui mai desăvârşit îi e propriu să lase totul pe seama lui Dumnezeu, chiar dacă lucrul acesta îi este cu greutate. Iar cel mai slab, să se arate doctorului pentru că nu poate încă să se încredințeze cu totul Proniatorului său".

Foarte important este ca, oricând se recurge la medici şi la medicamente, să nu se uite niciodată că Dumnezeu este întotdeauna Cel care vindecă prin ele. Medicina şi leacurile ei nu sunt decât mijloace ale Providenței divine care face să strălucească peste toți soarele slavei Sale (Mt 5,45). În vindecare, ca şi în boală, omul nu trebuie să piardă din vedere scopul său ultim, care este mântuirea totală şi definitivă a ființei sale întregi, în Iisus Hristos.

2. ETAPELE RESTABILIRII SĂNĂTĂȚII SUFLETEŞTI ŞI TRUPEŞTI

Restabilirea sănătății sufleteşti şi trupeşti în viața creştină se poate dobândi parcurând următoarele etape:
1. Intrarea sub ascultarea unui părinte duhovnic iscusit;
2. Rugăciunea sub ascultare;
3. Postul sub ascultare.

2.1. Intrarea sub ascultarea unui părinte duhovnic

2.1.1. Aspecte despre ascultare

Rari sunt cei ce cunosc taina ascultării. Cel ce ascultă este mare înaintea lui Dumnezeu. El imită pe Hristos Care ne-a dat El însuşi pilda ascultării. Cel ce ascultă şi-a pus toată nădejdea în Dumnezeu şi de aceea sufletul său este pururea în Dumnezeu şi Domnul îi dă harul Său. Domnul iubeşte sufletul ascultător şi dacă-l iubeşte, îi dă ceea ce sufletul a cerut de la Dumnezeu. Cel ce ascultă este înger pământesc, dacă face ascultare fără cârtire şi cu simplitate. Duhovnicul, pentru creştin, este întocmai ceea ce este calapodul pentru încălțăminte, tiparul pentru cărămizi.

Spitalele de psihiatrie ar fi goale dacă creştinii s-ar mărturisi drept, curat, cu sinceritate, smerenie şi ascultare, la duhovnici distinşi, fie ei şi severi, după care să se împărtăşească cu vrednicie.

Ca printr-o sită este cernută întreaga omenire. Trec anii peste noi, suntem surzi la clopotele Bisericilor care ne cheamă la pocăință şi doar când vine moartea, durerea şi boala, îngroziți că toată ştiința medicală nu poate face nimic corpului nostru ruinat, atunci alergăm la rugăciunile preoților. E cam târziu! Totuşi ... dacă această nădejde este sinceră, din inimă, ca a tâlharului de pe cruce, atunci mila lui Dumnezeu vine chiar în ceasul acela să aline durerea celui ce-L strigă cu disperare.

Metamorfozând rolul părintelui duhovnic, acesta introduce pe bolnav în sala de aşteptare a Doctorului trupului şi sufletului nostru. Părintele duhovnic pătrunde dincolo de atitudinile şi gesturile convenționale, în spatele cărora ne ascundem personalitatea atât de alții cât şi de noi înşine. El sesizează persoana unică, cea după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu.

Când ne îndreptăm către duhovnic, nu cerşim doar iertarea păcatelor, care să ne ofere nădejdea mântuirii, ci mai ales aşteptăm întărirea voinței, pentru a nu mai păcătui, ştiind prea bine că voința de până acum nu ne-a ajutat suficient, n-am învățat a o folosi. Această întărire a voinței se face în mod sigur prin rugăciuni şi prin împlinirea canonului ce-l primim, dar mai ales prin alegerea căii de a nu mai păcătui. Iar CALEA, duhovnicul este dator să ne-o arate, să ne încurajeze să călcăm pe ea, să ne ia de mână şi să ne conducă paşii noştri neştiutori, nehotărâți pe deplin, neînvățați la acest mers întru curățire, în lumina totală. Să făptuim astfel şi când suntem singuri, să putem fi văzuți de oricine fără să ne ruşinăm.

Sfatul duhovnicului are mare valoare pentru credincios. Dacă duhovnicul ne va da tămada cea mai potrivită pentru boala noastră, în mod sigur ne vom vindeca. Dacă ascultăm de părintele nostru duhovnic, dacă avem încredere în el, să nu ne fie teamă că suntem

povățuiți greşit. Dumnezeu va găsi întotdeauna mijlocul prin care să ne descopere adevărul. A trăi în ascultare, înseamnă să ne facem inima sensibilă la orice schimbare duhovnicească din viața noastră. Cine nu ascultă de duhovnic, nu ascultă nici de Dumnezeu.

Puțin contează dacă părerea părintelui nostru duhovnic este imperfectă. În măsura în care sunt împlinite poruncile în ascultare şi credință în Hristos, Dumnezeu va îndrepta faptele noastre. Ceea ce părea fals se va adeveri. În schimb ceea ce părea desăvârşit, după judecata noastră, nu va fi, adesea, decât reflexul voinței noastre păcătoase şi Dumnezeu nu va mai fi cu noi."Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, şi cel ce se leapădă de voi, se leapădă de Mine" (Luca 10,10).

Fără ascultare, fie el patriarh, episcop sau preot, mirean sau călugăr se poate pierde, pentru că Dumnezeu îl părăseşte pe acela care are prea multă încredere în propria sa inteligență. Dacă suntem gata să ne urmăm duhovnicul şi să avem încredere în el, Dumnezeu sfârşeşte întotdeauna prin a rândui lucrurile întru-un sens pozitiv.

Taina ascultării este una din realitățile cele mai serioase pe drumul mântuirii. Toată lucrarea este a lui Dumnezeu. Preotul numai deschide gura, iar toate le face Dumnezeu.

În om pot sălăşlui trei voințe: 1 - voința sa, 2 - voința diavolului şi 3 - voința lui Dumnezeu. Cea din urmă, voința lui Dumnezeu, nu o putem afla decât prin gura părintelui nostru duhovnicesc la scaunul Tainei Sfintei Spovedanii.

Când vine moartea, pe suflet îl iau diavolii, dacă n-a făcut voia lui Dumnezeu. Aceste duhuri rele nu fug de noi decât atunci când văd asupra noastră harul lui Dumnezeu (flacără dumnezeiască ce-l înconjoară pe omul ascultător), pe care îl vom dobândi în urma ascultării de duhovnic. Lumea şi pofta trec, dar cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac.

Ascultarea este o renunțare totală la voința personală şi la cea a diavolului. Aceasta este calea pe care trebuie să o urmăm pentru a deveni liberi, pentru a auzi în inima noastră vocea Duhului Sfânt. Toți câți s-au mântuit au făcut ascultare, fără ascultare neajungându-se acolo unde dorim să fim şi să rămânem pentru veşnicie.

Adevăratul ascultător urăşte voia sa şi o acceptă pe cea a părintelui său duhovnicesc. Pentru aceasta primeşte libertatea de a se ruga lui Dumnezeu cu minte curată şi sufletul său contemplă liber, fără gânduri, pe Dumnezeu şi se odihneşte întru El. El vine degrabă la iubirea lui Dumnezeu, datorită smereniei şi pentru rugăciunile părintelui său duhovnicesc.

Sfinții Părinți au pus ascultarea mai presus de post şi rugăciune, fiind mucenicie de bunăvoie. Pentru că, din nevoințe ascetice făcute fără ascultare, se naşte slava deşartă, dar cel ce ascultă face totul aşa cum i se spune şi nu are motiv să se trufească. Dacă îngerii căzuți ar fi păzit ascultarea, ar fi rămas în ceruri şi ar fi cântat întru slava Domnului. Şi dacă Adam ar fi păzit ascultarea, atunci el şi neamul lui ar fi rămas în Rai.

Ascultarea e mai mare ca jertfa, după învățătura Sfintei Scripturi. "Şi se vor binecuvânta prin neamul tău toate popoarele pământului, pentru că ai ascultat glasul Meu" (Facerea 22,18 - momentul când Dumnezeu îi încearcă ascultarea lui Avraam, prin porunca de a jertfi pe unicul său fiu Isaac).

Dacă ne vom pune întrebarea cine este preotul (duhovnicul), atunci vom putea

spune următoarele: Preotul este un om al lui Dumnezeu şi chemat de Dumnezeu la cinstea aceasta a preoției. Nimeni nu este mai mare ca preotul pe pământ. Şi după moartea sa, preotul tot preot rămâne când se va scula la Judecata cea Mare. Harul preoției nu se şterge niciodată. "Fraților, ascultați pe mai marii voştri şi vă supuneți lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă" (Evr 13,17).

În fiecare parohie este un om care este al tuturora, pentru că e părintele sufletesc al tuturor, care este chemat ca martor, ca sfătuitor ori ca reprezentant în toate actele cele mai solemne ale vieții, care ia pe om de la sânul mamei sale şi nu-l lasă decât la mormânt, care binecuvântează ori sfințeşte leagănul, nunta, patul morții şi sicriul, un om la picioarele căruia creştinii merg a depune mărturiile lor cele mai intime, un om care, prin starea sa, este mângâietorul tuturor nenorocirilor sufletului şi ale trupului, un om care ştie toate şi al cărui cuvânt cade de sus asupra inteligențelor şi asupra inimilor cu autoritatea unei misiuni dumnezeieşti.

Preotul, în scaunul spovedaniei, împlineşte trei lucrări:
1 - PĂRINTE, 2 - DOCTOR, 3 - JUDECĂTOR
Poartă în el Duhul Sfânt şi prin Duhul Sfânt ne iartă păcatele.

Dacă am vedea slava Harului Dumnezeiesc în care slujeşte preotul, atunci la această vedere am cădea la pământ, şi dacă preotul însuşi s-ar vedea în ce slavă cerească stă când îşi săvârşeşte slujirea sa, ar deveni un mare nevoitor (ascet) ca să nu întristeze cu nimic Harul Duhului Sfânt care viază în el.

Preotul cunoaşte pe Domnul prin Duhul Sfânt şi asemenea unor îngeri vede cu mintea pe Dumnezeu. Are destulă putere să desfacă mintea noastră de cele pământeşti şi să o statornicească în Domnul. Cine-l întristează pe preot, îl întristează pe Duhul Sfânt care viază în el.

Un preot bun poate transforma duhovniceşte şi poate mântui mii şi mii de suflete. Dar şi credincioşii iubitori de Hristos, prin rugăciunile lor, pot schimba viața şi sufletul preotului mai puțin bun.

Toate slujbele săvârşite de preoți hirotoniți canonic de Biserică sunt primite la Dumnezeu, indiferent de viața lor personală, căci nu ei, ci harul Duhului Sfânt primit la hirotonie lucrează prin ei şi săvârşeşte toate. Preotul este numai un slujitor, un colaborator al Harului, un mijlocitor între Dumnezeu şi oameni. El numai cât rosteşte cu cuvântul şi Duhul Sfânt care lucrează prin episcopi şi preoți toate le săvârşeşte.

Ştiind că zilele vieții noastre sunt tot mai puține, că părinții duhovniceşti iscusiți sunt tot mai rari, iar setea de cuvânt de folos este tot mai mare, să cerem de la Dumnezeu, prin rugăciune şi lacrimi, păstori cu râvnă fierbinte către Dumnezeu.

Are Dumnezeu încă destui aleşi necunoscuți, care pot să călăuzească sufletele pe calea mântuirii. Iar calitățile unui duhovnic bun sunt acestea:
- să fie mai întâi om de rugăciune;
- să iubească biserica şi pe toți oamenii;
- să fie smerit şi blând cu cei smeriți care se căiesc de păcatele lor şi aspru cu cei leneşi, care nu merg la biserică şi nu părăsesc păcatele;
- să nu fie iubitor de bani şi de lucruri pământeşti, nici să fie iubitor de laudă şi cinste;
- iar cununa tuturor, să fie gata la nevoie a-şi pune viața şi sufletul pentru Biserica lui Hristos şi pentru fiii săi sufleteşti.

Creştinul îşi poate schimba duhovnicul în următoarele situaţii:

- duhovnicul său a decedat;
- duhovnicul său îl nemulţumeşte, deoarece nu-l spovedeşte cu răbdare, după canoane;
- este rudă cu preotul din sat;
- duhovnicul spovedeşte în comun;
- preotul este prea tânăr şi nu are timp să asculte spovedania fiecăruia;
- s-a smintit de duhovnic.

Însă nimeni nu-şi poate schimba duhovnicul, fără voia celui dintâi, dacă este în viaţă. Cel mai bine şi canonic este ca fiecare creştin să se spovedească la preotul parohiei respective rânduit de Dumnezeu, căci toţi preoţii au acelaşi har.

Nimeni nu poate vorbi de rău pe slujitorul şi robul Domnului - preotul. El spre această slujbă e sfinţit. Şi când o săvârşeşte, chiar păcate de ar fi făcut cumva, el e curat şi luminat ca şi îngerul. "De va avea şi învăţătură şi aşezare nedreaptă, să nu-l ascultaţi pe el. Iar, de va învăţa drept, apoi la viaţa lui să nu vă uitaţi, ci cuvintele lui să le ascultaţi... Deci, de nu-l vei asculta pe el, te vei osândi" (Sfântul Ioan Gură de Aur).

Satana nu-i poate suferi pe slujitorii preoţeşti pentru că ei aduc jertfa cea fără de sânge prin care este biruit şi ruşinat. De aceea ei încearcă să bârfească pe slujitorii Domnului Hristos, cei sfinţiţi prin Duhul Sfânt, ca să îndoiască pe credincioşi, şoptindu-le multe bârfeli la urechi. Domnul Dumnezeu, însă, nu îngăduie aceasta şi le va cere El odată socoteală pentru faptele lor.

Precum focul curăţă fierul, transformându-l din rece şi negru în arzător şi luminos, tot astfel Dumnezeu curăţă de păcate şi sfinţeşte pe preoţii Săi liturghisitori. Îngerii vin şi iau toate păcatele preotului ce sunt scrise pe foi albe de hârtie şi le aruncă în foc, pentru că "Sângele cel Sfânt al lui Hristos le-a curăţat", iar preoţii rămân curaţi şi luminaţi. Preoţii sunt făcuţi vrednici de împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Fiului lui Dumnezeu, pentru ca şi ei să îndrepte şi să sfinţească pe credincioşi.

De va avea cineva oricâte cărţi şi, citindu-le, să se ostenească a face fapte bune cât de multe, dar de nu va avea duhovnic, nu se poate mântui, fiind cuprins de boala neascultării. Toate patimile, puţin câte puţin, se vindecă prin ascultare. Vindecarea şi, în final, mântuirea stă în deasa sfătuire şi, unde nu este deasă sfătuirea, cad sufletele ca frunzele.

În concluzie, rolul capital al duhovnicului este de a fi călăuză şi îndreptător al credinciosului, ajutându-l să se desprindă din amorţeala păcatului şi a morţii şi să afle Raiul prin pocăinţă, smerenie şi iubirea de vrăjmaşi.

2.1.2. Cuvânt din Patericul egiptean

A zis un stareţ: "Cel ce stă în ascultare, la un părinte duhovnicesc, mai mare plată are, decât cel ce stă în pustie şi de sine petrece".

Şi zicea: "A spus unul din stareţi: am văzut patru rânduieli în ceruri. Întâia rânduială este a omului bolnav, care laudă pe Dumnezeu. A doua rânduială este a aceluia ce are iubire de străini şi pe aceasta o slujeşte. A treia rânduială este a aceluia ce vieţuieşte în pustie şi nu vede om. A patra rânduială este a aceluia ce stă în ascultare la un părinte duhovnicesc şi i se supune, pentru Dumnezeu.

Iar acela ce avea ascultarea, purta un brâu de aur şi avea mai mare slavă decât ceilalţi. Deci,

am zis celui ce mă purta pe mine: cum de are mai multă slavă acest călugăr decât ceilalți ? Iar acela răspunzând mi-a zis: De vreme ce cel ce iubeşte pe străini, a sa voie face, asemenea şi pustnicul, de a sa voie se duce în pustie, iar cel ce are ascultare, toată voia sa lăsându-şi, se supune lui Dumnezeu şi părintelui său duhovnic, pentru aceasta mai mare slavă decât ceilalți are.

Deci, acum ştiți, o fraților, că bine este a face ascultare pentru Dumnezeu, auzindu-i în parte, cinstea şi slava faptelor ei, căreia şi cuvinte de laudă îi voi cânta, ca să o cinstesc:
O, ascultare, născătoarea tuturor faptelor bune,
O, ascultare, mântuirea tuturor credincioşilor,
O, ascultare, aflătoarea Împărăției,
O, ascultare, deschizătoarea cerurilor, care înalți pe oameni de pe pământ,
O, ascultare, viețuitoarea cea împreună cu îngerii,
O, ascultare, deschizătoarea tuturor sfinților, că prin tine s-au sădit şi cu tine s-au săvârşit".

Aduceți-vă aminte de mai marii voştri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu, priviți cu luarea aminte cum şi-au încheiat viața şi urmați-le credința (Evrei 13,7).

2.2. Rugăciunea sub ascultare

Călătoria noastră pe acest pământ nu este întâmplătoare, ci este un pelerinaj de împăcare prin rugăciune, căci numai prin rugăciune se deschid comorile Dumnezeirii şi numai prin rugăciune facem ca bunătatea lui Dumnezeu să se reverse peste noi.

Problematica rugăciunii o vom discuta îndreptându-ne atenția în două direcții:
1 - Rugăciunea particulară;
2 - Rugăciunea în Biserică.

2.2.1. Rugăciunea particulară

Edificiul vieții sufleteşti este susținut de trei piloni:
1 - Rugăciunea permanentă;
2 - Citirea Sfintelor Cărți;
3 - Ostenelile trupului.

2.2.1.1. Rugăciunea permanentă

Rugăciune permanentă - element indispensabil oricărui progres duhovnicesc - ne procură puterea Duhului Sfânt, energia harică necreată care izvorăşte din Sfânta Treime şi care vine asupra noastră, ne întăreşte şi ne luminează.

Prin rugăciune, ne unim cu Dumnezeu printr-un elan personal, ce ne permite, cu întreaga ființă, să participăm la viața divină. Omul, încă de la creație, s-a adresat şi s-a rugat Creatorului, rugăciunea fiind o puternică legătură între om şi Dumnezeu.

Însuşi Dumnezeu a aşezat rugăciunea în Biserica Sa şi în fiecare creştin, care se pregăteşte pe sine pentru Împărăția lui Dumnezeu. Omul, când se roagă, stă de vorbă cu Dumnezeu. De aceea, rugăciunile creştinilor, făcute în duh şi adevăr, sunt luate de Sfinții Îngeri şi duse înaintea lui Dumnezeu.

Rugăciunea întăreşte pe cei slăbănogi şi aduce în staulul Mântuitorului pe cei rătăciți. Ea este plăcută lui Dumnezeu numai atunci când mintea noastră, curățită de păcate, se va

coborî în inimă.

Rugăciunea produce o schimbare atât în subiectul care se roagă, cât şi în atitudinea lui Dumnezeu față de noi. Şi la Dumnezeu există o alternare de manifestare, oprind pe una şi acționând pe alta, în funcție de schimbarea omului. Omul lui Dumnezeu e omul rugăciunii şi numai omul rugăciunii poate să fie omul lui Dumnezeu.

Cine părăseşte rugăciunea şi cuvântul lui Dumnezeu, încetul cu încetul se lasă la vale ca peştele cel mort, după valul lumii, şi se robeşte inima lui de patimi şi de dulcețile acestei lumi trecătoare, depărtându-se de scopul pentru care a fost creat de Dumnezeu.

Creştinul care nu se roagă, este ca o casă clădită pe nisip, pe care o povârnesc viforele şi o surpă apele, ca o țară fără armată, care se cucereşte cu multă înlesnire de vrăjmaşii săi. Sufletul creştinului care nu se roagă se biruieşte foarte uşor de diavoli, care îl fac a primi în ființa sa tot păcatul şi toată răutatea. Mare este prăpastia care se deschide înaintea lui, mare şi cumplită este căderea lui.

De creştinul care se îngrădeşte pe sine cu rugăciuni şi molitfe nu cutează a se apropia spiritele rele, fiindcă se tem şi se cutremură de puterea ce o are asupra lor sfânta rugăciune, însoțită de semnul Sfintei Cruci, făcută dreaptă şi cu cugetare adâncă la însemnătatea ei. Casele creştinilor în care se fac rugăciuni se sfințesc mereu.

Sfânta rugăciune întăreşte sufletele creştinilor, mai mult decât întăreşte pâinea trupul omenesc. Nu este altă avere mai cinstită decât rugăciunea, în toată viața oamenilor.

Rugăciunea poate să pătrundă până în ceea ce psihologii numesc subconştient, pentru că inima şi mintea, în rugăciune, sunt în mod indisolubil unite.

Când două, trei, patru sau mai multe persoane se unesc în acelaşi scop, puterea rugăciunii este multiplicată la infinit. Sfânta Scriptură spune:"Vai de cel ce rămâne singur". În schimb, în doi, suntem de neclintit. Numai prin unitatea în Duhul Sfânt vom fi capabili să lucrăm la mântuirea noastră.

Dacă vom căuta să împlinim voia lui Dumnezeu cu simplitate, smerenie şi rugăciune, Dumnezeu poate să transforme orice situație, chiar şi cea mai grea, în bine. Numai să transformăm tot ceea ce trebuie să facem în rugăciune, după cum ne îndeamnă Sf. Ap. Pavel: "Ori de mâncați, ori de beți, ori altceva faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți".

Nimic nu poate să țină dacă Dumnezeu nu participă El însuşi la construcție. Când mintea şi inima noastră sunt îndreptate spre Dumnezeu, totul devine uşor. Deci să nu pierdem timpul trăind fără rugăciune.

Să ne rugăm dimineața, seara, noaptea şi în celelalte clipe ale vieții noastre de zi cu zi, să ne rugăm unii pentru alții.

Ordinea fundamentală în care trebuie să ne rugăm este următoarea:
a) - rugăciunea de slăvire şi mulțumire;
b) - rugăciunea de pocăință;
c) - rugăciunea de cerere.

a) Prin **rugăciunea de mulțumire** suntem datori întotdeauna a mulțumi lui Dumnezeu pentru viață, pentru sănătate, pentru boală, pentru copii, pentru pâinea cea de toate zilele,

pentru făgăduința vieții de veci şi pentru Trupul şi Sângele Domnului, atât în cadrul rugăciunilor săvârşite în intimitatea ființei noastre, cât şi în Biserică, prin tot felul de rugăciuni de mulțumire şi mai ales prin Sfânta şi Dumnezeiasca Liturghie.

"Doamne, cu umilință şi smerenie Îți mulțumesc pentru boala pe care mi-ai dat-o, pentru a ajunge şi eu nevrednicul la cunoştința Adevărului".

b) Prin **rugăciunea de pocăință** ne aducem aminte mereu că am greşit şi ne exprimăm părerea de rău pe măsura păcatului săvârşit. Numai prin rugăciunea de pocăință luăm virtute şi putere asupra păcatului.

c) Prin **rugăciunea de cerere**, fiecare din noi dorim ca Dumnezeu să asculte cererile noastre şi să ne împlinească tot ceea ce cerem. Pentru ca Dumnezeu să asculte cererile noastre şi să ni le împlinească, trebuie ca şi noi să respectăm poruncile Lui şi să împlinim voia Lui.

"Şi Mă cheamă pe Mine în ziua necazului şi te voi izbăvi şi Mă vei preaslăvi. Jertfeşte lui Dumnezeu jertfă de laudă şi împlineşte Celui Preaînalt făgăduințele tale" (Ps 49,16.15).

Pentru a primi răspuns bun la rugăciunile pe care le adresăm Tatălui nostru ceresc trebuie:
- să fim vrednici Darului Divin, prin ascultarea, păzirea şi împlinirea cuvântului lui Dumnezeu;
- să ne rugăm după legile şi voia lui Dumnezeu, în duh şi adevăr;
- să ne rugăm pururea, în orice vreme şi în orice loc;
- să nu cerem vreun lucru putred, pământesc, vătămător de suflet;
- ceea ce cerem să nu fie numai spre folosul nostru, ci şi pentru binele tuturor creştinilor, spre mântuirea şi fericirea sufletelor şi spre slava lui Dumnezeu;
- să nu ne rugăm pentru a deveni nefericiți vrăjmaşii noştri, nici pentru pieirea lor - ci pentru mântuirea lor.

Primul folos al rugăciunii este pacea sufletului şi mulțumirea duhovnicească. Oriunde suntem, suntem liniştiți, orice facem, suntem mulțumiți, ştiind că toate sunt rânduite de la Dumnezeu, care ne vede permanent şi cunoaşte nevoile noastre. Următorul folos al rugăciunii este împlinirea scopului ei, adică iertarea păcatelor şi mântuirea sufletului, indiferent că rugăciunea o realizăm prin cuvinte, cu mintea sau cu inima.

Fiecare, după cum îl îndeamnă cugetul, duhul şi duhovnicul, aşa să se roage, numai să nu piardă mântuirea. Acea rugăciune este mai de folos care izvorăşte lacrimi de umilință, care ne ajută să părăsim păcatele şi să creştem în dragoste, în smerenie şi în credință. Prin lacrimi multe, ne limpezim ochii sufletului, iar prin rugăciunea neîntreruptă a minții ne învrednicim de unirea nemijlocită cu Dumnezeu. Mintea este liturghisitorul, iar inima este altarul pe care mintea noastră aduce lui Dumnezeu jertfa tainică a rugăciunii. Fiecare să se roage cu rugăciunea care îl ajută să sporească mai mult în fapte bune şi pocăință.

Mulți creştini se plâng că Dumnezeu i-a părăsit şi nu le-a dat cele ce au cerut şi aşteptat ei. Aceasta este şoapta diavolului, care întotdeauna caută a îmbrânci lumea în prăpastia deznădejdii. Dumnezeu nu părăseşte pe nimeni, însă oamenii, din nefericire, pironindu-şi mințile lor la deşertăciunile veacului acestuia înşelător, uită, părăsesc pe Dumnezeu sau nu se roagă aşa cum trebuie, precum ne învață Mântuitorul. "Rugați-vă şi privegheați neîncetat ca să nu cădeți în ispită...". Până acum n-ați cerut nimic în numele Meu; cereți şi veți primi, ca bucuria voastră să fie deplină" (Ioan 16,24).

Vom aminti, în continuare, principalele însuşiri ale rugăciunii în familie:

- rugăciunea trebuie să se facă în taină, ca să nu ştie vecinii şi rudele cum şi cât se roagă şi posteşte fiecare în casă;
- rugăciunea să se facă în comun, cu toți membrii familiei - părinți, fii şi nepoți, căci zice Domnul: "Unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor." (Matei 18,20);
- rugăciunea să se facă din inimă, cu credință, cu post şi metanii după putere, cu statornicie şi multă smerenie;
- rugăciunea să se facă neîncetat, adică în tot timpul şi tot locul, atât din carte, cât şi liber, din memorie, repetând mereu pe cale şi la lucru rugăciuni scurte, cum ne învață Sfântul Apostol Pavel: "Rugați-vă neîncetat"(1 Tesaloniceni 5,17).

Rugăciunile pe care trebuie să le facă familia sunt următoarele:
- **rugăciunile dimineții** din Ceaslov sau din Cartea de rugăciuni. La acestea se mai adaugă, după râvna şi timpul fiecăruia, un acatist şi una sau două catisme din Psaltire şi cel puțin zece metanii;
- **rugăciunile serii**: înainte de culcare, să se citească întâi rugăciunile spre somn şi Paraclisul Maicii Domnului; apoi să se citească o catismă din Psaltire şi să se facă cel puțin zece metanii şi astfel cerându-şi iertare cei mai mici de la cei mai mari, adică copiii de la părinți şi însemnându-şi patul cu semnul Sfintei Cruci, să sărute icoana Mântuitorului şi a Maicii Domnului şi să se culce fiecare în patul său, dând laudă lui Dumnezeu pentru ziua care a trecut.

Acestea sunt rugăciunile zilnice minime, obligatorii creştinului ortodox, iar cine doreşte să se roage mai mult, să urmeze sfatul părintelui duhovnic.

Bolnavii şi creştinii infirmi sunt datori să ştie pe de rost şi să spună în fiecare seară şi dimineața măcar rugăciunile începătoare, adică Împărate Ceresc, Preasfântă Treime..., şi Tatăl nostru, apoi Crezul, Psalmul 50 şi Cuvine-se cu adevărat... şi să facă câteva metanii sau închinăciuni după putere.

Cei foarte bolnavi, ca şi copiii sub 6 ani sunt datori să facă Sfânta Cruce şi să rostească măcar Tatăl nostru de câteva ori pe zi sau să le citească cineva regulat rugăciuni din Ceaslov, lângă patul de suferință.

Cei ce sunt la spitale, cei grav bolnavi, cei operați, infirmi, orbi, neştiutori de carte şi mamele care nasc trebuie să se roage în taină, cu mintea şi cu inima curată rostind mereu Tatăl nostru şi să-şi facă semnul Sfintei Cruci. Apoi să repete în gând Rugăciunea lui Iisus zicând: "Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul (sau păcătoasa)". Dacă nici atât nu pot, din cauza durerii, să zică de mai multe ori: Doamne miluieşte-mă! Doamne ajută-mi! Doamne iartă-mă! Doamne ai milă de mine!

Dumnezeu cere în mod deosebit de la cei bătrâni şi bolnavi, să rabde cu bărbăție boala şi bătrânețea şi să nu cârtească în suferință, ca să nu-şi piardă mântuirea. Apoi să se roage mereu, să nu-şi lipească inima de avere, să fie în pace cu Dumnezeu şi împăcați cu toți oamenii, să fie spovediți din copilărie, să primească lunar Sfânta Împărtăşanie şi să mulțumească Domnului pentru toate, aşteptând cu nădejde despărțirea de trup. Cel ce rabdă toate şi se roagă Domnului cu lacrimi şi smerenie dobândeşte sfârşit bun şi odihnă veşnică sufletului său.

De va fi cazul să nu ne mai putem scula cu viață, atunci să fim cu grijă să ne găsească

moartea rugându-ne, cu nădejdea la Dumnezeu. “Căci în ce ne va găsi moartea în aceea ne va judeca...”.

Să nu ne întristăm peste măsură pentru păcate, chiar dacă am făcut multe, căzând în deznădejde, “Căci nu este păcat care să biruiască iubirea Lui de oameni”. Să ne ostenim a face rugăciuni cu toată evlavia şi credincioşia şi să nu ne pierdem nădejdea în mila cea mare a lui Dumnezeu. “Petreceți întru Mine şi Eu întru voi”, deci El însuşi ne-o cere poruncindu-ne pentru a ajunge cu toții să trăim simțul rugăciunii.

Dacă cei bolnavi, din pricina neputinței lor, nu vor putea lua parte la slujbele care se săvârşesc în Sfânta Biserică, să-şi trimită gândul în Biserică şi să cugete la Dumnezeu în tot timpul săvârşirii slujbelor. Lucrul acesta va echivala pentru ei cu o rugăciune făcută în Biserică.

Membrii familiilor care au bolnavi în casă, să-i întărească în credință şi răbdare, amintindu-le de suferințele Domnului pe Cruce precum şi de suferințele altor bolnavi care au pătimit cu răbdare. Apoi, trebuie să-i îngrijească cu multă răbdare, blândețe şi dragoste, având datoria creştinească pentru ei aşa cum spune Mântuitorul:“Bolnav am fost şi M-ați cercetat” (Matei 25,36).

Dacă cei bolnavi şi infirmi sunt inconştienți sau muribunzi, să se roage rudele apropiate zilnic pentru ei, citindu-le câteva rugăciuni scurte şi să atingă de fruntea lor Crucea şi Icoana Mântuitorului. Apoi să cheme preotul să le citească rugăciuni speciale de iertare şi uşurare, să facă Taina Sfântului Maslu pentru ei, să-i spovedească şi să-i împărtăşească cu Trupul şi Sângele lui Hristos. În situația când soții nu pot să se roage, fiind bolnavi, să pună pe copii să se roage în locul lor şi să facă metanii.

Dorim, în continuare, să menționăm cele mai uzuale rugăciuni ale familiei:
a) Rugăciunea Tatăl nostru;
b) Rugăciunea lui Iisus;
c) citirea psalmilor, acatistelor şi paracliselor.

a) *Rugăciunea Tatăl nostru* ne-a fost dată de Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos (Mt 6,9-13).

b) *Rugăciunea lui Iisus sau rugăciunea minții:* **“Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul!”** constă în repetarea numelui Domnului nostru Iisus Hristos mereu, cu căință şi smerenie.

Rostirea ei taie ca o sabie toate patimile şi gândurile din inimile noastre, izgoneşte diavolii şi uneşte mintea cu inima prin darul lui Dumnezeu. Poate fi rostită oriunde şi oricând şi este foarte potrivită pentru tensiunea lumii moderne actuale, fiind recomandată în toate etapele vieții duhovniceşti, de la cea mai elementară până la cea mai avansată.

c) *Psalmii, acatistele şi paraclisele* se recomandă de părinții duhovniceşti la vreme de ispite, pagube, judecăți, primejdii, vrăjitorie, boală şi alte necazuri.

Cititul psalmilor este trupul rugăciunii, iar înțelesul adânc al psalmilor este sufletul rugăciunii. Trupul fără suflet este mort. Adică citirea psalmilor fără cugetare şi atenție aduce puțin folos. Cine citeşte Psalmi imită pe îngeri şi cântă împreună cu ei. “Unde este psalmul cu umilință, acolo este şi Dumnezeu cu Îngerii”(Sf. Efrem Sirul). După învățăturile Sf. Vasile cel Mare, Psaltirea este cea mai mare autoritate medicală din lume, fiind inspirată de Dumnezeu şi scrisă de Duhul Sfânt, având o practică de cca. 3000 ani. În Psaltire găsim un întreg spital sufletesc cu doctoria potrivită pentru boala fiecăruia,

care face să înceteze suferințele cele mari. De asemenea, tot Sf. Vasile cel Mare, arată că Psaltirea îngrijeşte de creştinul bolnav şi-l păstrează întreg pe cel sănătos. Ea face ca patimile adunate de-a lungul vieții să nu se mai întoarcă în suflete şi să fie îndepărtate.

Prin acatiste şi paraclise, cerem Maicii Domnului şi tuturor sfinților să fie alături de noi în rugăciunile noastre către Dumnezeu, să se roage pentru noi, să mijlocească pentru noi.

Mântuitorul, în Sfânta Evanghelie, spune: "Pe acestea să le faceți şi pe acelea să nu le lăsați". Adică să le facem şi pe unele şi pe altele, după a noastră râvnă şi putere.

Timpul cel mai potrivit pentru Sfânta rugăciune este la miezul nopții, după cum ne îndeamnă şi psalmistul: "La miezul nopții m-am sculat, ca să Te laud pe Tine, pentru judecățile dreptății Tale" (Ps 118,62). "Noaptea ridicați mâinile voastre către cele sfinte şi binecuvântați pe Domnul. Te va binecuvânta Domnul din Sion, Cel ce a făcut cerul şi pământul" (Ps 133,2-3) şi aceasta pentru că, noaptea, mintea şi inima sunt eliberate de grijile trecătoare, iar creştinii se pot ruga în linişte. De aceea, Sfinții Părinți numesc rugăciunea de noapte, rugăciune de aur, cea de dimineață, rugăciune de argint şi cea din timpul zilei, rugăciune de lut, fiindcă este amestecată cu multe griji şi gânduri, după cum bine ne mărturiseşte dumnezeiescul apostol Pavel:"Rugați-vă neîntrerupt, fără mânie şi gânduri" (1Tes 5,15 şi 1Tim 2,8). Şi bine a zis Sfântul: fără gânduri, căci tot gândul despărțind mintea de Dumnezeu, chiar de pare bun, e diavol întreg, care se străduieşte să depărteze şi să distragă mintea de la Dumnezeu şi s-o atragă la grijile şi la plăcerile lumeşti, iar înlăuntrul inimii să sugereze porniri, satisfacții şi alte idei bune sau rele, cărora nu trebuie să le dăm atenție. Iar toată lupta sufletului nostru este să nu despărțim mintea de Dumnezeu. Vom putea realiza acest lucru dacă vom ține mintea tot timpul acolo unde avem şi trupul, ca să nu se găsească între Dumnezeu şi inima noastră nimic ca zid despărțitor, ce poate să ne întunece şi să ne despartă de Dumnezeu.

În finalul acestor câtorva aspecte legate de rugăciunea permanentă, dorim să reamintim că toată rânduiala creştinească din familie, adică rugăciunea zilnică, canonul de rugăciuni şi metanii pentru păcate, postul, spovedania, Sfânta Împărtăşanie, să le împlinim sub ascultarea şi sfatul duhovnicului familiei, pentru a căpăta fiecare din noi voința şi puterea de a împlini toate, obținând în final liniştea în casă, pace în suflet şi împliniri în viață.

2.2.1.2. Citirea Sfintelor Cărți

Când ne rugăm cu evlavie, stăm de vorbă cu Dumnezeu, ne punem sub scutul Lui, iar când citim, prin Sfintele Cărți stă de vorbă Dumnezeu cu noi, făcându-ne cunoscută voia Lui cea Sfântă. Biserica îndeamnă pe credincioşii săi a citi: Sfânta Scriptură, Viețile Sfinților, Proloagele şi alte cărți de învățătură binecuvântate de Sfințiții Ierarhi.

Sfânta Scriptură, stâlp de reazăm şi motiv de inspirație în arta trăirii după Dumnezeu, porneşte izvorul lacrimilor şi ne ajută să dobândim pacea sufletească, mai ales în vremuri de cumpănă. Aşa cum este cu neputință a se spăla rufele fără apă, la fel şi sufletul nu se poate curăți de murdăria păcatelor fără apa cea vie a cuvântului lui Dumnezeu. "Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu" (Matei 4,4).

Este necesar, de asemenea, să citim fără odihnă, minunatele fapte şi pătimirile Sfinților pentru:

- a ne minuna de credința lor şi a ne forma reprezentarea modelelor de oameni care au trăit după Evanghelie;

- a vedea nevrednicia noastră;
- a ne stăpâni trebuințele cele trupeşti.

2.2.1.3. Ostenelile trupului

Sunt un mijloc de progres duhovnicesc, atât prin faptul că slăbesc intensitatea impulsurilor fireşti ale trupului, cât şi prin faptul că pironesc mintea asupra lucrului, oprind-o astfel de la vagabondări nefolositoare. De asemenea, să reținem învățătura sfinților părinți că "Duhul Sfânt nu vine decât într-un trup istovit".

Demn de reținut este şi faptul că omul se poate împărtăşi cu Dumnezeu în două chipuri:
1 - în mod văzut şi 2 - în mod nevăzut.

1. Împărtăşirea în mod văzut se realizează cu **Trupul şi Sângele** Domnului nostru Iisus Hristos, o singură dată pe zi, la un anumit interval de timp, de obicei în posturi.

2. Împărtăşirea în mod nevăzut cu Dumnezeu o putem realiza de mii de ori pe zi în funcție de sârguința noastră. Aşa s-a împărtăşit nevăzut cu Dumnezeu Maria Egipteanca, în cei 47 de ani cât a viețuit în pustie, de stătea la rugăciune ridicată în văzduh ca la trei palme, şi numai o singură dată s-a împărtăşit în chip văzut cu Sfintele Taine.

Căile de împărtăşire nevăzute sunt:
1. Împărtăşirea pe calea Rugăciunii Duhovniceşti Mintale.
2. Împărtăşirea pe calea Poruncilor lui Hristos.
3. Împărtăşirea prin auz.
4. Împărtăşirea prin Miride.

1. Împărtăşirea pe calea Rugăciunii Duhovniceşti Mintale o realizăm când împlinim rugăciunile uzuale ale familiei menționate în materialul anterior.

2. Referitor la împărtăşirea pe calea Poruncilor lui Hristos, Mântuitorul ne promite: "Cel ce mă iubeşte pe Mine şi are poruncile Mele şi le păzeşte pe ele, Eu şi Tatăl vom veni la el şi vom face locaş în el". "Domnul nostru Iisus Hristos se află ascuns în poruncile Lui" - zice Sfântul Marcu Ascetul. Deci lucrând noi poruncile lui Hristos, ținând post, dând milostenie, făcând rugăciuni, priveghere, înfrânare, Îl primim pe Hristos pe calea poruncilor Lui.

3. Împărtăşirea prin auz o realizăm prin ascultarea Cuvântului rostit în Sfintele Biserici şi Citirea în Sfintele Cărți acasă, după cum ne mărturiseşte Sfântul Apostol Pavel: "Credința vine prin auz şi auzul prin Cuvântul lui Dumnezeu".

4. Împărtăşirea prin Miride.
În fiecare Duminică, sărbătoare şi peste săptămână, când pot şi au nevoie pentru casa şi sufletul lor, credincioşii sunt datori să meargă la Biserică din timp, la începutul utreniei, să dea pomelnic la Sf. Altar şi să li se scoată la Proscomidie părticele pentru ei, pentru toți ai casei lor, vii şi răposați şi mai ales pentru cei bolnavi. Pomenirea regulată la Sfânta Liturghie un timp cât mai îndelungat este de mare ajutor atât pentru noi cei vii, cât şi pentru cei răposați.

Cunoscând acum că rugăciunile au o mare valoare, putere şi trecere înaintea Atotputernicului Dumnezeu, ştiind că prin ajutorul lor noi dobândim toate cele de folos, în toate împrejurările, trebuințele, strâmtorările şi primejdiile vieții, să ne rugăm lui Dumnezeu fierbinte, din adâncul inimii şi sufletului nostru, zicând ca psalmistul:

“Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne! Doamne, auzi glasul meu”(Ps 129,1). “Dumnezeule, spre ajutorul meu, ia aminte! Doamne, să-mi ajuți, grăbeşte-Te”(Ps 69,1).

2.2.1.4. Efectele medicale ale rugăciunii

Abordând tema rugăciunii şi din punct de vedere medical, dorim ca, prin aceste informații, să intrăm şi la sufletul semenilor noştri care au dobândit un bagaj deosebit de cunoştințe din multe domenii ale ştiinței şi **au rețineri în manifestarea sentimentului religios**.

Alexis Carrel, medic chirurg fiziolog, savant de renume mondial, laureat al Premiului Nobel, în studiile sale din perioada anilor 1940-1944, a urmărit îndeaproape efectele fiziologice şi curative asupra celor ce se roagă. Vom reda, în continuare, câteva din rezultatele studiilor sale.

Nevoia reală şi subtilă a naturii umane este dezvoltarea simțului sacru sau al rugăciunii. Societatea modernă contemporană susține că rațiunea este superioară intuiției şi sentimentului. De aceea, în timp ce ştiința noastră înfloreşte, sentimentul religios se ofileşte şi piere. În acest fel omul modern a devenit, din punct de vedere spiritual, o ființă oarbă, pentru că ignoră să-şi dezvolte simțul religios (sacru), care influențează mult mai mult personalitatea individului decât rațiunea.

Simțul sacrului se exercită şi se exprimă mai ales prin rugăciune. Ca simț al sacrului, rugăciunea este un fenomen spiritual, o tensiune a sufletului uman spre Creatorul lumii.

În general, rugăciunea este un spirit de durere, un strigăt de ajutor. Este un efort al omului de a comunica cu Ființa invizibilă, cu Acela care este Creatorul a tot ce există, Înțelepciunea supremă, Puterea şi Frumusețea absolută, Tatăl şi Mântuitorul nostru.

Departe de a fi o recitare mecanică, adevărata rugăciune este transfuzie de viață divină în sufletul credinciosului şi o absorbire a conştiinței acestuia în Dumnezeu.

În sensul ei cel mai adevărat, Rugăciunea este un avânt al iubirii care trece dincolo de noaptea obscură a inteligenței. Tehnica rugăciunii am învățat-o de la sfinții creştini, care timp de 20 de veacuri au inițiat lumea în viața religioasă. Creştinismul L-a adus pe Dumnezeu la îndemâna tuturor. I-a dat înfățişare, L-a făcut Tatăl nostru, Fratele nostru, Mântuitorul nostru.

În rugăciune, efortul trebuie să fie mai mult afectiv decât intelectual .Puțini oameni ştiu să se roage, dar Stăpânul lumii acceptă până şi cele mai smerite cuvinte de laudă, ca şi cele mai frumoase invocații. Ba chiar şi rugăciunile rostite maşinal şi chiar numai aprinderea unei lumânări pot reprezenta, deşi în formă redusă, elanul spre Dumnezeu al unei ființe omeneşti.

Ne putem ruga prin acțiune şi fapte, dar şi prin vorbă sau gând. Sf. Aloisiu spunea: “Cea mai bună rugăciune este îndeplinirea voii lui Dumnezeu, Tatăl nostru”.

Oricare ar fi locul în care ne rugăm, Dumnezeu nu ne vorbeşte dacă nu facem linişte în suflet. Echilibrul fizic şi psihic este greu de obținut în învălmăşeala şi zgomotul oraşului modern, de aceea un loc potrivit pentru rugăciune este Biserica, în care putem găsi condiții prielnice pentru liniştea interioară.

Numai când **devine un obicei**, rugăciunea influențează cu adevărat sufletul, caracterul şi ființa noastre. Ea trebuie să devină pentru noi un mod de viață, un fel de a trăi.

Efectul rugăciunii se produce în mod imperceptibil, insesizabil. Foarte puţini oameni au ocazia de a observa efectele rugăciunii în mod precis. Rugăciunea îşi exercită influenţa asupra sufletului şi trupului într-un fel care pare să depindă de calitatea şi de frecvenţa sa.

Felul de a trăi al celui ce se roagă, poate să dezvăluie calitatea rugăciunii. Când rugăciunea este frecventă, influenţa este foarte clară. Ea constă întru-un fel de transformare mintală şi organică a fiinţei noastre, care se produce în mod progresiv şi adeseori insesizabil. S-ar putea spune că rugăciunea aprinde în adâncul conştiinţei o lumină, iar la această lumină, omul începe să se vadă pe sine aşa cum este, se recunoaşte pe sine şi se simte înclinat spre împlinirea dorinţelor morale.

Rugăciunea îl stabileşte într-un echilibru de modestie, umilinţă şi supunere. În acest fel omul îşi deschide sufletul şi este gata să primească împărăţia harului divin. Încetul cu încetul, rugăciunea, înţeleasă în acest fel, produce în suflet calm, linişte interioară, armonie între activitatea nervoasă şi activitatea morală, o putere mai mare de a suporta încercările vieţii, sărăcia, lăcomia, calomnia, boala şi moartea.

Rugăciunea, pe lângă calm şi echilibru, produce o integrare a activităţii mintale, un fel de reconfortare a personalităţii, uneori chiar naşterea eroismului.

Echilibrul cauzat de rugăciune devine puternic ajutor terapeutic pentru omul bolnav. Rugăciunea scoate la iveală tezaurul ascuns în fiinţa umană.

Rugăciunea are darul de a ridica oamenii peste nivelul obişnuit de cunoaştere şi de trăire morală dobândit prin educaţie. Contactul cu Dumnezeu imprimă în sufletul omului pacea, care apoi radiază din el şi se difuzează pretutindeni.

Acolo unde rugăciunea este aplicată în mod afectiv, se obţine vindecarea, datorită invocării puterii lui Dumnezeu sau a Sfinţilor Săi. Rugăciunea are câteodată efect exploziv. S-au vindecat aproape instantaneu bolnavi de diverse afecţiuni ca: lupus al feţei, cancer, infecţii renale, tuberculoză pulmonară, osoasă sau peritoneală. Efectul se produce aproape totdeauna în acelaşi chip, la început o mare durere, după aceea sentimentul de a fi vindecat, apoi în câteva clipe, cel mult în câteva ore, simptomele bolii dispar, iar leziunile anatomice se repară.

Miracolul este caracterizat printr-o rapidă accelerare a proceselor de vindecare. Adeseori nu este nevoie ca însuşi bolnavul să se roage pentru ca fenomenele de vindecare să se producă. Dar totdeauna să fie lângă el cineva care să se roage. Efectul depinde de calitatea şi intensitatea rugăciunii şi de dorinţa celui bolnav de a se îndrepta. De asemenea, marele savant recomandă că nu trebuie să facem din rugăciune o doză de calmant sau remediu contra fricii de suferinţă, boală sau moarte.

În altă ordine de idei, un mare istoric englez susţine că marile civilizaţii s-au dezvoltat datorită simţului sacru şi au pierit datorită atrofierii acestui simţ. Ca urmare a acestui fenomen, simţul moral dispare la scurt timp după dispariţia simţului sacru, omul aflându-se atunci într-o stare de mare primejdie.

Simţul sacrului s-ar putea compara cu nevoia noastră de oxigen, iar rugăciunea ar avea funcţia similară cu cea a respiraţiei. Cu alte cuvinte, rugăciunea este o funcţie normală a corpului şi sufletului nostru.

S-a constatat că, la cel ce are simţul sacrului format şi se roagă permanent, **scade consumul de proteine şi o energie nouă, necunoscută, ţine locul unei hrane abundente**. Prin spirit

şi prin rugăciune, omul scoate în evidență o energie calitativ nouă, superioară, care întreține viața sau care face să renască viața celui bolnav.

Regulile de igienă biologică, alimentară, morală şi socială, pe care le cuprinde religia lui Iisus Hristos, fac din această religie cea mai vestită ştiință. Profitând de această ştiință, medicii ar putea reda permanent bolnavilor puterile pierdute.

Electrofiziologii **Redkin** şi **Hikley** susțin că forța rugăciunii constă în declanşarea unor biocurenți electrici, demonstrând că boala este o manifestare bioelectrică, iar greşelile de comportament moral aduc modificări mecanice, chimice şi fiziologice, modificări ce au la origine biocurenții gândului opțiunilor omeneşti. De asemenea, electrofiziologia a observat că biocurenții se pot crea şi înmulți prin exercițiu religios, făcându-i să acționeze în fiecare celulă, în fiecare neuron. Austeritatea religioasă se dovedeşte, astfel, o metodă de prevenire şi tratament al bolilor din punct de vedere electrofiziologic. IUBIREA, pe care a predicat-o Iisus şi care implică spălarea picioarelor, servirea aproapelui, devotamentul, e un generator de biocurenți. Prin activitatea de rugăciune, bioelectricitatea umană nu se concentrează numai într-o porțiune a scoarței cerebrale, ci se difuzează peste tot în organism.

Efectele rugăciunii şi intervenția divinității nu se produc decât după ce omul s-a rugat cu stăruință, până la completa purificare a trupului şi sufletului. Cu ajutorul rugăciunii, celulele omului şi fiziologia lor intră în substratul divin al vieții. Stimulul rugăciunii, odată ajuns în neuron, se propagă prin circuite neuronale corticale şi subcorticale, iar de acolo se comunică întregului ansamblu fiziologic.

Boala este în cele mai multe cazuri urmarea încălcării legilor firii. În acest sens ni se spune în Biblie: "Inima omului este nespus de înşelătoare şi rea, cine poate s-o cunoască?". Dar rugăciunea ne transformă şi ne dă o inimă nouă, asemănătoare cu a lui Hristos. Rugăciunea este o forță care restabileşte echilibrul organic, reaşezând toate celulele şi funcțiile corpului în fața Puterii infinite a lui Dumnezeu, de la care obținem "odihnă" şi refacere. Totul se petrece în aşa fel, ca şi cum Dumnezeu l-ar asculta pe om şi i-ar da răspuns.

"Rugați-vă neîncetat" (1Tes 5,17).

"Ceea ce va semăna omul, aceea va şi secera" se spune în Scriptură.

Cine seamănă rugăciune, culege roadele ei binefăcătoare şi tămăduitoare.

2.2.2. Rugăciunea în Biserică

Biserica lui Hristos se îngrijeşte de sănătatea sufletului şi a trupului credincioşilor săi prin sfintele slujbe săvârşite încă din primele secole creştine şi care formează cultul divin public. La acesta participă toți creştinii ortodocşi, buni şi păcătoşi, împreună cu îngerii şi sfinții din cer, care nevăzut se află de față în sfintele lăcaşe.

Toate slujbele religioase ce se săvârşesc în lăcaşele ortodoxe de cult se împart în patru categorii principale şi anume:

1. Sfintele Taine.
2. Ierurgiile.
3. Laudele, Acatistele şi Paraclisele.
4. Sfânta Liturghie.

2.2.2.1. Sfintele Taine

Dumnezeu este de-a pururi cu noi în Sfintele Taine. Sfintele Taine sunt o împreună lucrare divino-umană în care este o cooperare între harul lui Dumnezeu şi voinţa liberă a credinciosului. Amândouă sunt necesare, dar lucrarea lui Dumnezeu este mai importantă.

Tainele Bisericii, în număr de şapte, instituite şi lăsate de Fiul lui Dumnezeu şi Mântuitorul lumii, sunt obligatorii pentru a putea obţine sănătatea sufletească şi trupească. Ele formează dovada celei mai înalte iubiri dumnezeieşti pentru neamul omenesc. Preotul, prin Sfintele Taine, invocă şi împărtăşeşte harul divin credincioşilor (vezi anexa 1).

1. Taina Sfântului Botez

Prin botez, devenim fii ai lui Dumnezeu după har şi putem primi şi celelalte Sfinte Taine. "Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh..." (Matei 28, 19).

Efectele botezului asupra celui nou botezat sunt următoarele:

- lepădarea de bună voie de vrăjmaşul lumii şi unirea cu Hristos, Mântuitorul lumii;
- iertarea de păcatul strămoşesc şi de toate păcatele făcute până la botez;
- primirea de nume sfânt şi căpătarea statutului de membru al Bisericii şi fiu al lui Dumnezeu după har.

2. Taina Sfintei Mirungeri

Prin ungerea cu Sfântul şi Marele Mir a părţilor principale ale corpului şi prin rostirea cuvintelor "Pecetea harului Duhului Sfânt" noul botezat primeşte harul Duhului Sfânt şi toate darurile necesare vieţii şi mântuirii lui care izvorăsc din har.

Creştinul pierde parţial harul Duhului Sfânt de la Botez, când cade în păcate mari şi nu se mărturiseşte la duhovnic, iar când se leapădă cu totul de dreapta credinţă, adică se face sectant sau devine ateu şi îşi pierde toată credinţa şi nădejdea mântuirii, ori se sinucide, atunci acel om pierde definitiv harul Duhului Sfânt şi mântuirea sufletului.

De cele mai multe ori, pierderea parţială sau totală a harului duce la îmbolnăvirea sufletească, prin dobândirea patimilor, şi la îmbolnăvirea trupească, prin apariţia simptomelor de boală în diversitatea lor.

În schimb, Dumnezeu vrea ca tot omul să se mântuiască şi să se însănătoşească. De aceea, trebuie să mulţumim lui Dumnezeu pentru boala pe care ne-a dat-o pentru a putea ajunge şi noi păcătoşii la cunoştinţa adevărului.

Redobândirea harului Duhului Sfânt trebuie să fie primul pas spre vindecare a celui căzut în patul suferinţei. Aceasta se va realiza prin pocăinţă, spovedanie şi rugăciuni speciale.

3. Taina Sfintei Spovedanii

3.A. Aspecte despre pocăinţă

Prin Taina Sfintei Spovedanii, numită şi Taina Pocăinţei sau a Mărturisirii, înţelegem mărturisirea păcatelor, stabilirea tratamentului corespunzător bolii noastre şi dezlegarea urmată de iertarea păcatelor mărturisite. Această Taină a fost instituită de Mântuitorul nostru Iisus Hristos după Învierea Sa, când S-a arătat Apostolilor şi a suflat asupra lor

zicând: "Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora le veți ține, vor fi ținute" (Ioan 20,22-23).

Momentele Tainei:

a) Mărturisirea păcatelor

Tradiția Sfintei Biserici a stabilit ca Taina Spovedaniei să fie împlinită de cel puțin patru ori pe an, în perioada celor patru posturi. Bolnavii se vor spovedi mai des, lunar şi, în unele cazuri grave, chiar săptămânal. De vom cădea în păcat, îndată să ne ridicăm din el mărturisindu-l, să punem îndată peste rana sufletului nostru alifia pocăinței şi să mergem mai departe. Păcatul să nu slăbească osârdia inimii noastre şi rana să nu omoare puterea cugetului nostru. Să nu uităm că păcatele vechi, nemărturisite din diverse motive, ne pot aduce osândă (boală) nouă, la intervale mari de timp de la făptuirea lor.

Este imposibil să ne vedem păcatele înainte de a vedea lumina lui Hristos coborâtă asupra noastră. Numai în măsura în care acceptăm venirea LUMINII HARICE, toată lumea înconjurătoare va deveni nouă pentru fiecare. Atât timp cât o cameră se află în întuneric, nu-i vedem murdăria, dar dacă o luminăm puternic, vom vedea fiecare firişor de praf. La fel este şi pentru cămara sufletului nostru. Mai întâi să lăsăm să intre lumina lui Hristos în viața noastră prin mărturisirea sinceră, pentru ca apoi să începem cu adevărat să înțelegem păcatul. Nu putem sesiza prezența minciunii, fără să avem deja un simț al adevărului.

Mare folos aduce creştinului spovedania curată, făcută după "Pravila Bisericii". În țara noastră, cel mai bun şi mai complet îndrumar de spovedanie a fost compus acum 50 de ani de Protosinghelul Nicodim Măndiță şi poate fi procurat cu uşurință din mai toate mănăstirile şi bisericile care se preocupă de răspândirea cărților de învățătură creştină.

b) Stabilirea tratamentului spiritual (canon)

După momentul chirurgical sufletesc de mărturisire a păcatelor cu hotărâre, este necesar să acceptăm şi să urmăm cu strictețe tratamentul spiritual, care va duce cu siguranță la însănătoşirea noastră. Această operație de salvare prin mărturisirea păcatelor face ca păcatul să fie şters din lagărele sufletului nostru. Dar la orice rană deschisă, după vindecare rămâne o cicatrice. Deci ceea ce a rămas în sufletul nostru este marca rănii respective, cicatricea corespunzătoare care, lovită în aceleaşi circumstanțe cum s-a făcut odinioară, se poate redeschide mai rău decât a fost. Prin urmare, canonul (tratamentul sufletesc) menține mereu mintea trează, pentru ca să nu ne mai lovim în acelaşi loc, adică, să nu ne mai proiectăm niciodată gândul către păcatul respectiv.

Părintele duhovnic, fiind garanția vindecării noastre în fața Dreptului Judecător, ne va da tămada cea mai potrivită materializată în rugăciuni, post, milostenie, împăcarea cu toți şi smerenie. Cel mai mare canon pentru păcatele noastre este să le părăsim pentru totdeauna. Canonul bolnavului este patul suferinței. El trebuie să facă canon după putere pentru ispăşirea păcatelor sale.

c) Dezlegarea şi iertarea păcatelor

Partea harică principală este dezlegarea păcatelor prin punerea mâinilor în chipul crucii pe capul credinciosului, după terminarea mărturisirii păcatelor şi rostirea rugăciunii de dezlegare. Această taină iartă toate păcatele pe care le face creştinul de la Botez şi de la ultima spovedanie până în clipa mărturisirii. Reamintim că ştergerea păcatelor face să se

rupă legătura dintre cauza şi efectul bolii, se desfac nodurile pe care omul le are în inimă şi nu le mai poate dezlega singur, se recapătă harul vindecării şi puterea Duhului Sfânt.

Se vindecă şi, în final, se mântuieşte cel care acceptă minunea că Dumnezeu are cu adevărat puterea de a ierta păcatele. În spovedanie trebuie să-L vedem pe Hristos Judecătorul, care ne eliberează de sentința osândirii, dar trebuie să-L vedem şi pe Hristos Vindecătorul, care restaurează vasul spart de păcat şi reînnoieşte viața. Deci, Taina Spovedaniei trebuie privită atât sub aspect juridic, cât şi terapeutic. Taina Spovedaniei alături de Taina Sfântului Maslu, trebuie văzute ca aspecte complementare ale uneia şi aceleiaşi "Taine Vindecătoare".

Rezultatul Tainei Spovedaniei este influențat de următoarele condiții:

- să fie făcută sincer, de bună voie, cu umilință, zdrobire de inimă şi cu hotărârea de a nu mai repeta păcatele mărturisite;
- să fie completă şi secretă;
- să fie acceptat şi respectat cu strictețe tratamentul (canonul) dat de părintele duhovnic;
- să fie făcută după o cercetare prealabilă sufletească după îndrumarul de spovedanie.

Taina Sfintei Spovedanii nu poate fi înlocuită cu ştiința psihologiei şi psihiatriei, care dau răspunsuri şi explicații fiziologice. La rândul lor, parapsihologia şi psihotronica încearcă să dea explicații ce depăşesc fiziologicul, însă deja aici au trecut în extrema ocultismului satanic. Aceste ştiințe menționate mai sus nu realizează decât examinarea conştiinței, înlocuind terapeutica duhovnicească doar până la un punct. Nici una din aceste ştiințe nu poate înlocui Spovedania şi duhovnicia.

În cadrul Sfintei Spovedanii se pătrunde până în adâncul sufletului, unde se operează şi se scoate toată tumoarea canceroasă a păcatului, iar eliminarea răului produs de necazurile zilnice nu se dobândeşte decât printr-o dezvăluire sinceră a tuturor stărilor intime sufleteşti în fața părintelui duhovnic. Atunci când bolnavul primeşte iertarea prin mâinile duhovnicului, simte o stare de linişte, de bucurie sufletească, de împăcare, fiind în acelaşi timp şi semnul că Dumnezeu a iertat acel suflet, repunându-l în drepturile cele dintâi ale noului botezat.

Superioritatea Tainei Spovedaniei în raport cu psihologia şi psihiatria este dată de rezultatele care se obțin în urma săvârşirii ei, cum ar fi:

- vindecă şi curăță sufletul penitentului (creştinului), dându-i frumusețe şi sănătate îngerească, iar spovedania cât mai deasă igienizează sufletul, garantându-i sănătate, transparență şi curățenie;
- pe măsura credinței în Dumnezeu poate tămădui bolile trupeşti. Păcatul nemărturisit este o boală care macină sănătatea sufletului şi trupului, iar cel care, atunci când se îmbolnăveşte, nu cheamă preotul să se spovedească face o mare greşeală, pentru că duhovnicul, prin mâinile sale, datorită puterii supranaturale de la hirotonie, ne transmite energia harului Duhului Sfânt de a ne însănătoşi, de a înfrunta răul;
- este cheia cu care putem deschide uşa închisă şi păzită a Raiului, permițându-ne a intra;
- împiedică transmiterea păcatelor la urmaşi. După cum medicina recunoaşte transmiterea caracterelor (genelor) de la tată la copil, tot astfel religia recunoaşte transmiterea efectelor păcatelor de la părinți la copii (Ieşire, Cap. 20, 5);
- contribuie la vindecarea arborelui genealogic, fiind unul din cele mai importante remedii în această direcție, alături de pomenirea la Sfânta Liturghie. Fiecare membru al

unei familii care nu se mărturiseşte este o ramură uscată din arborele genealogic al neamului său, trezindu-se după ani şi ani, după generații peste generații că "li s-a cam pierdut neamul";

- aduce tot binele în viața unui om, cum ar fi: luminare la minte şi cuminţenie; înţelegere şi dragoste în familii, între părinți şi copii; aduce iubire între soți; întăreşte căminele tinerilor căsătoriți; aduce o adevărată fidelitate conjugală etc.;
- ar putea înlătura toate răutățile şi păcatele foarte grave ce se întâmplă astăzi în lume, dacă ar fi săvârşită de toți oamenii.

În concluzie, pocăința şi spovedania sunt o lucrare a lui Dumnezeu cu noi şi în noi. "Să primim de la Dumnezeu pocăința care ne vindecă". Căci nu noi oferim, ci Dumnezeu este Cel care ne dăruieşte.

Vindecarea dobândită prin Taina Spovedaniei ia forma particulară a unei reîmpăcări, iar viața fără de păcat pe pământ ne deschide porțile cerului. Nu bogăția minții ne salvează sufletul, ci viața fără de păcat ne pregăteşte să trăim cu Dumnezeu în veacul ce va să vie.

3.B. Cuvânt despre pocăință şi falsa pocăință

"Faceți roade vrednice de pocăință" (Matei 3,8)

Dorim în continuare să zăbovim asupra termenului "pocăință" pe care dorim să-l lămurim în lumina Bisericii Ortodoxe. Vom pleca în dezbaterea sa de la cuvântul căință. Fiecare dintre noi, când înfăptuim în viața noastră acțiuni mai mult sau mai puțin conştiente, după unele ne simțim bine, iar după altele avem mustrări de conştiință, simțim că am încălcat ceva, devenind neliniştiți şi începem să ne căim (să ne pară rău) de ceea ce am făcut.

În orice act pe care îl săvârşim în viață, dacă ne simțim liniştiți, este după Dumnezeu, iar dacă nu ne simțim liniştiți, ci avem mustrări de conştiință, producându-ne căință, este de la opusul lui Dumnezeu, de la diavol şi acest act trebuie evitat şi depăşit. Această căință pe care o simțim în urma unui act, ne face să credem că am încălcat ceva, am călcat peste ceva divin care este în noi, am călcat porunca lui Dumnezeu şi am făcut un păcat.

O persoană, dacă greşeşte de mai multe ori, simte la început mustrare de conştiință şi căință, însă dacă nu se opreşte şi merge mai departe în greşeli, la un moment dat, i se stinge simțirea, se depărtează divinul din el, cade în nesimțire spirituală, aşa cum spune psalmistul: "Omul în cinste fiind n-a priceput şi s-a alăturat dobitoacelor celor fără de minte" (Ps 48,21).

Însă, o persoană care, chiar dacă a greşit de mai multe ori, dar de fiecare dată se căieşte şi plânge pentru ceea ce a făcut, la un moment dat se opreşte de a face acte necuviincioase, ce-i produc căință şi mustrare de conştiință, trăieşte de acum înainte într-o continuă căință. Acum, acea "căință continuă şi stăruitoare" se transformă în "pocăință". Omul se pocăieşte de tot ce a făcut rău în viață, îşi dă seama de greşelile făcute şi încearcă o contrabalansare a lor cu o viață nobilă, cu o viață receptivă la chemarea la pocăință pe care ne-o face Dumnezeu.

Pocăința nu înseamnă numai părăsirea păcatelor, ci şi o lucrare continuă în virtuți, pentru contrabalansarea păcatelor şi depăşirea lor. Pocăința nu înseamnă aderarea la o sectă, ca apoi să se spună: m-am mântuit. Pocăința nu are sfârşit, nu are hotar. Adevărată este acea pocăință care se află într-un continuu progres până în clipa morții.

Referitor la “pocăință”, putem cădea în două extreme:

a) Se poate zice: “Mă pocăiesc la bătrânețe!”; În primul rând, nu ştim dacă ajungem la bătrânețe, putem în orice clipă să ne stingem. În al doilea rând, aceleaşi preocupări pe care le are omul la tinerețe, le are şi la bătrânețe. Este foarte greu să te schimbi dintr-o dată. Schimbarea trebuie să o începem de atunci când ne dăm seama că trebuie să facem o asemenea schimbare. Puterea pentru realizarea ei o avem mai mare la tinerețe decât la bătrânețe, pentru că atunci, ori este slăbită, ori nu o mai avem deloc. Deci, pocăința trebuie să o primim în acel moment când suntem conştienți de valoarea ei şi trebuie să căutăm să-i găsim adevărata valoare tot timpul.

b) A doua extremă, în care putem cădea, este ignorarea totală a pocăinței, zicând: Pocăința este pentru călugări sau preoți. Aici iarăşi este o mare greşeală, deoarece toți suntem oameni, toți avem aceleaşi legi ale firii şi toți suntem răspunzători înaintea lui Dumnezeu ca persoane umane. Nu există om care să nu greşească, toți greşim (I Ioan 1, 8), însă, nu toți ne căim sau - mai mult - nu toți ne pocăim. După cum în fiecare om există slăbiciunea de a greşi, tot aşa există în fiecare om puterea de îndreptare. Şi sfinții au greşit. Unii au greşit puțin, dar s-au pocăit foarte mult. Alții au greşit mai mult, dar şi pocăința lor a fost foarte mare, încât au reuşit contrabalansarea şi depăşirea greşelilor cu fapte bune şi virtuți. Greşelile le facem permanent cu gândul şi cu toate simțurile: cu vederea, cu auzul, cu pipăitul etc. şi, deci, nimeni nu este scutit de a greşi.

Exemplele clasice de pocăință sunt sfinții, pe ei trebuie să-i urmăm, căci ne arată drumul clar spre Dumnezeu; nu trebuie să bâjbâim singuri.

Falsa pocăință este atunci când cineva aderă la o sectă şi începe să se laude şi să se socotească “pocăit” şi “mântuit”. Sau atunci când cineva încearcă să facă un bine, respectiv să postească mai mult, să se roage mai mult etc. şi în acelaşi timp divulgă şi se laudă. Prin laudă şi mândrie pierde tot. Adevărata pocăință este când omul înaintează în bine ştiind numai el, duhovnicul şi Dumnezeu.

În Biserica noastră creştină ortodoxă deosebim trei feluri de pocăință:
a) pocăința ca “Taină” sau “Spovedania”, în care omul se pocăieşte de ceea ce a făcut, mărturisindu-şi păcatele preotului şi acesta îl dezleagă de ele;
b) pocăința ca “virtute” poate să fie de moment, însă poate să fie şi continuă, în toată viața omului;
c) mai există şi pocăința ca stare continuă. La pocăința ca stare continuă au ajuns Sfinții lui Dumnezeu, cărora toată viața le-a fost o urcare continuă în virtute, datorită umilinței în dragostea lui Hristos.

Mântuitorul Iisus Hristos vrea, mai ales, de la noi acte interioare: milă, dragoste, căință din tot sufletul.“Milă voiesc, iar nu jertfă”. El vrea să-I aducem ca jertfă inima noastră curată, înfrântă şi smerită. Are nevoie să ne modelăm inima, să devenim buni, iertători, asemenea unui copil nevinovat. Aceasta este pocăința creştină, făcută nu din frica de pedeapsă, ci din frica de a nu pierde pe Dumnezeu, de a nu pierde fericirea veşnică.

Credința trebuie să fie o trăire personală, să o primim de bună voie, aproape să intre ea singură şi să lucreze în noi, nu să ne fie impusă. Sau dacă ne pocăim şi facem câțiva paşi în bine, trebuie să-i facem cât mai discret, să nu observe aproapele nostru. Să rugăm deci pe bunul Dumnezeu să ne dea tuturor pocăința cea adevărată în Duhul Sfânt. AMIN !

3.C. Cum se cuvine a ne păzi de păcate

"Oricine săvârşeşte păcatul este rob păcatului" (Ioan 8, 34)

Sfinţii Părinţi arată că cinci sunt păzirile de păcat după mărturisire, spre a nu cădea omul în cele mai dinainte.

1. Întâia păzire este aducerea aminte de moarte şi a nu uita de păcatele pe care le-a săvârşit. Aducerea aminte de moarte ne ajută foarte mult să nu mai păcătuim, după mărturia Sfintei Scripturi, care zice:"Fiule, adu-ţi aminte de cele de pe urmă ale tale şi în veac nu vei greşi" (Isus Sirah 7,38). Cel ce pururea îşi aduce aminte de păcatele sale să nu-şi închipuie în minte şi să nălucească persoanele acelea cu care a făcut păcatul, pentru că acest lucru este periculos pentru cel ce este încă pătimaş, după cum spune Sfântul Marcu Pustnicul (Filocalia, Vol. I, cap. 152-153). Sfântul Ioan Scărarul arată acelaşi lucru, zicând: "Pentru păcatele cele trupeşti şi urâte, să nu-şi aducă aminte cineva de chipurile cu care le-a lucrat, iar de celelalte păcate pururea să-şi aducă aminte, ziua şi noaptea" (Op. cit. P. 105).

2. A doua păzire după spovedanie este fuga de pricinile păcatului. Cel ce a lunecat în păcate trupeşti să fugă de prietenia şi vorbirea cu feţele cu care a păcătuit. Măcar de ne-ar fi rudă sau prieten bun, să ne aducem aminte de cuvintele Domnului care zice:"De te sminteşte pe tine ochiul tău cel drept, scoate-l pe el, şi-l leapădă de la tine; că mai de folos îţi este să pierzi unul din mădularele tale, decât tot trupul tău să se arunce în gheenă" (Matei 5,55). Petrecerea împreună cu feţele care ne-au vătămat ne va aduce vătămare, pentru că scris este: "...să nu crezi pe vrăjmaşul tău în veac" (Isus Sirah 12,10). De aceea zice şi Sfântul Apostol Pavel: "Fugiţi de desfrânare !" (1Tesaloniceni 4, 3)

Este un lucru foarte înţelept ca omul să se teamă de primejdia păcatului, după cum ne învaţă Sfânta Scriptură: "Cel ce se teme de primejdie nu va cădea într-însa" (Isus Sirah 3,25). La fel spune şi marele dascăl al lumii, Sfântul Ioan Gură de Aur: "Cel ce nu fuge departe de păcat, ci călătoreşte aproape de el, cu frică va vieţui şi de multe ori în ele va cădea" (Sf. Ioan Gură de Aur, Cuv. 15).

3. A treia păzire este deasa spovedanie. "De ne vom mărturisi păcatele noastre, credincios este Domnul şi drept ca să ne ierte păcatele (1Ioan 1, 4).

Deasa spovedanie ne aduce cinci foloase:

a) Primul folos este că, precum pomii, care se smulg des şi se răsădesc, nu pot să prindă rădăcină adâncă în pământ, aşa şi obiceiurile cele rele şi deprinderile păcătoase, prin mărturisire deasă, nu pot prinde rădăcini adânci în inima celui ce se mărturiseşte. Sau, precum un pom bătrân şi mare nu se poate doborî numai cu o singură lovitură de secure, aşa şi un obicei sau deprindere veche a păcatului, numai cu o singură durere a inimii nu se poate scoate şi dezrădăcina uşor. Dracii fug de cei ce se spovedesc des, căci cu deasa spovedanie stricăm cuiburile şi mrejele lor.

Reamintim pentru cei bolnavi trupeşte, că primul pas spre însănătoşire trebuie să fie îndeplinirea deasă a Tainei Sfintei Spovedanii în faţa duhovnicului, de bună voie, cu umilinţă, cu hotărârea de a nu mai păcătui. Bolnavul, realizând mărturisire deasă, dreaptă şi neprihănitoare, ajutat de dumnezeiescul Har, va reuşi să rupă legătura dintre cauza şi efectul bolii la nivel spiritual şi apoi la nivel fizic. De asemenea, sub epitrahil, cel în suferinţă descoperă Vindecătorului Suprem direct neputinţele, gândurile şi dorinţa de a se însănătoşi sufleteşte şi trupeşte iar pe măsura nădejdii sale, va căpăta darul vindecării.

“Desfătează-te în Domnul şi va împlini toate cererile inimii tale. Descoperă Domnului calea ta, nădăjduieşte în El şi Domnul va împlini”.
“Doamne, Dumnezeul meu, strigat-am către Tine şi m-ai vindecat” (Ps 29,2).
“Şi a înflorit trupul meu şi de bunăvoia mea Îl voi lăuda pe El” (Ps 27,10).
“Doamne, întru voia Ta, dat-ai frumuseții mele putere...” (Ps 26,6).

Mărturisirea dreaptă înseamnă să spunem adevărul aşa cum am făcut toate, însă numele aceluia cu care am greşit să nu-l rostim, iar ca spovedania să nu fie prihănitoare, presupune să nu dăm vina pe nimeni, nici chiar pe diavoli, nici pe oameni, nici pe vreo altă zidire a lui Dumnezeu, spunând că din cauza acestora am făcut păcatul, ci numai pe noi să ne învinuim şi să ne prihănim şi să zicem că numai noi suntem pricină a păcatelor noastre şi nimeni altul.

b) Al doilea folos al creştinului ce se spovedeşte des este că ține minte uşor greşelile făcute de la ultima spovedanie; pe când cel ce se mărturiseşte rar, cu anevoie poate să-şi aducă aminte de toate câte a făcut. Astfel, multe din păcate rămân nespovedite şi, prin urmare, neiertate. Pentru aceea diavolul i le aduce aminte în ceasul morții, dar fără folos, căci i se leagă limba şi nu le mai poate mărturisi.

c) Cel ce se mărturiseşte des, chiar dacă i s-ar întâmpla să cadă într-un păcat de moarte, îndată aleargă la duhovnic, se spovedeşte şi intră în harul lui Dumnezeu (revedeți anexa 1), căci nu suferă să aibă pe conştiință greutatea păcatului, fiind deprins a se curăți des prin Taina Spovedaniei.

d) Al patrulea folos al creştinului ce se mărturiseşte des este că, pe unul ca acesta, îl află moartea curățit şi în harul lui Dumnezeu şi având mare nădejde de mântuire.

După mărturia Sfântului Vasile cel Mare, diavolul merge totdeauna la moartea drepților şi a păcătoşilor, căutând să afle pe om în păcate spre a-i lua Sufletul (Tâlcuire la Psalmul 70). La cei ce se mărturisesc des şi curat nu poate afla nimic, deoarece s-au mărturisit, luând dezlegare pentru păcate.

e) Al cincilea folos al mărturisirii dese este acela că ne ajută să ne oprim şi să ne înfrânăm de la păcate, aducându-ne aminte că după puține zile ne vom mărturisi din nou şi vom primi canon de la duhovnic, însoțit de mustrare pentru cele făcute. Despre acest adevăr Sf. Ioan Scărarul ne mărturiseşte: “Sufletul care socoteşte ruşinea, canonul şi mustrarea cea de la mărturisire, ca de un frâu se ține de la această mărturisire, spre a nu mai greşi”(Cuv. 4 din Scara).

Referitor la aspectul ruşinii Sfânta Scriptură ne mărturiseşte: “Este ruşine care aduce păcat şi este ruşine care aduce slavă şi har” (Isus Sirah 4,24). Ruşinea pe care o suferim la spovedanie ne va scuti de ruşinea aceea pe care o vom suferi cu toții la ziua cea înfricoşată a Judecății lui Dumnezeu, după cum zice Sf. Ioan Scărarul în Cuvântul 4: “Căci nu este posibil fără de ruşine a scăpa de ruşine”.

4. A patra păzire de păcat după spovedanie este cugetarea la înfricoşătoarea Judecată de Apoi şi la cuvintele ce le va spune Mântuitorul Iisus Hristos celor păcătoşi: “Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veşnic, care este gătit diavolilor şi îngerilor lui” (Mt 25, 21)

5. A cincea păzire este aducerea aminte de chinurile iadului, aducerea aminte că răutatea păcatului ne desparte de Dumnezeu şi de fericirea drepților din Rai, precum şi aducerea

aminte de veşnicele chinuri ale iadului, care nu vor avea sfârşit.

După ce am luat la cunoştinţă de modul cum se cuvine a ne păzi de păcate, e necesar să ştim că, dacă nu vom fi cu trezvie şi în băgare de seamă de la primele mişcări ale păcatului în sufletul nostru, neîmpotrivindu-ne la timp şi nechemând în ajutor numele Domnului prin rugăciunea din inimă, păcatul, odată răsărit în mintea noastră, va creşte parcurgând douăsprezece trepte, ducându-ne în final la pierzare.

În prezentarea aspectelor legate de treptele păcatului vom pleca mai întâi de la o pildă a părintelui arhimandrit Cleopa Ilie: "Aţi văzut poate, vreodată, când ia foc vreo casă sau vreo claie de fân sau paie. Dacă se întâmplă pe acolo cineva şi are la îndemână o căldare mai înainte de a se întinde focul, îl poate stinge uşor cu puţină apă; dacă însă focul a luat proporţii, va trebui o mare osteneală şi multă apă pentru a-l stinge, iar uneori este cu neputinţă să mai fie înăbuşită puterea focului. Asemenea se întâmplă şi cu păcatul în noi".

Considerăm că ne este de mare folos să cunoaştem ce este păcatul, cum ne înşală, cum ne robeşte şi care sunt treptele lui de creştere de când se iveşte în noi şi până ajunge să ne stăpânească în chip desăvârşit, ducându-ne la pierzarea vremelnică şi veşnică.

Păcatul, după mărturisirea Sfintelor Scripturi, este călcarea Legii lui Dumnezeu (Rom 5,13); bold al morţii (1Cor 15,56); lucrul întunericului (Rom 13,12); urâciune înaintea Domnului (Rom 15,9); rod al poftelor celor rele (Iac 1,15); lucrul diavolului (In 8,41-44); necurăţie (Lev 15,31); lucru al trupului (Gal 5,19).

Dumnezeu priveşte cu mare urâciune la păcat şi mânia lui va veni peste oameni pentru păcate, osândindu-i după conştiinţa şi înţelepciunea fiecăruia, pe unii de la vârsta de 10 ani, iar pe alţii de la o vârstă mai mare. Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a murit pe cruce pentru păcatele noastre (Isaia 53, Romani 6,10).

"Păcatul este un drac rău - spune Sfântul Efrem Sirul - care nu se arată de la început a fi mare, ci, încetul cu încetul, furişându-se, pune stăpânire pe noi. Însă cel ce se va trezi de la început nu se va lăsa surprins, ci îl va omorî când este mic ca o furnică, nelăsându-l să crească spre a se face leu". De aceea Sfânta şi dumnezeiasca Scriptură numeşte pe diavol şi pe păcat furnicoleu (Iov 4,11).

Păcatul uitării are grijă să ne înşele opunându-se trezviei sufletului, după cum ne spune Sf. Părinte Isihie, zicând: "Blestemata de uitare se opune atenţiei ca apa, focului"(Ibidem, p. 5).

În continuare vom trece în revistă cele douăsprezece trepte de creştere a păcatului:

1. Întâia treaptă a păcatului este atunci când cineva face binele, dar nu bine, adică nu îl face cu scop bun şi spre slava lui Dumnezeu. Fapta bună are trup şi suflet: trupul faptei bune este lucrarea ei (fie că postim, priveghem, facem milostenie sau altceva), iar sufletul faptei bune este scopul cu care se face. Dacă scopul este bun şi spre slava lui Dumnezeu, atunci şi fapta noastră bună trece de partea scopului. Iar dacă scopul este rău, atunci şi fapta bună trece de partea scopului. Iar dacă scopul este rău, atunci şi fapta bună este rea şi îşi pierde plata de la Dumnezeu (Kiriacodromion, Bucureşti, 1857, P. 280). Sfântul Apostol Pavel ne învaţă zicând: "Să facem toate spre slava lui Dumnezeu" (1Tes 4,1; 1Cor 10,31). Iar Sfântul Maxim Mărturisitorul, învăţându-ne asemănător, zice: "Când auzi Scriptura zicând: Tu vei răsplăti fiecăruia după faptele sale (Romani 2,6), să ştii că Dumnezeu nu va răsplăti cu bine cele făcute cu scop rău. Căci judecata lui Dumnezeu nu priveşte la cele făcute, ci la scopul celor făcute" (Filocalia, Vol. 2, pag. 63).

2. A doua treaptă a păcatului este când cineva nu lucrează desăvârşit fapta bună. De exemplu: când cineva se roagă lui Dumnezeu, dar nu cu mintea sau cu inima, ci numai cu gura şi cu buzele, iar cu mintea şi cu inima sa se află la cugetarea celor rele, se împlineşte cuvântul proorocului care zice: "Aproape eşti Tu Doamne, de gura lor, dar departe de inima lor" (Isaia 29, 13); sau când cineva face milostenie, dar nu din osteneală dreaptă, ci din răpire sau furt, sau când posteşte numai de mâncare şi băutură, dar nu şi de păcatul cu simțirile sale, cu mintea şi cu inima. Precum mielul pentru jertfă s-a poruncit să fie fără nici o meteahnă şi desăvârşit sănătos (Levitic 22, 21), tot astfel şi fapta bună trebuie să o lucrăm în chip desăvârşit.

3. A treia treaptă a păcatului este bântuiala (momeala sau atacul) gândului rău, care vine necontenit cu vreun fel de patimă. De exemplu: un gând de femeie, de bani, de slavă deşartă, de mânie sau de orice lucru, dar fără patimă către el, ci numai prin amintire.

4. A patra treaptă a păcatului este unirea sau consimțirea, care se petrece atunci când sufletul nostru consimte să stea de vorbă cu gândul rău.

5. A cincea treaptă a păcatului este lupta care se dă pe toate treptele următoare ale păcatului. Sufletul, consimțind să stea de vorbă cu gândul despre lucrul cel rău şi cunoscând că acel gând îl duce la păcat, începe să se lupte cu el, nevoindu-se ca să-l biruiască cu gânduri bune şi mai ales prin rugăciunea făcută cu mintea către Dumnezeu: "**Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul**".

6. A şasea treaptă a păcatului este învoirea, ce are loc atunci când sufletul, din iubirea de sine şi de păcat, cedează gândului păcătos, învoindu-se să-l primească în mintea sa.

7. A şaptea treaptă este păcatul cu mintea, precum zice Sfântul Maxim Mărturisitorul. Când omul se învoieşte cu mintea să primească gândul rău şi pătimaş, se sileşte să-şi întipărească păcatul acela în minte atât de lămurit, ca şi cum l-ar fi făcut şi cu lucrul. Când ajunge omul la această treaptă, prin închipuire (imaginație), păcatul trece aproape pe nesimțite de la minte la simțirea trupului, după cum arată acelaşi Sfânt Părinte Maxim Mărturisitorul, zicând: "Precum trupul are ca lume lucrurile, aşa şi mintea are ca lume ideile. Şi precum trupul desfrânează cu trupul femeii, aşa şi mintea desfrânează cu ideea femeii prin chipul trupului propriu" (Filocalia, Vol. 2, P. 87). De aceea acest Sfânt Părinte ne sfătuieşte: "Nu întrebuința rău ideile ca să nu fii silit să întrebuințezi rău şi lucrurile. De nu păcătuieşte cineva mai întâi cu mintea, nu va păcătui nici cu lucrul" (Ibidem, P. 71). Datoria fiecărui creştin este să scape de gândurile rele prin mărturisirea lor la preotul duhovnic. Aşa cum şarpele, când iese din gaură, fuge, tot aşa fuge din inimă şi gândul celui ce se spovedeşte sincer. Căci spune Sfântul Antonie cel Mare că de nimic nu se bucură satana mai tare, decât de omul care îşi ascunde gândurile sale. De asemenea, se ştie că lupta cu gândul împotriva păcatului nu ne părăseşte până la moarte, căci: "Războiul cu gândurile este mai greu decât războiul cu înseşi lucrurile" (Ibidem, P. 70), pericolul de a păcătui cu mintea apărând lesne în orice vreme şi în orice loc. Dacă ar voi cineva să facă, de exemplu, păcatul desfrânării cu lucrul, îi trebuie trei factori şi anume: locul potrivit, timpul potrivit şi lucrul, adică trup cu care să păcătuiască. La păcatul cu mintea însă, lipsa nici unuia din aceşti factori nu-l împiedică să păcătuiască, căci cu mintea putem păcătui în orice loc şi în orice vreme, chiar dacă nu avem de față trupul cu care vrem să păcătuim.

8. A opta treaptă a păcatului este împlinirea păcatului cu lucrul. Când cineva nu s-a luptat după putere la treptele amintite mai înainte ale păcatului, ci şi-a îngăduit să păcătuiască mereu cu mintea, va trece şi la lucrarea păcatului cu trupul şi, astfel, va ajunge să

cadă desăvârşit. Aceasta se întâmplă nu numai cu păcatul desfrânării, ci şi cu oricare altul, fie al lăcomiei pântecelui, al iubirii de bani, al uciderii, al furtului, al beției etc.

9. A noua treaptă a păcatului este obişnuința cu păcatul. Un duhovnic iscusit poate afla uşor în vremea mărturisirii, chiar din gura celui ce se spovedeşte, pe care treaptă a păcatului a ajuns acesta, dacă, de exemplu, îl întreabă: "Frate de ce faci cutare sau cutare lucru?", acela singur spune: "Părinte m-am obişnuit cu el" (fie că este vorba de desfrânare, beție, înjurături sau orice alt păcat). În acest caz, el singur arată pe care treaptă a păcatului a ajuns, căci, mărturisind că s-a obişnuit cu unele ca acestea, se vede că a ajuns la treapta a noua a păcatului.

10. Treapta a zecea a păcatului este împătimirea, care este foarte grea şi periculoasă. Şi la această treaptă, duhovnicul înțelege, prin mărturisirea celui ce se spovedeşte, pe ce treaptă se află el cu greutatea păcatului, căci dacă-l întreabă: "Frate, de ce nu părăseşti păcatul acesta, de ce nu te laşi de beție, de fumat sau de orice alt păcat ?", el spune: "Nu pot, părinte, căci m-am deprins cu acest păcat" sau : "Părinte, te rog să-mi dai un sfat, căci m-am deprins foarte mult cu cutare sau cutare păcat". Duhovnicul, aflându-l pe această treaptă periculoasă şi grea a păcatului, trebuie să depună toată silința şi iscusința ca să-l întoarcă de la deprinderea păcatului, lucru foarte greu de făcut, deoarece deprinderea se face în el ca o a doua fire, făcându-l pe om să păcătuiască vrând-nevrând. Ținându-l pe el în robia deprinderii păcatului, este în acelaşi timp şi rob al diavolului, deoarece zice Sfântul Ioan Evanghelistul: "Cine face păcatul este de la diavolul, pentru că de la început diavolul păcătuieşte" (I Ioan 3, 8); "Păcatul din diavol este" (Ioan 8, 44). Despre aşezarea vrednică de jale şi de osândă a unui asemenea om ajuns la deprinderea păcatului, Sfânta Scriptură zice: "Cine face păcatul, este rob al păcatului" (Ioan 8, 34).

11. A unsprezecea treaptă a păcatului este deznădejdea, care este mai grea decât toate, căci duce pe om la moartea vremelnică şi veşnică.

Când diavolul va robi pe om cu păcatul până la treapta deprinderii, atunci îi zice: "Vezi că te-ai deprins cu acest păcat de care nu mai poți scăpa. Nu te mai gândi la pocăință şi întoarcere spre Dumnezeu, deoarece de acum nu mai poți să laşi păcatul acesta cu care te-ai deprins din copilărie (sau din tinerețe sau de atâția şi atâția ani)". Deci îl sfătuieşte să păcătuiască mereu, zicându-i: "Cele de dincolo le-ai pierdut, de acum înainte, cât mai ai de trăit, măcar îndulceşte-te cu păcatul cu care te-ai deprins şi de care, după cum vezi, nu te mai poți lăsa". Astfel, cu paloşul deznădejdii îl taie de la nădejdea bună şi sfântă a mântuirii sufletului său.

De este omul mai cărturar, îl învață să amâne întoarcerea către Dumnezeu şi părăsirea păcatului, zicându-i: "Lasă, că ai să părăseşti tu păcatul acesta, dar nu chiar acum, căci mai ai vreme". Şi acest sfat al diavolilor este de a-l învechi pe om mai tare în deprinderea păcatului, cea vrednică de moarte veşnică, fiindcă ştiu diavolii că cel ce nu părăseşte azi păcatul, mai târziu cu atât mai greu îl va părăsi, deoarece, după cum spun Sfinții Părinți, păcatul este asemenea unui cui pe care cineva îl bate într-un lemn tare: dacă l-a bătut puțin, îl va scoate mai uşor, iar dacă l-a bătut mai mult, cu anevoie şi cu mare greutate îl mai poate scoate. Deci, nimeni să nu se înşele crezând că dacă nu a părăsit azi păcatul, cu care s-a obişnuit sau s-a deprins, îl va părăsi mai târziu. Cu cât se învecheşte păcatul în noi, cu atât mai greu îl vom scoate mai târziu, şi cu cât mai mult face omul păcatul, cu atât mai mult îl luptă diavolul cu deznădejdea.

12. Dacă omul se lasă biruit mereu de gândurile deznădejdii şi nu aleargă repede

la spovedanie şi la pocăință, deznădejdea îl duce la treapta a douăsprezecea a păcatului care este Sinuciderea, cea mai grozavă moarte trupească şi duhovnicească, aşa cum a sfârşit şi Iuda Iscarioteanul.

După ce am amintit în acest cuvânt, pe scurt, despre cele douăsprezece trepte ale păcatului, să urmăm cu toții îndemnurile Sfinților Părinți de a căpăta frica de Dumnezeu şi de a ne menține trează atenția de la primele răsăriri şi trepte ale păcatului, înarmându-ne asupra lui cu împotrivirea minții şi inimii, prin sfânta rugăciune şi ura față de păcat.

Mila Preabunului şi Preamilostivului nostru Mântuitor, prin rugăciunile Preasfintei şi Preacuratei Sale Maici şi ale tuturor Sfinților Săi, să ne întoarcă de la orice treaptă a păcatului pentru a dobândi sănătatea, fericirea şi mântuirea în vecii vecilor. AMIN !

3.D. Sfaturi în legătură cu duhovnicul şi duhovnicia

Nici un duhovnic nu poate dezlega la spovedanie pe cel legat de altul, decât numai dacă cel ce l-a legat a murit sau l-a legat pe nedrept şi este dezlegat de episcopul său.

Când cineva s-a mărturisit la un duhovnic de mai multe ori şi, din pricină că a căzut în aceleaşi păcate, se ruşinează de el şi se duce la altul ca să se ruşineze mai puțin şi să primească un canon mai uşor, acela “mai rău mânie pe Dumnezeu”.

Dacă duhovnicul constată că cineva nu este sincer, are datoria să-l respingă de la spovedanie. Duhovnicul nu poate dezlega pe cel ce nu-l dezleagă Dumnezeu şi nici nu poate lega pe cel ce nu s-a legat pe sine prin călcarea poruncilor lui Dumnezeu.

În situația când ne-am mutat la alt duhovnic, după ce în prealabil am luat binecuvântarea duhovnicului dintâi, suntem datori să facem mai întâi o spovedanie generală din copilărie, ca acesta să ne poată cunoaşte bine şi astfel să ne rânduiască un canon potrivit, spre îndreptare.

Spovedania este necesar să înceapă la copii de la vârsta de 6-7 ani. De la această vârstă este bine să fie spovediți şi apoi împărtăşiți la 30 sau 40 de zile pentru că astăzi copiii văd şi aud multe sminteli, în casă, la televizor şi peste tot, nefiind supravegheați de părinți. Copiii cei nevinovați, până la vârsta de cinci ani, este bine să fie împărtăşiți, dacă se poate, şi în fiecare Duminică.

Reamintim că bătrânii şi bolnavii este bine să se împărtăşească la fel, la trei-patru săptămâni, dacă nu au vreo oprire de la Sfânta Împărtăşanie. Dacă au păcate cu totul grele, de moarte, Sfinții Părinți rânduiesc să se împărtăşească numai pe patul de moarte sau cum va hotărî duhovnicul lor.

Dacă cineva duce o viață imorală şi caută prin înşelăciune să primească Sfânta Împărtăşanie, va intra satana în el (Ioan 13, 27), asemănându-se cu Iuda.

Dacă cineva este pe patul de moarte şi nu poate vorbi, i se poate da Sfânta Împărtăşanie pe mărturia celor din jurul său, cum că bolnavul este om credincios, că s-a spovedit regulat şi a dorit cele sfinte. Iar dacă cineva, nici pe patul de moarte, nu vrea să se împace cu aproapele sau refuză cele sfinte, nu trebuie împărtăşit.

Totdeauna, înainte de a ne împărtăşi, după ce ne-am făcut metaniile, după ce am părăsit păcatul şi ne-am făcut canonul dat de preot, trei zile cel puțin n-avem voie să bem vin nici să mâncăm de dulce sau cu untdelemn. Iar, în afara postului, fără spovedanie, fără canon

şi fără o săptămână de post sau măcar trei zile, nu ne putem împărtăşi. Cel puţin trei zile înainte de a ne împărtăşi să nu mâncăm cu untdelemn şi să nu bem vin; numai mâncare uscată.

Nimeni nu se poate mântui, nici mireni, nici călugări, nici clerici, fără spovedania păcatelor şi fără dezlegarea de la duhovnic, deoarece "toţi multe greşim"(Iacob 3, 2). "Luaţi Duh Sfânt, cărora le veţi ierta păcatele se vor ierta şi cărora le veţi ţine, ţinute vor fi" (Ioan 20,23), Sfânta Scriptură ne arată de asemenea că păcatul aduce moarte (Iacob 1,15) şi că "nimic necurat nu va intra în Împărăţia lui Dumnezeu".

Păcătoşii, prin spovedanie şi pocăinţă, întorc mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu şi capătă mântuirea sufletelor. Cel mai mare păcătos, dacă pe patul de moarte se spovedeşte, plângând amar, asemenea tâlharului de pe cruce, poate fi împărtăşit.

Sufletul nostru în toată clipa greşeşte lui Dumnezeu, de aceea trebuie să avem convingerea că nu există clipă când nu mâniem pe Dumnezeu, ori cu gândul, ori cu cuvântul, ori cu fapta, ori cu voie, ori fără voie, ori cu ştiinţă, ori cu neştiinţă. Şi pentru că nu este clipă când nu mâniem pe Dumnezeu, nu este clipă când nu avem nevoie de ajutorul Lui. De aceea ne spune Scriptura, la Solomon: "Cela ce se încrede în sine, va cădea, cădere jalnică". Fiecare să fie paznic pentru el şi să-şi aducă aminte că îngerul Domnului este permanent lângă dânsul. Sfântul Ioan Gură de Aur, în cartea numită Puţul, ne îndeamnă: "De este cu putinţă, o, creştine, şi-n fiecare ceas să te spovedeşti".

Pentru smerenie şi pentru ca omul să nu uite neputinţele lui, cu care a supărat pe Dumnezeu, Sfântul Nicodim Aghioritul spune: O dată pe an, în Postul Mare, este bine să faci spovedanie generală (din copilărie până în prezent). Ne va ajuta mult să ne aducem aminte păcatele, pentru că noi ne mărturisim, dar dracul ne face să uităm păcatele noastre cu care am mâniat pe Dumnezeu.

Este absolut recomandabil ca cel puţin o dată în viaţă să căutăm un duhovnic bun şi iscusit şi să ne spovedim din copilărie până la momentul Spovedaniei.

În situaţia când, în parohie avem un duhovnic de care suntem nemulţumiţi, va trebui:

- să ne rugăm lui Dumnezeu pentru el, de cel puţin două ori pe zi, zicând "Doamne, luminează-l, întăreşte-l şi povăţuieşte-l spre calea cea bună pe părintele nostru pentru a ne putea mântui împreună";
- să ne rugăm pentru duhovnic înainte de a merge la Spovedanie. Nu trebuie să aşteptăm un răspuns sau un sfat bun de la duhovnic şi să stăm cu mâinile în şold, ci trebuie, în primul rând, să-l ajutăm pentru a ne putea ajuta. Să ne rugăm zicând: "Doamne, pune în mintea şi în gura duhovnicului meu răspunsul care îmi este de folos". Dacă nu ne vom ruga, vom primi un răspuns mai mult omenesc. Acel răspuns obiectiv, divin şi folositor vine doar datorită stării sufleteşti a penitentului (creştinului), a credinţei sale, pentru că prin glasul duhovnicului ne vorbeşte însuşi Dumnezeu.

Când ajungem în faţa duhovnicului la Scaunul mărturisirii trebuie să cerem sfaturi pentru viaţă: "Mântuirea stă întru mult sfat" spune Sfânta Scriptură sau "Cine vrea să se mântuiască cu întrebarea să călătorească" spun Sfinţii Părinţi în Pateric. De aceea, tot timpul, în viaţă să nu facem nimic fără sfatul duhovnicului. Dacă vom întreba întru smerenie, vom avea protecţia Duhului Sfânt. Întrebările în duh la scaunul mărturisirii sunt foarte importante pentru că putem, cu mila lui Dumnezeu, să obţinem un răspuns de disciplinare a vieţii. Dacă Dumnezeu vede că-l întrebăm cu toată sinceritatea şi căinţa, nu

numai că ne dă răspunsul adevărat, ci ne dă şi puterea de a-l realiza.

O situație delicată pentru duhovnici poate fi atunci când preoții, la botezul copiilor, din diverse motive (oboseală, grabă etc.), n-au făcut bine lepădările de satana - "Mă lepăd de satana şi de toate lucrurile lui..." sau poate nici Botezul, vrăjmaşul găsind portiță şi intră înapoi în inima copilului. În acest sens în pravilă stă scris: "Copiii care se îmbolnăvesc – şi, uneori, nu se îmbolnăvesc când sunt mici, ci când sunt mari - îi ia vrăjmaşul în primire, că preotul n-a băgat de seamă şi n-a citit toate dezlegările de satana". Terapeutica constă în repetarea dezlegărilor de satana 10 zile la rând, după Sfânta Liturghie, perioadă care trebuie să fie precedată de rugăciune, postul şi spovedania din copilărie a întregii familii.

Păcatele pe care le-a cunoscut omul că sunt păcate şi le-a mărturisit la duhovnic şi i-a părut rău şi a făcut canon pentru ele se iartă. Iar acelea pe care omul nu le-a ştiut că sunt păcate sau le-a uitat, nu din rea voință, ci din neputință, acelea se acoperă din mila lui Dumnezeu, că altfel nici un suflet nu ar ajunge în Rai.

"Fericiți cărora li s-au iertat fărădelegile şi cărora li s-au acoperit păcatele".

3.E. Câteva din uneltirile diavolului la Taina Spovedaniei

Diavolii uneltesc asupra creştinilor, când aceştia au buna inițiativă de a împlini Taina Spovedaniei, pentru că aceasta este aşa de mare, încât are putere să-l curețe pe om de orice păcat, să-i dezlege toate păcatele, după cuvântul Mântuitorului din Evanghelie: "Tot ce va dezlega preotul pe pământ, va fi dezlegat şi în cer". Când omul este dezlegat de preot pe pământ, Duhul Sfânt şterge din cer toate păcatele lui.

Dintre uneltirile diavolilor putem aminti:

- Spunerea păcatelor repede pentru ca duhovnicul să nu le bage în seamă, nici să poată să cerceteze cu de-amănuntul pricinile şi urmările acelor păcate.
- Mărturisirea păcatelor la mai mulți duhovnici, tâlcuindu-le în aşa fel încât să le înfățişeze fără adevărata lor vină.
- Căutarea duhovnicilor foarte îngăduitori, care iartă fără canon şi chiar le dau şi Sfânta Împărtăşanie.
- Mărturisirea incompletă a păcatelor, ascunzându-le pe cele mari, uitând că Dumnezeu, prin atributul atotcunoaşterii, are clară realitatea păcatelor săvârşite cu lucrul, cu cuvântul şi cu gândul. De asemenea, se uită realitatea că duhovnicul nu este decât un martor înaintea lui Dumnezeu, un organ prin care Duhul Sfânt lucrează taina iertării păcatelor.
- Schimbarea duhovnicului fără temei. Când vom găsi un duhovnic bun, să nu ne mai ducem la altul, căci, dacă neguțătorim mărturisirea nu ne putem folosi. De asemenea, starea de ruşine să nu fie motivul schimbării duhovnicului, indiferent de gravitatea şi numărul păcatelor. Dacă ne vom ruşina şi vom merge la alt părinte duhovnic, la care ne ruşinăm mai puțin, şi primim un canon mai uşor, atunci mai rău vom mânia pe Dumnezeu.
- Spovedania incompletă prin tăinuirea păcatelor mari. Diavolul ne dă mare curaj atunci când facem păcatul şi ne ruşinează în momentul când vrem să ne spovedim, să ne curățăm. În timpul spovedaniei, la fiecare păcat mărturisit ne iese un şarpe din gură (diavol). De aceea, păcatele mari nespovedite din diverse motive sunt şerpi foarte mari în noi care atrag înapoi toate păcatele mărturisite. Să ne ferească Dumnezeu să ajungem în această situație, pentru că este mai rău decât dacă nu ne-am fi spovedit,

deoarece adăugăm la păcatele pe care le avem şi pe cel al minciunii şi încă ce minciună! Să minți pe duhovnic şi pe Dumnezeu!

- Uneori diavolul îi şopteşte credinciosului, prin oameni răi şi bârfitori, cum că duhovnicul ar spune altora păcatele de la spovedanie. De asemenea, tot când ne mărturisim, să nu aplecăm urechea la glasul diavolului care ne şopteşte în minte zicând: "Oare ce va zice duhovnicul când va auzi astfel de păcate ?".
- Cel mai mare efort îl depun diavolii pentru a-i determina pe oameni să amâne pocăința. Tot omul trebuie să ştie că cel mai bun sfat al dracilor pentru a câştiga suflete pentru împărăția iadului este de a-l învăța pe om să amâne pocăința, fapta bună de azi pe mâine, de mâine pe poimâine, de la tinerețe la bătrânețe, pe patul morții, şi aşa să-i ducă pe toți în iad.
- Pentru ca să-i facă să se îndoiască pe credincioşi de părinții duhovnici, satana şopteşte la urechile lor multe bârfeli. În acest sens, sfântul Ioan Gură de Aur ne povățuieşte:"A preotului este numai a deschide gura, şi harul lucrează". De vom vedea pe preot beat, căzut în şanț, să ne ducem să-i sărutăm mâna şi îndată ne vom umple de harul lui Dumnezeu. Pentru că nu se amestecă niciodată păcatele lui cu harul lui Dumnezeu, pe care l-a luat la hirotonie, că atunci n-ar fi har. Preotul nu lucrează în virtutea personală, ci în virtutea harului pe care l-a primit. Evanghelia nu dă voie creştinilor să-şi judece duhovnicii, ci numai să facă ce zic ei, iar dacă vor spune ceva rău să nu facă.

"Pe scaunul lui Moise şi al lui Aaron au şezut cărturarii şi fariseii, arhiereii şi preoții; tot ce vă învață ei să faceți, să faceți, că ei legea lui Dumnezeu învață, dar după faptele lor să nu faceți, că ei zic şi nu fac." (Matei 23,2-3)

Să rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne lumineze mintea pentru a simți la timp uneltirile diavoleşti şi să ne curățească pe noi de toată întinăciunea şi nedreptatea.

4. Taina Sfântului Maslu

Taina Sfântului Maslu se săvârşeşte în Biserica Ortodoxă pentru vindecarea bolnavilor. Ea se întemeiază pe învățătura Sf. Apostol Iacov care spune: "Este cineva în suferință ? Să se roage... Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii şi să se roage pentru el ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Şi rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav şi, de va fi făcut păcate, se vor ierta lui" (Iacob 5,13-15).

Sfântul Maslu se face, de obicei, în zilele de post cu trei, cu cinci sau cu şapte preoți. Iar credincioşii bolnavi şi rudele lor, care participă la această taină şi doresc cu adevărat să-şi uşureze suferința trupului şi a sufletului, trebuie să vină la Sfântul Maslu cu mare credință în Dumnezeu, împăcați cu toți, spovediți, postiți şi întăriți cu multe rugăciuni.

Participanții la Taina Sfântului Maslu trebuie să aducă la biserică puțină făină, ulei şi o haină sau lenjerie de la bolnavi pentru binecuvântare, apoi să asculte cu credință slujba Sfântului Maslu. Acasă să facă mici turtițe din făină şi ulei sfințit, pe care să le mănânce bolnavii în loc de anafură.

Efectele harice ale Sfântului Maslu sunt mai multe, dintre care Sf. Apostol Iacov aminteşte două: vindecarea parțială sau integrală a suferințelor trupeşti şi iertarea păcatelor. Iată ce zice în Epistola sa: "Rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav şi Domnul îl va ridica şi, de va fi făcut păcate, se vor ierta lui"(Iacob 5, 15). Astfel, taina Sfântului Maslu vindecă atât trupul de boli, cât şi sufletul de păcate, prin ungerea cu untdelemn sfințit. Alte efecte harice ale Sfântului Maslu sunt şi acestea: întăreşte credința în Dumnezeu şi nădejdea

mântuirii, aduce pace şi smerenie în inimă, pregăteşte sufletul pentru marea călătorie spre cer şi primirea Sfintei Împărtăşanii, alungă frica de moarte, uneşte şi împacă pe credincioşi prin Harul Duhului Sfânt şi ne învredniceşte pe toți de sfârşit creştinesc. De aceea, Sfântul Maslu se săvârşeşte săptămânal pentru cei bolnavi, în zilele de post.

Sfântul Maslu cu mai mulți preoți, făcut cu credință şi post pentru cei bolnavi şi ungerea lor cu untdelemn sfințit formează cea mai puternică slujbă şi rânduială de vindecare şi alinare a bolilor sufleteşti şi trupeşti în Biserica Ortodoxă.

În unele cazuri se mai pot citi şi alte rugăciuni de sănătate pe capul bolnavilor. Iar celor posedați de duhuri rele, adică celor demonizați şi epileptici, li se pot citi după Sfântul Maslu şi molitfele Sf. Vasile cel Mare şi ale Sf. Ioan Gură de Aur, pentru izgonirea diavolilor şi a farmecelor din oameni. Aceste rugăciuni se citesc mai ales de preoți bătrâni, cu har, cu multă credință şi cu post. De asemenea, atât bolnavii cât şi rudele lor, trebuie să fie spovediți din copilărie, să se roage cu mare evlavie şi să postească după putere, pentru a fi miluiți şi vindecați de Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii. Fără aceste condiții obligatorii - credință dreaptă, spovedanie generală, rugăciune multă cu lacrimi şi post, împăcare cu toți şi părăsirea definitivă a păcatelor mari, de moarte, din partea celor bolnavi şi a rudelor lor - Sfântul Maslu şi rugăciunile de vindecare şi de izgonire a duhurilor rele nu-şi ating pe deplin scopul, iar bolnavii se întorc acasă doar uşurați.

Timpul cel mai potrivit pentru săvârşirea Sfântului Maslu este perioada postului, atât în cele patru posturi, cât şi în zilele de miercuri şi vineri. În aceste zile, creştinii care participă la Sfântul Maslu trebuie să postească până seara, să se roage mai mult şi să-şi mărturisească mai întâi păcatele la duhovnic.

În cazuri grele de boală şi primejdie de moarte, Sfântul Maslu se poate săvârşi în orice zi, ori de câte ori este nevoie, în casele celor suferinzi, după ce mai întâi bolnavii sunt spovediți din copilărie şi împăcați cu toți, spre a lor alinare şi iertare, ca să nu plece la Hristos fără această Sfântă Taină. La urmă, cei grav bolnavi trebuie împărtăşiți cu Trupul şi Sângele Domnului, ca să fie pe deplin pregătiți pentru marea călătorie la cer. Aceasta este cea mai bună şi cea mai completă pregătire pentru moarte, pe care o oferă Biserica Ortodoxă fiilor ei pe pământ. Adică, Spovedania, Sfântul Maslu şi Sfânta Împărtăşanie.

Cel mai solemn Sfânt Maslu în Biserica Ortodoxă se săvârşeşte în Sfânta şi Marea Miercuri din săptămâna Sfintelor Patimi, în amintirea femeii păcătoase care a uns cu mir picioarele Domnului, înaintea mântuitoarelor Sale patimi (Matei 26, 7-13; Luca 7, 37-38). În această zi se face Sfântul Maslu solemn şi în Biserica Sfântului Mormânt, cu şapte mitropoliți, în frunte cu Patriarhul Ierusalimului, în prezența a zeci de mii de pelerini din toată lumea.

Cele mai multe vindecări de boli le-a făcut însuşi Fiul lui Dumnezeu, cât a stat pe pământ, despre care se scrie pe larg în Sf. Evanghelie. După înălțarea Sa la cer şi după pogorârea Duhului Sfânt, a dat această putere harismatică, de vindecare a bolilor şi de izgonire a diavolilor din oameni, Sfinților Apostoli şi, prin ei, episcopilor, preoților şi tuturor bărbaților sfinți.

Iată cuvintele Domnului, adresate ucenicilor Săi înainte de Înălțare: "Mergeți în toată lumea şi propovăduiți Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede şi se va boteza, se va mântui, iar cel ce nu va crede, se va osândi. Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu vor izgoni demoni, în limbi noi vor grăi, şerpi vor lua în mână şi de vor bea ceva de moarte, nu-i va vătăma; peste bolnavi îşi vor pune mâinile şi se vor face

sănătoşi” (Marcu 16,15-18)

Pe cine vindeca Hristos? În majoritatea cazurilor, Domnul vindeca numai pe cei bolnavi care cereau aceasta cu credinţă, atât ei, cât şi rudele sau însoţitorii lor. Cei care nu aveau credinţă puternică nu se făceau sănătoşi. Iată câteva exemple de vindecări.

Cel bolnav de lepră se ruga lui Dumnezeu, zicând: “Doamne dacă voieşti, poţi să mă curăţeşti. Iar Mântuitorul i-a răspuns: Voiesc, curăţeşte-te! Şi îndată s-a curăţit de lepra sa.” (Mt 8,23). Doi orbi strigau şi cereau vindecare, iar Fiul lui Dumnezeu i-a întrebat: “Credeţi că pot să fac Eu aceasta? Da, Doamne!, au răspuns ei. După credinţa voastră fie vouă, le-a zis Domnul” (Mt 9,28-29) şi s-au vindecat ochii lor. Tatăl unui copil demonizat cerea cu îndoială vindecarea fiului său. Iar Domnul i-a spus: “De poţi crede, toate sunt cu putinţă celui ce crede”. După ce tatăl a strigat cu lacrimi: “Cred, Doamne! Ajută necredinţei mele!”, atunci Hristos a izgonit demonul din copil (Mc 9,22-24). “Altădată, patru oameni au adus la Hristos un slăbănog. Dar, văzând că nu pot ajunge la El, au desfăcut acoperişul casei şi l-au pus înaintea Lui. Domnul, văzând credinţa lor, l-a vindecat pe cel bolnav” (Mc 2,3-12).

Deci, prima condiţie obligatorie a oricărei vindecări miraculoase în Biserica lui Hristos este credinţa tare şi statornică în harul şi mila lui Dumnezeu. Fără acestea, Sfântul Maslu nu vindecă deplin.

Observăm, de asemenea, că Mântuitorul a întrebat pe cel ce şi-a adus copilul bolnav ca să fie vindecat: “Câtă vreme este de când i-a ieşit aceasta? Şi tatăl a răspuns: Din pruncie” (Marcu 9,21). Adică mai întâi Domnul l-a mărturisit pe cel bolnav şi apoi l-a vindecat, ştiind că o boală veche, sufletească sau trupească, mai greu se vindecă.

A doua condiţie obligatorie pentru cel ce vine la Sfântul Maslu şi doreşte să se vindece este ca mai întâi să-şi mărturisească toate păcatele şi să le părăsească, apoi să ceară sănătate şi iertare.

Cum îi vindeca Hristos pe cei bolnavi? În cele mai multe cazuri îi vindeca prin atingerea cu mâna de trupul şi de rănile celor ce veneau la El cu credinţă. Aşa a vindecat Domnul pe soacra lui Petru. Numai s-a atins de mâna ei şi au lăsat-o frigurile şi s-a sculat şi Îi slujea Lui (Matei 8, 14-15). Iar când veneau la El bolnavi mulţi, Iisus Hristos, punându-şi mâinile pe fiecare dintre ei, îi făcea sănătoşi (Luca 4, 40).

Prin atingerea cu mâna de ochii celui orb din naştere şi prin ungerea cu tină şi spălare, l-a vindecat de întunericul orbirii (Ioan 9,2-7). Prin atingerea cu mâna de veşmintele Domnului, s-a vindecat de curgerea sângelui femeia bolnavă de 12 ani (Luca 8, 43-46).

Aceeaşi putere a Duhului Sfânt iese din Hristos şi o primim tainic când ne atingem cu credinţă de El, prin Sfânta Împărtăşanie, când ne atingem de Sfintele Icoane, de Sfintele Moaşte, de Sfânta Evanghelie, de untdelemnul sfinţit la Sfântul Maslu, de Sfântul Potir şi de mâinile şi de veşmintele preoţilor care săvârşesc cele sfinte în Biserica lui Dumnezeu. De aceea, credincioşii se ating cu evlavie de toate cele sfinte şi le sărută, căci poartă în ele harul Duhului Sfânt.

Iată pentru ce părinţii îşi duc copiii la Sfintele Slujbe sau cei sănătoşi îşi duc bolnavii sau măcar hainele lor la Sfântul Maslu, ca, prin atingerea de Evanghelie, de Cruce, de agheasmă şi de mâinile şi de veşmintele preoţilor să-şi vindece bolile sufleteşti şi trupeşti, să se izbăvească de patimi, de diavoli, de vrăjitorie, de toată răutatea şi să se întoarcă

sănătoşi şi mângâiați la casele lor.

Citind Evanghelia cu vindecarea slăbănogului de 38 de ani, vedem că el era bolnav din cauza păcatelor sale din tinerețe. De aceea, când zăcea bolnav, Domnul l-a întrebat: "Voieşti să te faci sănătos? Iar el a răspuns: Doamne, nu am om care să mă arunce în scăldătoare" (Ioan 5,6-7). Scăldătoarea bolnavilor este Sfânta Spovedanie, numită şi "al doilea botez". Iar omul care poate spăla sufletul în această baie este preotul. El este dator, ca duhovnic, să spovedească pe cei ce aşteaptă vindecarea şi, numai după mărturisire, să săvârşească slujba Sfântului Maslu, cu multă credință, evlavie şi post.

După vindecare l-a întâlnit Hristos în Biserică pe cel ce fusese slăbănog şi i-a spus: "Iată, te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ți fie ceva mai rău!" (Ioan 5, 14) Prin aceste cuvinte, Mântuitorul face atenți pe toți credincioşii care iau parte la Sfântul Maslu să părăsească definitiv păcatele făcute până atunci, ca să nu se îmbolnăvească mai greu după vindecare sau să le fie "mai rău", adică să moară în păcatele lor, fără pocăință.

5. Taina Sfintei Împărtăşanii

Sfânta Împărtăşanie, numită şi Euharistie, este Însuşi Trupul şi Sângele lui Hristos, pe care Domnul l-a purtat pe pământ după Înviere şi pe care ni-l oferă în dar tuturor celor ce credem în El şi facem voia Lui, spre iertarea păcatelor şi viața de veci.

Trebuie să o primim cu mare evlavie şi credință, ştiind că este foc mistuitor care curăță şi iartă pe cei vrednici, iar pe cei nevrednici îi arde şi-i osândeşte. Dacă Taina Botezului şi Taina Mirungerii ne fac fii ai Bisericii şi ai lui Dumnezeu după har, Taina Spovedaniei şi Taina Împărtăşaniei ne fac fii şi moştenitori ai Împărăției cerurilor. "De nu veți mânca trupul Fiului Omului şi de nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață întru voi" (Ioan 6,53).

Sfânta Împărtăşanie este cea mai înaltă hrană duhovnicească oferită în dar omului pe pământ, care desăvârşeşte iertarea păcatelor spovedite şi ne uneşte cel mai mult cu Dumnezeu. Ea se dă numai celor vrednici, cu dezlegarea duhovnicului, cel puțin de patru ori pe an, în cele patru posturi. Bolnavii se vor împărtăşi la 40 de zile, iar cei pe patul de moarte şi cei care merg la operație, mai des.

Efectele harice ale Tainei Sfintei Împărtăşanii sunt următoarele:
- ne iartă păcatele deja mărturisite la duhovnic;
- ne înmulțeşte cel mai mult harul Duhului Sfânt primit la Botez, dacă ducem o viață cu totul curată şi plăcută lui Dumnezeu;
- ne ajută la despătimire, iluminare, desăvârşire, mântuire şi sfârşit creştinesc minunat.

De aceea, prima grijă pentru cei bolnavi şi bătrâni este să-şi sfârşească viața împăcați cu toți, spovediți şi împărtăşiți, condiții fără de care nu ne putem mântui.

6. Taina Sfintei Cununii

6.A. Aspecte despre Taina Cununiei

Nunta este cea mai veche taină, întemeiată de Însuşi Dumnezeu în Rai. Ea stă la temelia vieții pe pământ. De aceea a fost binecuvântată de Mântuitorul, care a participat la nunta din Cana Galileei şi a făcut aici prima Sa minune.

Familia se va bucura pe deplin de sănătate sufletească şi trupească dacă va respecta condițiile principale ale Nunții ortodoxe şi dacă vor ajunge să împlinească scopul

Nunții creştine. Condițiile principale ale nunții sunt:
- iubirea dintre cei doi tineri;
- să fie amândoi ortodocşi şi să se ia de bună voie;
- să aibă binecuvântarea părinților;
- ambii miri să ducă viață curată în feciorie până la cununie;
- înainte de căsătorie să se spovedească şi să se împărtăşească la duhovnicii lor;
- să-şi aleagă naşi ortodocşi, cu viață curată şi iubitori de Biserică;
- să se căsătorească numai cu scopul naşterii de copii şi a unirii sufleteşti pe viață, pentru ducerea jugului căsniciei până la moarte.

Împlinirea condițiilor principale ale Nunții va aduce cu siguranță trăirea unei vieți creştine după Evanghelie, în înfrânare, în rugăciune, în curățenie, în milostenie, în post şi în toate faptele bune, cu nădejdea mântuirii sufletelor.

Păcatele care au îmbolnăvit fără vindecare familia şi societatea creştină de astăzi, sunt următoarele:
- necredința în Dumnezeu şi îndoiala în credință;
- indiferentismul religios;
- lipsa totală de educație religioasă a tinerilor, a soților şi a copiilor;
- înstrăinarea aproape totală de Biserică, de rugăciune, de pocăință şi de Sfintele Taine;
- sectarismul şi lepădarea de dreapta credință;
- ura şi răzbunarea dintre părinți, copii şi rude;
- lăcomia şi iubirea de averi;
- desfrânarea sub toate formele ei: concubinajul (căsătoria fără cununie religioasă), adulterul (înşelarea soțului sau a soției), sodomia (păcatele trupeşti împotriva firii), malahia sau onania (păcate trupeşti individuale) etc.;
- păzirea conjugală de orice fel, pentru a nu avea copii;
- avortul sau uciderea de copii, sub toate formele;
- vânzarea şi abandonarea de copii;
- alcoolismul (beția), cu toate urmările lui;
- televizorul, radioul, video etc.;
- pornografia în familie, prin filme, discoteci, cărți, reviste şi imagini obscene de tot felul;
- divorțul cu toate urmările lui - căsătoria a doua, a treia, sinuciderea;
- uitarea de Dumnezeu;
- hulirea de Dumnezeu;
- vrăjitoria;
- osândirea şi clevetirea;
- nemulțumirea pentru darurile primite;
- moartea fără pocăință.

Acestea sunt cele mai grele păcate care au îndepărtat harul lui Dumnezeu din familie, ducând la apariția bolilor sufleteşti şi trupeşti fără leac, la moartea sufletului şi a trupului. Cei ce nu vor să ducă viață conjugală cu rânduială şi înfrânare, spun părinții bătrâni, nasc uneori copii bolnavi, reduşi mintal, copii nervoşi şi pătimaşi, ca şi părinții lor, căci efectele păcatelor şi slăbiciunile părinților se transmit copiilor, chiar din clipa zămislirii lor.

Femeia creştină, în timpul sarcinii, trebuie să se comporte în felul următor:
- să fie întotdeauna mulțumită şi bucuroasă, dând slavă lui Dumnezeu că este însărcinată, oricâți copii ar avea, ştiind că pentru aceasta s-a căsătorit şi că, prin naştere de copii, îşi lucrează mântuirea sufletului ei;

- să se roage mai mult, să nu lipsească de la biserică, să se împărtăşească mai des, să evite certurile, adunările rele, vinul, fumatul, petrecerile lumeşti, umblatul pe drumuri, frigul şi mai ales medicamentele luate fără prescripția medicului. Toate acestea sunt necuviincioase unei mame creştine, împiedică dezvoltarea normală a copilului şi contribuie mult la naşterea de copii handicapați, bolnavi de nervi sau chiar la pierderea sarcinii;
- să nu asculte de persoanele care o îndeamnă să-şi avorteze copilul, să fie permanent în pace şi linişte cu soțul şi rudele, să mănânce mâncăruri potrivite, să doarmă la timp, să nu bea cafea şi alcool deloc şi să trăiască cu soțul în totală curățenie şi înfrânare conjugală;
- să nască spovedită şi împărtăşită, pentru că trupul, în durerile naşterii, se află între viață şi moarte.

Familia nu trebuie să uite că într-un fel va fi un copil zămislit la beție, în zilele de post sau în sărbători şi nedorit de părinți şi altfel va arăta un copil zămislit ca rod al rugăciunii, în zile rânduite şi dorit de părinții săi. Copilul care se zămisleşte la întâmplare, fără rânduială creştină, din păcat, după avort şi pază şi nedorit de părinți va fi, de cele mai multe ori, un copil neascultător, agitat, îndărătnic, leneş la rugăciune şi învățătură şi stăpânit din fragedă vârstă de păcate trupeşti şi boli. Un asemenea copil va iubi mai mult cele pământeşti decât cele sufleteşti, va fugi de biserică şi va aduce multe necazuri părinților.

Copiii se îmbolnăvesc trupeşte în general din cauza păcatelor părinților care nu s-au mărturisit la timp la preot şi nici n-au făcut canon pentru ele. Aceasta este cauza principală a suferințelor în familie. Alte cauze sunt şi acestea:
- dacă părinții au greşit trupeşte înainte de cununia religioasă;
- dacă soții s-au păzit conjugal un timp, ca să nu aibă copii;
- dacă mama a făcut avorturi înainte şi după naştere;
- dacă părinții amândoi, sau unul din ei, au făcut grele păcate trupeşti şi au căzut în desfrânare;
- dacă soții nu merg regulat la biserică şi nu au grijă de sufletul lor şi al copiilor;
- dacă soții nu cred cu tărie în Dumnezeu, nici nu se roagă mai mult cu post şi metanii;
- dacă părinții sunt stăpâniți de patima mândriei, pentru care Dumnezeu îi smereşte prin necazuri, sărăcie şi boli;
- dacă părinții nu-şi duc copiii regulat la spovedanie şi Sfânta Împărtăşanie şi nu îi cresc în iubire de Hristos şi în căldura Duhului Sfânt.

Părinții care au copii bolnavi trebuie să împlinească următoarele:
- să se spovedească imediat amândoi părinții, împreună cu toată familia;
- să-şi împărtăşească mai des copiii bolnavi;
- să facă agheasmă şi Sfântul Maslu în casă;
- să promită lui Dumnezeu şi duhovnicului că nu vor mai avorta copii şi, în locul celor avortați, vor naşte alți copii (când este cazul);
- să citească zilnic două-trei catisme din Psaltire şi Paraclisul Maicii Domnului, cu credință, cu post şi metanii;
- să facă milostenie la săraci şi la cei cu copii mulți;
- să meargă regulat la biserică în sărbători şi Duminica;
- să urmeze întru toate sfatul preotului.

Dacă copilul bolnav nu se face sănătos, este semn că unul din părinți sau amândoi încă nu s-au spovedit la preot şi n-au părăsit păcatele de moarte.

În educația religioasă a copiilor, părinții să nu minimalizeze rolul major al preotului duhovnic. În timp ce părinții trupeşti îi influențează numai emoțional şi firesc pe copii, preotul îi influențează mai ales haric, divin. Cuvântul lui este cuvântul lui Hristos, rugăciunea lui coboară Duhul Sfânt peste oameni, binecuvântarea lui luminează mintea şi inima, dezlegarea făcută de el eliberează sufletul de păcate şi de diavoli şi îl uneşte cu Hristos.

Puțini tineri care doresc să-şi întemeieze o familie apelează la ajutorul Bisericii, la sfatul preotului, la spovedanie şi la sfânta rugăciune. Şi aceasta nu din necredința în Dumnezeu, ci mai ales din lipsa de educație şi de sfătuire din partea părinților şi a preoților, fapt care îi menține în starea de indiferență.

Numai viața spirituală, alcătuită din multe eforturi, îi poate aduce pe membrii familiei la o conştiință creştină, la un raport direct şi personal cu Dumnezeu.

6.B. Cuvânt despre uciderea de prunci (avortul)

"Iată, fiii sunt moştenirea Domnului, răsplata rodului pântecelui.
Precum sunt săgețile în mâna celui viteaz, aşa sunt copiii părinților tineri.
Fericit este omul care-şi va umple casa de copii; nu se va ruşina când va grăi
cu vrăjmaşii săi în poartă." (Ps. 126, 3-5)

Un adevăr strigător la cer, dar pe care nu-l aude decât Dumnezeu, ne arată că, în ultimii nouă ani, în țara noastră s-au făcut peste 11.000.000 de avorturi. Un adevărat genocid național, peste un milion de avorturi pe an! Atâtea suflete pierdute într-o țară de creştini, care până mai ieri lupta contra invaziei păgânilor.

Oamenii trebuie să realizeze că, în momentul concepției, o nouă existență îşi câştigă dreptul său la viață, acelaşi drept pe care îl are un nou născut, un copil de şcoală ori un adult. Este un păcat de neiertat, împotriva Duhului Sfânt, ca mama să stingă licărul acelei vieți. Iar păcatul este cu atât mai mare cu cât este săvârşit împotriva unei ființe care este condamnată la moarte fără nici o vină, păcat de moarte împotriva unei ființe neajutorate, păcat de moarte împotriva lui Dumnezeu şi chiar împotriva propriului neam, pe care îl sărăceşte în numărul său.

Oare câte talente ori oameni de geniu se vor fi sfârşit înainte de a vedea lumina zilei?

Sufletul viu al fătului ucis poartă chipul lui Dumnezeu în el, ieşind desăvârşit din mâinile Creatorului. Gravitatea păcatului este cu atât mai cutremurătoare, atunci când rodul pântecelui este ucis de propria lui mamă.

Toate păcatele se pot ierta spun Sfinții Părinți, dar păcatul acesta al avortului, al crimei asupra unui suflet nevinovat poate fi iertat doar cu prețul unor mari nevoințe, care uneori pot dura o viață întreagă, pentru că acei prunci avortați plâng înaintea lui Dumnezeu şi cer răzbunarea sângelui vărsat de mamă. De asemenea este bine să reținem că sufletele copiilor avortați stau într-un loc unde nu este nici întuneric, nici lumină. Nici nu se bucură, nici nu se chinuiesc. Şi ei strigă la Dumnezeu "Doamne, pentru ce suntem noi lipsiți de bucuria feței Tale, căci noi nu am văzut lumina soarelui, nu am văzut frumusețile din această lume şi nici nu am făcut vreun păcat?" . Şi atunci glasul lor se ridică la Dumnezeu iar Dumnezeu va cere sufletele din mâna mamelor ucigaşe. Iar părinții care au omorât copiii în pântece, dacă fac canon, îi eliberează pe copiii lor din acea stare.

Cel mai mare bine pe care-l putem face în viață, ca om căsătorit, este să dăm viață mai departe. Oricât am posti, oricât ne-am ruga, oricât am da de pomană, oricâtă nevoință am face în viață, nu este mai mare lucru ca atunci când dăm viață unui om. Toți sfinții din ceruri, cu toți îngerii şi întregul cer se bucură când se naşte un copil.

Mama, dacă refuză a da viață, refuză ea însăşi a avea viață veşnică. Majoritatea femeilor, foarte comod, justifică faptul că nu nasc copii mai mult datorită contextului în care trăiesc: că nu au cu ce să-i hrănească şi să-i crească. Însă aceasta este o mare cursă pe care le-o întinde satana.

Trebuie să fim conştienți că Dumnezeu niciodată nu va da voie să se nască un copil fără a avea asigurată bucățica lui de pâine. Este un mers firesc şi natural al lucrurilor să se întâmple aşa. Atunci când nu avem credință în Dumnezeu se produce nefirescul, iar când o mamă îşi avortează roada pântecelui, nu are credință în Bunul Dumnezeu, în faptul că El este deasupra şi va ocroti acel copil.

Dacă vom dori cu adevărat sănătatea familiei, această stare de lucruri trebuie să înceteze, dându-ne toată silința pentru redobândirea credinței în Dumnezeu şi înlăturarea indiferenței din sufletele noastre. Sfaturile părinților duhovnici date celor ce nu voiesc să aibă copii sunt:
- să nu se căsătorească, păzindu-şi fecioria;
- să trăiască în înfrânare (curăție), cu învoirea ambilor soți.

Mântuitorul aseamănă pe cei ce se căsătoresc numai pentru păcat sau de ochii lumii sau pentru avere, cu smochinul blestemat care nu voia să aducă nici o roadă pe pământ. Pentru că naşterea de copii nu este numai o datorie socială, firească, ci este mai întâi o poruncă dumnezeiască, care contribuie foarte mult la mântuirea părinților. Soții care nu vor să nască copii, care îi avortează sau practică păcatul pazei, sunt pedepsiți de Dumnezeu cu boli de tot felul, cu necazuri în viață, cu grea mustrare de conştiință, iar dincolo cu osânda veşnică ...

7. Taina Sfintei Preoții

Prin Taina Preoției înțelegem cele trei trepte ale slujirilor bisericeşti - diaconi, preoți, episcopi - care sunt hirotoniți, adică sfințiți de episcopi prin punerea mâinilor pe capul lor şi prin chemarea harului Duhului Sfânt peste ei, în timpul Sfintei Liturghii. Preoții şi episcopii, prin hirotonie, primesc de la Dumnezeu întreita putere de a învăța lumea cuvântul Sfintei Evanghelii, de a săvârşi sfintele slujbe sfințind pe oameni prin Sfintele Taine şi de a conduce pe toți care cred în Hristos pe calea mântuirii.

Fără preoți nu putem avea vindecare de boli, pentru că harul vindecării de boală vine de la Dumnezeu, neavând cine să mijlocească pentru noi.

Numai prin preoție se săvârşeşte lucrarea Duhului Sfânt pe pământ, în Biserică, în familie, în societate, pentru că ea prelungeşte până la sfârşitul veacului preoția Mântuitorului.

Sfințiții preoți şi episcopi formează puterea harică de legătură dintre Dumnezeu şi oameni, dintre cer şi pământ, dintre Hristos şi Biserică, prin harul Duhului Sfânt pe care l-au primit la hirotonie şi prin Sfintele Taine, Sfânta Liturghie şi toate slujbele pe care le săvârşesc. Ei se roagă, de asemenea, Mântuitorului, Maicii Domnului şi tuturor Sfinților să mijlocească înaintea Prea Sfintei Treimi pentru întoarcerea la dreapta credință şi mântuirea tuturor oamenilor, căci Fiul lui Dumnezeu s-a jertfit pentru toți. De asemenea, preoții sunt

avocații lui Hristos, lucrând după legile lui Dumnezeu şi orientându-se în toate situațiile după canoanele Bisericii, care reprezintă coduri ale Duhului Sfânt.

Mai trebuie reținut faptul că nu există nici o deosebire harică între preoții de parohie şi cei de mănăstiri: harul şi cinstea preoției sunt aceleaşi. Preoții de mir cu atât se deosebesc de cei din mănăstiri, că sunt căsătoriți şi au parohie, adică au un număr de suflete încredințate lor spre păstorire, pentru care trebuie să dea răspuns în fața lui Dumnezeu.

2.2.2.2. Ierurgiile

1. Aspecte despre ierurgii

Sunt rugăciuni speciale care se fac de către preoți şi episcopi cu scopul de a curăți, binecuvânta şi sfinți pe om, natura înconjurătoare, bisericile, obiectele de cult, casele, cele casnice, roadele câmpului şi toate lucrurile de care omul are nevoie în viață, pentru lauda lui Dumnezeu şi mântuirea sufletului.

Este nevoie să sfințim permanent natura înconjurătoare, pentru că prin păcate zilnice omul îşi întinează inima, simțurile, casa, mintea şi trupul. Prin păcat îşi tulbură întreaga familie, soția, copiii, vecinii, lucrurile cu care se hrăneşte, animalele care îl slujesc, deci totul.

De aceea, pentru a scoate păcatul din om şi duhul diavolului, care caută să se facă stăpân peste cel robit de patimi şi peste întreaga zidire, omul trebuie să alerge la Dumnezeu şi la Biserică pentru a fi iertat de păcate şi pentru a i se face rugăciuni speciale de sfințire şi iertare.

Roadele ierurgiilor sunt următoarele:
- omul devine din nou vas al Duhului Sfânt;
- patimile se liniştesc;
- vrăjmaşii fug;
- bolile se vindecă;
- oamenii se întăresc în dreaptă credință şi primesc binecuvântare şi har.

Ierurgiile se deosebesc de Sfintele Taine prin aceea că Tainele sunt întemeiate direct de Mântuitorul şi sunt obligatorii pentru mântuirea omului, sfințind momentele principale din viața lui, pe când ierurgiile sunt rânduite de Biserică şi sfințesc nu numai pe oameni, ci şi natura înconjurătoare, nefiind obligatorii pentru mântuire, fiecare din credincioşi cerându-le după credință şi nevoie.

Ierurgiile sunt de două feluri:
1. Ierurgii care sfințesc *persoanele*.
2. Ierurgii care binecuvintează şi sfințesc *lucrurile şi natura înconjurătoare* de care are omul nevoie pe pământ.

1. Ierurgiile care sfințesc persoanele se împart în trei categorii:

a) Ierurgii sau rugăciuni în legătură cu **naşterea omului:**
- rânduiala femeii după naştere;
- rugăciunea de punere a numelui pruncului;
- rugăciunile de îmbisericire a femeii şi a pruncului la 40 de zile după naştere.

b) Ierurgii care sfințesc **viața omului** pe pământ:
- rugăciuni pentru cei ce sunt sub blestem şi sub jurământ;

- rugăciuni de împăcare a celor învrăjbiți;
- rugăciuni pentru tot felul de boli la copii, tineri şi bătrâni;
- molitfele Sfântului Vasile cel Mare şi ale Sfântului Ioan Gură de Aur;
- rânduiala rasoforului şi a tunderii în monahism şi slujba marelui şi îngerescului chip (schivnicia).

c) Ierurgii care privesc **sfârşitul omului** pe pământ, cum sunt:
- rânduiala pentru ieşirea sufletului;
- slujba înmormântării;
- rugăciunile de dezlegare a celor adormiți;
- rânduiala citirii stâlpilor la cei morți;
- rânduiala pomenirii morților, la trei, la nouă şi la patruzeci de zile;
- rânduiala parastaselor sau panahidelor pentru cei răposați.

2. Ierurgiile care binecuvântează şi sfințesc lucrurile şi natura înconjurătoare se împart şi ele în trei categorii:
a) Ierurgii sau slujbe de sfințire a **obiectelor de cult**.
b) Ierurgii privind sfințirea **apei (agheasma mică şi agheasma mare** de la Bobotează) şi a **obiectelor** legate de viața omului.
c) Ierurgii **speciale**. Amintim aici, în special pentru cei bolnavi, rânduiala litaniilor, procesiuni în care au loc scoaterea pe câmp şi prin sate a sfintelor moaşte şi a icoanelor făcătoare de minuni, pe timp de război, de secetă, de boli, cutremure şi alte primejdii mari care amenință viața oamenilor.

În continuare, ne vom îndrepta atenția mai mult asupra ierurgiilor legate de restabilirea sănătății. Cele mai importante rugăciuni de vindecare se citesc la Sfântul Maslu. Apoi sunt molitfele Sfântului Vasile cel Mare, în număr de trei, molitfele Sfântului Ioan Gură de Aur, în număr de patru, rugăciunile la Sfintele Moaşte şi icoanele făcătoare de minuni şi multe alte rugăciuni de sănătate ce se află în Molitfelnic.

2. Molitfele Sfântului Vasile cel Mare

Molitfele Sfântului Vasile cel Mare şi ale Sfântului Ioan Gură de Aur, numite şi **exorcisme**, sunt cele mai puternice rugăciuni împotriva duhurilor necurate din oameni şi case.

Ele se citesc numai de preoți şi duhovnici bătrâni care au viață curată şi sunt mari postitori şi care au dezlegare de la duhovnicii lor să le citească, căci dacă le citesc preoți tineri, fără post şi viață cât mai curată, diavolii chinuiesc mai tare pe cei bolnavi şi nu ies din oameni, ba uneori se răzbună cu mari ispite asupra celor care au citit molitfele.

Moliftele de izgonire a diavolilor din oameni şi chiar din animale se citesc numai în zile de post, mai ales la miezul nopții în biserică, în fața icoanelor făcătoare de minuni sau lângă racla cu moaşte ale sfinților. Atât preotul care le citeşte cât şi cei bolnavi de duhuri necurate împreună cu rudele şi însoțitorii lor trebuie să țină post negru cel puțin o zi şi o noapte, uneori chiar trei zile.

Când bolnavii posedați de duhuri rele nu se vindecă, se va face spovedania generală a celor bolnavi şi a rudelor lor, ca nu cumva cineva dintre ei să fi făcut păcate grele şi să fi rămas nespovedite.

Apoi se repetă molitfele Sfântului Vasile cel Mare de trei ori la miezul nopții, cu câte o zi până la trei zile de post negru. După puțin timp bolnavul trebuie să fie dus la Sfintele

Moaşte şi la Icoanele făcătoare de minuni din țară ca să i se citească şi acolo molitfele Sfântului Vasile cel Mare.

3. Rugăciunile la Sfintele Moaşte şi Icoanele făcătoare de minuni

Cinstim moaştele sfinților pentru că ele sunt pline de har şi vindecătoare de boli, fiind bine mirositoare şi nestricăcioase, pentru viața sfântă şi curată pe care au dus-o sfinții înaintea lui Dumnezeu.

Bolnavii care se vor ruga cu credință, cerând ajutor sfinților înaintea cinstitelor moaşte, primesc har, sănătate şi cele de folos. Din Noul Testament aflăm că numai atingerea de umbra şi hainele Sfinților Apostoli vindeca pe cei bolnavi.

De asemenea, cinstim Sfintele Icoane pentru că ele reprezintă chipul Mântuitorului întrupat, chipul Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe, care se roagă neîncetat pentru noi, şi chipul Sfinților care au purtat în ei pe Dumnezeu şi s-au jertfit pentru Hristos pe pământ, iar în cer se roagă pentru toată lumea.

Icoanele se sfințesc de Biserică şi unele sunt făcătoare de minuni, primind har deosebit în ele, atât pentru rugăciunile sfinților respectivi, cât şi pentru credința şi lacrimile credincioşilor care le cer ajutor.

În trecut, se obişnuia ca după trei Sfinte Masluri, dacă bolnavii nu se ameliorau din cauza unor păcate grele, să fie îndrumați pe la Sfintele Moaşte şi la Icoanele făcătoare de minuni. Alții mergeau la preoți şi duhovnici harismatici cu viață deosebită şi se uşurau de suferințele lor. Iar cei care aveau de la Dumnezeu un canon mai greu de îndeplinit, răbdau boala cu bărbăție până la moarte şi ajungeau la o înaltă trăire duhovnicească. Ba, unii dintre ei, deşi suferinzi, dobândeau harul vindecării şi alinau suferințele altor bolnavi, spre lauda lui Dumnezeu, iar pe ei nu se tămăduiau.

În Viețile Sfinților şi în scrierile patristice citim despre multe minuni şi vindecări de boli. Unii vindecau bolnavii prin rugăciune şi punerea mâinilor pe capul lor, mai ales preoții. Alții atingeau bolnavii cu hainele lor şi cu Sfânta Cruce şi îi tămăduiau. Alții îi vindecau prin atingerea de Sfintele Icoane şi prin stropire cu agheasmă. Iar cei mai mulți, ştiind că oamenii se îmbolnăvesc din cauza păcatelor lor şi ale părinților copiilor până la al 4-lea neam, posteau şi se rugau împreună cu bolnavii şi rudele lor, un anumit timp. Apoi îi dezlegau de păcate prin spovedanie, le făceau Sfântul Maslu şi bolnavii se vindecau pe măsura credinței şi a pocăinței lor. Iar cei care nu părăseau păcatele de moarte, nu se vindecau sau se îmbolnăveau mai greu.

Un părinte sfânt, simțind cu duhul că a fost adusă o femeie bolnavă la poarta mănăstirii, a trimis ucenicul să-i spună: "Femeie, părăseşti păcatul cutare ca să te vindeci sau te întorci acasă nevindecată". După ce bolnava s-a căit de păcatul ei ascuns şi l-a mărturisit, cuviosul a zis ucenicului: "Întrucât femeia şi-a mărturisit păcatul şi a făgăduit că nu-l mai face, ia haina mea şi toiagul şi te atinge de trupul ei şi se va vindeca şi la suflet şi la trup" şi s-a întors sănătoasă la casa ei.

Sfântul Grigorie Decapolitul, ale cărui Sfinte Moaşte se află în Mănăstirea Bistrița din județul Vâlcea, făcea numeroase minuni de vindecare. Odată, a venit la el un creştin bolnav şi-l ruga să-l vindece. Dar cuviosul nu voia. Atunci el a intrat pe ascuns în chilia Sfântului şi s-a culcat în patul lui şi îndată s-a făcut sănătos.

Moaştele Sfintei Parascheva de la Iaşi, de asemenea au făcut şi fac nenumărate minuni de vindecare. O femeie bolnavă a fost consultată de medici şi aceştia i-au diagnosticat un cancer. Înainte de internare pentru operație, s-a închinat la racla Sfintei Parascheva şi a citit cu lacrimi Acatistul ei, ca să scape cu bine. După internare, la ultima consultație înainte de operație, a fost găsită sănătoasă şi s-a întors acasă, mulțumind lui Dumnezeu.

La moaştele Sfântului Mc. Ioan cel Nou de la Suceava s-au vindecat nenumărați bolnavi. În anul 1975 s-a vindecat aici un profesor care avea mâinile paralizate, în urma iradierii din laboratorul în care lucra.

La moaştele Sfântului Calinic de la Cernica s-au vindecat mulți creştini bolnavi de tot felul de boli, printre care şi o copilă născută oarbă.

4. Apa sfințită în Biserica Ortodoxă

Apa este elementul cel mai însemnat pentru toate creaturile. Creştinii, în general, şi bolnavii, în special, trebuie să consume apă sfințită. În felul acesta se vor împărtăşi de energiile necreate ale Duhului Sfânt ce există în compunerea ei.

Sfințirea apei înseamnă aducerea ei la starea inițială, aşa cum o crease Dumnezeu la început, când era apă vie, sfântă şi nealterabilă. Dar, după căderea omului în păcat, a început alterarea şi pierderea calității de apă vie.

Preotul nu face decât să-i redea apei actuale, ale cărei molecule se mişcă dezordonat (mişcarea Browniană), nealterabilitatea - stare în care mişcarea moleculelor este ordonată şi ritmică. În acest sens, putem afirma din nou cu toată convingerea că sfințiții liturghisitori ai Bisericii noastre ortodoxe, prin Sfintele Taine şi Ierurgiile pe care le săvârşesc, sfințesc materia prin harul Duhului Sfânt.

Sfințirea apei, în Biserica noastră, se realizează în patru feluri:

1. Primul fel de sfințire a apei este chiar la naştere. Copilul ştim că se naşte cu păcatul strămoşesc, deci, este necurat. De aceea, Biserica a rânduit ca moaşa copilului să vină la biserică cu un vas cu apă, pe care o va sfinți preotul. Cu această apă se spală pruncul în albie, se stropeşte şi se dă să înghită puțin. Se procedează astfel pentru a nu trăi pruncul fără să se împărtăşească de harul lui Dumnezeu, prin această apă sfințită, până la botezul lui, când se împărtăşeşte pe deplin cu Hristos.

2. O a doua sfințire a apei se face la săvârşirea Tainei Sfântului Botez. Deci, când se botează pruncul, se sfințeşte mai întâi apa din cristelniță şi după aceea se botează pruncul în apa sfințită.

3. Cea de-a treia sfințire a apei este Agheasma Mică sau Sfeştania. Aceasta se face ori de câte ori este nevoie. De obicei în fiecare lună. Cu această apă se stropeşte casa, lucrurile din casă, gospodăria, animalele, oamenii bolnavi, ogoarele, maşinile şi, în general, toate dependințele omeneşti, fără deosebire. Apa care rămâne de la sfințire, se pune într-un vas la un loc curat şi se ia în fiecare dimineață pe nemâncate după anafură, când suntem curați trupeşte şi sufleteşte şi ne-am împlinit rugăciunile dimineții. Copiilor le este recomandată în fiecare dimineață. Bolnavii mai pot fi stropiți şi cu Agheasmă Mică de la Izvorul Tămăduirii, sărbătoare ce este aşezată în calendar după Sfintele Paşti, în vinerea din Săptămâna Luminată.

4. A patra sfințire a apei se numeşte Agheasma Mare şi se sfințeşte o singură

dată pe an, la Bobotează (Botezul Domnului), 6 ianuarie. Se consumă de la 6 ianuarie până la 14 ianuarie, dimineața pe nemâncate. După aceea, în tot cursul anului această Agheasmă Mare se păstrează într-o sticlă la loc curat şi nu se consumă decât atunci când omul posteşte şi nu mănâncă nimic toată ziua, până la 4-5 după-amiază şi este spovedit, după care se ia anafură.

Fiecare creştin trebuie să aibă în casa sa, în sticle curate, la un loc curat, cele două feluri de apă sfințită: Agheasma Mare şi Agheasma Mică. De asemenea, trebuie să mai aibă anafură (pâine sfințită) şi ulei sfințit de la Sfântul Maslu. Astfel, dimineața, după ce ne sculăm, ne spălăm, ne îmbrăcăm, ne închinăm şi spunem rugăciunile dimineții, luăm o bucățică de anafură, înghițim de trei ori Agheasmă Mică şi ne ungem pe frunte în semnul Sfintei Cruci cu untdelemn sfințit la Sfântul Maslu.

Tot legat de modul de folosință al apei sfințite dorim să mai adăugăm:
- oricine poate consuma apă sfințită cu condiția să nu mănânce şi să nu bea nimic după orele 24, adică miezul nopții, pentru ca ziua următoare să o începem cu harul lui Dumnezeu, ce se află în această apă sfințită;
- pentru cei căsătoriți, condiția principală pe care trebuie să o îndeplinească pentru a consuma apă sfințită este "curățenia trupească";
- elevii şi studenții pot să bea dimineața, înainte de masă, şi să se stropească pe frunte şi pe hainele de pe ei, pentru a le lumina Dumnezeu mintea, pentru a le dărui înțelegere şi pricepere;
- se poate stropi prin casă atunci când se crede de cuviință (suspect de farmece, descântece, vrăjitorii sau alte lucrări diavoleşti);
- celor bolnavi, apa sfințită le este de mare trebuință: să o bea pe nemâncate; să-şi stropească hainele de pe ei şi rănile sau locurile dureroase;
- grajdul animalelor se poate stropi în fiecare lună cu apă sfințită dar mai ales când apar diferite boli la animale sau păsări;
- grădinile şi țarinile este foarte indicat să se stropească cu apă sfințită atât la semănat şi recoltat, cât şi la apariția dăunătorilor sau altor boli;
- maşinile şi orice utilaj cu care lucrăm, de asemenea să se stropească cu apă sfințită împotriva accidentelor;
- femeile pot folosi apa sfințită numai în perioada de curățenie.

Prin împărtăşirea în fiecare zi cu aceste elemente sfințite, cu credință, cu rugăciune şi cu post, se dobândeşte sănătate trupească şi sufletească, se întăreşte credința, se sfințeşte tot ce ține de casele oamenilor şi se alungă diavolii, teama, frica de moarte, visele rele şi orice primejdie. Acea zi este binecuvântată de Dumnezeu.

2.2.2.3. Laudele, acatistele şi paraclisele

1. Laudele

Laudele sunt slujbe bisericeşti săvârşite în fiecare zi în Biserica Ortodoxă, mai ales în mănăstiri. Ele sunt în număr de şapte şi anume: Miezonoptica, Utrenia cu Ceasul întâi, Ceasul al treilea, Ceasul al şaselea, Ceasul al nouălea, Vecernia şi Pavecernița.

Însuşi împăratul David se scula la rugăciune de şapte ori pe zi: "De şapte ori pe zi Te-am lăudat, pentru judecățile dreptății Tale" (Ps 118,164). Mântuitorul nostru, Domnul Iisus Hristos ne îndeamnă: "Privegheați dar, că nu ştiți când va veni stăpânul casei: seara, la

miezul nopții, la cântatul cocoşilor sau dimineața” (Marcu 13,35).

Bolnavii, care iubesc sfintele slujbe din biserică sau le vor citi acasă după putere, vor primi mare dar şi mângâiere de la Duhul Sfânt. Laudele se găsesc scrise în Ceaslov şi în unele cărți bogate în rugăciuni. Dacă nu vom avea cărți sau timp, să învățăm trei psalmi pe de rost, sau măcar Psalmul 50 şi Crezul şi să repetăm pentru fiecare Laudă de câte trei ori rugăciunile începătoare, Psalmul 50, Crezul şi Cuvine-se cu adevărat...; ori să facem un număr de câte 20-30 de metanii sau închinăciuni pentru fiecare laudă, după obiceiul monahilor. Dacă nici acestea nu putem face, să zicem măcar de câte 20-30 de ori pentru fiecare laudă rugăciunea minții: Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul.

Să lăudăm, deci, pe Dumnezeu ziua şi noaptea, cum fac îngerii în cer şi creştinii evlavioşi pe pământ. Fiecare să se roage cum poate, numai să se roage, decât să vorbească de rău pe aproapele său, să glumească şi să piardă timpul la distracții, la televizor şi la lucruri pământeşti.

2. Acatistele şi paraclisele

Acatistele sunt imne de laudă şi de bucurie ce se citesc în biserică şi în casele credincioşilor în cinstea Preasfintei Treimi, a Mântuitorului, a Maicii Domnului şi a marilor sfinți din calendar. Paraclisele sunt rugăciuni de umilință prin care se cere ajutorul Maicii Domnului şi al sfinților care au moaşte pentru închinare.

Este de mare folos să lăudăm pe Dumnezeu şi pe sfinți. Paraclisul Maicii Domnului este bine să se citească în fiecare zi mai ales seara sau la miezul nopții, în timp ce Acatistele se citesc dimineața sau când avem timp.

2.2.2.4. Sfânta Liturghie

Dumnezeu după ce ne-a zidit, vine să ne caute ca pe nişte oi rătăcite. Apoi ne învață calea mântuirii şi, la urmă, Se jertfeşte din iubire pentru noi, ştiind că fără jertfă nu se poate mântui lumea şi nici un creştin.

Sfânta Liturghie este cea mai înaltă rugăciune de laudă, mulțumire şi cerere pe care o aduce Biserica lui Dumnezeu pe pământ înaintea Prea Sfintei Treimi. Este jertfa nesângeroasă a Legii celei noi creştine, pe care Domnul a desăvârşit-o prin jertfa Sa pe cruce. A fost întemeiată de Domnul nostru Iisus Hristos la Cina cea de Taină, lăsând poruncă Sfinților Apostoli: “Faceți aceasta întru pomenirea Mea!” (Luca 22, 19)

Sfântul Ignatie Teoforul a spus: “Veniți la Biserică, veniți la Liturghie. Nu lipsiți trupul lui Hristos de unul din mădularele Sale, nu Îl lipsiți de ceva care Îi aparține Lui. Absența ta este o lipsă din trupul Lui”. Aşa e, fiindcă Biserica este trupul lui Hristos, iar noi toți suntem mădularele Lui.

Trebuie să ne obişnuim să gustăm din bucuria şi dulceața Sfintei Liturghii, deprindere ce va contribui cel mai mult la restabilirea sănătății noastre.

În timpul Dumnezeieştii Liturghii ne rugăm Sfinților, Îngerilor şi Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu şi suntem siguri că şi ei mijlocesc pentru noi la Dumnezeu, iar prin această rugăciune reciprocă ne unim dincolo de hotarele morții printr-o legătură puternică şi de nedespărțit.

Prin rugăciune, în general, şi prin Sfânta Liturghie, în special, Hristos se apropie cel mai mult de inimile noastre, rămâne cu noi, vorbeşte cu noi, Îl simțim în noi, Îi auzim glasul care ne cheamă şi trăim zilnic în prezența Lui tainică. Prin Sfânta Liturghie, Hristos se află permanent în comuniune cu lumea, cu fiecare dintre credincioşi.

Sfânta Liturghie se compune din două părți principale, şi anume:
1. Proscomidia sau partea pregătitoare, care se săvârşeşte dimineața în taină;
2. Liturghia propriu-zisă, care se săvârşeşte în auzul tuturor.

Mare grijă trebuie să aibă creştinii din sate şi oraşe, mai ales cei bolnavi, ca la orice Sfântă Liturghie să fie pomeniți la Proscomidie şi să li scoată părticele, pentru ei, pentru toți ai casei lor, vii şi răposați. Pentru că nu avem alt ajutor şi nu putem face ceva mai bun pentru noi şi pentru cei răposați, decât să fie pomeniți regulat la Sfânta Liturghie, un timp cât mai îndelungat.

În acest scop, în fiecare Duminică şi sărbătoare şi peste săptămână când pot şi au nevoie pentru casa şi sufletul lor, credincioşii sunt datori să meargă la biserică din timp, înainte de ora 9, să se roage, să se închine, să ceară sfatul şi binecuvântarea preotului şi mai ales, să fie pomeniți la Proscomidie şi să asculte Sfânta Liturghie.

Preotul, la Proscomidie, poate pomeni şi scoate părticele pentru toți creştinii ortodocşi care frecventează regulat biserica şi sunt cununați la preot, care nu înjură de cele sfinte şi sunt împăcați cu toți oamenii, adică nu urăsc, nici nu au judecată cu cineva, care se spovedesc regulat la preot şi nu merg la adunări sectare. Iar dintre cei răposați poate pomeni pe cei ce au decedat în credința ortodoxă, care au fost spovediți, împărtăşiți şi împăcați cu toți oamenii.

În fiecare Duminică şi sărbătoare credincioşii sunt datori să asculte Sfânta Liturghie. Dacă nu pot veni toți din casă, să vină măcar unul din soți ori copiii singuri, iar la nevoie măcar unul sau doi din casă, ca să vorbească cu Hristos la Biserică şi să fie pomeniți la Proscomidie. Prin aceasta se sfințeşte casa, se liniştesc ispitele, se izgonesc patimile şi vine Hristos în acea casă. Iar dacă nu vine nimeni din casă la Sfânta Liturghie, mai ales în sărbători, casa aceea este lipsită de binecuvântare, cei din casă sunt loviți de ispite grele, de boli, de patimi, de sărăcie şi nu au mulțumire sufletească, pentru că au refuzat să se întâlnească şi să vorbească cu Hristos, au refuzat să laude pe Domnul şi Mântuitorul lumii.

Întrucât biserica este cer duhovnicesc, iar în timpul Sfintei Liturghii este de față însuşi Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, cu Maica Domnului, cu toți sfinții şi îngerii din cer, credincioşii trebuie să stea în biserică cu smerenie, în linişte şi tăcere, în rugăciune şi lacrimi, îmbrăcați cuviincios, cu fețele senine, cu inimile pline de bucuria Duhului Sfânt, cu căință pentru păcatele făcute şi cu mare nădejde de mântuire.

Nimeni să nu intre tulburat în biserică, nimeni să nu fie certat cu cineva pentru cele pământeşti, nimeni să nu se gândească acasă, la copii, la vite, la mâncare, la cele trecătoare. Două ore, cât ține Sfânta Liturghie, să stăm numai cu Hristos, să ne gândim numai la Hristos, să vorbim numai cu Hristos.

Cu frică, bucurie şi mare evlavie se cade să stăm de vorbă cu Hristos, care vine să se jertfească în timpul Sfintei Liturghii pe Sfânta Masă pentru noi.

Toți creştinii care vin la biserică certați, care nu vor să se împace cu aproapele, care trăiesc în desfrânare şi concubinaj, care au judecăți, care avortează copii, care au pe conştiință

păcate grele şi nu s-au pocăit de ele, pot să asculte slujba Sfintei Liturghii numai până la ieşirea cu Sfintele Daruri, apoi să se retragă la uşa bisericii, în pridvor sau chiar în curtea bisericii şi acolo să se căiască pentru păcatele făcute.

La fel şi cei ce au îndrăznit să intre în biserică fără măcar o zi de curățenie trupească cu soția, cei care nu vor să ierte pe semenii lor, ca şi cei ce sunt fumători, bețivi, robiți de desfrânare şi înjură de cele sfinte, precum şi femeile vopsite, îmbrăcate necuviincios şi cu capul descoperit, urmând ca pe viitor să vină la biserică mai bine pregătiți, ca să nu ia osândă în loc de iertare şi binecuvântare.

Cei nepregătiți să se teamă de focul Duhului Sfânt care vine să sfințească Sfintele Daruri. Iar dacă se spovedesc cu căință şi părăsesc păcatele, să stea la biserică cu toată evlavia până la urmă şi să facă tot canonul dat de preot, că sunt iertați de Dumnezeu.

Spre finalul Liturghiei propriu-zise, toate părticelele ce s-au scos la Proscomidie pentru Maica Domnului, pentru sfinți, pentru toți cei vii, sănătoşi şi bolnavi după cererile lor, ca şi părticelele scoase pentru cei adormiți se toarnă la un loc în Sfântul Potir şi se amestecă cu dumnezeiescul Sânge şi Trupul Domnului nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii. În clipa aceasta, atât cei vii cât şi cei morți, pentru care s-au scos părticele, se împărtăşesc în chip nevăzut cu Hristos, cum ne învață Biserica, prin atingerea de Trupul şi Sângele Domnului, ca semn al marii Sale iubiri de oameni.

Prin aceasta, Hristos îmbrățişează pe cei vii şi pe cei răposați, primeşte rugăciunile noastre şi ale preotului pentru iertarea păcatelor tuturor, rânduieşte cele de folos în viață şi scoate din iad sufletele celor răposați nemântuite încă.

Această unire mistică cu Hristos aduce pentru unii bolnavi vindecare şi le slăbeşte durerile cumplitelor suferințe. Căci, dacă nu suntem vrednici să ne împărtăşim mai des cu Sfintele Taine din Potir, să ne împărtăşim mistic cu Hristos Domnul prin părticelele ce se scot pentru noi, şi se pun în Sfântul Potir împreună cu Sfântul Trup şi Sângele cel dătător de viață care spală păcatele creştinilor care s-au pomenit.

După această scurtă prezentare a câtorva aspecte legate de Sfânta Liturghie, dorim să punctăm în continuare principalele daruri şi foloase pe care ni le aduce aceasta, atât în viața de pe pământ cât şi în viața viitoare:

- Sfânta Liturghie repetă zilnic, în chip nesângeros şi mistic, jertfa sângeroasă, unică, de pe Cruce, precum şi întreaga viață a Mântuitorului pe pământ, de la naştere până la înviere şi înălțarea la cer;
- Prin Sfânta Liturghie se coboară, nevăzut, Fiul lui Dumnezeu pe pământ şi rămâne permanent între noi. Când va înceta Sfânta Liturghie pe pământ, atunci va fi sfârşitul tuturor veacurilor şi Fiul lui Dumnezeu va veni să judece lumea;
- În timpul Sfintei Liturghii sunt de față, nevăzuți în biserică, nu numai Fiul, ci toate cele trei Persoane ale Prea Sfintei Treimi - Tatăl, care ne binecuvântează, Fiul, care se jertfeşte pe Sfântul Altar pentru lume, şi Duhul Sfânt, care sfințeşte Darurile şi le preface în Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos;
- În timpul săvârşirii Sfintei Liturghii sunt de față, în biserică, toți sfinții şi îngerii din cer, în frunte cu Maica Domnului;
- Sfânta Liturghie uneşte pe toți sfinții cu puterile cereşti şi îi face mijlocitori şi fierbinți rugători pentru mântuirea noastră;
- Sfânta Liturghie adună la biserică pe toți creştinii iubitori de Dumnezeu, oferindu-le posibilitatea ca, împreună cu sfinții şi îngerii din cer, să mulțumească, să

slăvească şi să se roage pentru mântuirea tuturor;

- Prin Sfânta Liturghie, Trupul şi Sângele Domnului se oferă creştinilor ca cel mai mare dar de pe pământ, spre iertarea păcatelor şi mântuire;
- La Sfânta Liturghie, prin părticelele ce se scot la Proscomidie pentru vii şi morți, se unesc cei din cer cu cei din iad şi de pe pământ, se aduc de față, nevăzut în biserică, sufletele celor adormiți fără pocăință şi se învrednicesc de mila lui Hristos şi de iertare;
- În cadrul Sfintei Liturghii se hirotonesc diaconii, preoții şi episcopii şi se sfințeşte Sfântul şi Marele Mir;
- În timpul Sfintei Liturghii se împărtăşesc creştinii vrednici cu Trupul şi Sângele lui Hristos, fără de care nu ne putem mântui;
- În timpul Sfintei Liturghii se împărtăşesc nevăzut toți cei vii şi adormiți pentru care se scot părticele, mai ales când se ating de Trupul şi Sângele Domnului în Sfântul Potir;
- Prin Sfânta Liturghie se iartă păcatele celor vii şi răposați care se pomenesc la biserică, mai ales dacă şi-au mărturisit păcatele şi sunt pomeniți 40 de zile la rând;
- Sfânta Liturghie uneşte cerul cu pământul, pe Sfinți cu cei binecredincioşi de pe pământ şi pe toți cu Dumnezeu;
- Sfânta Liturghie arde pe diavoli şi goleşte iadul de suflete pe care le mută în Rai, spre lauda Prea Sfintei Treimi şi bucuria îngerilor din cer;
- Sfânta Liturghie împacă şi înfrățeşte pe creştini, pe frați, pe soți şi pe vecini, dacă participă neîntrerupt la aceasta;
- Sfânta Liturghie este cel mai puternic mijloc de împăcare între Dumnezeu şi oameni, prin rugăciunile ce se fac şi părticelele ce se aduc;
- Sfânta Liturghie învață pe oameni cea mai înaltă rugăciune;
- Sfânta Liturghie învață pe creştini calea mântuirii şi dogmele dreptei credințe;
- Sfânta Liturghie învață pe credincioşi Sfânta Scriptură şi ruşinează pe atei şi pe păgâni;
- Sfânta Liturghie apără dreapta credință şi risipeşte sectele care n-au Liturghii şi dezbină Biserica şi pe creştini;
- Sfânta Liturghie înmulțeşte credința pe pământ şi ne întăreşte să mărturisim dogmele Ortodoxiei în fața tuturor sectelor;
- Sfânta Liturghie este cununa Bisericii, Lauda Ortodoxiei şi nădejdea mântuirii noastre. De aceea diavolul, prin mijlocirea tuturor sectelor, se luptă să ne rupă de Biserică şi să ne lipsească de mântuitoarea Liturghie;
- Sfânta Liturghie este izvor de sfințenie, de pace şi de binecuvântare pentru creştinii dreptmăritori şi pentru toată lumea şi zidirea;
- Sfânta Liturghie ne ajută cel mai mult la creşterea noastră duhovnicească, la dobândirea rugăciunii din inimă şi ne învredniceşte de darul lacrimilor;
- Sfânta Liturghie aduce har, pace şi armonie divină în lume, în țara noastră cu zece mii de altare, în familie, în societate, în şcoli, în mănăstiri, în armată, în orice loc de muncă, dacă ne rugăm, dacă ne mărturisim păcatele şi mergem regulat la biserică;
- Sfânta Liturghie este singura şi cea mai mare nădejde de mântuire pentru sufletele celor răposați, dacă li se scot regulat părticele şi se dă milostenie pentru ei;
- Sfânta Liturghie păzeşte pe credincioşi de boli grele, de cumpene mari, de pagube, de dezbinări şi îi ajută să dobândească sfârşit creştinesc;
- Sfânta Liturghie pregăteşte pe credincioşi pentru jertfă, pentru răbdare în lupta vieții, pentru împăcare cu toți, pentru apărarea Ortodoxiei şi dobândirea mântuirii;
- Sfânta Liturghie ne pregăteşte pe toți pentru pocăință şi Sfânta Împărtăşanie;
- Sfânta Liturghie ne întăreşte pe toți în ispite şi primejdii;
- Sfânta Liturghie ne ajută la împlinirea tuturor cererilor de folos spre mântuire.

Dacă cugetăm la toate cele de mai sus, ne dăm bine seama că nu este mântuire pentru nici un suflet fără Sfânta şi Dumnezeiasca Liturghie. Ca urmare, vom puncta în continuare şi principalele datorii ale creştinilor pentru Biserică şi pentru Sfânta Liturghie:

- să iubească Biserica cu toate sfintele slujbe care se fac în ea şi pe sfinţii slujitori ca pe Însuşi Hristos, Mântuitorul lumii;
- să nădăjduiască în viaţa veşnică şi să nu lipsească niciodată de la Sfânta Liturghie, jertfa mântuirii noastre;
- să se roage mult acasă, la lucru, pe câmp, ziua şi noaptea, cu credinţă, cu bucurie, smerenie, cu lacrimi, împreună cu toţi ai casei lor pentru a fi pregătiţi în clipa morţii, când se vor prezenta la judecată şi vor trebui să dea răspuns pentru întreaga lor viaţă pe pământ;
- să ierte şi să trăiască în dragoste cu toţi, să ajute pe cei săraci, să cerceteze pe cei bolnavi, să mângâie pe cei întristaţi şi să facă milostenie, că aceasta acoperă mulţime de păcate.

După ce am trecut în revistă mijloacele prin care Biserica Ortodoxă îşi îndeplineşte puterea sfinţitoare, vom enumera în continuare situaţiile în care bolnavii nu pot beneficia de aceste comori inestimabile, pe care Mântuitorul Iisus Hristos le-a aşezat în sânul Bisericii luptătoare, pentru depăşirea stărilor patologice şi limpezirea duhovnicească:

- când cei bolnavi nu cred în Dumnezeu, nici măcar când sunt bolnavi pe moarte;
- pentru cei ce sunt de altă credinţă;
- pentru cei îndoielnici în credinţă;
- pentru cei care nu vor să postească şi nici să se roage;
- pentru cei care nu vor să părăsească păcatele grele şi nici să se spovedească la duhovnic;
- pentru cei care nu sunt botezaţi sau cununaţi în biserică.

În aceste vremuri grele, de vom fi receptivi la informaţiile prezentate legate de necesitatea rugăciunii particulare şi în biserică, vom găsi suportul moral şi spiritual de a merge mai departe, vom birui ispitele, vom ruşina pe sectanţii hulitori de Dumnezeu, vom alunga pe demoni, vom scăpa de cursele morţii, vom pătrunde în tainele Ortodoxiei, ne vom împărtăşi de sfinţenia ei, vom conştientiza identitatea reală a creştinismului, vom dobândi sănătate în viaţa aceasta şi mântuire în cea viitoare.

2.3. Postul creştin ortodox

Este o înfrânare pe un anumit timp, fie parţial, fie definitiv, de la mâncare, băutură, viaţă conjugală, distracţii, vorbire multă şi alte desfătări, cu scopul de a ne ruga mai mult lui Dumnezeu, de a ne pocăi, a ne spovedi şi a ne împărtăşi cu Trupul şi Sângele Domnului.

Porunca postului a fost dată în Rai: "Nu mâncaţi din pomul cunoştinţei binelui şi răului" (Fac. 2, 17), a poruncit Dumnezeu lui Adam şi Evei. Acest pom avea un dublu simbol: al dependenţei faţă de Dumnezeu şi al avertizării că în ziua în care vor mânca, vor amesteca binele cu răul şi vor muri cu trupul. Dacă Adam şi Eva ar fi postit, n-am mai fi avut nevoie de postul de acum.

Ne-am îmbolnăvit prin neascultare şi trebuie să ne vindecăm prin ascultarea de Dumnezeu şi prin post (înfrânare).

Cei ce se plâng că nu pot posti o fac din două motive: fie că nu înţeleg rostul postului, fie că sunt bolnavi sufleteşte şi nu vor să pornească pe calea însănătoşirii morale. Acei oameni care nu postesc nu pot simţi prezenţa lui Dumnezeu, nu pot să realizeze lucrări

duhovniceşti în viață, nu pot să aibă ajutorul lui Dumnezeu.

Disciplinarea biologicului, schimbarea traiectoriei tentației, canalizarea energiei înmagazinate în ființa noastră pot fi foarte uşor controlate cu ajutorul harului Duhului Sfânt din Sfintele Taine ale Bisericii noastre Ortodoxe. Deci numai Biserica, prin Sfintele Taine, prin preot, ne poate ajuta.

2.3.1. Temeiul scripturistic al postului

Dumnezeu a dat în Rai porunca de a nu mânca din pomul cunoştinței binelui şi răului, pentru ca omul să practice virtutea înfrânării, care este prima măsură şi condiție a însănătoşirii morale.

Omul este chipul lui Dumnezeu (Fac. 1, 26), prin rațiune, voință, sentiment (Treimea umană) şi este asemenea lui Dumnezeu prin sfințenie, care se obține prin practicarea virtuților.

Atunci când omul se înfrânează în ceea ce priveşte mâncarea, el devine stăpânul trupului, nu se mai lasă ispitit de el şi nu mai este robul lui.

Adam, nesocotind porunca Divină, a amestecat binele cu răul, porunca lui Dumnezeu de a nu mânca şi ispita diavolului de a mânca, rezultând păcatul care a adus blestemul lui Dumnezeu şi moartea trupească (Rom 7,13). Astfel, Adam şi Eva au pierdut, prin MÂNDRIA MINȚII şi POFTA TRUPULUI, comuniunea harică cu Dumnezeu, fiind dezbrăcați de haina cea țesută de Dumnezeu - cămaşa Duhului Sfânt, care i-a protejat până la acea dată împotriva greutăților vieții.

Sfinții Părinți ai Bisericii Ortodoxe arată că lăcomia pântecelui este primul păcat capital, din care izvorăsc toate patimile. Într-adevăr, îmbuibarea duce adesea la beție şi lene, iar acestea aprind trupul spre desfrânare.Toate acestea, având nevoie de bani, conduc la furt, înşelăciune, avariție. Cine nu poate dobândi bani se întristează, se mânie şi invidiază pe cei care au şi, astfel, rezultă păcate mari a căror urmare este moartea sufletească şi trupească.

Postul este, în schimb, spre folosul trupului şi al sufletului, pe care le purifică şi le întăreşte prin harul lui Dumnezeu. Din aceste motive şi legea Vechiului Testament recomandă postul şi arată foloasele lui: "Nu fi nesățios întru toată deşertăciunea şi nu te apleca spre mîncăruri multe... pentru nesaț mulți au pierit, iar cel înfrânat îşi va spori viața" (Sirah 37,32-34).

Mântuitorul a postit 40 de zile şi 40 de nopți (Mt 4,2) şi tot El ne învață cum să postim (Mt 6,16-18), pentru că "diavolul nu poate fi izgonit decât prin post şi rugăciune" (Matei 17,21). În Noul Testament "Sfinții Apostoli slujeau Domnului, se rugau şi posteau" (F.A 14,23,13, 2-3; 2Cor 6,5).

2.3.2. Temeiul patristic şi canonic al postului

Biserica Creştină Ortodoxă a rânduit postul pe temeiul practicii Mântuitorului, a Sfinților Apostoli şi a ucenicilor acestora, pentru toți creştinii.

În mod special, în perioada celor patru posturi (Crăciunului, Paştelui, Sfinților Apostoli Petru şi Pavel şi Sfintei Marii) - creştinii se pregătesc sufleteşte şi trupeşte pentru Sfânta Spovedanie şi Sfânta Împărtăşanie.

Sfinții Părinți spun că postul:

- potoleşte poftele trupului (Sf. Evagrie Monahul);
- deprinde voința să domine lăcomia pântecelui, care alungă toate virtuțile (Nil Ascetul);

- este o jertfă bine plăcută lui Dumnezeu şi deci un act de cult;
- înlesneşte săvârşirea tuturor virtuților şi ajută rugăciunea;
- purifică organismul de toxine, îl înnoieşte şi-l fereşte de boli, iar de unele îl vindecă.

Având în vedere importanța postului, s-a ajuns la stabilirea obligației de a ține posturile rânduite de biserică prin canoanele Sfinților Apostoli şi ale Sfinților Părinți. Astfel, canonul 69 apostolic sancționează pe clerici cu caterisirea dacă nu țin Postul Mare şi Postul de miercuri şi vineri, iar pe laici cu afurisirea (excepție fac bolnavii).

Canonul 52 de la Laodiceea repetă obligația de a posti miercuri şi vineri. Canonul 8 al lui Timotei din Alexandria dezleagă de post pe femeia care naşte, iar canonul 10 dezleagă de post pe cei bolnavi.

Cel ce nu poate posti din cauza bolii, să facă mai multă milostenie, să se roage mai mult, să împlinească cu râvnă poruncile dumnezeieşti.

Principiul călăuzitor cu privire la hrană este, după Sf. Casian, de a nu da trupului spre satisfacerea plăcerii ci spre îndreptarea slăbiciunii. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: "Cei ce se împărtăşesc de mâncare, din alte motive decât de hrană şi tămăduire, se vor osândi cu cei care s-au dat desfătării". Sfântul Ioan Gură de Aur spune că postul ni s-a dat de Dumnezeu ca leac salvator, prin care să se stârpească păcatul desfrânării şi grija lumească să se îndrepte spre activitatea duhovnicească.

2.3.3. Cum să postim

Există postul simțurilor, al minții şi al duhului. Păcatul vine prin două izvoare: prin mânie şi prin lăcomie, iar prin post şi rugăciune acestea seacă.

Înainte de a posti trebuie să ne împăcăm cu toți semenii noştri. De la Mântuitorul Iisus Hristos am aflat că Dumnezeu este iubire şi porunca cea mai mare este porunca iubirii de Dumnezeu şi de oameni.

Una din legile iubirii se numeşte iertare şi, împlinind-o, vom înfrânge mânia. Mântuitorul Iisus Hristos ne-a spus: "De veți ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru cel Ceresc; iar de nu veți ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre"(Mt 6,14-15). Pentru a fi numiți "fiii Tatălui Ceresc" trebuie să iubim pe vrăjmaşii noştri, să facem bine celor ce ne urăsc şi să ne rugăm pentru cei ce ne asupresc (Mt 5,43). A răsplăti binele cu răul este lucrare diavolească, a răsplăti răul cu răul este lucrare dobitocească, a răsplăti binele cu bine este lucrare omenească, iar a răsplăti răul cu bine este lucrare dumnezeiască şi virtute creştină.

Prin iubire şi iertare biruim mânia, din care izvorăsc atâtea rele, iar prin post secăm fântâna otrăvitoare a atâtor patimi aducătoare de moarte.

Trebuie apoi să mergem la duhovnic pentru a ne spovedi şi a ne uşura sufletul de păcate. După aceea vom primi binecuvântarea de a posti şi astfel voința noastră va fi ajutată de puterea harului dumnezeiesc.

Cu privire la post, Sfântul Ioan Gură de Aur ne îndeamnă astfel: "Nu numai gura şi stomacul vostru să postească, ci şi ochii, picioarele şi mâinile şi toate mădularele trupului vostru. Mâinile să postească, rămânând curate de hoție şi lăcomie, picioarele nealergând spre locuri păcătoase, ochii să nu privească la frumuseți străine, gura să postească de sudalme şi de vorbiri ruşinoase".

Vremea postului este o vreme de bucurie duhovnicească, în care simți cum te eliberezi de lanțurile patimilor care te țineau în robie. Numai fariseii erau trişti când posteau, fiindcă o făceau ca să fie lăudați de oameni şi nu pentru a se apropia de Dumnezeu.

2.3.4. Treptele postului

Vom enumera în continuare treptele postului, adică cele şapte feluri de hrană pentru creştini:

1. Prima treaptă a postului este cea a CARNIVORILOR. În această categorie intră persoanele care, în afara zilelor de miercuri, vineri şi posturile rânduite de Biserică, folosesc în alimentație şi carne. Acest tip de alimentație încetineşte foarte mult progresul la rugăciune.

2. A doua treaptă este aceea a LACTO-VEGETARIENILOR, adică a acelora care nu mănâncă niciodată carne, ci lapte şi produse lactate, ouă şi legume fierte. Aceasta este de obicei viața de obşte a călugărilor.

3. A treia treaptă a postului este aceea a VEGETARIENILOR, adică a acelora care mănâncă numai zarzavaturi şi legume fierte sau crude. În această treaptă a postului ajung de obicei călugării cei mai râvnitori. De aici încep treptele postului cele mai aspre, pe care păşesc de obicei, cu binecuvântarea duhovnicilor, sihaştrii şi pustnicii cei mai nevoitori.

4. A patra treaptă a postului este aceea a FRUCTIVORILOR, adică a acelora care mănâncă o dată în zi pâine şi fructe fierte sau crude. Cine a ajuns în această treaptă a postului, poate stăpâni cu uşurință trupul, gândurile şi poate spori repede pe calea rugăciunii.

5. A cincea treaptă a postului este cea a HRANEI USCATE, la care ajung de obicei pustnicii cei mai râvnitori, care, în această aspră nevoință, mănâncă numai pesmeți muiați în apă cu sare sau puțin oțet, o dată în zi, cu măsură. Astfel se nevoiau sihaştrii de pe Valea Nilului.

6. A şasea treaptă a postului este MANA DUMNEZEIASCĂ, la care ajung foarte puțini asceți, după o îndelungată nevoință, întăriți fiind cu darul Duhului Sfânt.

Aceştia se îndestulează numai cu Sfânta şi Dumnezeiasca Împărtăşanie, pe care o primesc o dată sau de două ori pe săptămână, fără a mai gusta altceva, decât puțină apă. Ei trăiesc pe pământ viață îngerească, mintea lor fiind răpită în extaz, nu au nevoie de nimic material (hrană, îmbrăcăminte, odihnă), fie că este iarnă sau vară nu simt frigul sau căldura, fiind acoperiți cu Harul lui Dumnezeu.

2.3.5. Felurile postului

Postul creştinilor variază, după râvna şi puterea postitorilor:
1 - primul post este postul negru: postitorii nu beau şi nu mănâncă nimic;
2 - al doilea post e postul mijlociu: se mănâncă o dată pe zi după ora 15 puțină pâine şi apă;
3 - al treilea post: se mănâncă mâncare fiartă (de post), o dată în zi, cu cumpătare;
4 - al patrulea post: se mănâncă mâncăruri de post fierte, de două ori sau de trei ori pe zi;
5 - postul îngăduitor: se mănâncă mâncăruri îndulcite cu untdelemn sau peşte şi se bea puțin vin.

Postul adevărat este totala înfrânare de mâncare şi mâncare uscată; iar mâncarea cu

untdelemn, peşte şi vin în timpul postului se numeşte dezlegare parțială a postului.

2.3.6. Durata postului

După durată, postul este de o zi, de trei zile, de o săptămână şi mai lung, cum sunt cele patru posturi de peste an:

- Postul Paştelui, de şapte săptămâni;
- Postul Sfinților Apostoli Petru şi Pavel care variază între o zi şi câteva săptămâni, în funcție de data Paştelui;
- Postul Adormirii Maicii Domnului, de două săptămâni;
- Postul Crăciunului, de şase săptămâni.

Miercurea postim căci atunci a fost vândut Mântuitorul la evrei de către Iuda vânzătorul, pe 30 de arginți. Iar vinerea postim căci atunci a fost judecat Iisus Hristos şi răstignit pe crucea Golgotei la orele 12, iar după trei ore şi-a dat duhul pe Cruce şi a fost înmormântat, pentru mântuirea întregii lumi. În aceste zile postesc obligatoriu în tot cursul anului toți credincioşii, când mănâncă numai legume şi zarzavaturi, afară de unele excepții prevăzute în calendar.

Postul de luni este obligatoriu pentru călugări şi benevol pentru credincioşi. Lunea postim ca să întreacă postul creştinilor cu o zi față de postul Legii vechi, care ținea numai două zile, lunea şi joia.

Pentru a fi primit de Dumnezeu, postul trebuie ținut de creştini numai cu sfatul şi binecuvântarea duhovnicului şi nu după propria rânduială a fiecăruia.

Participând la toate slujbele Sfintei Biserici în timpul postului, sufletul şi trupul nostru se vor întări cu puterea harului dumnezeiesc pentru a posti.

Chiar dacă nu am postit, trebuie să ne spovedim, pentru a ne uşura sufletul de păcate şi astfel să punem început bun mântuirii noastre. În acest caz, vom primi după spovedanie Sfânta Agheasmă mare.

Rugăciunea împreună cu postul sunt ca două aripi cu ajutorul cărora vom putea urca la înălțimea viețuirii duhovniceşti, adumbriți în permanență de darul lui Dumnezeu.

2.3.7. Dezlegări de posturi pentru bolnavi şi suferinzi

Bolnavii şi suferinzii, pentru a via lui Dumnezeu, după cuvântul Dumnezeieştii Scripturi, dobândesc dezlegare de la cei în drept. Această dezlegare se dă însă cu multă atenție, spre a folosi, iar nu spre a păgubi.

Astfel, bolnavii şi suferinzii, numai după consultarea unui medic iscusit, drept credincios creştin, temător de Dumnezeu, care este lămurit că pacientul său are trebuință de supraalimentație pentru reînsănătoşire şi întărire, pot căpăta dezlegare în posturi de la Arhiereul ori Duhovnicul lor, spre a mânca anumite feluri de bucate de dulce (frupt), care sunt oprite cu desăvârşire a se mânca de cei sănătoşi, în posturile anului (Can. 69 Apost.). Aceasta se recomandă atât bolnavilor care sunt internați în spitale, cât şi celor ce sunt acasă.

Sf. Apostol Pavel zice: "Cel ce mănâncă să nu disprețuiască pe cel ce nu mănâncă, iar cel ce nu mănâncă să nu judece pe cel ce mănâncă, fiindcă Domnul l-a primit... Cel ce mănâncă, pentru Domnul mănâncă, căci mulțumeşte lui Dumnezeu; şi cel ce nu mănâncă, pentru

Domnul nu mănâncă şi mulţumeşte lui Dumnezeu. Căci nimeni dintre noi (dreptcredincioşii, temătorii şi iubitorii de Dumnezeu creştini) nu trăieşte pentru sine şi nimeni nu moare pentru sine. Că dacă trăim, pentru Domnul trăim, şi dacă murim, pentru Domnul murim. Deci şi dacă trăim şi dacă murim, ai Domnului suntem...” (Rom 14,3.6-8; Mt 15,11; Mc 7,15; F.A. 10,15; Rom 14,20; 1Tim 4, 4; Tit 1,15)

Postul este o potrivire a vieţii omului, ca apa din oala pe care o pui la foc. Dacă oala pusă la foc este goală, mai pui apă în ea, ca să nu se spargă de tăria focului; iar dacă e plină ochi, mai deşerţi din ea, ca nu cumva fierbând, să curgă în foc şi să-l stingă.

La întreţinerea vieţii omeneşti trebuie alimentaţie cu chibzuială, sănătoasă şi înţeleaptă. Ce e prea mult vatămă şi ce e prea puţin păgubeşte. Sf. Vasile cel Mare zice aşa: “Înfrânarea (de bucate) se măsoară fiecăruia după puterea sa trupească”.

2.3.8. Foloasele postului

După mărturisirea Sfintei Scripturi, postul este de folos:
- în vremea judecăţii lui Dumnezeu (Ioan 3, 4-7);
- în vreme de nenorociri şi primejdii (2 Regi 1, 12);
- pentru izbăvirea de primejdiile viitoare (Ioil 12, 12);
- în vreme de suferinţă a Bisericii (Mt 9, 15);
- pentru a ajuta pe cei în suferinţă (Ps 34, 12), vindecându-se de tot felul de boli sufleteşti şi trupeşti;
- pentru întoarcerea la Dumnezeu (2 Par. 20, 13).

Sfântul Apostol Pavel ne spune că: “...trupul pofteşte împotriva Duhului, iar Duhul împotriva trupului” (Gal 5,17). Deci să tăiem plăcerile trupului pentru a întări prin Harul Dumnezeiesc sufletul şi astfel să biruim, prin post, patimile şi pe diavol.

Prin post ne smerim trupul, iar prin priveghere şi rugăciune ne luminăm mintea. Mâncărurile grase şi alcoolul ridică din stomac un nor material gros, care împiedică luminile Duhului Sfânt să se pogoare asupra minţii.

Dacă vrei să fii înţelept, dă fiecărei părţi din tine, adică sufletului şi trupului, cele de care sunt vrednice:
- părţii raţionale a sufletului dă-i să citească scrieri duhovniceşti şi rugăciuni;
- mâniei dă-i dragoste duhovnicească care se opune urii;
- poftei dă-i cumpătare şi înfrânare;
- trupului dă-i hrană şi îmbrăcăminte, atâta cât sunt de trebuinţă.

Dacă postim, diavolii se îndepărtează iar îngerul păzitor, plin de bucurie, se apropie de noi. Postul este zid puternic aşezat de Dumnezeu în calea păcatelor, palat al lui Hristos şi cetate a Duhului Sfânt, pavăză a credinţei, semn al dragostei şi întărire a înţelepciunii.

Postul face ca sufletul să strălucească şi înalţă simţurile, supune pe trup duhului, face inima zdrobită şi smerită, nimiceşte norul poftelor, stinge aprinderea desfrânării şi luminează înţelepciunea omului.

Postul păzeşte pe prunci, face curat pe tânăr, umple de vrednicie pe bătrân, este păzitorul fecioriei, goneşte râsetele dezmăţate, cântecele desfrânate, dansurile deşucheate.

“Dacă lumea ar posti, nu s-ar mai face arme, n-ar mai fi războaie, tribunale şi închisori. Postul i-ar ajuta pe toţi să se înfrâneze, nu numai de la mâncare, ci să izgonească

iubirea de arginți, lăcomia şi orice vicleşug. Postul ne face asemenea cu îngerii" (Sf. Vasile cel Mare).

Medicina recomandă înfrânarea şi postul ca mijloace de preîntâmpinare şi de vindecare a bolilor. Medicii au constatat că după trei zile de mâncare cu carne, în organism se aflã 67.000 de microbi/cm^3, iar după un regim vegetarian se găsesc numai 1.500 de microbi/cm^3.

Cel care nesocoteşte porunca postului fără motive îndreptățite de vârstă, sănătate şi condiții de muncă, este călcător de poruncă dumnezeiască.

Vremea postului este vreme de luptă pentru a înfrânge mândria minții prin smerenie, mânia prin iertare şi lăcomia trupului prin înfrânare.

Postul care îi place lui Dumnezeu (Is. 58, 3) este atât cu sufletul, cât şi cu trupul, sprijinit şi întărit de rugăciune, fapte bune, spovedanie şi pecetluit cu Sfânta Împărtăşanie.

Postul este mica noastră jertfă, pe care o aducem lui Dumnezeu din dragoste, ca răspuns la jertfa şi dragostea Sa mare pentru mântuirea noastră. Postul este mărturie a legăturii noastre harice cu Dumnezeu.

Drept aceea, lăsând să încolţească aceste învăţături în inima noastră, să umblăm în vremea postului: "Cuviincios ca ziua: nu în ospețe şi în beții, nu în desfrânări şi în fapte de ruşine, nu în ceartă şi în pizmă; ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos şi grija de trup să nu o faceți spre pofte"(Rom 13,13-14).

Rezultatele postului vor fi optime numai în măsura în care credinciosul îşi îndumnezeieşte firea sa omenească prin har, care transformă persoana omului într-un mediu de acțiune a energiilor divine.

În concluzie, reamintim că postul este cea dintâi poruncă dumnezeiască, dată pentru mântuirea noastră.

2.3.9. Virtuțile medicale ale postului

Omul, prin procesul chimic de metabolism, încorporează elemente chimice din mediul exterior în mediul interior pe baza individualității organismului său. Astfel, substanța primită din exterior este metabolizată, transformată în compuşi chimici din care se alcătuieşte trupul omenesc, devenind țesuturi şi organe. Dar țesuturile şi organele noastre mor în fiecare clipă şi, de aceea, sunt înlocuite, tot în fiecare clipă, prin procesele chimice permanente de la nivelul celulelor.

Principala funcție a celulei este nutriția, termen care poate ține locul termenului de "metabolism". Nutriția înseamnă viață. În cadrul proceselor metabolice de nutriție, celula furnizează organismului şi energia de care acesta are nevoie.

Pentru a fi utilă organismului, deci celulelor, hrana trebuie radical transformată în compuşi chimici care pot fi primiți de către celule.

Celula primeşte proteine, zaharuri şi grăsimi, iar cu ajutorul enzimelor, ea divizează aceşti compuşi în fragmente din ce în ce mai mici. Apoi, tot celula recompune fragmentele în substanțe complexe, pe care le încorporează în propria sa substanță, realizând astfel permanenta înlocuire a țesuturilor noastre.

Schimburile chimice la nivelul celulelor îşi mențin ritmul şi în cele mai vitrege condiții,

adică şi în situația în care organismul nu mai este hrănit. În acest caz, celula consumă substanțe din rezervele organismului.

Orice schimb chimic produce deşeuri la nivel celular. Când aceste deşeuri devin importante, ele perturbă mecanismele de nutriție, în special în prima lor componență, aceea de fragmentare a substanțelor primite de celulă. Mai pe înțelesul tuturor, celula rupe aceste substanțe conform unor scheme precise pentru a obține nişte compuşi precişi; exactitatea este esențială, fiindcă altfel aceşti compuşi nu pot fi folosiți mai apoi.

Din diverse cauze, printre care se numără şi acumularea acestor deşeuri, celula face la un moment dat o greşeală: în loc să rupă corect o substanță, o fragmentează aberant, ceea ce rezultă din această operație fiind un compus pe baza căruia nu se poate sintetiza nici o substanță utilă, fiind şi nociv în acelaşi timp. Asemenea compuşi aberanți sunt celebrii "radicali liberi", iar nocivitatea lor este dată de faptul că pot afecta ADN-ul, informație genetică necesară celulei pentru a funcționa.

Deci, nutriția, esențială vieții, este în acelaşi timp cauza îmbătrânirii şi morții şi se află la originea unor afecțiuni extrem de grave, cum ar fi cancerul.

Revenind la problema bolii, trebuie făcute câteva precizări:

- bolile infecțioase sunt boli de atac, produse de agresiuni asupra organismului; ele sunt rezultatul viruşilor şi bacteriilor pătrunse în corp. Chiar şi o banală "răceală" este, în realitate, o viroză, iar o amigdalită este o infecție bacteriană;
- bolile degenerative sunt rezultatul fie al lipsei unor hormoni (de pildă cazul diabetului), fie al absenței unor vitamine sau a altor elemente chimice necesare organismului;
- bolile fără leac cele mai grave au la origine ceea ce am putea numi "auto-intoxicația", adică prezența în organism a unor substanțe nocive produse chiar de țesuturile umane.

Cea mai mare parte a cazurilor de cancer se pot explica prin această noțiune de "auto-intoxicație" prin care radicalii liberi pot deregla informația genetică a celulei, prin afectarea lanțului ADN, perturbând ritmul de multiplicare a celulelor, în urma căreia se formează țesuturile.

Tumorile maligne sunt dezvoltări aberante ale unui țesut, rezultate în urma unei multiplicări celulare incorecte.

Perturbarea procesului de diviziune celulară se datorează erorilor ivite în mecanismul de nutriție, iradierilor puternice sau îndelungate, atmosferei din ce în ce mai poluate din oraşe, stilului de viață caracterizat prin stress, supraalimentație şi sedentarism.

Mâncăm şi bem ceea ce ne place, nu neapărat ceea ce ne face bine. În tot ceea ce priveşte stilul de viață, ne-am depărtat de natural, de ceea ce-i prieşte organismului. De pildă, unele mecanisme fiziologice esențiale, numite funcții adaptative, sunt din ce în ce mai puțin folosite. Prin aceste funcții, organismul se adaptează la modificările mediului exterior, mecanismul de termo-reglare fiind una din aceste funcții.

În atmosfera vieții moderne de astăzi, aceste funcții au ajuns aproape nefolosite, ele fiind înlocuite cu mecanisme artificiale, de investiții ale omului în perpetua sa căutare a maximei plăceri prin efort minim.

Stingerea funcțiilor adaptative duce la dispariția funcțiilor fiziologice importante. Organismul nostru, creat de Dumnezeu cu legi precise de funcționare, este dereglat datorită acestor schimbări petrecute într-un interval foarte scurt de timp.

Am înlocuit din dieta noastră produsele naturale, îmbuibându-ne cu o grămadă de otrăvuri bine ambalate. S-a perturbat de asemenea până şi ritmul alimentației. Frecvența şi mai ales abundența meselor noastre au făcut să dispară o funcție esențială a organismului nostru, aceea de adaptare la lipsa hranei. Societatea contemporană, făcând din ce în ce mai puțin efort fizic, ar fi normal să mănânce mai puțin. S-a întâmplat însă invers: sedentarismul lumii contemporane este asociat unei abundențe alimentare incredibile.

Singurul obicei bine încetățenit, prin care s-a păstrat funcția de adaptare la lipsa de hrană, este postul. El este urmaşul normalității alimentare pe care am uitat-o de demult. Există o ordine, o înțelepciune în aşezarea posturilor:

- postul Paştilor se ține primăvara şi reprezintă cea mai benefică şi mai radicală cură de dezintoxicație, fiindcă în mesele zilnice apar o mulțime de plante cu efecte depurative (diuretice);
- postul Sfinților Apostoli Petru şi Pavel şi postul Adormirii Maicii Domnului deschid vara şi, respectiv, anunță venirea toamnei, dispunerea lor fiind deosebit de utilă în cadrul igienei alimentare din acea perioadă a anului;
- postul Crăciunului este ultima perioadă de detoxificare din cursul anului.

Acestor intervale de post le corespund perioade fără oprelişti alimentare, în care gastronomia românească se desfăşoară în toată bogăția sa. În timpul unei perioade de post negru intră în acțiune o multitudine de mecanisme subtile în care este implicat întregul organism, până la nivelul celular:

- lipidele din țesuturile sub-cutanate sunt consumate;
- arderile se obțin şi pe seama proteinelor din țesutul muscular;
- tot ce este în exces în trupul nostru se consumă, tot organismul participând la efort.

Cea mai mare parte a “miraculoaselor” vindecări de cancer sunt asociate unui regim alimentar foarte sărac în proteine animale, grăsimi şi zaharuri. Sub numele de cancer se ascund diverse tumori maligne caracterizate de înmulțirea aberantă a unor celule care au degenerat; acestea invadează țesutul în care au apărut şi, prin metastază (fiind transportate prin vasele de sânge sau prin sistemul limfatic), proliferează în noi zone ale organismului. Interesant este însă faptul că organismul nu poate, practic, lupta împotriva acestor tumori. Sistemul imunitar nu reacționează cum ar trebui, fiindcă nu consideră noile țesuturi surse ale unei agresiuni. Ele nu sunt în mod fundamental străine organismului pe care-l invadează şi de aceea nu sunt distruse.

Medicina, în lupta împotriva unui inamic atât de perfid, cunoaşte trei mari mijloace:

- extirparea chirurgicală a tumorilor;
- chimioterapia prin citostatice;
- radioterapia.

Soluția chirurgicală se pretează în situațiile în care cancerul a fost depistat devreme, iar celelalte mijloace au ca scop încetinirea sau chiar stoparea multiplicării celulare în țesuturile canceroase, adică oprirea dezvoltării tumorilor, fie prin substanțe chimice, fie prin iradiere.

Există, în medicina populară, atât de disprețuită astăzi, plante cu efect anticancerigen, o parte din aceste plante urmând a fi prezentate în această lucrare. Dar la fel de important este regimul alimentar.

Tumorile sunt considerate de către organism țesuturi normale şi, din acest motiv, sunt

perfect irigate; toate substanțele necesare dezvoltării lor le parvin din abundență. Dar, într-o perioadă de abținere de la hrană, organismul începe să consume din propria sa substanță, tot ce este în exces contribuind la acest efort de a menține necesarul energetic fără “aprovizionare” din exterior.

După ce lipidele din țesuturile sub-cutanate sunt consumate primele, organismul foloseşte, într-o ordine precisă, tot ce poate fi necesar arderilor. Din moment ce până şi proteinele din țesutul muscular sunt consumate, este logic ca țesuturile bolnave, tumorile maligne, să fie şi ele utilizate.

Explicațiile de mai sus, aşa simplist cum au fost enunțate, sunt singurele care pot arunca o rază de lumină asupra aşa numitelor “vindecări miraculoase” în care postul apare ca o constantă. Natura este cel mai bun medic şi abținerea de la hrană a organismelor bolnave este o regulă. Să ne aducem aminte de reacția în fața bolii a unui animal bolnav care este mult mai normală decât a noastră. El refuză orice fel de hrană, mulțumindu-se cu puțină apă.

S-a observat, chiar şi statistic, că în “vindecările miraculoase” există o relație între aceste cazuri şi ceea ce se numeşte “stare de rugăciune”, “starea mistică”. Indiferent dacă suntem credincioşi şi înțelegem că rugăciunile pot fi împlinite sau dacă suntem raționalişti şi ajungem la concluzia că auto-sugestia face minuni, realitatea rămâne: există oameni care se vindecă în cazuri pe care medicina le consideră pierdute, iar, în vindecarea lor, o anumită stare de spirit - specifică momentelor în care ne rugăm cu credință nestrămutată - are o importanță covârşitoare.

Trebuie să fim convinşi că vindecarea adevărată nu se datorează doar regimului alimentar, stilului de viață şi ceaiurilor de plante pe care le-am băut; toate acestea nu ar fi de ajuns fără acea convingere intimă stimulată de rugăciune, că bunătatea lui Dumnezeu se poate revărsa asupra omului în suferință, vindecându-l.

Mergând pe firul acestei dimensiuni spirituale, putem cita în continuare cuvintele Mântuitorului nostru: “Eu sunt calea, adevărul şi viața” şi tot Domnul nostru Iisus Hristos ne îndeamnă: “Rugați-vă neîncetat”. Mântuitorul nostru este viața pentru că ne-a răscumpărat din păcatul săvârşit în urma neascultării protopărinților noştri Adam şi Eva, care au creat pe pământ boala şi moartea.

Mântuitorul ne-a repus la dispoziție ENERGIILE HARICE NECREATE ALE DUHULUI SFÂNT, care vor ajuta celulele organismului nostru să-şi împlinească funcția de nutriție normal, suplinind în acelaşi timp lipsa de energie rezultată în urma abținerii de la mâncare (vezi anexa 2).

Prin urmare, se poate afirma că postul nu este numai un mijloc de prevenire a bolilor degenerative, între care cancerul are un loc de frunte, ci şi cea mai naturală cale de vindecare în acest tip de afecțiuni.

2.3.10. Aspectele terapeutice ale postului in tratamentul bolilor tumorale

Pentru obținerea de rezultate favorabile în tratamentul afecțiunilor tumorale, vom avea nevoie de o perioadă de aproximativ un an de zile, în care efortul nostru se va îndrepta atât către regimul alimentar, cât şi către domeniul pregătirii spirituale.

2.3.10.1. Regimul alimentar

Meniul zilnic va consta din:

- ceaiuri de plante neîndulcite, cu aproximativ 2-3 h înainte de masă;
- fructe, legume crude rase cu aproximativ 1, 1/2 - 2 h înainte de masă, din care morcovul să fie nelipsit;
- o farfurie de ciorbă (borş), ce va fi însoțită de o cantitate tot mai mare de ceapă, usturoi, hrean, crude şi puțină pâine. Usturoiul şi ceapa sunt plante care ar putea înlocui farmacii întregi. Ele stimulează circulația, scad tensiunea, combat arterioscleroza şi sunt un bun antidiabetic; în plus sunt deosebit de eficace împotriva bolilor contagioase. Consumate crude, au un rol preventiv în unele forme de cancer. În uz extern, cataplasmele cu usturoi sunt excelente în cazul reumatismului şi diverselor nevralgii.
- Vinerea vom ține post negru.

În toată perioada de vegetație a grădinii noastre să preparăm cât mai des borşul străveziu de ştevie. Iarna, ciorba e bine s-o acrim cu zeamă de varză murată.

Plantele medicinale pentru ceaiuri, proaspăt culese, să le folosim o perioadă cât mai mare de timp, în funcție de sezonul lor, după care le folosim uscate. Gama ceaiurilor, care se beau de mai multe ori pe zi, trebuie să se lărgească din ce în ce mai mult.

Dieta alimentară să fie însoțită şi de un efort fizic mediu (lucrul mâinilor).

Folosirea vegetalelor nefierte în alimentație ne va ajuta şi la dispariția senzației de foame. Nu trebuie să uităm că omul primitiv avea o alimentație vegetariană: 50-60 % din alimente erau cereale, iar restul erau muguri, fructe şi legume din flora spontană. Mai târziu, după ce oamenii au descoperit focul şi au început să vâneze, schimbându-şi alimentația, echilibrul sănătății lor a fost destabilizat şi au apărut primele boli.

Noi, oamenii moderni, continuăm şi acum acest obicei nesănătos, iar efectele le vedem zilnic. Practic, nici un produs de sinteză nu poate înlocui vitaminele, sărurile minerale şi enzimele vegetale. Enzima este un ferment natural proteic, care se găseşte numai în crudități şi alimente neprelucrate termic. Este bine să se ştie că la temperatura de 38° enzimele încep să se deterioreze, iar la 54°, ele dispar complet din alimente. Orice om bolnav are o carență de enzime. Iată deci cum numai una din componentele naturale, de care avem atât de multă nevoie, este practic exclusă din alimentația noastră zilnică.

Respectând meniul amintit, cu timpul va apare indiferența față de orice tentație culinară, ceea ce înseamnă un progres, renunțând practic la desfătarea alimentară. De asemenea, va apare senzația de uşurință fizică datorată reducerii vizibile a greutății corporale. Alimentația foarte săracă trebuie să ducă la consumarea completă a țesuturilor tumorale, fie ele chiar maligne şi metastazate.

2.3.10.2. Pregătirea spirituală

Celălalt element al curei ține de domeniul pregătirii spirituale prin:

- participarea la slujbele mănăstirii şi împlinirea Tainelor Bisericii, amintite la timpul potrivit în lucrare;
- implicarea în viața bisericească, prin însuşirea cântărilor. Aceste cântări au rol vindecător pentru că transpun pe bolnav într-o stare de linişte, de contemplație relaxantă în care gândurile negre sunt cu totul izgonite, canalizându-ne mintea spre o gândire pozitivă.

Câteva luni la rând, singura noastră ocupație trebuie să devină respectarea unui stil de viață aspră, în care să îmbinăm disciplina spirituală stimulată de cântec (cântări de rugăciune), alimentația foarte săracă şi efortul fizic.

Importantă este, în primul rând, credința bolnavului în Dumnezeu şi voința de a lupta. La fel de importantă este şi întoarcerea la un regim de viață mai aproape de natură, în care raportul dintre efortul fizic şi hrana de zi cu zi este diferit de cel din lumea de astăzi.

Vindecarea celor bolnavi trebuie să fie doar punerea în practică a unei înțelepciuni străvechi, inspirată din natură: un animal bolnav se abține de la orice mâncare. În plus, omul, văzându-se în această situație gravă, trebuie să lupte împotriva convingerii sale că nu o va putea înfrânge, împotriva gândurilor pesimiste care îi fac mai mult rău decât ne putem închipui. Pentru izgonirea lor este foarte indicat efortul fizic (preocuparea de a face ceva).

Osteneala fizică atrage asupra noastră Duhul Sfânt şi alungă lucrarea diavolească din jurul nostru. Munca, împreună cu postul, au un efect conjugat. Ca urmare a efortului, arderile sunt mai intense, organismul consumă energie din orice, nevoile energetice sunt mai mari, oferta nutritivă fiind mai mică.

Sfinții Părinți ne învață că Duhul Sfânt nu vine decât într-un trup istovit (obosit). Prin atragerea Duhului Sfânt asupra noastră, deschizându-ne mintea şi inima către Dumnezeu, nu facem decât să compensăn lipsa de energie, cauzată de aportul alimentar scăzut, cu Energiile Harice Necreate pe care ni le oferă Duhul Sfânt. În esență, îndemnăm organismul uman să utilizeze ENERGIA HARICĂ DUMNEZEIASCĂ, realizând, cu mila şi atotbunătatea proniei cereşti, minunea vindecării asupra noastră şi, în acelaşi timp, devenim şi lucrători ai asemănării noastre cu Dumnezeu. Amintim aici faptul că omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu, prin cele trei dimensiuni pe care le are personalitatea sa: voința, rațiunea şi sentimentul, şi totodată ne putem asemăna cu Dumnezeu numai prin Sfințenie. Iar sfințenia nu o putem dobândi decât prin chemarea şi ținerea Duhului Sfânt asupra noastră pe o perioadă cât mai mare de timp.

Duhul Sfânt este a treia persoană a Sfintei Treimi, având Energie Harică Necreată Sfințitoare, ce izvorăşte din Sfânta Treime, fiind pretutindeni în acest univers şi împlinitoare a tot lucrul bun. De aceea, ne îndeamnă Mântuitorul să ne rugăm neîncetat şi să ne punem nădejdea numai în Dumnezeu. "Veniți la Mine toți cei osteniți şi împovărați şi Eu vă voi odihni pe voi" (Mt 11,28).

Reamintim, încă o dată, că mijloacele de dobândire a Duhului Sfânt nu ni le pune la dispoziție decât Biserica, parcurgând sub îndrumarea ei cele trei etape ale restabilirii omului pe pământ, pentru însănătoşire.

Pe cei sănătoşi, postul, însoțit de rugăciune, îi va ajuta să se ferească de boală. Pentru că e mult mai uşor să prevenim boala decât să o vindecăm.

Nu trebuie să facem din postul negru sau din vegetarianism nişte principii absolute. Oamenii trebuie să țină post atunci când este necesar şi când a rânduit Biserica, după sfatul părinților duhovnici la care sunt sub ascultare, şi să mănânce suficient atunci când este îngăduit. Această îngăduință nu este acordată întâmplător, existând o logică în alternanța sezonieră a posturilor din timpul unui an. Totul este perfect armonizat în această desfăşurare, de la alternanța intervalelor de post şi a celor de dulce, până la

perioadele de maximă eficiență a ierburilor de leac de care ne vom ocupa în paginile următoare.

Dorim să menționăm că, atunci când ne-am propus a concretiza un model practic de regim alimentar, necesar de urmat în caz de tumori, am plecat de la exemple concrete de bolnavi care s-au vindecat. Amintim aici cazul medicului german Alexander Reinhardt, de confesiune catolică care, în 1987, a aflat că nu mai are de trăit mai mult de un an. Suferea de un cancer pulmonar inoperabil, deja metastazat. Întrerupe tratamentul radioterapic şi chimioterapic, fiindcă nu făceau decât să-i întârzie sorocul morții şi să-i facă aşteptarea chinuitoare. În primăvara aceluiaşi an, a hotărât să plece la Mănăstirea Agapia, unde a parcurs în întregime toate treptele restabilirii sănătății sufleteşti şi trupeşti, prin intrarea sub ascultarea unui părinte duhovnic iscusit, împlinind rugăciunea particulară, rugăciunea în Biserică şi postul după toată rânduiala ascultării. După un an de zile, țesuturile canceroase fuseseră aproape complet consumate, iar medicul vindecat. Având ca puternic suport motivațional vindecarea sa, editează cartea POVEȚELE MAICII SOFRONIA (Editura L.V.B., 1991) unde, în termeni simpli, explică minunea vindecării sale, în care arată că importantă a fost în primul rând credința în Dumnezeu, în vindecarea sufletească şi voința de a lupta. De asemenea, a fost importantă întoarcerea la un regim de viață mai aproape de natură. Bineînțeles, plantele de leac au puteri nebănuite, dar ele singure nu pot vindeca pe oricine de orice.

2.3.11. Terapia prin plante (fitoterapia)

Într-o epocă în care atât de mulți oameni se îndepărtează tot mai mult de modul de viață naturist şi sunt amenințați de boli grave din cauza unei false atitudini în fața vieții, ar trebui să regăsim drumul ce duce spre plantele noastre medicinale, pe care Dumnezeu, prin bunătatea Sa, ni le-a dăruit încă din timpuri străvechi.

"Domnul lasă doctoria să crească din Pământ şi un înțelept n-o disprețuieşte" (Sirah 38,4). Dumnezeu a lăsat pentru fiecare boală să crească o mică plantă. Astfel, fiecare om îşi poate ajuta propria sănătate, dacă va culege, va folosi cu grijă şi la timp plante din "farmacia Domnului".

Ca urmare a faptului că, în perioada postului, utilizarea plantelor medicinale în dieta alimentară zilnică are un rol important în restabilirea echilibrului metabolic, ne vom ocupa în continuare de problematica terapiei prin plante (fitoterapia), oferind date despre avantajele, culegerea, uscarea, păstrarea şi formele prin care pot fi administrate plantele de leac. Există încă imens de multe valențe inexplicabile ale acestor medicamente naturale.

Medicina chimio-terapeutică, folosind substanțe de sinteză, lucrează cu un număr mai mic de principii active decât putem întâlni în regnul vegetal.

Fitoterapia este tot o chimioterapie, numai că "laboratorul" este însăşi planta, iar produsele sunt mult mai benefice. Ştiința a demonstrat că elementele chimice benefice ale plantelor sunt mai asemănătoare compuşilor organismului uman, decât compoziția medicamentelor de sinteză. De aceea, asimilarea lor şi influența asupra proceselor noastre metabolice este mult mai bună.

De asemenea, substanțele active din plante nu sunt sub formă pură, ele având în compoziția lor o serie întreagă de compuşi, care potențează acțiunea terapeutică, scăzându-le în acelaşi timp şi toxicitatea. De multe ori, efectul benefic este datorat

interacţiunii mai multor principii active, unele încă nestudiate de farmacologi.

Planta, în întregimea ei, este un medicament şi nu doar o sumă de substanţe, fiindcă acestea din urmă se potenţează reciproc şi o fac să fie mult mai bine tolerată de organismul uman. Din acest motiv, nici un medicament de sinteză, în care autorii îşi închipuie că au concentrat toate valenţele plantei, nu va fi la fel de folositor trupului nostru ca planta în sine.

Interesant de subliniat este una din credinţele cele mai misterioase din întreg domeniul ierburilor de leac: înainte ca boala să fi dat primele semne de alarmă, înainte deci de orice simptom, plantele “simt” afecţiunea ce e pe cale de a se naşte! De aceea, în jurul casei ţărăneşti cresc şi ierburi de leac, care pot contracara o parte din bolile gospodarului, iar apariţia şi dezvoltarea acestora este departe de a fi întâmplătoare. De aici rezultă că ţăranul trăieşte într-o comuniune profundă cu natura, uimitoare pentru noi, cei crescuţi la oraş. Însă, cea mai mare parte dintre plantele medicinale sunt culese din locuri sălbatice, din luminişurile pădurilor.

De la majoritatea plantelor se folosesc părţile aeriene, recoltate îndeosebi în timpul înfloririi. Momentul recoltării depinde de mulţi factori, dar, în general, următoarele principii trebuie să fie respectate:

- rădăcinile, rizomii, tuberculii şi bulbii se recoltează toamna târziu, după căderea primei brume, sau primăvara, înainte de a da frunza; în aceste perioade, principiile active sunt concentrate în rădăcini;
- ramurile se recoltează la începutul toamnei, când frunzele nu mai sunt în activitate, iar substanţele esenţiale nu au coborât încă în rădăcini;
- frunzele se strâng când sunt bine dezvoltate, dar înainte de apariţia butonilor florali;
- florile se culeg înainte de desfacerea completă şi fecundaţie;
- mugurii se culeg primăvara, cât mai devreme, înainte de perfecta circulaţie a sevei prin plantă;
- fructele se culeg coapte, dar nu trecute din copt;
- seminţele se culeg când plantele încep să se usuce.

Există un calendar al culegerii plantelor de leac, pe care, în liniile sale principale, îl vom parcurge în continuare:

- **ianuarie**: vâsc;
- **februarie**: muguri de mesteacăn, coajă de salcie, urechelniţă;
- **martie**: podbal, muguri de plop, frunze de păpădie, pochivnic;
- **aprilie**: frunze de ciuboţica-cucului, urzică, fumariţă;
- **mai:** rădăcini de răculeţ, flori de iederă, trei fraţi pătaţi, mierea ursului, năsturel, năpraznic, pelin, lingurea, roiniţă, păducel, limba mielului;
- **iunie**: cicoare, mac, ţelină, anghelică, arnică, lemnul Domnului, brusture, creţişor, miruţă, muşeţel, părul Maicii Domnului, vinariţă, măceş, brâncuţă, silur, nalbă, dumbeţ, sulfină, soc, gălbenele, verbină;
- **iulie-august**: frunze şi vârfuri înflorite de busuioc, cătuşnică, coada şoricelului, cimbrişor, colţul lupului, isop, iarbă neagră, mătasea porumbului, tei, albăstrele, flori de muşeţel, lumânărică, splinuţă;
- **septembrie şi octombrie**: pentru majoritatea plantelor de leac este vremea recoltării fructelor.

Trebuie avut grijă ca recoltarea să se facă întotdeauna pe timp uscat şi însorit. De asemenea, la culegere trebuie evitate zonele din apropierea suprafețelor agricole, care pot fi stropite cu substanțe chimice sau unde s-au răspândit îngrăşăminte; trebuie căutate poieni izolate în mijlocul pădurilor, locuri neumblate. Nu se vor culege niciodată plante cu insecte pe ele sau plante aflate în locuri cu ciuperci.

Pentru uscare, se vor folosi încăperi aerisite, spațioase, cu temperatură ridicată (20°-25°C) în care plantele, legate în buchete rare, pot fi suspendate. În ceea ce priveşte formele de administrare, cele mai des întâlnite sunt infuzia, decocția şi macerația. Mai sunt folosite alcoolatul, vinul medicinal, siropul, esența, extrasul, sucul.

Infuzia înseamnă opărirea plantei sau amestecului de plante în apă clocotită şi lăsarea vasului acoperit timp de aproximativ 10 minute (în cazul rădăcinilor, în jur de 25 de minute).

Înainte de opărire, se recomandă lăsarea plantelor timp de câteva minute în apă rece. După opărire, infuzia se strecoară. Eficiența terapeutică maximă a infuziilor este atunci când se beau calde, după aproximativ 15-20 de minute de la preparare.

Decocția este fierberea plantelor în apă, la foc molcom, timp de 15-30 de minute. Este un procedeu specific de preparare a ceaiurilor din rădăcini, fructe şi scoarța ramurilor.

Infuziile şi decocțiile nu se îndulcesc. Dacă totuşi se simte nevoia acoperirii gustului uneori cam amar al plantei, vom folosi numai miere. În acest caz să evităm produsele industriei alimentare. Este de preferat mierea naturală, cumpărată direct de la producător. De asemenea, trebuie avut grijă ca florile din care a fost obținută mierea să nu interacționeze cu planta pe care o folosim în infuzie sau decocție.

Macerația înseamnă lăsarea plantei în apă rece, în alcool, în vin sau în ulei. Timpul macerației este diferit de la plantă la plantă, între o noapte, câteva zile sau chiar câteva săptămâni, după care se strecoară.

Siropul se obține fierbând macerațiile împreună cu mierea (50%), iar sucul se obține prin presarea plantelor proaspete, îndeosebi a fructelor.

Ierburile de leac pot fi administrate pe cale bucală, prin băi, prin cataplasme, prin fumigație sau inhalare.

O observație esențială, care priveşte orice prelucrare a plantelor în apă, se referă la calitatea apei. Să nu folosim apă de la robinet. Aceasta este tratată chimic, iar compuşii care au participat la acest tratament pot influența acțiunea substanțelor din plantă. Apa bună înseamnă fie apă de izvor sau de fântână, fie apă plată. Trebuie reținut de asemenea faptul că nu trebuie folosite vase din metal sau dacă sunt din metal, pereții interiori trebuie să fie smălțuiți.

Deoarece spațiul îndrumarului nu ne permite să intrăm mai în amănunțime, pentru a ne lărgi dimensiunea cunoaşterii personale, recomandăm consultarea următoarelor titluri de lucrări în acest domeniu:
1. **Povețele Maicii Sofronia** de Alexander Reinhardt.
2. **Sănătate din farmacia Domnului** de Maria Treben.
3. **Terapia naturală**, 4. **Bucătăria fără foc**, 5. **Mini-tratat de hrană vie** de Elena Niță Ibrian.

Cel ce se decide să întrebuinţeze plantele medicinale, ar trebui să înceapă cu cele depurative (care curăţă sângele), cum ar fi leurda, urzica, ventrilica, păpădia şi pătlagina.

Reamintim că este foarte important să se consume în timpul zilei o cantitate mare de ceai în cazul bolilor ce par incurabile.

În acest capitol ne-am străduit a îndruma oamenii atât spre plantele medicinale şi puterile lor, dar mai ales spre forţa supremă a Creatorului, în ale cărui mâini se află cuibărită viaţa noastră. La El să căutăm ajutor şi mângâiere, iar la boală grea să luăm, smeriţi şi cucernici, ierburi din farmacia Lui. El ne conduce, de El depinde să ne umplem de daruri şi să ne dirijeze viaţa după voinţa LUI.

2.3.12. Radioul şi televizorul în timpul postului

Ansamblul vieţii de familie a fost radical transformat de posturile de radio şi televiziune. Aceste mijloace de comunicare în masă pătrund astăzi, în toată viaţa noastră. Nu mai este nevoie să ieşi pentru a fi afară. Într-o clipă lumea întreagă este lângă tine.

Puţin câte puţin, experienţa elementară de a fi în inima unei lumi lăuntrice, chiar sentimentul frumuseţii acestei lumi lăuntrice, au dispărut pur şi simplu din cultura modernă.

Dacă nu este televizorul, este muzica. Muzica a încetat să mai fie ceva ce se ascultă, ea a devenit cu repeziciune un fel de fond sonor pentru conversaţie, lectură, corespondenţă etc. De fapt, această nevoie de a asculta constant muzică relevă imposibilitatea în care se află omul modern de a mai gusta liniştea.

Dacă creştinul de altă dată trăia, în mare parte, într-o lume interioară, care îi oferea posibilitatea de a se concentra, cel de astăzi trebuie să facă un efort deosebit pentru a regăsi dimensiunea esenţială a liniştii, care este singura în măsură să ne pună în contact cu realităţile superioare. De aceea, problema radioului şi a televiziunii în timpul Postului nu este o problemă marginală ci, sub multe aspecte, este o chestiune de viaţă şi de moarte spirituală.

Trebuie să ne dăm bine seama că este imposibil de a-ţi împărţi pur şi simplu viaţa între "tristeţea îmbucurătoare" a Postului şi ultimele noutăţi de pe ecran. Aceste două lucruri sunt incompatibile şi unul va ucide în mod necesar pe celălalt. Şi este foarte posibil ca, în lipsa unui efort deosebit, "ultima noutate" să aibă şansa de a ieşi biruitoare.

De asemenea, televizorul a devenit, fără măcar să sesizăm, idolul familiei noastre, la care ne închinăm zilnic un timp cât mai îndelungat, de la cel mai mic până la cel vârstnic.

Să ne reamintim cum a hotărât Dumnezeu să pedepsească în Vechiul Testament închinarea la viţelul de aur a poporului lui Israel: "Şi a zis Domnul către Moise… Lasă-Mă dar acum să se aprindă mânia Mea asupra lor, să-i pierd… Pe acela care a greşit înaintea Mea, îl voi şterge din cartea Mea… Iată îngerul Meu va merge înaintea ta, şi în ziua cercetării Mele voi pedepsi păcatul lor". Astfel a lovit Domnul poporul, pentru viţelul ce îşi făcuse, pe care-l turnase Aaron (Ieşirea 32,9.10.33-35).

Acum, la cumpăna dintre milenii, idolii popoarelor şi-au sporit numărul îngrijorător, ceea ce a atras asupra omenirii dreapta mânie a lui Dumnezeu, care se face, pe zi ce trece, din ce în ce mai simţită, atât în ţara noastră, cât şi în lume.

O primă măsură, care poate fi sugerată, ar fi deci reducerea serioasă a folosirii radioului şi televizorului în perioada Postului. Nu putem spera la un post total, dar cel puțin la unul ascetic, de exercițiu care, aşa cum ştim, presupune înainte de toate schimbarea regimului obişnuit de ascultare şi reducerea lui. Nu este nimic rău, de exemplu, în a continua să urmăreşti ştirile sau să alegi programe serioase, mai interesante, care te pot îmbogăți intelectual şi spiritual.

Ceea ce trebuie să înceteze, cel puțin în perioada Postului, este acea vizionare continuă la televizor, care transformă omul într-un obiect înfundat într-un fotoliu, lipit cu privirea de ecran şi absorbind pasiv tot ceea ce se transmite.

Postul trebuie simțit ca un timp special, un timp care este continuu prezent şi care nu trebuie să fie întrerupt, să se piardă, să se distrugă.

Cu cât mintea omului va fi golită mai mult de tot ceea ce este creatural, de toate imaginile şi ideile lucrurilor şi ființelor, cu atât se va putea înălța mai mult către Dumnezeu, Îl va cugeta şi-L va cuprinde.

"Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu" - cuvinte pe care Sfântul Grigore de Nissa le comentează aşa: "Cel care şi-a curățit sufletul de orice înclinare păcătoasă şi de tot ceea ce este creatural, acela poate vedea chipul Naturii Dumnezeieşti, în propria lui frumusețe".

Marii duhovnici ai poporului român subliniază în scrierile lor că, în casa în care există televizor, acolo nu tronează Dumnezeu, nu petrece Dumnezeu în acea casă.

"Idolii neamurilor sunt argint şi aur, lucruri făcute de mâini omeneşti. Gură au şi nu vor grăi; ochi au şi nu vor vedea; Urechi au şi nu vor auzi, că nu este duh în gura lor. Asemenea lor să fie toți cei ce-i fac pe dânşii şi toți cei ce se încred în ei" (Ps 134,15-18).

Singura şansă de însănătoşire a poporului român nu este decât aceea de a urma îndemnul psalmistului şi a intra sub ascultarea Bisericii - corabia mântuirii neamului creştinesc: "Întoarce ochii mei să nu vadă deşertăciunea" (Ps 118,37), "Că va judeca Domnul pe poporul Său şi de slugile Sale se va milostivi"(Ps 134,14).

3. IMUNOTERAPIA TRUPEASCĂ ŞI SUFLETEASCĂ

Omul, creat după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, este o ființă duală, alcătuită din trup şi suflet. Sufletului omenesc Creatorul i-a dăruit haina de lumină a Duhului Sfânt (revedeți anexa 1), ca să-l protejeze din toate direcțiile de lumea nevăzută a răului. La rândul său, trupul a fost înzestrat cu o armă nemaipomenită: IMUNITATEA.

Sistemul imunitar este cel care ține sub control permanent organismul uman. Ordinea pe care o impune sistemul imunitar în sistemul fizic este asemănătoare ordinii eterne, care guvernează întreg universul pentru a-i sluji omului, ca acesta, la rândul lui, să lucreze în vederea îndeplinirii scopului său ultim - mântuirea.

Imunitatea este vistieria sănătății noastre, pe care o primim în dar încă din momentul zămislirii. Ea poate fi mai bogată la unele persoane şi mai săracă la altele, în funcție de cum părinții şi înaintaşii noştri, până la a patra generație, au ştiut să respecte legile armoniei universale.

În acest sens, citim în cartea Ieşirii: "... Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu gelos, care pedepsesc pe copii pentru vina părinților ce mă urăsc pe Mine, până la al treilea şi al patrulea neam, / Şi Mă milostivesc până la al miilea neam, către cei ce Mă iubesc şi păzesc poruncile Mele" (Ieşirea 20,5.6; 34,7; Deuteronom 5,9; Psalmi 36, 28; 108,13; Isaia 14,21; 13,16; Ieremia 32,18; Numerii 14,18; Iov 5,4; 21,19). Aşadar, din aceste mărturii ale Sfintei Scripturi, putem înțelege de ce copiii se nasc cu deficite imunitare şi din ce pricină suferă, nevinovați, ispăşind păcatele părinților.

Datele cercetătorilor din ultimii ani ne aduc la cunoştință că omenirea are 30 - 34% indivizi subminați mintal; bolile ating 80% din oameni, iar restul de 20% îi cară în spate, muncind şi pentru ei. Concluzia este surprinzătoare: atât timp cât 80% din oameni sunt bolnavi, societatea însăşi este bolnavă.

Pe tot parcursul vieții pământeşti, în funcție de legalitatea activităților sale în fața proniei cereşti, omul poate influența în sens pozitiv sau negativ activitatea sistemului imunitar. De aceea, imunologia este o specialitate controversată unde 2+2=4 de obicei, dar nu de puține ori 3 sau 5, în funcție de cum individul uman reuşeşte să țină în inima sa energiile harice necreate ale Duhului Sfânt, ce izvorăsc din Sfânta Treime, susținând tainic atât sistemul imunitar, cât şi viața sufletească a omului (revedeți anexa 1).

"De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzeşte. În zadar vă sculați dis de dimineață, în zadar vă culcați târziu voi care mâncați pâinea durerii, dacă nu v-ar da Domnul somn, iubiți ai Săi" (Ps 126,1.2); casa şi cetatea, după tâlcuirea dată de Sfinții Părinți, reprezintă omul, ca zidire dumnezeiască.

Prin urmare a acestui fapt, vom aborda problematica terapiei imunitare pe cele două direcții menționate chiar în titlul acestui capitol.

3.1. Imunoterapia trupească

3.1.1. Aspecte despre imunoterapie

Evaluările oamenilor de ştiinţă susţin că omul ar trebui să trăiască aproximativ 150 de ani, dacă s-ar naşte cu un sistem imuno-formator puternic şi într-un mediu lipsit de agresori, lucru ce a fost practic posibil la primele generaţii de oameni.

Agresorii care nu mai fac posibilă această longevitate se împart în patru categorii:
1. *Fizici*: traumatismele, iradiaţiile, frigul, căldura, particulele de praf din mine, lenea sau munca istovitoare, foamea sau supraalimentaţia etc.
2. *Chimici*: substanţele toxice din mediul înconjurător poluat, alcoolul, tutunul, drogurile, alimentele alterate etc.
3. *Microbiologici*: bacterii, virusuri, paraziţi etc. Aceşti microbi sunt invizibili pentru ochiul liber şi se văd numai cu microscopul. Ei ne înconjoară din toate părţile şi pătrund în organism pe neştiute.
4. *Psihici*: stress-ul, etc.

În continuare, ne vom canaliza atenţia către agresorii microbiologici, pentru că lupta împotriva lor s-a putut face târziu, după anul 1880, de către Pasteur şi urmaşii lui, când s-au inventat vaccinurile, substanţele antiseptice, sterilizarea prin fierbere şi sub presiune.

Agresorii microbiologici formează 4 grupe, ce se instalează în organismul uman după 4 ore:

a) Agresori nepatologi: aceşti microbi nepatogeni se mai numesc şi "comensabili", deoarece trăiesc în simbioză cu organismul, ajutând la formarea vitaminelor şi la digestia normală, fiziologică, prelungind viaţa către 100 de ani.

b) Agresori cu patogenitate slabă-latentă: virusuri, bacterii: herpes, stafilococ alb, candida etc.

c) Agresori cu patogenitate medie: grupul aşa numiţilor "microbi oportunişti" cu virulenţă (înmulţire) şi toxicitate medie, cantonaţi în organism de la naştere şi ţinuţi "în şah" de un sistem imunoformator destul de puternic, dar care devin activi şi periculoşi când acesta este blocat de agresorii fizici, chimici şi psihici, ducând de foarte multe ori la moarte prin septicemie (generalizare). Ei sunt: streptococul, piocianicul, virusul poliomielitic etc.

d) Agresorii foarte patogenici: virusul variolic, bacilii tifici, difterici, holerici etc., care au produs epidemii nimicitoare de populaţii din localităţi şi regiuni întinse.

Lumea invizibilă a microbilor este împărţită şi grupată în genuri, familii, specii, etc. după anumite caracteristici care le apropie. Prin restrângerea caracterelor populaţiei din lumea invizibilă, s-a ajuns la noţiunea de specie, de altfel ca şi în lumea plantelor şi animalelor. Restrângerea a continuat, ducând astfel la noţiunea de "tulpină" sau "suşe" după francezi. Pe scurt, stafilococul de la Popescu nu este identic cu cel de la Ionescu.

Pentru a avea clară noţiunea de imunitate, să ne închipuim fiinţa ca o cetate. Zidul cetăţii îl reprezintă pielea, mucoasele. Soldaţii sunt reprezentaţi de leucocite, macrofage, imunoglobuline etc. Soldaţii aleargă să astupe spărturile din zid făcute de agresori. Cu cât soldaţii sunt mai numeroşi, mai puternici, mai ageri şi mai bine dotaţi cu arme specifice contra agresorilor, cu atât astupă mai repede găurile făcute de aceştia.

De obicei, atacurile agresorilor microbiologici sunt precedate de "salve de artilerie,

bombardamente aeriene” ale agresorilor fizici şi chimici. E bine să reținem, în acest sens, exemplul că alcoolul, îmbătând omul, blochează reflexele, dar, în acelaşi timp, îmbată şi leucocitele care devin leneşe, iar mişcările browniene şi emiterea de pseudopode pentru fagogitarea microbilor sunt aproape paralizate.

Organismul, în care pătrunde un microb patogen, se apără producând substanțe biologice organice corespunzătoare “ca o ştanță” la substanțele biologice ale microbului pentru neutralizarea şi distrugerea lui. Astfel, substanțele biologice organice de apărare au fost numite “ANTICORPI”, iar microbii care le dau naştere “ANTIGENE”.

Deci, simplu, pe măsura înțelegerii omului de rând, imunitatea este puterea de a nu-i lăsa pe agresorii patogeni să invadeze organismul şi, atunci când totuşi au pătruns, să-i blocheze, să-i neutralizeze şi, în final, să-i distrugă. Această apărare prin imunitate este naturală, moştenită de la părinți, acționează “non stop” de la naştere până la moarte şi cu cât părinții au fost mai sănătoşi, cu atât ea este mai puternică. Odată cu uzura şi îmbătrânirea, puterea imunitară slăbeşte, se epuizează, iar organismul este omorât de agresori.

Pentru o mai bună înțelegere, să ne închipuim că sistemul imunoformator care produce soldații reprezintă zestrea părinților lăsată copilului, să zicem de 10.000 lei, din care să cheltuiască zilnic 1 leu pentru întreținere (cheltuieli de apărare), zestre care-i va ajunge până la adânci bătrânețe. Cu cât zestrea este mai mică, agresorii mai mulți şi răi, cheltuielile de apărare mai mari, cu atât mai repede depozitul de bani din bancă scade, în final dispare şi, odată cu el, şi omul.

Aşa se explică de ce foarte mulți oameni mor până la 40 de ani, când peste măsură, beau, fumează, mănâncă dulciuri şi grăsimi prăjite, duc o viață destrăbălată. Agresorii fizici şi chimici favorizează dezvoltarea agresorilor microbieni, producând boli cronice infecțioase, autoimune şi tumorale.

Oamenii învățați şi dotați cu spirit de observație au reuşit să învețe lumea cum să se apere de agresorii fizici şi chimici care, în majoritatea lor, sunt vizibili. Aceştia au obținut la bolnavi o vindecare prin metode fizice sau chimice, deblocând sistemul imuno-formator, obținând o imunitate para-imunologică.

Problema foarte grea şi de lungă durată a fost cercetarea lumii invizibile, care produce epidemiile devastatoare. De-a lungul vremurilor, prin înaintarea în cunoaştere, descoperiri şi tehnologii noi, omul a reuşit să producă în mod artificial imunitate prin vaccinare, eradicând epidemiile nimicitoare. Imunitatea este obținută prin întrebuințarea corpilor microbieni-antigene, care dau naştere în organism la anticorpi, proces biologic asemănător celui natural, conducând la o imunizare imunologică, spre deosebire de imunizarea para-imunologică, mai mult fizico-chimică.

1. Imunitatea artificială este activă când se introduc în organism corpi sau toxine microbiene (antigene), care dau naştere la anticorpi. Această imunizare este activă, pentru că organismul este solicitat să se apere fabricând el însuşi anticorpi.

2. Imunitatea artificială este pasivă când se introduce ser de la un bolnav care a trecut prin boala respectivă (este imunizat - are anticorpi în exces), unui om la care agresorul a pătruns în organism: vaccinarea artificială contra tifosului exantematic sau seroterapia antidifterică, tetanică, etc., anticorpi străini.

Timpul scurs de la pătrunderea agresorului în organism şi până la declanşarea simptomelor de boală este mai scurt decât cel al anticorpilor apăruți după vaccinarea activă. Acest inconvenient, care aduce multă suferință şi scăderea temporară a capacității de muncă a omului, a început să fie înlăturat acum 30 de ani, când a avut loc prima administrare a autovaccinului celulo-microbian total în bolile infecțioase cronice şi autoimune, inclusiv în boala canceroasă, de doctorul român Constantin Gh. Băcanu, microbiolog, imunolog şi medic de laborator la Institutul de seruri şi vaccinuri "I. Cantacuzino".

Dorim, în continuare, să aducem la cunoştința semenilor datele cercetărilor din aceşti ani, astfel ca oamenii să se lămurească mai cu seamă asupra acestei crunte boli (cancerul), care a luat o amploare de epidemie, să înțeleagă imunitatea preventivă şi cea curativă, care capătă din ce în ce mai mare greutate şi importanță, şi să-şi însuşească metodele pentru păstrarea sănătății moştenite de la părinți.

Astfel, oamenii trebuie să învețe cum se prepară autovaccinul, cum se administrează, trecând prin etapele vindecării clinice, paraclinice, microbiologice, imunologice şi, corolarul acestora, vindecarea psihică.

În anul 1998, la Ioanina, în Grecia, în cadrul celui de-al XXV-lea Simpozion al Săptămânii Medicale Balcanice, a fost prezentată lucrarea ce a purtat titlul: Aspecte imunologice, profilactice şi terapeutice ale autovaccinului celulo-microbian total complex ca factor principal şi prioritar în tratamentul afecțiunilor tumorale, la 30 de ani de la administrare.

Metoda a fost folosită atât în tratamentul tumorilor, cât şi în alte afecțiuni virale sau microbiene.

Plecând de la redescoperirea şi confirmarea superiorității principiului terapeutic dacic de acum 3000 de ani, prin tratarea întregului organism, imunologul român s-a adresat întregului amintit de Platon în scrierile sale, realizând autovaccinul celulo-microbian total complex (A.V.C.M.T.C.).

În cei 30 de ani de cercetare privind administrarea AVCMTC în patologia majorității specialităților medicale, a reuşit să redescopere limbajul sacru al trupului, cu care viața s-a apărat de la apariția ei pe pământ şi care, împreună cu o conduită spirituală bazată pe poruncile lui Hristos, vor duce societatea română la stadiul sănătății depline.

Pentru a înțelege mai bine rezultatele terapiei, vom pleca de la unul din numeroasele exemple privind vindecarea, din istoria biblică a Vechiului Testament: atunci când poporul Israelit a grăit împotriva lui Dumnezeu şi a lui Moise. La acel timp, Domnul a trimis asupra poporului şerpi veninoşi, care îi muşcau, murind mulțime de popor din fiii lui Israel. Îndurerat, poporul a venit la Moise şi i-a zis: "Am greşit grăind împotriva Domnului şi împotriva ta; roagă-te Domnului, ca să depărteze şerpii de la noi". Şi s-a rugat Moise Domnului pentru popor. Iar Domnul a zis către Moise: "Fă-ți un şarpe de aramă şi-l pune pe un stâlp; şi de va muşca şarpele pe vreun om, tot cel muşcat care se va uita la el, va trăi". Şi a făcut Moise un şarpe de aramă şi l-a pus pe un stâlp, şi când un şarpe muşca pe vreun om, acesta privea la şarpele de aramă şi trăia.

Vindecarea minunată, după tâlcuirea dată de Sfinții Părinți, survine:
- în urma ascultării poporului Israelit de proorocul Moise;
- prin pocăința făcută de popor față de Dumnezeu;
- cu puterea şarpelui de aramă atârnat pe stâlp de către Moise, ce era o închipuire

a lemnului Sfintei Cruci, prin care a fost biruit diavolul prin jertfa Mântuitorului.

Pentru medicină, acest episod biblic dă o rezolvare controversei din imunologie când 2 + 2 poate da 3 sau 5. Exemplul amintit este relevant pentru că, în prima etapă a neascultării poporului de legea Dumnezeiască, 2 + 2 = 3, ceea ce ne face să înțelegem că sistemul imuno-formator al celor muşcați nu putea face față agresiunii veninului, iar când poporul a intrat din nou sub ascultarea poruncilor divine, 2 + 2 = 5. În acest caz fericit, se observă clar că sistemul imunitar a fost întărit miraculos de energiile harice necreate ale Duhului Sfânt ce izvorăsc din Sfânta Treime.

De asemenea, invazia şerpilor, apărută ca din senin, este asemănătoare epidemiilor devastatoare care au venit asupra popoarelor, toate fiind scoase din visteriile lui Dumnezeu pentru necredința zidirii sale.

Revenind la problema autoimunizării, taina vindecării de atunci se repetă parcă şi acum în cazurile celor care au reuşit să-şi regăsească sănătatea prin autovaccinul celulo-microbian total complex (AVCMTC).

Şerpii amintiți în episodul biblic sunt acum microbii bolnavului reprezentați de virusuri, bacterii, micete, protozoare, paraziți, toxine, antigene, celule patologice.

În esență, ei sunt colectați din toate cavitățile organismului, înglobați într-o suspensie de 5 gr.% inactivă 4 zile la rând, la 100°C, după metoda Tindall modificată sau/şi ultrasonare şi administrată pe gură 0,15 cc/Kg. corp fracționată, după procedeul Besredka sau/şi prin grataj pe piele.

Sistemul imunitar al bolnavului are acum posibilitatea ca pe aceşti microbi înglobați în AVCMTC să-i decodifice, să-i studieze mai uşor şi să-şi creeze arma specifică, cu care să fie în măsură să-i neutralizeze şi să-i distrugă (vezi anexa 3).

AVCMTC are 2 indicații:

1. Profilactică:
- Prin îndepărtarea agresorilor microbiologici latenți slab patogeni, organismul devenind mai rezistent la îmbolnăviri;
- Ridică ştacheta imunității prenatale la femeile însărcinate, rezultând copii normali şi foarte sănătoşi.

2. Terapeutică, prin care se obțin:
- vindecarea clinică - dispariția simptomelor de boală;
- vindecarea paraclinică - analizele de laborator revin la parametri normali;
- vindecarea microbiologică - se înlătură agresorii microbieni;
- vindecarea imunologică - se înlătură recidivele, imunitatea se instalează în ani de zile;
- vindecarea psihică - corolarul celor 4 vindecări anterioare, psihicul revenind la normal (înlăturarea stărilor agresive şi a stărilor de indolență).

Aceste vaccinări, active sau artificiale, amplifică imunitatea organismului prin producerea de anticorpi; este strict imunologică specifică, spre deosebire de imunitatea para-imunologică, obținută după administrarea de medicamente sau procedee fizico-chimice, când nu se produc anticorpi, ci numai debarasarea de agresori, imunitatea revenind la potența normală anterioară, neamplificată, sau în cel mai bun caz la o imunitate nespecifică.

În decursul celor 30 de ani de la administrarea AVCMTC, rezultatele au fost excelente, atunci când sistemul imuno-formator nu era epuizat, iar agresorii fizico-chimici au fost îndepărtați.

Rapiditatea cu care vindecarea se produce în cele 5 cazuri descrise, de la câteva săptămâni la câțiva ani, a depins de vârstă (copiii s-au vindecat repede), de vechimea bolii (din cauza sclerozei, țesuturile infectate sunt prost irigate). Dacă agresorii fizico-chimici nu sunt îndepărtați, vindecarea este precară, chiar nulă, căci AVCMTC nu este un scut care să apere organismul de patimi.

Este obligatoriu ca tratamentul cu AVCMTC să fie însoțit de vitamine (A+D_2, A forte şi E forte), regim alimentar (fără alcool, tutun, exces de zahăr şi grăsimi), viață igienică. Regulile de igienă alimentară şi comportamentală, pe care le impune această metodă de tratament, se conjugă foarte bine cu regulile pe care le-a instituit Sfânta Biserică pentru restabilirea sănătății sufleteşti şi trupeşti.

Menționăm, de asemenea, că este lipsit de nocivitate şi va putea fi la îndemâna oricărui bolnav care va păşi pragul lăcaşelor de sănătate mănăstireşti (bolnițe), spitaliceşti şi săteşti din cadrul Episcopiei Argeşului.

Începutul acestei colaborări a imunoterapiei cu terapiile spirituale săvârşite în cadrul aşezărilor monahale, a fost inițiată, urmând să fie materializată în cadrul bolnițelor mănăstireşti **Brazi-Panciu** (Vrancea) şi **Văleni-Argeş** (comuna Suici), din inițiativa Prea Sfințitului Calinic, Episcop de Argeş şi Muscel. Acest efort conjugat al Sfintei Biserici cu ştiința medicală va duce la întărirea conştiinței omului, venind în sprijinul atât al vieții spirituale, cât şi al medicinii în general.

Cunoscând acum clar legătura tainică a sistemului imunitar cu trupul şi sufletul uman, putem considera metoda de tratament a autoimunizării ca o binecuvântare dumnezeiască, care se adaugă şi ea mijloacelor prin care Dumnezeu, alături de celelalte tehnici ale medicinii, poate să aducă în lume vindecarea trupului de foarte multe boli. Din punct de vedere financiar, poate să fie la îndemâna populației nevoiaşe.

Cert este că oamenii, învățând să-i asculte pe medici, învață să-L asculte şi pe Dumnezeu, căpătând deprinderea ascultării, iar medicii, la rândul lor, trebuie să asculte şi să afle că dacă nu toate bolile pot fi vindecate de medicină, ştiință, cunoaştere, înțelepciune sau tehnică, le vindecă credința fierbinte şi desăvârşită în Dumnezeu. Să asculte şi să creadă că : ”cele ce la oameni sunt cu neputință, la Dumnezeu sunt cu putință” şi, unde voieşte Dumnezeu, se biruieşte rânduiala firii.

3.1.2. Metodica preparării şi administrării autovaccinului antigripal

Marile epidemii devastatoare, datorită vaccinărilor şi antibioticelor, au fost eradicate. Se pare că epidemia de gripă rămâne cel mai greu de stăpânit, din cauză că agentul patogen, virusul gripal, îşi schimbă antigenitatea de la epidemie la epidemie şi de la an la an. Astfel, Stock-vaccinul standard este preparat cu virusul din epidemia anterioară, obținându-se imunitate de specie, care are o eficiență redusă, aşa cum s-a observat de-a lungul anilor.

Prepararea unui vaccin cu virusul din epidemie ar fi ideală, căci s-ar obține o imunitate specifică de suşe (tulpină) cu eficiență maximă. Dar cele 30 de zile, necesare izolării, preparării şi obținerii imunității după injectare, fac ca profilaxia să devină inoperantă, datorită apariției explozive şi de scurtă durată (2-3 luni) a epidemiei.

Epidemia de gripă, cu exacerbarea patogenității virusului, este foarte periculoasă pentru bolnavii cronici, cu sistemul imunitar epuizat, căci microbii "oportunişti" devin agresori foarte patogeni, conducând chiar la decese, mai ales prin bronhopneumoniile în care antibioticele sunt ineficiente uneori.

Odată îmbolnăvirea produsă, se va prepara şi administra autovaccinul celulo-microbian total rapid. În cazul gripei, autovaccinul antigripal se prepară după 50-60 minute de la apariția simptomelor de boală. Acestea sunt: iritarea mucoaselor şi a cavității naso-faringo-bronşice, secreții apoase sau muco-purulente, dureri de muşchi, tuse, febră, prinderea ganglionilor, frisoane.

Preparare: se începe cu gargară şi spălătură bucală, folosind o priză de apă de 250 ml, până se obține o soluție opacă. Dacă secrețiile sunt consistente, se bat cu furculița. Apa plimbată energic prin gură şi gât se strânge treptat într-un borcan şi se fierbe la 100 grade în "bain-marie" timp de 2 ore într-o sticlă de 250 cmc. În timp ce apa fierbe, se face o baie fierbinte la picioare aproximativ 30', până când acestea se înroşesc. Se trag în picioare ciorapi groşi de lână şi ne aşezăm repede în pat la căldură pentru transpirație. E un lucru dovedit că masarea faringelui prin gargară şi căldura la picioare stimulează sistemul imuno-formator aşa după cum au arătat într-un experiment publicat la Paris de prof. dr. Şuteu I., dr. Giurgiu T., dr. Ionescu P. şi dr. Safta T.

Apoi se începe **administrarea** autovaccinului: câte o lingură sub limbă, la fiecare oră. Administrarea va continua 24 de ore, chiar şi după dispariția simptomelor de boală.

Este bine ca administrarea vaccinului să fie însoțită de vitamine (A+D_2 buvabile, A forte şi E forte). Dacă autovaccinul se prepară după 50-60 minute de la apariția simptomelor, acestea trebuie să dispară în 5-6 ore. Dacă el se face după 48 ore de la declanşarea bolii, vindecarea are loc după 6-7 zile. Dar, dacă după procedurile amintite (gargară, baie la picioare), nu cedează cât de cât, înseamnă că situația e mai gravă: în gât se poate afla un streptococ hemolitic şi atunci e nevoie de prezența medicului şi de administrarea de antibiotice.

În general, sistemul imunitar reacționează eficient şi cu promptitudine, pentru că germenii morți din autovaccinul rapid sunt segmentați şi asimilați mai repede decât germenii vii, care rămân în cavitatea bucală mai multă vreme şi întârzie fabricarea anticorpilor.

Germenii morți din autovaccinul rapid ajunşi în această stare atenuată datorită fierberii la 100°C, prin antigenele pe care le conțin, introduse din nou în organism, prin sistemul imuno-formator, declanşează producerea substanței numită anticorp, replică identică a antigenelor. Cuplarea antigenelor cu anticorpii neutralizează agresiunea, iar când anticorpii sunt foarte mulți, imunitatea devine puternică, înlăturând recidivele.

Față de vaccinurile Stock standard, ce se găsesc prin farmacii, ce produc imunitate specifică de specie, cu eficiență redusă, autovaccinul rapid produce imunitate specifică de tulpină (suşă) cu maximă eficiență, datorită faptului că organismul intră în contact rapid cu propriii lui germeni, fabricând, cum de altfel am amintit mai înainte, anticorpi specifici de tulpină (suşă) (vezi anexa 3).

Acest tratament simplu şi foarte actual, ce şi-l pot prepara oamenii acasă, îl propune doctorița Judith Ardeleanu spre administrare la toată populația sănătoasă, odată cu apariția epidemiei, câte 5 linguri pe zi, 10 zile, datorită eficienței deja constatată la multe persoane ce şi l-au administrat preventiv.

3.2. Imunoterapia sufletească

3.2.1. Aspecte despre imunoterapia sufletească

Încercând să privim din nou cu ochi duhovniceşti acelaşi episod biblic al Vechiului Testament, putem constata următoarele aspecte:
- ♦ ieşirea de sub ascultarea legii de vieţuire morală, dată de Dumnezeu prin gura lui Moise, a dus la apariţia şerpilor veninoşi care, prin muşcăturile lor, provocau moartea;
- ♦ şerpii simbolizează lucrarea diavolului, care vine asupra omului sub forma patimilor în toată varietatea lor, atunci când acesta este lipsit de haina protectoare a proniei cereşti;
- ♦ moartea trupului a fost învinsă atunci când cei în cauză au făcut ascultare de cuvântul lui Dumnezeu.

Revenind în contemporaneitate, putem constata cu amărăciune că, la baza apariţiei bolilor fără leac şi a morţii înainte de vreme, stau tot aceleaşi cauze:
- ➢ ieşirea de sub ascultarea Bisericii şi a slujitorilor săi;
- ➢ necredinţa în Dumnezeu şi indiferenţa religioasă;
- ➢ mândria şi desfrânarea cu toate fiicele ei.

Ne aflăm în momentul când ne pecetluim voit cu lucrarea diavolului, dezbrăcându-ne de haina protectoare a botezului, refuzând să lăsăm să intre în noi lucrările sfinţitoare ale Tainelor Dumnezeieşti.

Păgubit de absenţa îndelungată a energiilor harice necreate, sistemului imunitar îi scad forţele de apărare şi, în anumite momente critice ale vieţii, nu mai poate ţine sub control agresivitatea microbiană, ducând la apariţia bolilor. În consecinţă, putem afirma cu siguranţă că omul este creatorul bolilor sale sufleteşti şi trupeşti, prin însuşirea stărilor de păcătoşenie, care au dus la îndepărtarea Harului Dumnezeiesc.

Singura soluţie de ieşire din acest impas al morţii sufleteşti şi trupeşti rămâne numai acceptarea cu credinţă puternică a mijloacelor de imunizare sufletească pe care ni le pune la dispoziţie Biserica lui Hristos.

Acestea sunt:
- ➢ respectarea poruncilor;
- ➢ respectarea Legii Botezului şi împlinirea Tainelor lui Hristos;
- ➢ cunoaşterea şi respectarea Legii Harului în care am fost binecuvântaţi să vieţuim. Toate acestea la rândul lor, odată cu sfinţirea zidirii umane, sporesc imunitatea organismului prin activarea centrilor mintali, endocrin şi imunoformatori.

Dobândind libertatea faţă de patimi, vom îndrepta părţile pasionale de la cele rele spre cele bune, spre cele dumnezeieşti care sunt izvor de sănătate şi bucurie sfântă.

Sănătatea şi bucuria dumnezeiască dobândită în suflet, prin harul dumnezeiesc, se va da şi trupului ca o arvună a viitoarei lui nestricăciuni:

"Domnul este ajutorul şi apărătorul meu; în El a nădăjduit inima mea şi mi-a ajutat. Şi a înflorit trupul meu şi de bunăvoia mea Îl voi lăuda pe El" (Ps 27,9-10).

3.2.2. Ispita şi suferința în viata creştină

3.2.2.1. Ispita

Toate păcatele şi fărădelegile din lume rezultă din şapte păcate de moarte: mândria, iubirea de argint, curvia, mânia, lăcomia pântecelui, zavistia şi lenea. Cu acestea ne dau război trei vrăjmaşi mari: trupul, lumea şi diavolul. Trupul ne îndeamnă, ne sileşte şi ne trage aruncându-ne în curvie, lăcomia pântecelui şi în lene. Lumea ne trage spre iubirea de argint şi pofta nesăturată a lucrurilor celor pământeşti. Diavolul ne împinge la mândrie, la mânie şi la zavistie.

Omul a fost lăsat de Dumnezeu să fie ispitit de diavol şi de slugile lui, oamenii cei răi (Iacob 1,13), "spre încercarea dragostei față de Dumnezeu" (Deut 8,2); spre încercarea supunerii noastre (Deut 8,2); spre încercarea nedoririi de câştig (Iov 1,9,12). De fapt, ispitele corespund întotdeauna slăbiciunii firii omeneşti. Celor mai tari în credință, le rânduieşte Dumnezeu ispite mai grele, ca să sporească în sfințenie şi să se învrednicească de cununi mai mari. Iar celor mai slabi în credință şi răbdare, le rânduieşte pronia divină ispite uşoare, ca să le poată birui şi să nu deznădăjduiască. Iată ce spune proorocul David în acest sens: "Nu va lăsa Domnul toiagul păcătoşilor peste soarta drepților până la sfârşit, ca să nu-şi tindă drepții spre fărădelegi mâinile lor" (Ps 124,3).

Creştinul este ispitit de diavol din 8 părți, după mărturia Sfântului Meletie Mărturisitorul:

1. De sus ne ispitim când ne silim la nevoințe şi virtuți peste puterile noastre proprii. Adică post până la epuizare, osteneală peste măsură trupului, priveghere de toată noaptea şi alte fapte bune, la care abia ajung cei desăvârşiți.

2. De jos ne ispitim de diavoli prin moleşeală şi lenevire la lucrarea faptelor bune, slăbindu-ne astfel voința, rațiunea, mustrarea conştiinței, bărbăția şi stăruința în lupta cea duhovnicească.

3. Din stânga ne ispitesc diavolii prin patimi trupeşti de tot felul, prin beție, lăcomie, zgârcenie, mânie, ură, răzbunare şi tot felul de răutăți trupeşti şi sufleteşti.

4. Din partea dreaptă ne ispitesc diavolii prin patimi sufleteşti şi raționale subțiri, greu de desluşit şi foarte greu de cunoscut şi biruit, cum sunt: mândria, trufia, părerea de sine, slava deşartă, osândirea altora, răzvrătirea minții, neascultarea, egoismul, eresurile, sectele, încrederea prea mare în mila lui Dumnezeu, cugetarea înaltă, hula, îndoiala, necredința, visurile, vedeniile, vrăjitoria şi altele.

5. Din față ne ispitesc şi ne tulbură diavolii cu nălucirea celor viitoare, adică ne aruncă în griji, în bănuieli asupra altora şi în osteneli trupeşti peste puteri pentru "ziua de mâine", ca şi cum Dumnezeu nu ne-ar purta de grijă în toată viața. Cei ispitiți de aceste gânduri adună averi pentru bătrânețe, se ostenesc numai pentru viața aceasta, se tem că nu vor avea ce mânca şi ce bea, îşi avortează copiii, spunând că nu vor avea cu ce-i hrăni, se ceartă pentru averi, sunt foarte zgârciți şi iubitori de bani, nu fac milostenie şi sunt egoişti.

6. Din spate ne ispitesc diavolii cu aducerile aminte ale păcatelor care ne-au stăpânit în tinerețe, îndemnându-ne să le facem din nou.

7. Dinlăuntru, adică din inimă, ne ispitesc vrăjmaşii cu toate patimile care stăpânesc inima, precum: mânia, răutatea, pofta, răzbunarea, zavistia, mândria şi celelalte, cum spune Domnul: "Iar ce iese din gură, iese din inimă, şi aceasta spurcă pe om. Căci din inimă ies gândurile cele rele, uciderile, desfrânările, mărturiile mincinoase, hulele..." (Mt 15,18-19).

8. Din afară ne ispitesc şi ne biruiesc diavolii prin cele cinci simțuri, care sunt ferestrele sufletului. Mai ales prin vedere, prin auzire şi prin limbă. Despre ispitele ce intră în inimă prin simțiri auzim pe proorocul Isaia, zicând: “Doamne, a intrat moartea prin ferestrele noastre”.

Iată, dar, că din toate părțile satana aruncă săgețile asupra noastră, căutând să ne rănească prin păcate şi să ne tragă la pierzare.

Diavolul nu ne sileşte la păcat, ci doar ne forțează voința noastră, ațâță patimile şi pornirile trupeşti şi sufleteşti ale firii noastre, creează ocazii de păcat, aducându-ne aminte mereu de căderile noastre. El aşteaptă doar ca omul să slăbească în voință şi în rugăciune, fapt care-l va determina să accepte păcatul, făcându-l răspunzător de acesta.

De aceea, i s-a rânduit omului înger păzitor ca să-l ajute, i s-a dat harul Duhului Sfânt ca să-l întărească, i s-a rânduit Biserică, spovedanie, adică baie de curăție a păcatelor şi duhovnic să-l dezlege şi să-l sfătuiască. De aceea, i s-a hotărât omului plată, dacă biruieşte, sau osândă, dacă este biruit.

Cele mai puternice arme cu care biruim toate cursele şi ispitele diavolului sunt: rugăciunea stăruitoare cu lacrimi, cu post, cu inimă înfrântă şi smerită, socotindu-ne cei mai păcătoşi, considerând că pentru păcatele şi mândria noastră suntem ispitiți.

Alte arme în vreme de ispite sunt: răbdarea ispitelor cu bărbăție, mărturisirea deasă a gândurilor, citirea cărților sfinte, ocolirea pricinilor de păcat, Sfânta Împărtăşanie, tăcerea, înstrăinarea de cele pământeşti şi altele.

Dumnezeu a îngăduit diavolului să ispitească pe om, ca să-l facă mai tare în credință, ca omul să-şi pună toată nădejdea mântuirii numai în Dumnezeu, iar nu în puterile sale, pentru ca omul credincios să-şi agonisească mai multă plată de la Dumnezeu.

3.2.2.2. Suferința

Omul este născut pentru suferință (Iov 5,7). Iar Sfântul Pavel zice că toată făptura este în suferință (Rom 8,21). Scopul suferinței pentru creştini este unul singur: ispăşirea păcatelor pe pământ prin tot felul de boli, necazuri şi dureri, spre curățirea şi mântuirea sufletului.

Pentru cei răi, care nu voiesc să se îndrepte, să se pocăiască, suferința de pe pământ rămâne ca o arvună a suferințelor celor veşnice. Iar pentru cei ce primesc suferința cu răbdare şi cu mulțumire către Dumnezeu şi se întorc la pocăință, suferința, de orice fel ar fi, este cea mai bună cale de îndreptare şi ispăşire a păcatelor, izbăvindu-i prin aceasta de chinurile cele veşnice.

Suferința este rânduită de sus spre mântuire, spre ispitire, spre iertarea păcatelor şi spre creştere duhovnicească. Numai să o primim cu mulțumire, ca din mâna lui Dumnezeu, precum spune şi proorocul David: “Toiagul Tău şi varga Ta, acestea m-au mângâiat” (Ps 22,5).

Răbdarea în suferință sporeşte în noi prin rugăciune, prin spovedanie deasă şi prin Sfânta Împărtăşanie, prin citirea cărților sfinte, prin cugetarea la patimile Domnului nostru Iisus Hristos şi ale tuturor sfinților Lui, prin cercetarea celor ce sunt în suferințe mai grele decât ale noastre şi prin cugetarea la fericirea veşnică din Rai.

Nu există altă cale de mântuire decât numai prin cruce, prin suferință, prin răbdare şi jertfă, precum spune Mântuitorul: "Întru răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre (Luca 21, 19). Cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui" (Matei 24,13).

Reamintim că Biserica a rânduit diferite rugăciuni pentru alinarea şi vindecarea suferinței. Cea mai importantă rugăciune şi slujbă pentru cei bolnavi este Taina Sfântului Maslu, precum şi diferite molitfe pentru dobândirea sănătății.

Datoria creştinilor, față de cei în suferință, este ca să-i ajute după putere, atât prin mijloace materiale, cât şi prin mijloace spirituale: rugăciune pentru cei bolnavi, îmbărbătare prin cuvinte duhovniceşti, compătimire, mângâiere etc., aşa cum ne învață Sfântul Apostol Pavel, care zice: "Bucurați-vă cu cei ce se bucură şi plângeți cu cei ce plâng"(Rom 12,15).

Marele Atanasie întreabă pe Sfântul Nifon înainte de a pleca la Domnul:

"- Părinte, are omul oarecare folos din boală sau nu ? Sfântul a răspuns:

- Precum se curăță aurul de rugină arzându-se în foc, aşa şi omul bolnav se curățeşte de păcatele sale" (V. Sf. 23 a XII-a, pag. 1203).

4. TERAPEUTICA BOLILOR MINTALE

Ne străduim, în continuare, să oferim bunilor creştini câteva aspecte legate de una din cele mai grele pătimiri: boala mintală.

Sfinții Părinți au analizat bolile mintale, luând în calcul cele trei dimensiuni ale ființei omeneşti: trupească, psihică şi spirituală. De aceea, fenomenul nebuniei n-au uitat niciodată să-l înfățişeze în funcție de relația cu Dumnezeu şi în raport cu devenirea ființei umane.

Din acest punct de vedere, suferințele de acest tip se categorisesc în:
1. boli mintale de origine somatică (trupească);
2. boli mintale de origine demonică;
3. boli mintale de origine spirituală.

Grija Sfinților Părinți, cum ar fi de exemplu Sfântul Teodosie, de a-i face pe bolnavii mintali să participe activ la vindecarea lor, dovedeşte respectul care le este arătat, încrederea care li se acordă, refuzul de a-i considera drept simpli pacienți, total supuşi puterii terapeutului sau dependenți de rezultatele unei terapeutici externe.

4.1. Nebunia de origine somatică (trupească)

În general, are origini fiziologice, ducând la alterarea naturii umane. Cauzele pot fi: alcoolul, drogurile, anumite substanțe toxice, febra puternică, suprasolicitările sau leziuni provocate de traumatisme care pot să atace facultățile mintale. În cazul unor asemenea boli, care au ca efect degradarea sau chiar anularea facultăților psihice, eliminarea cauzelor fizice înlătură şi tulburările psihice.

Tratamentul medical va avea misiunea de a readuce trupul la starea lui normală, de a-i reda ordinea naturii lui, astfel încât să-i permită sufletului, rămas intact în esența lui, să se exprime din nou normal prin intermediul său.

Tratamentul sufletesc va fi dat de părintele duhovnic, în funcție de neputința fiecăruia, la Sfânta Taină a Spovedaniei.

4.2. Nebunia de origine demonică

Deşi rolul activității demonice este, în zilele noastre, dacă nu ignorat, măcar subestimat de mulți oameni, inclusiv din rândul creştinilor (în ciuda numeroaselor referiri care se fac despre ei în Sf. Scriptură, texte liturgice, scrieri patristice, lucrări hagiografice), cazurile de boli mintale de origine demonică sunt din ce în ce mai frecvente.

Această boală nu poate fi redusă doar la o cauză mecanică, pur fiziologică. Ea se datorează instalării duhurilor rele, atunci când omul nu mai este protejat de puterea Duhului Sfânt. Cel mai adesea apar astfel de tulburări în urma unei neglijențe spirituale.

Dacă creştinul îşi întoarce o clipă fața de la harul care constituie un fel de zid de apărare împrejurul sufletului său, el devine vulnerabil puterii lui Satan, care, profitând de slăbiciune, poate să se introducă în citadela sufletului şi să semene acolo tulburare, care se poate manifesta în moduri şi grade diferite.

Anumiți bolnavi mintali evocă în relatările lor prezența în ei, măcar în anumite momente, a unei forțe străine care-i împinge, împotriva propriei voințe, la anumite gânduri, cuvinte, acțiuni, iar unii dintre ei prezintă ca pe o entitate demonică această forță care le dictează, față de ei înşişi sau de ceilalți, comportări foarte clar negative, care pot să meargă până la crimă sau la sinucidere.

Dacă omul şi-a întors voința de la lucrarea voii lui Dumnezeu, nu mai e nevoie ca demonii să recurgă la medierea trupului ca să tulbure sufletul; ei pot pătrunde direct acolo, pentru că harul nu mai locuieşte sufletul, şi pot să ajungă până la a-l poseda.

Sfântul Diadoh al Foticeei scrie: "Jalea care apare atunci când Dumnezeu se depărtează, dă pe mâna demonilor ca pe un prizonier sufletul pe care Dumnezeu refuză să-l stăpânească".

Iar Sfântul Ioan Casian precizează: "S-a observat, duhurile necurate nu pot intra în cei pe care sunt pe cale să-i posede decât făcându-se stăpâne în prealabil pe duhul şi pe gândurile lor. Ele încep prin a-i lipsi de teamă şi de gândul de Dumnezeu şi de meditația duhovnicească; apoi, atunci când îi văd dezarmați de ajutorul şi de protecția divină, ele se precipită ca asupra unei prăzi de acum înainte uşor de subjugat, pentru a-şi stabili acolo sălaşul lor, ca într-o posesiune care le e abandonată".

Atunci când ia în posesie un suflet, diavolul se manifestă cu cea mai mare violență, provocând adesea în el o stare de nebunie, datorită lipsei de rațiune, pentru ca de atunci înainte să nu-şi mai poată reveni.

Posesia şi nebunia pe care diavolul o generează cel mai adesea îi pot atinge şi pe creştinii care au regresat pe calea lor duhovnicească şi s-au îndepărtat de Dumnezeu şi s-au abandonat patimilor.

De asemenea, călugării care nu îşi respectă jurământul făcut la tunderea în monahism sau care se depărtează de la calea cea dreaptă, prin practica aberantă a unei asceze rău-înțelese, şi care, mai ales, se încred în strădaniile lor, în ei înşişi, şi nu în Dumnezeu, sunt atinşi de tulburări psihice, prin acțiunea lui Satan.

Permanent, trebuie să avem în inima noastră cuvintele Domnului: "fără Mine nu puteți face nimic" (Ioan 15,5).

În general, să nu uităm că patimile, atâta vreme cât subzistă în om, reprezintă prin ele însele o anumită formă şi un anumit grad de posesie demonică. Acest tip de posesie îl priveşte, deci, pe orice creştin prin aceea că aceste patimi continuă să se manifeste într-un grad oarecare, atâta vreme cât el nu lucrează pentru asemănarea cu Dumnezeu, căci ele reprezintă în el partea din vechiul om care, nefiind încă eliminată de har, rămâne deschisă influenței duhurilor rele şi o manifestă. Cu toate acestea, creştinul, prin harul pe care l-a primit la botez, este eliberat de tirania duşmanului şi păstrează întotdeauna putința de a se opune acțiunii diabolice. Când harul revine în suflet, diavolul va fi iarăşi expulzat, chiar dacă aceasta cere uneori o lungă şi grea luptă.

Manifestarea demonică, în moduri şi grade diferite, rămâne, în esență, taina lui Dumnezeu. Alegerea specială a demonilor apare, totuşi, în cazul în care omul se dăruieşte în mod voluntar şi conştient puterii Satanei, în cazul în care posesia şi nebunia care rezultă din ea au fost induse de practici de vrăjitorie sau de magie, ca şi, în sfârşit, în cazurile în care se poate vedea în posesie/nebunie o încercare autorizată de Dumnezeu pentru a permite o purificare şi un progres spiritual care, la unii, nu s-ar fi putut efectua altfel.

Referitor la această ultimă situație, Sfântul Apostol Pavel ne arată: "Să dați pe unul ca acesta Satanei, spre pieirea trupului, ca duhul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus"(1Corinteni 5,5).

În toate cazurile în care omul se dăruieşte acțiunii diabolice, Dumnezeu continuă totuşi să-i asigure protecția Sa, mărginind în anumite limite întinderea şi manifestarea puterii demonilor.

Ei produc un rău secundar în creație şi nu pot distruge făptura lui Dumnezeu în esența ei. Astfel, nici o formă de nebunie, oricât de gravă ar fi, nu poate distruge chipul lui Dumnezeu din om. De-acum, când vedem un om stăpânit de demon, pe de o parte să-l iubim pe Domnul şi pe de altă parte să recunoaştem răutatea duhului rău; căci posedații ne oferă exemplul acestor două lucruri: bunătatea lui Dumnezeu, care opreşte şi reprimă acest invadator brutal, şi perversitatea demonului, a cărui unică dorință este să-l azvârle pe om în prăpastie.

În legătură cu posedații, pentru a ne mări elanul duhovnicesc, să reținem ceea ce ne spune Sfântul Ioan Casian: "Trebuie să credem cu statornicie în două lucruri: în primul rând, că nimeni nu e atentat de demoni fără îngăduința lui Dumnezeu; în al doilea rând, că tot ce ne vine de la Dumnezeu, chiar dacă pe loc ne pare dureros sau sursă de bucurie, ne este trimis de un Părinte foarte iubitor şi de cel mai compătimitor medic, spre marele nostru avantaj, având ca ultim sens îndreptarea omului".

Terapeutica

Terapia, în aceste situații, este puterea Harului Duhului Sfânt obținută prin ascultare, rugăciune, post şi folosirea acelor mijloace harice ale Bisericii: semnul Sfintei Cruci, Mirul, Agheasma şi toate celelalte care au fost descrise de-a lungul lucrării. Toate însă vor trebui însoțite de viață curată, de dragostea, smerenia, atât a bolnavului împreună cu întreaga sa familie, cât şi a slujitorilor Bisericii ce îngrijesc de aceste suflete. Prezența unor suflete pure, ea însăşi purifică atmosfera de idei, gânduri malefice, microbi ai răului, cauză a bolilor mintale şi face pe asemenea bolnavi să respire aerul binefăcător, plin de har. În acest fel se poate realiza o mutație, astfel încât binele să fie contagios şi nu răul, sănătatea şi nu boala.

Familia, pe aceşti bolnavi, trebuie să-i privească ca pe o comoară de mare preț, pentru că dacă nu va ceda descurajării în fața acestor situații, datorită răbdării, va deveni moştenitoare a Împărăției cerurilor, după cum frumos ne îndeamnă Domnul nostru Iisus Hristos: "Prin răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre" (Luca 21,19).

De asemenea, familia trebuie să asigure, pentru cei posedați/nebuni, condiții materiale de viață care să le favorizeze vindecarea, locul de odihnă şi liniştea pentru ca să poată fi protejați de agitațiile vieții curente şi să-şi poată organiza viața după exigențele situației lor particulare. Trebuie, însă, să se evite desfătările şi plăcerile, după cum ne spune de altfel şi Sfântul Ioan Gură de Aur: "Este cu totul imposibil ca acela, care este posedat şi care trăieşte în plăceri şi desfătări, să fie vreodată eliberat de demonul care-l posedă. Căci, postul unit cu rugăciunea este remediul cel mai eficace şi mai necesar pentru acest fel de boală".

După sfatul Sfinților Părinți, posedații trebuie să participe pe cât posibil la vindecarea lor, să-şi întoarcă voința de la demoni şi să o îndrepte către Dumnezeu. Dumnezeu, de fapt, nu acordă vindecarea decât acelora care I-o cer, căci El l-a creat pe om liber, îi respectă în toate

împrejurările voința şi n-ar putea să acționeze împotriva ei.

Tulburările nu au valoare în sine, nici nu pot fi prin sine o cauză de progres spiritual, ci prin depăşirea pe care o ocazionează. Cel mai adesea, această depăşire nu este posibilă, decât cu condiția ca acela care este atins de ele să fie ghidat în atitudinea pe care trebuie s-o adopte în privința lor, pentru a le face să-i servească, spre binele său.

Sfântul Teodosie îi învață, deci, înainte de toate, pe cei bolnavi să-şi îndure suferințele, să trăiască cu ele şi, ştiind că ele pot servi spre binele lor, dacă sunt folosite corect, dacă ştiu să le transforme în mijloc ascetic pentru a creşte în virtuți, el îi îndeamnă chiar să mulțumească lui Dumnezeu pentru ele şi să le adopte ca şi cum ar fi fost dorite.

Există cazuri în care cei care sunt atinşi de nebunie, posedați sau bolnavi, au pierdut cunoştința a ceea ce sunt şi a ceea ce fac. Este totuşi posibil ca aceştia să primească eliberarea şi vindecarea grație credinței şi rugăciunilor celor care-i înconjoară şi-i întovărăşesc, ca şi prin cele ale omului înzestrat cu putere duhovnicească, căruia îi sunt încredințați. Iar puterea de intervenție a părinților duhovnici pentru eliberarea celor pe care îl iau în grijă este cu atât mai puternică, cu cât credința celor care cer eliberarea celor posedați e mai ardentă şi rugăciunile lor mai frecvente.

Eliberarea/vindecarea presupune o adevărată solidaritate în credință şi în compasiune, toate mădularele suferind împreună cu mădularul care suferă (I Corinteni 12, 26), fiecare cerând eliberarea în numele acestuia, cu tot atâta şi chiar mai multă putere decât ar putea avea acesta să ceară, dacă ar avea o conştiință clară a stării sale şi suficientă voință pentru ca să iasă din ea.

Familia să se străduiască pentru o unire mai mare, pentru o integrare spirituală înainte de toate, să se elibereze de patimi şi să viețuiască virtuos prin împlinirea poruncilor. Hristos răspunde la apelul familiei pe măsura credinței acesteia în Atotputernicia Sa. Aceasta presupune o credință fără fisură a întregii familii, puritatea inimilor, profunda umilință şi o mare compasiune pentru cel care este victima diavolului. Sfântul Ap. Pavel recomandă tuturor: "Purtați-vă sarcinile unii altora" (Galateni 6,2).

Că un om poate fi slobozit prin rugăciunea unuia sau a mai multora ne este clar arătat în Evangheli, prin pilda slăbănogului: nu văzând credința sa l-a vindecat Hristos, ci pe cea a celor care I-l aduc (Mt 9,2; Mc 2,5; Lc 5,20). Familia, prin solidaritatea şi unirea în Duhul Sfânt, face ca rugăciunile ei către Dumnezeu să capete o mare putere. Astfel, Hristos zice: "Dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ în privința unui lucru pe care-l vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri. Că unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt şi Eu, în mijlocul lor" (Mt 18,19-20). Astfel, rugăciunea comunitară pentru bolnavi apare ca forma cea mai bună de rugăciune pentru a dobândi harul tămăduitor de la Dumnezeu. "Rugați-vă unii pentru alții, ca să vă vindecați", recomandă Sf. Apostol Iacov (5,16).

În acest sens, sugerăm familiilor, care se confruntă cu aceste situații, că e bine ca aceşti bolnavi să fie duşi la mănăstiri, pentru că acolo au cea mai mare şansă de a-şi redobândi sănătatea, pentru că acolo este invocat cu cea mai mare forță harul tămăduitor al lui Dumnezeu, pentru că acolo se găsesc oameni, în Duh, obişnuiți cu răbdarea, predispuşi la compasiune şi zeloşi în milă, care reuşesc să-i facă pe suferinzi să participe printr-o simbioză, chiar inconştientă, la calitățile lor. Apropierea de oamenii sfințiți, în mănăstire, poate şi ea să fie de un mare folos, datorită harului care emană din persoana lor şi iradiază

departe în jurul lor şi datorită liniştii care rezultă la simpla lor vedere sau la simpla lor prezență, chiar tăcută.

Eliberarea/vindecarea se obține întotdeauna prin rugăciunea preotului, care reprezintă fundamentul esențial şi indispensabil pentru ea. De aceea, rugăm cititorii să revadă cu atenție informațiile prezentate, legate de intrarea sub ascultarea unui părinte duhovnic iscusit.

Prin mijlocirea părintelui duhovnic, vindecarea survine adesea imediat, în mod miraculos, şi omul se descoperă total eliberat de nebunia/posesia sa, ca şi cum n-ar fi fost atins niciodată de ea. Viețile Sfinților ne dau nenumărate exemple ale acestor eliberări miraculoase.

Uneori, vindecarea nu este imediată; este cazul mai ales atunci când demonul care-l chinuie pe posedat opune o rezistență specială. Intervenția duhovnicului ia atunci mai mult timp. În toate cazurile, eliberarea nu necesită perioade foarte lungi. Uneori, posedații/nebunii se vindecă, dar se îmbolnăvesc din nou după aceea, dacă sunt lăsați să recadă în desfrâul lumii, pentru că duhurile necurate revin în ei cu putere sporită.

Pentru a conserva folosul vindecării lor, ei trebuie să se aşeze sub protecția lui Dumnezeu şi să persevereze pe drumul pe care i-au aşezat părinți duhovnici. Dacă-şi vor păstra astfel harul lui Dumnezeu, nu mai este posibil ca demonii să acționeze asupra lor.

Mai există, de asemenea, şi situații fericite când un posedat/nebun, prin credință şi rugăciunea sa din momentele de luciditate sau ale familiei, poate obține eliberarea prin mijlocirea unui sfânt ceresc. În rugăciunile noastre, noi îi chemăm pe sfinți să mijlocească pentru noi la Dumnezeu, ca unii ce sunt casnicii Săi (Efeseni 11, 19, 20) şi astfel le cinstim moaştele făcătoare de minuni. Sfântul ale cărui moaşte se află în biserica respectivă, în piciorul Sfintei Mese sau în Antimis, este prezent permanent prin har, adică prin energiile necreate ale Sfântului Duh. Aceste energii există în toate locurile sfinte şi sfințite. Obârşia acestor energii este la Dumnezeu, care le trimite acolo unde sunt chemate prin rugăciuni şi se păstrează în Sfintele moaşte prin harul divin. Sfinții sunt prezenți în moaştele lor, după cum sunt prezenți, prin har, şi în icoanele care reprezintă chipul lor. Este un mare dar de la Dumnezeu, pentru noi oamenii, de a ne atinge de sfintele moaşte, de a trăi să le vedem şi să ne rugăm la acele moaşte. Pe noi românii ne-a înzestrat Dumnezeu cu multe asemenea Sfinte moaşte, care ne păzesc şi ne ajută la orice nevoie. De pildă, în Bucureşti, la catedrala patriarhală, se află moaştele Sf. Dimitrie Basarabov, al cărui trup este intact de şapte-opt secole (sec. XII-XIII).

După această scurtă incursiune în tainica şi fascinanta problematică a vindecării, nu ne rămâne decât să învățăm să folosim această putere de vindecare a creştinismului. Astfel, împlinind toate cu credință, rugăciune şi post, familia şi sfințiții slujitori reuşesc să apropie, să amestece, să contopească psihicul şi fizicul bolnavului cu puterea necreată a Duhului Sfânt, realizând armonia şi echilibrul, prin conlucrarea energiilor personale cu energiile dumnezeieşti.

Pătimaşii şi posedații e bine să nu se apropie pentru o perioadă, atât cât îi va sfătui preotul duhovnic, de Sfânta Împărtăşanie. Ea trebuie luată atunci când împricinații sunt într-o stare de suficientă conştiență, având considerația că Sfânta Împărtăşanie este un scop şi nu un mijloc. De asemenea, li se recomandă celor în cauză să participe numai la prima parte a Sfintei Liturghii, adică "să asculte potrivit prescripțiilor preasfintei ierarhii, psalmodierea

şi dumnezeiasca comemorare a Sfintelor Scripturi" (Dionisie Areopagitul). Ascultarea Sfintelor Scripturi, posedaţii sunt obligaţi s-o facă, pentru că e destinată să le favorizeze schimbarea şi să-i facă să regăsească bunurile esenţiale de la care s-au întors. În rest, excluzând partea a doua a Sfintei Liturghii, pot participa la toate slujbele ce se oficiază în Biserică.

Un alt aspect pe care dorim să-l amintim este că "Evanghelia ne încredinţează că acela care-şi va numi fratele nebun nu va scăpa de flăcările iadului". Este un păcat grav să-l socoteşti nebun pe un om, pentru că asta înseamnă să-l reduci la o aparenţă exterioară sau chiar la o realitate interioară care nu constituie fiinţa sa fundamentală; înseamnă să-l reduci la un aspect al lui care nu e esenţial; înseamnă să nu vezi că el este în realitate altcineva; înseamnă să-i negi adevărata personalitate şi să uiţi că el are, înainte de toate, chipul lui Dumnezeu şi e chemat să fie fiu al lui Dumnezeu.

E bine să nu uităm că fiecare din noi este un unicat în univers, iar diavolul şi-a creat o strategie a sa pentru a lupta împotriva fiecăreia dintre persoanele umane.

Omul va putea birui aceste tulburări ale vieţii numai în Biserica lui Hristos. "Îmbrăcaţi-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotriva uneltirilor diavolului" (Efeseni 6,11). "Faceţi poruncile Mele şi toate hotărârile Mele; faceţi şi păziţi toate acestea şi veţi locui liniştiţi pe pământ" (Levitic 25,18).

4.3. Nebunia de origine spirituală (sufletească)

După învăţătura Sfinţilor Părinţi, cauzele nebuniei de origine spirituală sunt atribuite modului greşit al oamenilor de exercitare a facultăţilor psihice umane, pervertirii şi degradării cunoaşterii, prin păcat: "Viaţa veşnică aceasta este: să te cunoască pe Tine singurul Dumnezeu adevărat şi pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis" (Ioan 17,3).

Această boală constă fundamental în ignorarea lui Dumnezeu. Adam, spune Sf. Maxim, a ajuns bolnav din şi prin ignorarea propriei sale cauze, origini. De aici înţelegem că a te separa de cauza ta, a fi tăiat de la rădăcină, înseamnă a nu te cunoaşte pe tine, a te veşteji şi altera ca o plantă smulsă din solul ei fertil, lipsindu-te de gândirea lui Dumnezeu. Aici se află deci rădăcina întregii suferinţe şi bolii omeneşti.

Sf. Marcu Ascetul ne arată că: "trei sunt uriaşii care ucid sufletul: uitarea, ignoranţa şi lenea", deci: uitarea lui Dumnezeu, ignorarea Lui şi lenea duhovnicească de a-L căuta. De aici rezultă boala şi suferinţa, ignorarea însăşi a faptului că suntem bolnavi.

Dacă sănătatea trupească o simţim atunci când toate organele noastre (creier, inimă, ficat etc.) funcţionează potrivit menirii lor şi în unitate, logic ar fi ca şi sănătatea sufletească, mintală să o simţim când facultăţile fundamentale ale sufletului (inteligenţa, afectivitatea, voinţa) sunt îndreptate, firesc, spre Dumnezeu şi spre lume, când virtuţile morale (înţelepciunea, dreptatea, bărbăţia, stăpânirea de sine, înfrânarea) îşi împlinesc chemarea lor după voia şi poruncile lui Dumnezeu, când virtuţile teologice (credinţa, nădejdea şi dragostea) sunt vii în Hristos Iisus, zidindu-ne după chipul şi asemănarea Lui, sub acoperământul smereniei. Iată deci parametrii sufleteşti ce ne pot reda sentimentul normalităţii, sănătăţii vieţii şi inimii, sănătatea sufletului nostru.

Contrariul, starea de boală, se manifestă înainte de toate în orgoliu, prin hipertrofia eului (supra-valorizare), megalomania până la psihoza paranoică, nevroza isterică, narcisismul, anxietatea, agresivitatea, astenia până la acedie, simptomul depresiv, frica,

melancolia. De exemplu, cea mai mare parte a nevrozelor îşi găsesc, în mod vădit, o corespondenţă în patima trufiei, aşa cum o descriu Sfinţii Părinţi.

"Narcisismul" poate să corespundă în aceeaşi măsură acestei patimi, dar legându-se încă şi mai strâns de patima originală a "filaftiei" (iubirea pasionată de sine), care are ca obiect principal trupul.

Anxietatea şi angoasa, prezente în cea mai mare parte a psihozelor şi în toate nevrozele, pot fi raportate cu uşurinţă la suferinţele fricii şi tristeţii, aşa cum le concepe ascetica creştină răsăriteană.

Agresivitatea, care se găseşte şi ea în cele mai multe nevroze şi în anumite psihoze, poate fi legată de suferinţa "furiei", în sensul larg pe care îl dau Sfinţii Părinţi.

Concluzia care se desprinde din aceste exemple este că dezordinile spirituale se traduc inevitabil în suflet şi trup prin tulburări patologice, ce ţin de cele mai multe ori de ceea ce se numeşte în mod curent "suferinţa de a trăi".

În continuare, ne vom limita analiza doar asupra suferinţelor de acedie şi tristeţe, ale căror legături cu diversele forme de depresie sunt evidente şi n-au întârziat, în ultimii ani, să atragă atenţia anumitor psihiatri, care s-au arătat foarte sensibili la fineţea, la profunzimea şi valoarea analizelor patristice.

4.3.1. Tristeţea

Tristeţea apare ca o stare de spirit alcătuită din descurajare, astenie, apăsare şi durere psihică, demoralizare, suferinţă cumplită, îngreunare, depresie, însoţite cel mai adesea, de anxietate sau chiar angoasă.

Această stare poate avea cauze multiple, dar e întotdeauna alcătuită dintr-o reacţie patologică a capacităţii irascibile sau a capacităţii de dorinţă a sufletului şi se găseşte, deci, legată esenţial de senzualitate sau de furie.

1. Cauze

a) frustrarea în dorinţe

Sf. Evagrie remarcă: "tristeţea e alcătuită din nesatisfacerea unei dorinţe trupeşti", iar "cel care iubeşte lumea va fi de multe ori întristat". În vreme ce "o dorinţă e legată de orice patimă", fiecare patimă e constant susceptibilă să producă tristeţe. De aceea, Sfântul Maxim afirmă că tristeţea "este încheierea plăcerii simţurilor". Tristeţea relevă un ataşament de bunurile sensibile ale celui pe care-l afectează, de valorile acestei lumi. Sfânta Dorotheea din Gaza spune: "Cine nu dispreţuieşte toate bunurile materiale ... nu poate ... să se elibereze de tristeţe".

Tristeţea mai poate fi generată de invidia pentru vreun bun material sau moral posedat de un semen. Ea poate avea, de asemenea, drept cauză o decepţie în aspiraţia după onoruri şi pare, deci, legată în mod necesar de cenodoxie (sau slavă deşartă).

b) mânia

"Tristeţea, arată Sf. Evagrie, provine din gândurile de mânie", iar "mânia este o dorinţă de răzbunare şi răzbunarea nesatisfăcută produce tristeţea". Sfântul Maxim spune, în acelaşi sens: "Tristeţea şi ranchiuna merg mână-n mână. Dacă, deci, sufletul care încearcă tristeţe

atunci când îşi imaginează chipul unui frate, aceasta e dovada că îi poartă ranchiună”.

Tristețea mai rezultă adesea din sentimentul că mânia a fost excesivă sau disproporționată în raport cu ceea ce a motivat-o sau, dimpotrivă, că ea n-a fost suficientă, prin aceea că n-a manifestat cu destulă forță ceea ce se simțea sau n-a provocat celui sau celor cărora li se adresa reacția scontată.

Tristețea poate fi produsă şi de o ofensă sau de ceva ce subiectul consideră ca atare. În aproape toate aceste cazuri, această patimă relevă un ataşament față de sine şi se află legată de vanitate şi de orgoliu, ca de altfel mânia care-i urmează.

Ranchiuna, căreia i se alătură adesea tristețea, reprezintă, de altfel, resentimentul orgoliului rănit, iar mânia, sursă a aceleiaşi patimi, exprimă frecvent o voință de reafirmare, de înălțare, de reconvingere a eului față de sine şi de semeni.

c) Mai poate exista, în unele situații, şi o tristețe fără motive, despre care Sfântul Ioan Casian notează că “provine dintr-o anxietate sau dintr-o disperare fără motiv”.

d) Acțiunea demonică joacă şi ea un rol important în naşterea, dezvoltarea şi perpetuarea tuturor formelor de tristețe. “Gândurile care vin de la demoni sunt în primul rând tulburi şi amestecate cu tristețe”, notează Sfântul Varsanufie. Demonii îşi fac jocul lor pentru că găsesc în suflet un teren favorabil şi beneficiază de o anumită participare (mai mult sau mai puțin conştientă) din partea voinței omului. Adesea, tristețea preexistă intervenției directe a diavolului, iar acesta din urmă nu face decât să profite de situație pentru a creşte patima.

Patima tristeții poate lua forma extremă a disperării. Diavolul joacă un rol deosebit de important în naşterea disperării şi poate provoca în suflet, prin intermediul acestei stări, consecințe catastrofale. În această stare, omul îşi pierde speranța în Dumnezeu şi, prin urmare, se rupe de El, sortindu-se morții spirituale. “Întristarea lumii aduce moarte”, ne învață Sfântul Apostol Pavel (2Corinteni 7,10).

Moartea spirituală duce mai departe la împietrirea inimii, stare la care Sfântul Apostol Pavel constată: “Din pricina împietririi inimii lor, aceştia petrec în nesimțire şi s-au dedat pe sine desfrânării, săvârşind cu nesaț toate faptele necurăției” (Efeseni 4,19).

Sursă de moarte spirituală, disperarea poate, de asemenea, să îndemne omul la a-şi dărui morții trupul, datorită imprimării în sufletul său a ideii de sinucidere şi a incitării lui în a o pune în practică.

Dorim să mai notăm că unul din efectele specifice ale tristeții este acela de a îngreuna sufletul. Ea produce, de altfel, în întreaga ființă omenească, o stare de astenie şi de slăbiciune, îl face nevolnic şi-i paralizează activitatea. Acest ultim efect se dovedeşte deosebit de grav în plan spiritual, unde îl privează pe om de orice dinamism, îi contracarează eforturile ascetice, pustieşte rugăciunea, în special atunci când ea urmează unei greşeli.

Aşadar, din toate aceste motive, e considerată de Sfinții Părinți drept o boală a sufletului, a cărei gravitate e mare, iar efectele puternice.

“Mare e împărăția tristeții, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, e boală a spiritului care cere multă putere pentru a-i rezista cu curaj şi pentru a respinge ce are ea mai rău”.z

Terapeutica tristeții

În primul rând, cel în cauză trebuie ajutat să înțeleagă că este bolnav şi că e necesară voința sa pentru a se vindeca, iar în funcție de cauzele care generează tristețea, terapeutica devine specifică.

a) În cazul frustrării în dorințe, terapeutica tristeții implică în mod esențial renunțarea la dorințele şi plăcerile trupeşti, mai precis la desfătările lumii acesteia trecătoare. Sfântul Maxim remarcă: "Împotriva ... tristeții, disprețuieşte ... lucrurile materiale". De asemenea, bolnavul trebuie adus la starea de indiferență în privința gloriei şi a onorurilor pe care le poate primi din partea socialului. "Împotriva tristeții, disprețuieşte gloria şi obscuritatea" ne îndeamnă în această privință Sfântul Maxim.

b) Am văzut că mânia poate fi urmată de tristețe sau poate să fie consecința unei ofense suferite, luând adesea forma ranchiunei.

Indicăm:

- formarea convingerii celui care se mânie că el este principalul vinovat de tulburarea sa;
- frecventarea (vizitarea) semenului incriminat, ce permite o vindecare mai rapidă decât singurătatea;
- înfrânarea imaginației, ce se poate răspândi asemenea unui venin, ce poate otrăvi încetul cu încetul sufletul;
- să nu se poarte pică ofensatorilor şi să fie considerați drept binefăcători, drept medici care lucrează la vindecarea sufletului şi să li se aducă mulțumire;
- să ne rugăm pentru ofensatori şi să ne gândim la ei ca la persoane ce ne procură mari binefaceri, considerându-i medicii pe care ni i-a trimis Domnul, pentru a ne ajuta să ne cunoaştem boala;
- în orice împrejurare să-i iertăm pe ofensatori, să abandonăm ranchiuna față de ei şi să dăm dovadă de bunăvoință şi bunătate.

Foarte important este ca starea de tristețe, indiferent de cauza ei, să fie dezvăluită şi descrisă în fața părinților duhovnici, la scaunul Sfintei Taine a Spovedaniei. Ei ne vor putea astfel elibera, prin puterea pe care le-a dat-o Domnul nostru Iisus Hristos, de gândurile ce ne-au cuprins; ne pot consola şi îndruma corect. Astfel procedând, vom primi cel mai prețios ajutor, de neînlocuit, materializat în leacul consolării şi al vindecării, pe care va trebui să-l turnăm zilnic pe rana sufletului nostru până la vindecare.

Întărind zilnic edificiul vieții sufleteşti ce se sprijină pe cei trei piloni ai săi (rugăciunea, citirea din sfintele cărți şi osteneala trupului), vom putea învinge toate felurile de tristețe, reintrând în armonie şi echilibru cu Dumnezeu şi cu semenii noştri.

4.3.2. Acedia

Acedia corespunde unei stări de lenevie, de plictiseală, de dezgust, de aversiune, de oboseală, de demoralizare, de descurajare, de apatie, de lâncezeală, de nepăsare, de somnolență, de apăsare a trupului, ca şi a sufletului. Aceasta îl face pe om instabil din punct de vedere fizic şi psihic. Când e singur, nu mai suportă să rămână în locul în care se găseşte: patima îl împinge să iasă, să se deplaseze, să meargă dintr-un loc în altul. În general, el caută cu orice preț contactul cu semenii.

Acedia poate, de asemenea, să-l împingă pe om să scape, mai ales de munca lui, pe care o face lipsită de satisfacție, îndemnându-l să caute altele. Toate aceste stări, care se leagă

de acedie, sunt însoțite de nelinişte sau de anxietate, care reprezintă, în afara dezgustului, o caracteristică fundamentală a acestei patimi.

E caracteristică pentru cei care se dăruiesc vieții spirituale. Demonul acediei caută să-i întoarcă de la căile Duhului, să le împiedice în multe feluri activitățile pe care o astfel de viață le implică şi, în special, să distrugă regularitatea şi constanța disciplinei ascetice, să întrerupă tăcerea şi imobilitatea. Creştinul, în această situație, devine indiferent la orice lucrare a lui Dumnezeu, încetează să dorească bunurile viitoare, merge până la a disprețui lucrurile duhovniceşti.

Acedia nu-i iartă nici pe cei care trăiesc în afara oricărei discipline sau a oricărei activități duhovniceşti. În acest caz, ia forma unui sentiment adesea obscur şi confuz de insatisfacție, de plictiseală față de ei înşişi, de existență, sau mai sunt afectați de o nelinişte fără motiv.

La cei care duc o viață ascetică, atacurile acestui demon, manifestările acestei patimi, îşi ating maximul de intensitate în preajma amiezii. Sfântul Isaac Sirul remarcă faptul că, la omul dotat cu însuşiri duhovniceşti, "acedia vine din neatenția inteligenței".

Realizând o întunecare generalizată a sufletului, acesta devine incapabil să înțeleagă adevărurile esențiale. Astfel, omul, prin această patimă, se află întors şi ținut la distanță de cunoaşterea lui Dumnezeu.

Îmbinată cu tristețea, ea o sporeşte, şi se poate atunci cu uşurință să se ajungă la disperare. Pe acest climat se poate aşeza şi spiritul de răzbunare, care este sursa a mii de tentații.

Mai amintim că, din această patimă se pot naşte toate celelalte patimi, iar fenomenul psihic al ei conține toate fenomenele bolilor psihice. Sfântul Ioan Scărarul notează, în consecință, că "acedia este, pentru călugăr, o moarte care-l strânge din toate părțile".

Astfel, în fața amplorii acestor efecte, Sfinții Părinți afirmă că acedia este cea mai apăsătoare, cea mai copleşitoare dintre toate patimile, "cea mai gravă dintre cele opt", că "nu există patimă mai grea decât ea". Sfântul Isaac ajunge până la a spune că ea face sufletul "să încerce iadul".

Terapeutica acediei

Particularitatea acediei de a naşte din ea toate celelalte patimi necesită o terapeutică multiformă. Tratamentul trebuie să angajeze activ deopotrivă atât sufletul cât şi trupul. Indicăm:

- *mai întâi boala să fie dată la lumină şi să fie reperată ca atare*;
- *bolnavul să se străduiască să nu părăsească locul în care se găseşte sub nici un pretext*;
- *când se manifestă tendința somnolenței nejustificate, se cuvine a rezista toropelii şi somnului*.
- *singura întâlnire profitabilă să fie cu preotul duhovnic* care, în timpul Tainei Sfintei Spovedanii, îi va da lumina şi forța de a se opune patimei şi de a-şi menține echilibrul într-un progres îmbucurător. De aceea, se impune săvârşirea tainei spovedaniei cât mai des, în funcție de gravitatea şi frecvența stărilor amintite;

  Principiul vindecării de această boală constă în relația omului cu sine, iar nu a relațiilor sale cu aproapele. De aceea, falsa impresie că bolnavul ar putea primi ajutor de la ceilalți este în majoritatea cazurilor înşelătoare.
- *bolnavul trebuie să dea dovadă de răbdare şi perseverență*, virtutea răbdării fiind unul din principalele leacuri pentru această patimă. "Prin răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre" (Luca 21,19);

- *speranța*; ea apare drept un alt leac, care se adaugă răbdării. Un om "plin de speranță este distrugătorul acediei pe care o respinge înarmat cu această armă" arată Sfântul Ioan Scărarul. "Pentru ce eşti mâhnit, suflete al meu, şi pentru ce mă tulburi? Nădăjduieşte în Dumnezeu, că-L voi lăuda pe El; mântuirea feței mele este Dumnezeul meu"(Ps 41,6);
- *pocăința, jalea şi regretul*; "Fie ca acest tiran să fie înlănțuit de amintirea păcatelor noastre", dă sfat, la rândul său, Sfântul Ioan Scărarul, iar "cel care se supără pe sine nu cunoaşte acedia";
- *lacrimile*; ele urmează pocăinței şi jalei spirituale şi apar în chip evident drept un remediu încă şi mai puternic. "Ostenit-am întru suspinul meu, spăla-voi în fiecare noapte patul meu, cu lacrimile mele aşternutul meu îl voi uda" (Ps 6,7);
- *amintirea morții;* această practică ascetică fundamentală constă, pentru om, din a-şi aminti în permanență că este muritor şi că moartea lui poate surveni în orice clipă. Acestei "amintiri a morții" i se adaugă sfatul, formulat adesea de Sfinții Părinți, de "a trăi în fiecare zi ca şi cum ar fi ultima", sfat care îl ajută pe om să trăiască cum trebuie "răscumpărând vremea", după cum spune Apostolul Pavel (Ef 5,16) şi să trăiască astfel fiecare clipă cu maximum de intensitate spirituală, să evite păcatul, să pună în practică poruncile divine şi să se lase în grija Domnului. Sfântul Antonie cel Mare arată: "Ca să nu fim nepăsători, e bine să meditām asupra cuvântului Apostolului: «Mor în fiecare zi»"(1Cor 15,31). Într-adevăr, dacă trăim ca şi cum ar trebui să murim în fiecare zi, nu vom păcătui, pentru că la deşteptare ne vom gândi că nu vom rezista până seara şi, la fel, când suntem pe punctul să ne culcăm, să ne gândim că nu ne vom mai trezi. "Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului, aşa va înflori. Că vânt a trecut peste el şi nu va mai fi şi nu se va mai cunoaşte încă locul său" (Ps 102; 15, 16). Toate aceste îndemnuri ne vor ajuta să învingem demonul acediei, care "arată omului cât de lungă e durata vieții" (Sf. Evagrie), încercând să-i inspire delăsare şi dezgust în fața dificultăților care apar şi, mai ales, în fața "ostenelilor ascezei".
- *frica de Dumnezeu*, constituie şi ea un puternic antidot împotriva acestei patimi;
- *efortul fizic*; este un remediu important prescris de Sfinții Părinți. Osteneala trupului constituie unul din cei trei piloni ai vieții sufleteşti, care trebuie întărit în fiecare zi, alături de rugăciune şi citirea din Sfintele Cărți. Tot învățăturile patristice ne amintesc că "Duhul Sfânt nu vine decât într-un trup istovit", de aceea mai bine ne este "să muncim degeaba, decât să stăm degeaba". Eforturile fizice ne topesc gândurile şi ne adună mintea în lucrul mâinilor, ajutându-l pe om să evite plictiseala, instabilitatea, apatia, somnolența, care sunt părți constitutive ale patimii acediei şi contribuie în acelaşi timp la naşterea sau la păstrarea sârguinței, la continuitatea de prezență, efort şi atenție pe care le presupune viața spirituală şi pe care acedia caută să le rupă. La acelaşi efort ne îndeamnă şi Sfântul Apostol Pavel, adăugând mențiunea: "... Dar vă îndemn, fraților, să prisosiți mai mult! Şi să râvniți ca să trăiți în linişte, să faceți fiecare cele ale sale şi să lucrați cu mâinile voastre precum v-am dat poruncă. Aşa încât să umblați cuviincioşi față de cei din afară (de Biserică) şi să nu aveți trebuință de nimeni" (1Tes 4,11). Acelaşi sfat salvator de medic compătimitor, ce ne aduce vindecarea, îl găsim şi în următorul citat al aceluiaşi apostol: "Dar unora ca aceştia le poruncim şi-i rugăm, în Domnul Iisus Hristos, ca să muncească în linişte şi să-şi mănânce pâinea lor" (2Tes 3,12). Tot din acest text apostolic rezultă foarte clar că cei cuprinşi de această patimă vor trebui să renunțe la mijloacele audio-vizuale şi ziaristice, ce au pus stăpânire, acum, la sfârşit de mileniu pe liniştea sufletelor familiilor noastre, mijloace idoleşti prin care această groaznică patimă stă mascată, agățându-se de ele,

tulburându-ne mintea, risipindu-ne timpul, banii, legându-ne comportamentul de bunurile vieții pământeşti. În acelaşi timp, suntem manipulați psihic, fără măcar să sesizăm, să ne pecetluim voit cu lucrarea diavolului, să nu sesizăm lucrarea permanentă a lui Dumnezeu din lume, să nu folosim mijloacele de sfințire pe care ni le oferă Biserica lui Hristos, să fim delăsători şi ignoranți în promptitudinea restabilirii permanente a sănătății sufleteşti şi trupeşti, cu scopul de a pierde în final fericirea veşnică. Dacă Sfântul Apostol Pavel ne-a pus într-o lumină clară valoarea terapeutică a sfaturilor legate de osteneala trupului, Sfântul Ioan Casian ne indică să reținem şi valoarea profilactică a efortului fizic, dându-ne recomandări potrivite celor sănătoşi, "pentru ca ei să poată păstra veşnic sănătatea".

- *rugăciunea;* mergând mai departe cu remediile prescrise de Sfinții Părinți ne vom îndrepta atenția către rugăciune, care constituie cel de-al doilea pilon al vieții sufleteşti. Omul nu se poate elibera total de această patimă decât prin harul lui Dumnezeu, ce va veni asupra sa, atunci când îl cere, prin rugăciune. Fără acest remediu, toate celelalte remedii amintite până acum nu au decât un efect slab şi parțial, însă eficacitatea lor maximă o vor avea în urma rugăciunii particulare şi în Biserică, prin care omul primeşte ajutorul lui Dumnezeu. Deşi acedia îl împinge pe om să abandoneze rugăciunea şi îl împiedică să recurgă la ea, familia să-l încurajeze pe bolnav, să se roage pentru el şi să-i îndemne paşii către părintele duhovnic ca să împlinească taina restabilirii sufleteşti (spovedania) cât mai des; obținând astfel încrederea în forțele sale, capătă puterea de a nu abandona rugăciunea sau să o reia dacă cumva a abandonat-o. Practica simultană a metaniilor este deosebit de recomandată în cazul acediei, pentru că ea face să participe imediat la rugăciune şi trupul, pe care patima îl amorțise, odată cu sufletul şi contribuie la scoaterea omului din letargia lui. Psalmodierea (rostirea psalmilor) apare drept o rugăciune deosebit de eficace împotriva acediei, ca şi rugăciunea inimii, după cum subliniază Sfântul Diadoh al Foticeei : "Vom scăpa de această impresie de nepăsare şi de lipsă de vlagă dacă fixăm spiritului nostru limite foarte înguste şi ne îndreptăm privirile pe gândul unic, la Dumnezeu"; într-adevăr, numai aşa spiritul va reveni repede la vârsta sa şi va putea să se sustragă acestei risipe nesăbuite. Se cuvine, de asemenea, să nu dăm uitării sfaturile primite de la duhovnic şi să cerem binecuvântarea acestuia pentru lucrarea rugăciunii ce dorim să o împlinim, cu care vom obține continuitate şi calitate în rugăciune.
- *citirea din Sfintele cărți;* ultima prescripție importantă dintre remediile împotriva acediei este citirea din Sfintele cărți, ce constituie al treilea pilon al vieții sufleteşti. Pentru a ne ridica în fiecare zi şi a înălța ştacheta cât mai sus, pe acest drum al nesfârşitei perfecțiuni, este necesar să citim în fiecare zi şi să ne însuşim strategia prin care oamenii, cu aceeaşi suferință ca a noastră, au reuşit să înfrunte patimile, să se restabilească permanent până la sfârşitul vieții pământeşti şi să devină moştenitori ai Împărăției Cerurilor. De aceea, recomandăm să se citească zilnic din Proloagele editate pentru fiecare lună, viața şi nevoințele sfinților ce se sărbătoresc în fiecare zi şi cuvintele de învățătură ce le însoțesc.

Aplicarea integrală a remediilor indicate împotriva acediei (lupta împotriva patimei, rezistența care trebuie opusă acesteia, răbdarea de care să se dea dovadă, speranța ce trebuie să se manifeste, doliul şi lacrimile, amintirea morții, osteneala trupului, rugăciunea şi citirea din Sfintele cărți) va avea ca rezultat dobândirea stării de calm (liniştea sufletească), însoțită de o bucurie infinită de viață ce ne va da elanul să mergem înainte.

Parcurgând cele două exemple de boli mintale cu origine spirituală, tristețea şi acedia, am văzut cu toții, în primul rând, cum planul psihic se integrează planului spiritual şi este tributar acestuia, atât în ceea ce priveşte etiologia, cât şi terapeutica, iar, în al doilea rând, am văzut cum dimensiunea spirituală debordează şi transcede dimensiunea psihică.

Bunul Dumnezeu să ne lumineze mințile şi inimile, să înțelegem şi să simțim toate aceste realități binefăcătoare pentru fiecare dintre noi.

5. SCOPUL VIEȚII CREŞTINE

Lumea a fost creată de Dumnezeu, imprimându-i-se un anumit sens, şi e condusă de Creator spre împlinirea sensului, concretizat în iubire şi ascultare. Ea culminează în persoana umană care se mişcă spre unirea cu Persoana Supremă.

Viața fiecărui om este un dar ce i s-a încredințat, un talant ce trebuie să fie exploatat pentru folosul omenirii, căci cea mai mare lucrare ce o poate face omul pe pământ este a se îngriji de sufletul său şi al aproapelui său. Fiecăruia dintre noi i s-a dat un oarecare "timp al său", scurt dar suficient pentru câştigarea mântuirii şi Împărăției lui Dumnezeu.

Mântuirea noastră, exprimată prin dobândirea fericirii veşnice, nu se obține numai prin ştiință, ci prin credință puternică în Dumnezeu, liberă de orice şovăială.

"Anii noştri s-au socotit ca pânza unui păianjen; zilele anilor noştri sunt şaptezeci de ani; Iar de vor fi în putere, optzeci de ani, şi ce este mai mult decât aceştia, osteneală şi durere" (Ps 89,10-11).

Episcopul Kallistos Ware, în lucrarea *Împărăția lăuntrică*, compară existența umană cu o carte: viața pământească este doar prefața (introducerea cărții), iar viața viitoare este principalul ei conținut. Momentul morții nu este concluzia cărții, ci începutul primului capitol.

5.1. Scopul vieții pământeşti

5.1.2. Aspecte

În fiecare zi, pentru a trăi, trupul nostru are nevoie de hrană şi aer. Sufletul nostru însă are nevoie de Domnul şi de harul Duhului Sfânt, fără care sufletul moare.

Omul a fost menit de Dumnezeu, prin constituția sa psiho-somatică, să fie inel de legătură între cer şi pământ şi să se înalțe cu întreaga creație spre Dumnezeu, ca să se împărtăşească de nemurirea Lui.

Sfîntul Serafim de Sarov ne învață că scopul vieții creştine este dobândirea Duhului Sfânt. Pentru a putea înțelege problematica Duhului Sfânt, vom pleca de la adevărul de temelie al învățăturii creştine - dogma Sfintei Treimi. Cuprinsul dogmei Sfintei Treimi ne dezvăluie adevărul că Dumnezeu este Unul în Ființă şi întreit în persoane, Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt. Fiecare din cele trei persoane sau ipostase ale Sfintei Treimi este Dumnezeu adevărat ce se exprimă prin Dumnezeu-Tatăl, Dumnezeu-Fiul şi Dumnezeu-Duhul Sfânt, având fiecare întreaga ființă şi toate atributele dumnezeieşti, fără să fie trei Dumnezei, adică fără împărțire sau despărțire a ființei şi, totodată, fără să se amestece sau să contopească persoanele dumnezeieşti întreolaltă. Sfânta Treime coboară către lume prin forțele (puterile) divine (harice), care sunt energii necreate ce izvorăsc din ființa necreată a Sfintei Treimi, ca să înalțe lumea la comuniunea vieții veşnice.

Dumnezeu, Creatorul omului, Ființa supremă, rămâne o taină în ființa Sa personală, dar se face cunoscut şi comunicabil prin energiile Sale necreate harice sfințitoare, ele fiind o manifestare a Ființei dumnezeieşti. Sfinții Părinți au folosit în exprimarea acestor energii

termenii de lucrări dumnezeieşti, lumină dumnezeiască, spirit sfânt, har divin.

Harul divin se revarsă prin Duhul Sfânt asupra oamenilor în scopul mântuirii şi sfinţirii lor. Fiind unul singur, după natura sa, Harul divin se deosebeşte pe de-o parte, după lucrările şi efectele sale asupra celor ce şi le-au însuşit, iar pe de altă parte, potrivit cu însuşirile şi aptitudinile celor ce l-au primit. E bine să reţinem aici că toate cele şapte Sfinte Taine împărtăşesc har sfinţitor, dar lucrarea acestora are la temelie pe cea începută prin Taina Botezului. Din colaborarea omului cu harul, rezultă diferite daruri potrivit cu însuşirile şi capacităţile naturale ale lui. După proorocirile proorocului Isaia (11, 2-3) darurile sunt în număr de şapte: al înţelepciunii, al înţelegerii, al sfatului, al puterii, al cunoştinţei, al bunei credinţe (evlaviei) şi al temerii de Dumnezeu. Acum înţelegem clar de ce, în cazul celor bolnavi, este necesar a se dobândi harul vindecării de la Dumnezeu, care ne va da preţiosul dar: SĂNĂTATEA (PUTEREA).

Dumnezeul Scripturii coboară pe firul energiilor necreate în întâmpinarea omului, pentru a-l smulge din indiferenţa şi rătăcirea lui religioasă, pentru a-l înălţa spre comuniunea cu Sine, pe calea unui progres spiritual infinit, în Hristos şi Biserică, prin Duhul Sfânt, izvorul nesecat al energiilor necreate. De aceea, Sfântul Ap. Pavel vorbeşte mereu despre Dumnezeu care lucrează totul în toţi (1Cor 2,16). Astfel, prin energiile necreate, Dumnezeu este mai întâi *trăit* de credincioşi şi apoi *cunoscut*, fiindcă rostul cunoaşterii nu este cel de a satisface curiozităţile intelectuale ale minţii umane, ci de a contribui la desăvârşirea spirituală şi morală a întregului om. În acest sens, Sfântul Simeon Noul Teolog spune: “Dumnezeu este Lumină şi cei pe care El îi face vrednici de a-L vedea, Îl văd ca lumină: cei care Îl primesc, Îl primesc ca lumină”.

În fiecare lucrare dumnezeiască venită în lume, avem toate Persoanele Treimice întoarse către noi. Fiecare lucrare provine din Tatăl, se comunică prin Fiul în Duhul Sfânt. În acest plan al lucrării dumnezeieşti, Duhul Sfânt vine prin Fiul, dar rămâne în Fiul, ca să poată astfel înălţa lumea către Tatăl. Nu există lucrare a Tatălui şi a Fiului care să nu se realizeze prin Duhul Sfânt. Acesta fiind capătul întors către lume a Sfintei Treimi.

De la pogorârea Duhului Sfânt în ziua Cincizecimii, când acesta a fost trimis în lume de Domnul nostru Iisus Hristos, spre a împlini lucrarea de mântuire a neamului omenesc, are loc restabilirea, purificarea, iluminarea, îndumnezeirea naturii umane şi a întregii creaţii prin aceste energii harice necreate sfinţitoare ale Duhului Sfânt.

Coborârea energiilor necreate în adâncul fiinţei umane realizează asemănarea cu Dumnezeu. Mijloacele prin care omul poate obţine asemănarea cu Dumnezeu sunt: ascultarea, rugăciunea, postul (asceza), multa răbdare, faptele bune şi alte fapte virtuoase făcute în numele lui Hristos.

Sfântul Simeon Noul Teolog afirmă că Fiul lui Dumnezeu este uşa spre Tatăl, iar Duhul Sfânt este cheia care ne deschide uşa şi dacă uşa nu se deschide, nu intră nimeni în casa Tatălui.

Reluând ideea că obiectivul omului pe pământ este dobândirea Duhului Sfânt, Sfântul Serafim de Sarov vrea să ne spună că mereu trebuie ca Duhul Sfânt să vină tot mai deplin, ca să ni-L facă tot mai prezent în noi pe Hristos Cel Înviat, că, numai împărtăşindu-ne de Duhul Sfânt, putem fi în comuniune cu Hristos. Numai înduhovnicindu-ne neîncetat şi umplându-ne tot mai deplin de energiile Duhului Sfânt putem trăi pe pământ viaţa în Hristos, fiindcă viaţa în Hristos este totuna cu viaţa în Duhul Sfânt şi invers (vezi anexa 1).

Taina omului nu se află în el însuşi în mod autonom, ci în Arhetipul, în Modelul Divin. Aşa cum adevărul icoanei se află în persoana zugrăvită pe ea, tot aşa şi adevărul omului se află în Modelul lui - Domnul nostru Iisus Hristos. Creat după chipul lui Dumnezeu, omul tinde prin însăşi natura lui, prin însuşi faptul că este om, spre Cel ce este chipul său dumnezeiesc: "Dumnezeu S-a făcut om pentru ca omul să se îndumnezeiască".

Unirea între om şi Dumnezeu se realizează în momentul zămislirii, dar se aprofundează progresiv în timpul vieții sale pământeşti şi se desăvârşeşte la înviere, la a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos. Atunci păcatul va fi absorbit prin Sfințenia divină, iar moartea va fi absorbită de viața eternă. Unirea noastră cu Hristos este o unire în devenire, iar ea va deveni perfectă atunci când limitele existenței terestre vor fi depăşite prin înviere.

În Hristos, omul se uneşte cu Dumnezeu, cu semenii săi şi cu lumea pe care o penetrează cu spiritul său uman, umplut de Dumnezeu: "după cum Tu, Părinte, eşti în Mine şi Eu în Tine, să fie şi ei în Noi una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis" (Ioan 17, 21).

Înainte de a fi îmbrăcat în haine de piele, omul purta un veşmânt țesut din harul de lumină şi slava lui Dumnezeu. Deci hainele primilor oameni erau haine de lumină, nu haine de piele. Opunându-se însă voinței dumnezeieşti, Adam n-a mai dat curs aspirației către Arhetipul divin, ci s-a prăbuşit în materialitatea acestei lumi, alterând grav chipul lui Dumnezeu, pe care îl purta în ființa sa şi, odată cu aceasta, ființa sa proprie pierdea haina de lumină.

În calitatea Sa de Rațiune supremă, Fiul lui Dumnezeu, în pilda "Fiului risipitor", ne încurajează să ne străduim a îmbrăca din nou această haină nouă de lumină. Pe aceasta o putem țese numai prin prezența interioară a harului Duhului Sfânt în natura noastră umană. Trebuie să ne grăbim să dobândim această haină cerească, cu ajutorul faptelor virtuoase transformate în virtuți creştineşti (smerenia, milostenia, curăția, cumpătarea, îndelunga răbdare, blândețea şi hărnicia).

Prezența interioară a harului în natura umană face ca rațiunea (cunoaşterea) să se extindă firesc de la cele naturale spre realitățile supranaturale ale lui Dumnezeu. Harul cunoaşterii supranaturale a lui Dumnezeu se împărtăşeşte omului credincios prin Sfintele Evanghelii (Matei, Marcu, Luca şi Ioan) şi Sfintele Taine, administrate de preot ca semn văzut al prezenței nevăzute, personale a lui Hristos în Biserică. Prin pătrunderea în inimile credincioşilor a cuvântului dumnezeiesc din Evanghelie, harul se adresează mai mult intelectului uman, iar prin Sfintele Taine mai mult trupului, dar în măsura în care Sfintele Taine se adaugă Evangheliei, harul îmbrățişează întreaga ființă psiho-somatică, pătrunzând în adâncul ei, pentru a o purifica şi sfinți în Hristos, înălțând pe oameni la comuniunea Sfintei Treimi. Această înălțare (apropiere şi comuniune) a oamenilor către Dumnezeu nu se realizează numai prin lucrarea harului, ci şi prin lucrarea omului după cerințele "Legii noi", concretizată în ascultare, rugăciune, asceză, fapte bune şi manifestarea dragostei față de aproapele, ca expresie a dragostei față de Dumnezeu. Prin această împreună lucrare a omului cu Dumnezeu, care poartă numele de Sinergie, se produce o modificare profundă în ființa omului, care duce la îndumnezeirea lui.

Prin harul primit prin cele şapte Sfinte Taine instituite de Iisus Hristos, dar şi prin lucrarea duhovnicească a omului, se operează în ființa acestuia o conversiune de energie, care transformă energia pusă în serviciul patimilor iraționale ce distrug natura omului, în energie pusă în slujba virtuților raționale, care-l înalță pe om spre asemănarea cu

Dumnezeu, trecând progresiv prin faza de purificare, iluminare şi unire cu Dumnezeu (îndumnezeire).

Comuniunea cu harul divin nu ucide părțile pasionale ale trupului, ci le transfigurează, le sfințeşte, le îndumnezeieşte. Astfel, Biserica reprezintă locul în care are loc mişcarea dinamică transfiguratoare. Este nunta neîncetată în spațiu şi timp a Creatorului şi a creaturii, a lui Hristos care se prelungeşte în timp prin lucrarea Duhului Sfânt, ca să-şi asume lumea şi să o îndumnezeiască. În acest amestec fără contopire a naturii create cu cea necreată, creația se înnoieşte în trupul Domnului, se realcătuieşte sacramental, este transfigurată, devine şi e vie ca Trup al lui Hristos, ca Biserică după chipul comuniunii mai presus de fire a Treimii, în care persoanele divine îşi păstrează identitatea, dar trăiesc una prin alta în virtutea iubirii şi a dăruirii reciproce inegalabile.

Sfântul Macarie cel Mare spune: "Firea omenească este capabilă să primească şi binele şi răul, şi harul dumnezeiesc şi puterea vrăjmaşului, dar nu poate fi silită fără consimțirea voinței omeneşti".

În legătură cu felul în care împlinim binele şi răul în viața pământească, dorim în continuare să punctăm câteva aspecte tainice legate de activitatea de mântuire a creştinului. Copilul, la botez, este înarmat cu lumina Duhului Sfânt, cu crucea şi cu doi îngeri de pază. Îngerul cel bun este la dreapta, având două cărți în mâna lui şi cumpănă. El scrie fapta bună şi fapta rea ce o face omul în viață. Îngerul cel rău din stânga, are numai o carte în mâna lui, el scriind numai greşelile omului, neştiind nici gândul omului şi nici faptele bune ce le are acesta. Când omul acumulează mai multe fapte rele decât bune în cartea îngerului bun din dreapta, acesta se trage în spatele lui, în favoarea îngerului rău din partea stângă, care învață pe creştini la fapte rele, dar nu la toate, căci fiecare faptă rea are demonul ei. Numai la creştinii care fac cele şapte păcate de moarte (mândria, iubirea de argint, curvia, mânia, lăcomia pântecelui, zavistia, lenea) vine antihrist cu toți ai lui şi se aşează în inima lui. Aceşti oameni nu mai sunt vii, ci morți sufleteşte. Deşi îngerul bun se retrage în spatele omului datorită multelor greşeli, el stă tot alipit de el, mustrându-l la orice faptă rea pe care o face şi aşteaptă cu nerăbdare clipa ca să vie iar în locul lui. Odată acceptată această stare de păcătoşenie, lumina Duhului Sfânt iese din inima omului şi stă în jurul său cum stau albinele în jurul unui stup. Acum se împlineşte cuvântul sfânt care zice: "iată Eu stau la uşa inimii tale şi bat" (Ap 3,20). Dacă, din mila Domnului, pătrunde din nou o rază a Duhului Sfânt în inima păcătosului, el prinde o mare grijă de greşelile ce a făcut şi se hotărăşte din suflet a le părăsi. Merge la preot, le mărturiseşte, făgăduind cu sfințenie în fața Sfintei Cruci, a Evangheliei şi a preotului că nu va mai greşi prin aceste fapte. Preotul îi dă un canon după puterea lui şi, după ce şi-l ispăşeşte, este împărtăşit cu Sfintele Taine. Începând el a face fapte bune după a lui putere, după un timp oarecare cartea lui cu fapte bune, uitată, se umple iarăşi. Îngerul bun, odată cu restabilirea credinciosului, vine din spatele creştinului la locul său în dreapta şi va duce cartea plină cu fapte bune la cer pentru a le scrie în cartea vieții. Îngerii din ceruri, la vederea noului înger venit între ei cu cartea faptelor bune, fac aplauze de bucurie cerească şi atunci se împlineşte cuvântul sfânt: "mai mare bucurie este în cer pentru un păcătos care se pocăieşte, decât pentru nouăzeci şi nouă drepți". Îngerul merge cu cartea la Domnul, care va trimite înger luminat la vămile văzduhului şi, prin puterea Duhului Sfânt, toate greşelile mărturisite de acel suflet se şterg din catastifele demonilor. Demonii îşi văd hârtiile albe, le aruncă în văzduh, plâng de pierderea sufletului îndreptat. Ei ştiu că, prin pocăință, îşi pierd clienții lor. În acelaşi timp, Domnul trimite peste creştinul îndreptat în

bine, lumina Duhului Sfânt întreită. Ea va intra din nou în inima sa, spulberând duhurile rele. Acum acest om este născut a doua oară după cum zice cuvântul sfânt: "pocăința este al doilea botez".

De asemenea, dorim să subliniem că, în timpul postului, îngerul fiecărui creştin e gata a scrie fapte bune în toată clipa, după care, la sfârşitul perioadei, este dator să zboare cu cartea faptelor la cer, ca să scrie în cartea vieții faptele bune. La cei care stau în indiferență față de grija restabilirii, în lene, fără fapte bune, îngerul bun nu poate zbura la ceruri, ci stă în spatele păcătosului şi plânge neîncetat pentru el.

Toți creştinii care hulesc pe Domnul Hristos, Crucea Domnului şi pe Sfinții Săi, au păcat de trei ori mai greu decât cei care L-au răstignit pe Domnul. Munca lor după ziua judecății, dacă nu vor părăsi aceste păcate până la moartea trupului, va fi de trei ori mai amară. Domnul Hristos pedepseşte pe cel hulitor şi în zilele vieții lui pământeşti, cât şi în cele ale urmaşilor săi. Pentru a putea scăpa de această gravă faptă rea, creştinul este dator în primul rând să o urască, să se înarmeze cu rugăciuni şi cu metanii la pământ.

De asemenea, creştinii să se păzească de păcatul de a da răului pe cei din jurul lor, căci pe sine se dau. Copilul, când se botează, este înarmat cu patru puteri spirituale: Lumina Duhul Sfânt, Crucea, Îngerul Păzitor şi Puterea Sufletului. Tot creştinul, când dă răului pe altul, dă răului aceste puteri. Când cineva totuşi a săvârşit acest păcat, imediat când se desparte şi nu mai vede pe acela, să-şi aleagă un loc ascuns şi, plecând genunchii, să zică cu lacrimi: - Iartă-mi Doamne greşeala prin care am dat răului pe fratele meu cutare ... numindu-l cu numele şi iartă-l şi pe el, căci eu îl iert din tot sufletul, în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh, amin, iar la scaunul spovedaniei să-şi mărturisească păcatul cu mare părere de rău.

Pentru a ne înscrie cu cât mai multe fapte bune în ceruri, cu ajutorul cărora ne vom împodobi locul de odihnă din Împărăția lui Dumnezeu, pe bunii noştri creştini îi îndrumăm să se folosească şi de rugăciunea cu metanii la pământ. Ele se fac în cinstea patimilor Mântuitorului, atunci când omul este liniştit, nesupărat de nimic şi nu-l vede nimeni. Pentru o rugăciune cu metanii la pământ făcută în timpul nopții i se iartă creştinului care o face, trei fapte rele. Lucrată noaptea ea se numeşte priveghere, iar cel care o exersează cu drag în miez de noapte împlineşte cuvântul sfânt care zice: "privegheați şi vă rugați".

Tot pe timpul vieții pământeşti, omul e dator să-şi facă rugăciunea plină către mulți sfinți şi puteri cereşti. Câți sfinți va pomeni el în rugăciune când se roagă, aceia toți se vor ruga pentru el în acel moment Domnului, iar la moartea lui toți îi vor fi ca apărători. În acest sens, vom da un model de rugăciune plină, prescurtată. Vom face mai întâi trei metanii la pământ, ne vom ridica, vom face o închinăciune, apoi vom pune mâinile pe piept şi vom zice cu smerenie:
Prea Sfântă Treime, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! (trei metanii)
Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! (trei metanii)
Sfinților Arhangheli, Mihail şi Gavril, miluiți-mă pe mine, păcătosul! (trei metanii)
Toți Sfinții din ceruri şi toate puterile cereşti, miluiți-mă pe mine, păcătosul!(trei metanii)
Sfinte Îngere, păzitorul vieții mele, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, păcătosul! (trei metanii)

Fără a avea pretenția epuizării problematicii aspectelor legate de scopul vieții pământeşti, îndrumăm creştinii să aibă multă răbdare în necazurile cele vremelnice, pentru a dobândi bunătățile cele veşnice. "Întru răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre ... şi cel ce va

răbda până la sfârşit, acela se va mântui ...” (Matei 10,22).

Dumnezeu îşi mărturiseşte dragostea pentru fiecare din noi, rânduindu-ne mântuire în multe feluri, “Căci unele le face Dumnezeu prin depărtarea Sa de om, altele prin cercetare, iar altele prin purtare de grijă” şi tot Domnul ne îmbărbătează spunându-ne: “Chiar dacă mama îşi va uita copilul, Eu nu te voi uita niciodată”.

Viața pământească, trăită în Dumnezeu sub umbrirea harului Duhului Sfânt, este începutul fericirii veşnice, a vieții nesfârşite. Iar începutul transfigurării noastre este atunci când ajungem în acea stare când în fața oricărei întristări, clevetiri, defăimări şi prigoniri să fim întocmai ca nişte morți sau ca nişte oameni cu desăvârşire muți, surzi şi orbi, căci toate aceste ispite sunt inevitabile pentru toți care doresc să meargă pe urmele cele mântuitoare ale lui Hristos.“Săvârşiți lucrul mâinilor fără să vă descurajați, acum este vremea pregătirii cununilor”.

Să ne silim să aflăm voia lui Dumnezeu cea atotputernică, care constă în a face binele pentru dobândirea Duhului Sfânt, comoara cea veşnică neîmpuținată:“Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în Împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Matei 7,21).

Fericiți vom fi dacă, la sfârşitul vieții pământeşti, Domnul Dumnezeu ne va găsi priveghind, adică rugându-ne în plinătatea darurilor Duhului Sfânt. “În ce te voi afla, în aceea te voi judeca”. De asemenea, ne îndeamnă: “Intrați prin uşa cea strâmtă, că largă este uşa şi lată calea care duce la pierzare şi mulți sunt cei ce intră printr-însa”.“Siliți-vă a intra prin uşa cea strâmtă că mulți vor căuta să intre şi nu vor putea” (Lc 13,24; F.Ap 14,22).

Suferințele de pe urma păcatului să le transformăm în mijloc de apropiere de Dumnezeu, prin Iisus Hristos, şi de înviere chiar, încât moartea să fie un act de revenire la plenitudinea vieții, la îndumnezeirea naturii umane.“Eu am venit ca oamenii să aibă viață şi s-o aibă din belşug” (Ioan 10,10).

Omul, odată unit cu Dumnezeu în viața trăită în Iisus Hristos, devine o ființă universală, unindu-se cu viața întregii făpturi prin legătura iubirii universale.

5.1.2. Bucuria vieții în Hristos

“Iar mie a mă lipi de Dumnezeu bine este,
a pune în Domnul nădejdea mea” (Ps 72,27)

Dumnezeu ne îndeamnă permanent să acceptăm de bună voie nevoința de a intra prin poarta cea strâmtă ce duce la viața plină de bucuria de a trăi, să gustăm şi să vedem - cât de bun este Domnul: “Gustați şi vedeți că bun este Domnul; fericit bărbatul care nădăjduieşte în El” (Ps 33,8), “În ce chip doreşte cerbul izvoarele apelor, aşa te doreşte sufletul meu pe Tine Dumnezeule” (Ps 41,1).

Călătoriile ce duc la poarta cea strâmtă către Împărăția cerurilor, după cuvântul Sfântului Efrem Sirul, sunt: pocăința, ajunarea, rugăciunea, umilința, privegherea, smerita cugetare, sărăcia cea duhovnicească, defăimarea trupului, îngrijirea sufletului, culcarea pe jos, nespălarea, foamea, setea, mâncarea uscată, goliciunea, milostenia, lacrimile, plânsul, suspinările, plecarea genunchilor, necinstirile, gonirile, răpirile, osteneala cu mâinile, primejdiile, a fi defăimați şi a răbda, a fi urâți şi a nu urî, a pătimi şi răsplăti cu bine, a lăsa datornicilor datoriile, a ne pune sufletul pentru prieteni, iar mai pe urmă de toate, a ne vărsa sângele pentru Hristos, dacă împrejurările vor cere.

Iar călătoriile care duc la poarta largă şi desfătată a pierzării sunt: desfrânarea, înverşunarea, slujirea la idoli, otrăvirea, vrajba, cearta, pofta, mânia, bătaia, invidia, petrecerile, strigările, cântecele lumeşti, fluierăturile, jocurile, scăldăturile, hainele cele moi, prânzurile cele scumpe, bătăile din palme, gâlcevile, somnul cel fără de grijă, ura dintre fraţi, grăirea de rău. La toate acestea se adaugă lucrul cel mai grav decât toate, care este nepocăinţa şi a nu ne aduce aminte niciodată de ieşirea cea din urmă din viaţă.

După această scurtă incursiune în diversitatea călătoriilor pământeşti, ne vom îndrepta atenţia spre a surprinde câteva din aspectele bucuriei vieţii în Hristos, din care au gustat permanent multitudinea Sfinţilor care sunt veneraţi de lumea creştină. Bucuria vieţii în Hristos o dobândesc sufletele care au intrat în a treia treaptă a îndreptării, prima treaptă fiind chemarea şi pregătirea omului pentru primirea harului divin înainte de Botez, iar a doua treaptă este renaşterea omului în Hristos prin Taina Botezului, care marchează începutul unei noi vieţi, în care omul simte dorinţa vie de a se uni cu Hristos şi de a umbla întru înnoirea vieţii (Romani 6,4).

În treapta a treia a îndreptării se face vizibil progresul creştinului în viaţa cea nouă în Hristos, arătându-l pe Hristos prezent în viaţă şi în faptele lui, încât acum el poate spune: "Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine" (Gal 2,20).

Acum se arată cu adevărat creşterea sufletului în virtute şi îndeosebi în iubire, ceea ce dă un sensibil avânt urcuşului duhovnicesc spre desăvârşire, care poate fi realizat, pe de o parte, prin împlinirea poruncilor, iar pe de altă parte, prin urmarea sfaturilor evanghelice.

Prin dobândirea experienţei intime a bucuriei vieţii în Hristos, creştinul participă mai bine la suferinţele celor neputincioşi şi se apropie cât se poate de mult de ei pentru a le veni mai bine în ajutor: „Cu cei slabi m-am făcut slab, ca pe cei slabi să-i dobândesc; tuturor toate m-am făcut, ca, în orice chip, să mântuiesc pe unii" (1Cor 9,22).

DUMNEZEU dăruieşte prin DUH adevărata cunoaştere celor care sunt demni de ea, însă nu în virtutea aptitudinilor lor intelectuale, ci a gradului de puritate şi de virtute pe care l-au dobândit, prin punerea în practică a poruncilor şi îndemnurilor evanghelice.

Sfântul Apostol Pavel subliniază clar opoziţia radicală care există între înţelepciunea lumii şi înţelepciunea lui DUMNEZEU. "Căci înţelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu" (1Corinteni 3,19).

Învăţăturile patristice susţin că apariţia stării de bucurie în Hristos este condiţionată de:
a. umilinţă
b. detaşarea de această lume
c. milă

În acest sens, Sfântul Vasile cel Mare îi învăţa pe ucenicii săi:

"Să aveţi curăţie sufletească, nepătimire trupească, purtare blândă, grai cumpătat, cuvânt cu bună rânduială, hrană şi băutură măsurată, înaintea celor mai mari tăcere, înaintea celor mai înţelepţi luarea aminte, la cei mai bătrâni supunere, să aveţi spre cei asemenea cu voi şi spre cei mai mici dragoste nefăţarnică, de cei răi, pătimaşi şi iubitori de trup să vă depărtaţi şi puţin să grăiţi, dar mai mult să înţelegeţi, să nu fiţi fără socoteală în cuvânt, să nu prisosiţi cu vorba, să nu fiţi îndrăzneţi la râs, cu sfială să vă împodobiţi şi cu femeile cele necurate să nu vorbiţi, să aveţi jos căutarea, iar sufletul sus, să fugiţi de cuvintele cele împotrivă, dregătorie dăscălească să nu doriţi, cinstea acestei lumi întru nimic s-o folosiţi.

Iar de ar face cineva vreun bine spre folosul altora, de la Dumnezeu plata s-o aştepte şi veşnica răsplătire de la Iisus Hristos, Domnul nostru”.

a. Umilința

Îndurând agresiunea socialului cu umilință şi răbdare, se dobândeşte o mare linişte. Omul, umilindu-se în fața semenilor, se poate elibera total de slava deşartă şi câştigă astfel adevărata victorie asupra lumii.

În susținerea umilinței, Sfântul Isaac Sirul notează: “Cel care e cu adevărat umil nu se tulbură atunci când suferă o nedreptate. El nu se justifică în privința lucrului pentru care a fost nedreptățit. Ci primeşte calomniile drept adevăr şi nu caută să convingă oamenii că a fost calomniat, cerând iertare. Unii au luat asupra lor faptul de a fi numiți destrăbălați, în vreme ce nu erau. Alții au îndurat să fie tratați drept adulteri, în vreme ce erau departe de aceasta, şi-au asumat în lacrimi fructul unui păcat pe care nu-l comiseseră, au cerut celor care-i calomniaseră iertare pentru o nedreptate care nu le aparținea, căci sufletele lor erau încununate cu toată puritatea şi nevinovăția”.

Să căutăm umilința, acceptând să fim disprețuiți, respinşi şi considerați un nimic. Potrivit Sfântului Macarie, aceasta e condiția normală a creştinilor, care “sunt asemeni oamenilor «care-şi pun viața în mână»” (Iov 13, 14) neimaginându-se că înseamnă ceva; dar, în loc de aceasta, sunt disprețuiți şi respinşi mai mult decât ceilalți oameni”.

Mai mulți Sfinți Părinți ne învață că ceea ce ne îndurerează şi nedreptățeşte sau ne insultă trebuie să fie considerat un medicament care ne vindecă de slavă deşartă şi de orgoliu. Diavolul nu e niciodată atât de descurajat ca atunci când omul doreşte umilința şi disprețul. Începutul victoriei asupra slavei deşarte, scrie Sfântul Ioan Scărarul, este dragostea pentru umilințe. “Dumnezeu se bucură atunci când ne vede alergând în întâmpinarea umilinței, pentru a reprima, lovi şi nimici iubirea deşartă pe care o avem față de sine”. Iar Sfântul Varsanufie ne mărturiseşte: “Iată umilința perfectă: să înduri insultele şi injuriile şi tot ce a suferit Stăpânul nostru Iisus Hristos”.

Trebuie să se ajungă la o umilință de mare soliditate, care poate fi simțită în mod constant, în relațiile cu ceilalți, fiind mult mai dificil de realizat şi de păstrat umilința căpătată în propriul for interior, ca virtute.

Semnul că eşti eliberat de slava deşartă este că nu mai simți durere atunci când eşti umilit în public şi că nu mai trăieşti ranchiună față de cel care te-a ofensat, disprețuit, insultat.

Mai există o umilință externă, când omul se consideră drept ultimul dintre oameni. “Socoteşte-te ultimul dintre oameni” ne îndeamnă porunca monahală clasică.

La rândul său, Sfântul Isaac Sirul ne îndeamnă: “Coboară mai jos decât tine însuți şi vei vedea slava Domnului în tine”. Căci acolo unde odrăsleşte smerenia, izvorăşte slava lui Dumnezeu. Dacă te străduieşti să fii clar disprețuit de către toți oamenii, Dumnezeu îți va hărăzi să fii slăvit. Această slavă fiindu-ne adusă de lumina harului Sfântului Duh, ne induce o stare de linişte, o pace de nespus. Inima, la rândul ei, se umple de o bucurie şi căldură inexprimabile, după cuvântul Mântuitorului: “Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru” (Luca 17, 21).

Sfântul Serafim de Sarov ne îndrumă: “Bucuria mea, câştigă duhul păcii şi atunci mii de inimi se vor mântui în preajma ta”.

Sfântul Chiril Fileotul spune: "Dacă îndurăm bucuroşi suferințele, blestemul va fi transformat în binecuvântare; după cum oboselile luptelor pregătesc cununile atleților, la fel, încercarea ispitirii îl conduce pe creştin la perfecțiune".

b. Detaşarea de această lume

Cei ce dobândesc bucuria vieții în Hristos realizează detaşarea de această lume prin intermediul a trei calități:
b.1) singurătatea;
b.2) situația de străin (exterioară şi interioară);
b.3) sărăcia.

b.1) Singurătatea.

Bucuria vieții în Hristos are sens doar într-un cadru social şi într-o relație cu semenii. Important este ca în timpul zilei să se mențină contactul permanent, armonios cu membrii grupului social din care facem parte, iar noaptea să ne izolăm, refugiindu-ne într-o atmosferă intimă în care să fim numai noi şi Dumnezeu, iar de semenii noştri să ne apropiem numai pe calea Duhului Sfânt. "Noaptea ridicați mâinile către cele sfinte şi binecuvântați pe Domnul. Te va binecuvânta Domnul din Sion, Cel ce a făcut cerul şi pământul" (Ps 133,2-3).

Sfântul Antonie cel Mare ne spune:"Nimic din lume să nu cinstiți mai mult decât dragostea lui Hristos. Ostenelile de aici se vând cu preț veşnic: că puțin dai şi însutit primeşti. Oricât ar fi de greu, să nu ne întristăm ca şi cum am pieri, să îndrăznim şi să ne bucurăm ca nişte mântuiți, că Dumnezeu e cu noi.

b.2) Situația de străin.

În relația obişnuită şi normală cu semenii noştri să fim străini de tot ce este rău şi influențează negativ apropierea, comuniunea cu Dumnezeu şi transfigurarea ființei umane.

b.3) Sărăcia.

Se exprimă prin renunțarea la desfătările lumii, rezolvând neputințele firii omeneşti (hrană, îmbrăcăminte etc.) cât mai simplu şi respectând îndemnul Evangheliei: "În dar ați luat, în dar să dați".

c. Mila

Exercițiul milei trebuie să se realizeze permanent față de semenii noştri aflați în neputințe, după îndemnul binecunoscut al Mântuitorului Iisus Hristos: "Milă voiesc şi nu jertfă".

"Nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui" (1Corinteni 10,24) şi iarăşi "Tuturor toate M-am făcut ca, în orice chip, să mântuiesc pe unii" (1Corinteni 9,22)

Cei ce au fost onorați a primi bucuria vieții în Hristos şi înălțați în acest fel de Dumnezeu, îşi amintesc permanent de Cel care a spus: "Să-l iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuți" (Luca 10,27).

De asemenea, ei sunt permanent gata să îmbrace din nou, fără a-şi schimba natura, înfățişarea de rob ca să-l mântuiască pe rob (Filipeni 2,6 ş.a.m.d.). Îl imită şi ei pe Învățător, punându-şi cu adevărat chezăşie sufletul şi trupul pentru mântuirea altora.

Sfântul Simion recomandă prietenului său, diaconul Ioan: “Te rog să nu dispreţuieşti vreodată vreo fiinţă şi mai ales, dacă e cazul, vreun ... cerşetor. Căci mila ta ştie prea bine că există printre cerşetori, mai ales printre orbi, oameni care au devenit la fel de puri ca soarele datorită răbdării şi frământărilor lor”. “Fericit cel care caută la sărac şi la sărman; în ziua cea rea îl va izbăvi pe el Domnul” (Ps 40,1).

Aşadar, să ne sârguim cu toţii în a cunoaşte bunătatea şi milostivirea Stăpânului mult înainte de sfârşitul vieţii pământeşti, fugind de păcat. Întorcându-ne la Dumnezeu înainte de sfârşit, vom afla pe Judecătorul milostiv şi ne vom învrednici fericirii veşnice şi cu îngerii cei luminaţi ne vom sălăşlui, unde este frumuseţea cea negrăită a tuturor celor împăcaţi cu Dumnezeu şi veselia cea pururea fiitoare.

5.1.3. Dragostea de Dumnezeu şi de aproapele

Dragostea de Dumnezeu şi dragostea de aproapele nu vin pe altă cale în sufletul nostru, decât pe calea rugăciunii.

Dragostea creştină este rădăcina tuturor faptelor bune, fiind cea mai mare dintre toate virtuţile şi legătura desăvârşirii. Pentru aceasta, Mântuitorul a spus: Cea mai mare poruncă din Lege şi cea dintâi este să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot cugetul tău şi din toată puterea ta. Zicând “inimă”, “cuget” şi “putere”, Mântuitorul a cuprins deodată cele trei părţi ale omului. Prin inimă, a cuprins sufletul, prin cuget a cuprins mintea, iar prin virtute (putere) a cuprins trupul. Deci, toată fiinţa omului trebuie să se contopească în dragostea lui Dumnezeu. Iar când a fost vorba de dragostea de aproapele, a zis a doua poruncă, asemenea cu cea dintâi: “Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi”.

Dragostea de Dumnezeu nu are limite, adică din toată puterea, din tot cugetul, din toată virtutea, iar iubirii de aproapele, i-a pus margine: să-l iubeşti atât cât te iubeşti pe tine.“Cine iubeşte pe tată sau pe mamă sau soră sau frate mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine”, iar “Oricine voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8,34).

5.2. Moartea

5.2.1. Aspecte

Moartea este consecinţa păcatului, pedeapsa lui Dumnezeu împotriva neascultării primilor oameni, care s-a transmis din generaţie în generaţie. Ea n-a fost destinată omului, fiind contrară firii lui, dar a survenit în clipa când inima şi dragostea lui s-au îndepărtat de Dumnezeu. “Ori în ce zi veţi mânca din el, cu moarte veţi muri” (Fac 2,17).

Ca fenomen, moartea se explică ca o parte a fiinţei omului care nu mai acţionează şi este pusă la păstrare ca un tezaur ce se îngroapă, ca un grăunte ce se seamănă în pământ până îi soseşte ceasul de germinare. Sufletul rămâne însă viu, căci Dumnezeu “nu este un Dumnezeu al morţilor ci al viilor”. Deci toţi sunt vii înaintea Domnului.

Actul morţii este un fenomen inevitabil şi cel mai sigur ce se petrece în viaţa omului, materializându-se prin despărţirea şi dezlegarea legăturilor fireşti dintre trup şi suflet, până la a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos, când trâmbiţa Arhanghelului va deştepta pe cei morţi la judecata cea mare.“Este rândul oamenilor să moară, iar după aceea, să fie judecaţi”(Evrei 9,27).

Trupul, pământ fiind, se va întoarce în pământ, dar sufletul, fiind suflarea lui Dumnezu, se va întoarce la Creatorul său, ca să dea socoteală de ceea ce a făcut, în timpul vieții pe pământ, cu trupul ce i s-a dat spre slujirea lui Dumnezeu.

Clipa şi ceasul morții sunt numai de Dumnezeu ştiute şi rânduite, în funcție de judecățile Sale cele neştiute. De aceea, Domnul ne sfătuieşte, zicând: "Luați aminte, privegheați şi vă rugați, că nu ştiți când va fi acea vreme" (Marcu 13,33).

Moartea deschide omului uşa veşniciei şi o începe pe ea, oricum ar fi, bună sau rea. Drepților, le deschide uşa veşniciei celei fericite care este Împărăția Cerească, iar păcătoşilor (celor ce mor fără pocăință) le deschide uşa veşniciei celei dureroase, care este în iad. Pentru că în funcție de rodnicia vieții pământeşti, aşa ne va fi acolo răsplătirea. Deci, ni se cade nouă, muritorilor, să avem de-a pururea în minte gândul morții şi să învățăm aceasta ca, temându-ne de neştiutul ceas al morții, să ne înfrânăm de lucrurile care mânie pe Dumnezeu şi să fim gata de ieşire.

Sfântul Ioan Scărarul spune că atât de folositor este gândul morții la cei ce vor să se mântuiască, pe cât de trebuincioasă este pâinea pentru om. Cel ce are pâine, nu moare de foame, iar cel ce are de-a pururea gândul morții, nu-şi omoară sufletul cu moartea păcatului, negreşind de moarte.

Moartea dreptului nu se aseamănă deloc cu cea a unui păcătos. Ea este înspăimântătoare pentru cei ce nu se ostenesc să cunoască pe Dumnezeu şi poruncile Lui, dar pentru cei ce-L cunosc şi-L iubesc ea este o binefacere, este capătul durerilor şi suferințelor trupului, a muncilor istovitoare, a neînțelegerilor cu cei necredincioşi, a neputințelor noastre de a ne desăvârşi, este mântuirea sufletului nostru din închisoarea trupului corupt şi neascultător, este întrevederea cu Dumnezeu, pacea şi odihna veşnică. Deci ea este necesară, venind ca o binecuvântare pentru om, făcând să înceteze răul şi răspândirea lui pe pământ. În acest sens, "Să nu ne temem de moarte, ci de păcate".

Principiul păcatului se găseşte chiar din clipa zămislirii omului, în unirea corpului cu sufletul în sânul mamei. Prin procreare, omul moşteneşte păcatul şi, numai prin despărțirea de trup a sufletului, acest principiu al păcatului poate fi distrus, curmându-se prin moarte moştenirea păcatului. Prin trimiterea Domnului nostru Iisus Hristos - Însuşi Cuvântul lui Dumnezeu întrupat - El explică omenirii rostul şi sensul vieții pământeşti materializat în recâştigarea fericirii pierdute. El a venit în lume ca să mântuiască sufletul omului de veşnica moarte, să-l întoarcă la Creatorul lui printr-o reascultare a poruncilor Sale, reducând blestemul dumnezeiesc al morții la jumătate. Moartea nu există pentru cei ce cred cu adevărat în Iisus Hristos, iar pentru cei ce şi-au înnegrit haina de lumină a botezului cu multe păcate, ea începe încă de pe pământ prin moartea sufletului.

Prin încrederea, recunoaşterea şi ascultarea față de Răscumpărătorul nostru Iisus Hristos câştigăm veşnicia: "Eu sunt viața, învierea şi calea".

Ascultarea, umilința, faptele bune, răbdarea servesc drept sprijin sufletului în clipa părăsirii corpului său. Ceea ce se petrece cu sufletul omului după moarte a fost descris de Sfinții Părinți, marii asceți, apostolii şi ucenicii care au avut viziuni şi cărora, datorită purității lor sufleteşti, le-a fost permis să înțeleagă şi chiar să vadă ceea ce noi muritorii de rând nu vedem, dar înțelegem. Dar mai întâi să amintim cele 4 ispite ale omului din vremea morții şi modul cum să ne luptăm împotriva lor după îndemnurile Sf. Nicodim Aghioritul:

a) mai întâi este *războiul împotriva credinței*. În această situație, gândurile de necredință din mintea noastră să le tragem înapoi degrabă zicând: "Du-te înapoi, satano, tatăl minciunii, căci nu voiesc nici măcar să te aud pe tine, fiindcă destul îmi este mie a crede cele ce crede Biserica cea sfântă a lui Hristos". Deci să nu dăm loc în inima noastră gândurilor necredinței, precum este scris de înțeleptul Solomon: "De se va sui peste tine duhul celui puternic - adică al vrăjmaşului - să nu-ți laşi locul tău". Iar dacă vrăjmaşul ne va aduce îndoială în ce crede Biserica, să nu-l băgăm în seamă şi să nu-i răspundem, ferindu-ne de el, pururea având în gând rugăciunea lui Iisus: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul".

b) al doilea război este cel *împotriva nădejdii*. În această situație să ne aducem aminte de mila şi bunătatea lui Dumnezeu, Care a venit în lume să moară pentru noi, păcătoşii.

c) al treilea război este cel *împotriva smereniei*, cu slava deşartă şi cu mândria. În acest caz să ne socotim că suntem praf şi cenuşă şi să punem toate isprăvile noastre pe seama lui Dumnezeu. Să ne cunoaştem cu adevărat greutatea păcatelor şi a răutăților noastre, dar să nu deznădăjduim de mila lui Dumnezeu, după cum ne încurajează Sfântul Duh prin gura Proorocului David : "Mântui-va Domnul sufletele robilor Săi şi nu vor greşi toți cei ce nădăjduiesc spre Dânsul".

d) şi al patrulea război este cel cu *nălucirile cele de multe feluri* şi prefacerea slujitorilor nedreptății în îngeri de lumină. E bine în aceste clipe să stăm tare întemeiați în smerenia cugetului nostru şi să zicem: "Schimbați-vă, ticăloşilor, în întunericul vostru că mie nu îmi trebuiesc vedenii. Nu am trebuință în acest ceas decât de mila lui Dumnezeu şi de milostivirea Lui". Şi chiar de am cunoaşte că multe din semnele arătate ar fi de la Dumnezeu, să ne întoarcem de la ele şi să le alungăm de la noi cât mai departe, fără să ne temem că nu-I place lui Dumnezeu acest lucru şi această întoarcere, pentru că o facem socotindu-ne nevrednici de acele vedenii.

După această incursiune legată de momentele premergătoare clipei despărțirii sufletului de trup, vom încerca să urmărim în continuare drumul şi trăirile sufletului după moarte.

În clipa morții, sufletul ce iese din corp este imediat încercuit de îngeri buni sau spirite rele, aşa cum a fost viața celui care moare. Sfântul Macarie Alexandrinul ne precizează, în urma descoperirilor ce le-a avut, că sufletul, imediat după moarte, rămâne încă două zile pe pământ, pe locurile unde a trăit în corp, iar a treia zi, aşa cum Domnul nostru Iisus Hristos a înviat, sufletul se urcă la cer. De aceea, se înmormântează omul după trei zile, atunci când sufletul nu mai este pe lângă corp.

În spațiul care desparte pământul de cer sunt douăzeci şi patru de vămi la care se găsesc duhuri, îngeri căzuți deveniți demoni, care se străduiesc să ispitească pe om, să-l oprească de a se mântui, să-l facă un instrument al răutății lor. "Ca un leu răcnind umblă, căutând pe cine să înghită" (1Petru 5,8). Îngerii răi, izgoniți de Dumnezeu pentru îngâmfarea lor, şi-au găsit refugiul în acest spațiu, între pământ şi cer. Ei întreabă tot sufletul care pleacă din lume de toată fapta rea pe care a făcut-o în viață şi pe care n-a mărturisit-o la duhovnic şi fapte bune n-a făcut pentru iertarea ei. Dar vămile le văd numai cei păcătoşi. Cei care pleacă la cer îndreptați au cale liberă, căci nu mai au greşeli şi Domnul a binecuvântat sufletele lor, ca să nu mai vadă la moarte fața demonilor şi nici aceştia fața lor.

Sfinții Părinți compară fiecare vamă cu un tribunal ce se ocupă de un anumit tip de păcate săvârşite de om în viață, începând cu: vorbele deşarte, convorbiri zadarnice, vorbe obscene, ironii, luarea în râs a lucrurilor sfinte, cântece pasionale, râsul obscen etc. Vin apoi vămile minciunii, călcarea jurământului şi a făgăduințelor făcute lui Dumnezeu în deşert,

ascunderea păcatelor la spovedanie, apoi vama calomniei, a vorbirii de rău, a bârfelor, a umilirii altora, a injuriilor şi judecarea altora, lăcomia, beția, mâncarea în ascuns, uitarea rugăciunii, ne-paza postului, desfătările şi îmbuibările, plăcerile nesățioase, lenea sub toate formele ei, furtul, avariția, cămătăria, înşelătoria, gelozia, mândria, ambiția, lipsa de respect față de părinți, de preoți, de superiori, neascultarea, mânia, enervarea, furia, răzbunarea, ura şi omorul, magia, vrăjile, spiritismul sau invocarea spiritelor, necurăția în fapte şi gânduri, imoralitatea, trăirea în concubinaj, visuri obscene, voluptatea, priviri necurate, adulterul, incestul, sodomia, homosexualitatea, erezia, hulirea credinței în Dumnezeu, blestemul, cruzimea, lipsa de milă etc. Toate aceste vămi şi trecerea sufletului prin fața lor au loc a treia zi după moarte, de aceea se face o slujbă specială, de către Biserică, pentru a uşura sufletul în trecerea lui la cer. După trecerea vămilor, tot creştinul care a primit Taina Sfântului Botez şi nu a pierdut-o, cum fac sectele prin botez fals, merge de se închină în fața Domnului, fie el cât de păcătos ar fi. Dragostea cu care este primit sufletul în fața Domnului este pe măsura gradului în care creştinul, pe timpul viețuirii pământeşti, a ascultat şi a respectat legea de viețuire creştină dată de Mântuitorul.

Sufletul este purtat după aceea de îngeri, ca să viziteze Raiul şi locaşurile Sfinților timp de şase zile, în care sufletul se minunează de cele văzute şi slăveşte pe Dumnezeu Creatorul.

A noua zi, se urcă din nou şi se închină lui Dumnezeu, de aceea Biserica face din nou parastas special pentru iertarea păcatelor celui plecat. După această a doua închinare, sufletul este dus să viziteze iadul şi, timp de 30 de zile, el vede toate treptele infernului şi tremură de frică să nu fie şi el aruncat acolo definitiv.

În a 40-a zi, sufletul urcă iarăşi, pentru a treia oară, să se închine Domnului. Atunci Domnul hotărăşte, după faptele sufletului, locuința ce i se cuvine. În acest sens, Domnul nostru Iisus Hristos ne spune: "În casa Tatălui Meu sunt multe locaşuri". Aşadar, în a 40-a zi, are loc judecata particulară şi atunci Biserica face un parastas special. Această zi este decisivă pentru soarta sufletului, până la ultima judecată a lui Dumnezeu asupra întregii omeniri.

Starea dobândită de suflet în bine sau rău nu rămâne definitivă. Ea poate fi modificată în funcție de rugăciunile celor ce au rămas pe pământ şi care aduc multă binefacere celor ce s-au dus. De exemplu, dacă un creştin, la moarte, are greşeli mai puține şi urmaşii îi poartă sărindare, îi dau Sfinte Liturghii şi-i fac pomeni în perioada de 40 de zile cât îngerul plimbă sufletul prin rai şi iad, atunci aceste rugăciuni care ajung înaintea Domnului pot face să meargă sufletul de la temnițele iadului în loc luminat. Deci, fericit este acel suflet la care a rămas cineva să se roage neîncetat pe pământ, uşurându-i astfel viața de dincolo de mormânt. De aceea, a lăsat Domnul patru posturi peste an, în care tot creştinul e dator a-şi mărturisi greşelile la duhovnic. Când moare, el nu va avea scrise în carte decât numai faptele rele pe care le-a făcut de la ultima mărturisire până la moarte, celelalte fiind şterse şi iertate, iar familia poate contrabalansa, prin jertfele sale, în această perioadă de patruzeci de zile, păcatele sufletului.

În zilele de aniversare a morții, a pomenirii sfinților patroni ai numelui şi în zilele de naştere a celor ce s-au dus, se fac de asemenea slujbe şi rugăciuni pentru sufletele plecate, iar la Vecernia din Duminica Cincizecimii, numită şi "Vecernia plecării genunchilor", Biserica rosteşte rugăciuni chiar şi pentru cei din gheenă. Să ne rugăm deci cu tărie şi cu convingere pentru cei dragi, care s-au dus în lumea de dincolo, căci Domnul nostru Iisus Hristos ne-a spus: "Cereți şi vi se va da". El deci nu poate să ne refuze cererea noastră de

iertarea păcatelor celor pe care i-am iubit, căci El Însuşi ne cere mila şi dragostea pentru aproapele. Luând aminte la faptul că soarta celor care mor este soarta noastră viitoare, să avem grijă să îndulcim moartea celor care ne-au înconjurat, pregătind-o astfel pe a noastră. Să primim moartea astfel ca o binecuvântare, ştiind că gloria veche a ei a fost distrusă, iar viața viitoare îşi găseşte expresia sa vizibilă pe mormântul fiecărui creştin în simbolul pe care crucea de la căpătâi o întruchipează.

5.2.2. Momentul morții în viața familiei creştine

Pedeapsa cea dintâi a lui Dumnezeu, după greşeala primei familii de oameni a fost aceasta: "Cu moarte veți muri". Şi într-adevăr, după călcarea poruncii, două morți au venit asupra neamului omenesc. Adam, după 930 de ani, şi Eva, după 950 de ani, au primit moartea trupească, iar moartea duhovnicească a fost până la venirea în trup a Noului Adam - Hristos, Dumnezeul şi Mântuitorul nostru.

Noe, al optulea patriarh de la Adam, fiind mare prooroc şi plăcut lui Dumnezeu, trăind 950 de ani, a avut grijă să păzească cu sfințenie în toată vremea lui un dar de mult preț moştenit de la patriarhii mai vechi, oasele primei zidiri ieşită din mâna lui Dumnezeu, cu care a învățat pe fiii săi cea mai înaltă filosofie: "Doamne, fereşte! Să nu ajungem ca strămoşul nostru! Să nu mâniem pe Făcătorul nostru, că iată, oasele lui Adam sunt aici şi sufletul lui se chinuieşte în muncile iadului, pentru că a călcat porunca lui Dumnezeu".

Iată filosofia cea mai înaltă pe care a dat-o Noe feciorilor săi: să nu uite că vor muri. Tot în acest sens, Sfântul Ioan Damaschin ne încurajează: "O, moarte, moarte, mai bine te-am numi pe tine viață, că cel ce pururea cugetă la tine, pururea viază".

Nici un păcat nu va trece de la minte la simțire, nici prin imaginația noastră, dacă avem înaintea ochilor moartea. Dacă uităm moartea, murim, dacă nu uităm moartea, trăim, suntem vii cu sufletul în vecii vecilor. De aceea, întreaga activitate a familiei de-a lungul vieții pământeşti e bine să fie cenzurată de gândul morții, al judecății, al gheenei, al ultimului moment din viață, al Împărăției cerurilor. Cel mai mare sfetnic, cel mai bun sfetnic, cel mai înțelept sfetnic al vieții morale, pe care să şi-l aleagă în viață tinerii este cugetarea la moarte.

Sfântul Antonie le spunea ucenicilor: "Pururea aduceți-vă aminte de veşnicie. Pururea să gândiți că, dacă seara te-a apucat asfințitul soarelui, nu este sigur că ajungi până dimineața. Şi dacă dimineața ți-a răsărit soarele, nu eşti sigur dacă mai apuci apusul. Că nu este viața în mâna noastră".

Dacă dorim cu adevărat să trăim în vecii vecilor, să facem voia lui Dumnezeu, să ne întoarcem la pocăință şi la săvârşirea faptelor bune. Sfântul Efrem Sirul ne spune că, în clipa când omul îşi dă sufletul, apar în fața lui atâția diavoli, câte păcate a avut omul şi atâția îngeri sfinți, câte fapte bune a avut el în viață.

Îngerul pe care îl avem de la Sfântul Botez are mare îndrăzneală şi putere în ceasul morții. De aceea, să ne obişnuim, când ne rugăm acasă, după ce ne-am terminat rugăciunile, să facem şi câteva închinăciuni la îngerul pe care-l avem ocrotitor de la botez şi care ne însoțeşte prin vămile văzduhului după moarte, până la 40 de zile, zicând: "Sfinte îngere, păzitorul vieții mele, roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru mine păcătosul (păcătoasa) !" Dacă nu ar fi el, diavolul ar face cu noi ce ar vrea.

Cele mai importante slujbe, pentru cei care urmează să primească paharul morții, sunt spovedania generală şi Sfânta Împărtăşanie, precum şi Sfântul Maslu. De asemenea, întreaga familie a celui adormit în Domnul trebuie să se spovedească imediat, pentru a avea garanția că Dumnezeu va primi jertfele ei.

Imediat după moarte se fac, timp de 40 de zile, Sfânta Liturghie, parastase cu dezlegări şi milostenie la săraci, care vor ajuta mult sufletul la trecerea vămilor. Chiar de a avut cineva păcate de moarte foarte grele, dacă a murit spovedit, îl scoate Biserica.

Sufletul va sta în iad până se curăță de păcat, pentru că, spune Sfânta Evanghelie: "Nimic necurat nu va intra în Împărăția Cerurilor". Legat de acest moment, un sfânt spunea că a văzut o mare de flăcări şi din marea aceea ieşeau porumbei albi ca zăpada şi zburau la cer. Şi acolo era iadul şi auzea țipete şi vaiete. "Cum, Doamne, din foc ies porumbei?" s-a întrebat el. Porumbeii erau sufletele oamenilor drepți, care s-au curățit prin canon, stând în iad, unde şi-au plătit tot ce erau datori să plătească, că Biserica intervine de pe pământ cel mai mult prin Sfânta Liturghie, pentru că jertfa şi răscumpărarea noastră se fac prin Sângele lui Iisus Hristos. Cum, de altfel, zice şi Apostolul: "Sângele Lui ne curăță de orice păcat".

Sf. Cuvioasă Anastasia Stareța, la sfârşitul vieții sale, a cerut soborului mănăstirii a sluji Sf. Liturghie şi a face cele cuvenite îngropării, iar după ce s-a dus la Domnul, în a 40-a zi, ne-a mărturisit prin vedenie dumnezeiască: "Cunoscut să vă fie vouă, cum că milosteniile cele ce se fac pentru suflet, până la 40 de zile, cum şi săturarea flămânzilor şi rugăciunile preoților, milostivesc pe Dumnezeu; şi chiar mult păcătoase de ar fi sufletele celor adormiți, primesc iertarea păcatelor de la Domnul, iar de vor fi drepte, apoi aceia care fac pomenirea se îmbogățesc cu împlinirea a tot binele" (V. Sf., 12 aprilie).

Iar, dacă a murit cineva nespovedit din tinerețe şi a avut păcate de moarte, grele, e aproape cum ar fi nebotezat, pentru că nu mai are legătură cu Biserica. Toate slujbele care se fac pe pământ, pentru un asemenea suflet, foarte puțin îl ajută, fiindcă "nimic necurat nu va intra în Împărăția cerurilor". Totuşi, îi putem ajuta cu un pomelnic sobornicesc.

Referitor la acest aspect dorim să amintim în continuare că Biserica noastră se roagă în două feluri: soborniceşte şi nominal.

Rugăciunea sobornicească are loc în timpul Sfintei Liturghii, după "liturghia celor chemați". În acest moment Biserica se roagă pentru evrei, pentru turci, pentru chinezi, pentru toate popoarele lumii, să le descopere Dumnezeu, Evanghelia dreptății. Astfel, în cazul celor pe care moartea i-a găsit nespovediți, neîmpărtăşiți, necununați sau în alte păcate grele, dacă ştim ce preot l-a botezat (cununat) şi este mort sau alte rudenii spirituale (naşii de botez sau cununie), îi punem pe aceştia în pomelnic, fără să punem numele celui mort nepregătit, scriind sub numele pomenit: "şi cu tot neamul lor cel adormit". Aici va intra şi el, că este botezat şi este fiu duhovnicesc al lor.

Ferice de creştinul acela care trăieşte pe pământ, iar cu mintea lui trăieşte în cer; cu mintea lui se înalță la Dumnezeu şi după puterea lui se osteneşte să facă fapte bune, ca să se ducă în Raiul desfătării. Acolo nu mai este moarte, nu mai este bătrânețe, nu mai este durere, nu mai este boală, nu mai este frică. Ci veşnic va avea, cum zicea Apostolul Pavel, "pace, dreptate şi bucurie întru Duhul Sfânt".

5.3. Viața după moarte

"În orice neam, cel ce se teme de Domnul
şi face dreptate, este primit la El" (Fapte 10, 35)

Viața de după moarte se împarte în două perioade: veacul de acum şi veacul cel viitor.

Veacul de acum este intervalul de timp între naşterea Domnului nostru Iisus Hristos şi venirea Lui glorioasă la Judecata finală a omenirii, iar veacul viitor, ce va să fie, este timpul infinit, eternitatea ce va urma judecății finale, când se va decide soarta fiecăruia pentru veşnicie.

5.3.1. Veacul de acum

Pentru fiecare om, veacul de acum se împarte şi el tot în două perioade:
a) perioada vieții pământeşti;
b) perioada de la despărțirea sufletului de trup până la a doua judecată a sufletului (finală).

Omul, în prima perioadă a veacului de acum, se pregăteşte, printr-o conlucrare divino-umană, pentru cea de-a doua perioadă a vieții sale din veacul de acum şi pentru veacul ce va să vie (nemurirea).

a) Viața pământească

În perioada vieții pământeşti omul are datoria să caute Împărăția lui Dumnezeu, nu numai pentru sine, ci şi pentru toți oamenii vii sau morți. Aceasta fiind iubirea, scopul şi rostul omului pe pământ:"Iubiți-vă unii pe alții şi fiți desăvârşiți, precum Tatăl vostru este". Iată Adevărul, Calea şi Viața omului.

Viața spirituală a omului pe pământ se poate derula în viața de familie, celibat sau în viața monastică. Desăvârşirea, soțul şi soția o realizează unul prin celălalt, iar călugărul sau celibatarul se străduieşte să o dobândească direct (singur).

b) În a doua perioadă a vieții de acum, toți morții, fie drepți sau păcătoşi, se găsesc într-o stare de provizorat, pentru primii fiind o fericire incompletă, iar pentru ceilalți un început de suferință, urmând ca la Judecata Universală situația să se definitiveze. Până atunci, comunicarea lor cu viii este posibilă şi este de asemenea posibilă influența unora asupra altora. În esență, este tot o perioadă de pregătire, în care activitatea sufletului este mult uşurată şi perfectibilă în evoluția lui, căci nimic nu-l va mai împiedica şi reține în avântul lui. Sufletele, ca şi pe pământ, duc o dublă activitate pentru sine şi pentru alții, interioară şi exterioară.

Sf. Apostol Pavel ne spune că, dincolo, simțurile omului vor întâlni: "Ceea ce ochiul n-a văzut şi la inima omului nu s-a suit".

Ceea ce constituie viața sufletului dincolo de moarte este conştiința de sine. Aceasta este o facultate a sufletului omenesc care nu-l va părăsi niciodată, reprezentând legea şi vocea lui Dumnezeu în om. Bine îi va fi sufletului, când această conştiință a funcționat corespunzător încă de pe pământ. Cei ce nu ascultă de această voce interioară, ajung la împietrire şi fac răul cu uşurință, fără nici o oprelişte. Ei vor fi chinuiți, în această stare de provizorat, la nesfârşit de acel reproş al conştiinței, de care n-au vrut să asculte. Reproşul nu este destinat acelor suflete ce n-au ce să-şi reproşeze conştiinței, pe care au ascultat-o în timpul vieții. În activitatea exterioară sau în raport cu alții, sufletele, după moarte, ca şi pe pământ, sunt sociabile. Aleşii se vor bucura de prezența lor comună şi de dispariția din

mijlocul lor a păcătoşilor, iar aceştia vor plânge împreună. Sufletele drepților se roagă pentru cei vii, în timp ce sufletele păcătoşilor nu doresc decât pierzania viilor, din ură şi din invidie. Cei imperfecți speră la ajutorul viilor, la intervenția lor pentru ei, iar viața virtuoasă a viilor este "o mare bucurie în cer" şi o alinare a imperfecțiunilor.

Repauzatul este un călător ce ne părăseşte doar pentru o perioadă de timp. În acest timp, noi trebuie "să-i scriem", să ne gândim la el, să-i dorim drum bun, revedere plăcută şi să vorbim pe cât posibil la prezent de el.

Veacul de acum este timpul când Domnul nostru Iisus Hristos a venit să mântuiască lumea. Până atunci, El se jertfeşte zilnic pe altarul tuturor bisericilor pentru păcatele noastre, ale viilor şi ale morților. El continuă să fie o victimă înjunghiată pe Cruce pentru întreg Universul. Acest interval de timp al veacului de acum, ce constituie mila lui Dumnezeu pentru noi, este salvator pentru fiecare suflet şi trebuie să profităm de el până când mai avem libertate. "Aceasta este ziua când trebuie să lucrăm, căci va veni noaptea şi nimeni nu va mai putea face fapte bune".

Cea mai de preț slujbă pentru cei repauzați este Sfânta Liturghie, în timpul căreia viii şi morții ce s-au pomenit, în momentul turnării părticelelor în sângele sacramental al Domnului nostru Iisus Hristos, se curăță de păcatele lor. În acest moment, Domnul nostru Iisus Hristos este jertfă şi jertfitor în acelaşi timp.

Celor pe care i-am iubit în viață şi-i mai iubim încă, trebuie să avem grijă să le aducem această Jertfă supremă, pentru a le uşura suferințele şi a-i scoate din iad. Vai de cei pentru care nu se roagă nimeni! Aceştia nu mai au scăpare de acolo. Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne îndeamnă: "Tot ce veți cere Tatălui în numele Meu, vi se va da!" Avem, acum, posibilitatea să cerem uşurarea sufletelor celor adormiți, mai ales în zilele de sâmbătă şi la alte zile rânduite de Biserică în calendar, când se fac Parastase, iar milostenia făcută pentru cei repauzați aduce şi ea la rândul ei uşurare. Ieremia proorocul spune: "Blestemați şi izgoniți sunt de la fața lui Dumnezeu acei repauzați, pentru mântuirea cărora nu se împart milostenii!" Prin milostenie îl îmbrăcăm pe cel mort într-o haină de lumină pentru ziua judecății, pentru care ne va fi nespus de îndatorat. Toate faptele rele față de repauzați nu rămân fără urmări. Dacă ei sunt lipsiți de ajutor, ca urmare a neglijenței noastre, sau dacă noi ascundem averile şi nu îndeplinim ultimele dorințe, ei pot ruga pe Dumnezeu să-i răzbune. De aceea, multe suferințe ale celor vii se datoresc acestor neglijențe față de cei morți.

Spre a ne putea ruga pentru alții şi a-i milostivi, trebuie înainte de orice să fim curați, fără păcat, fără vicii, pasiuni şi atunci *tot* ce vom cere, conform cu voința lui Dumnezeu, cu ajutorul rugăciunii care deschide visteria cerului, vom obține.

Raiul

Viața şi comuniunea cu Dumnezeu pe pământ sunt începutul Raiului. Domnul nostru Iisus Hristos ne spune permanent, prin Fericirile care se cântă în timpul Sfintei Liturghii, că locuitorii Raiului, cei fericiți de El, vor fi cei blânzi, cei milostivi, cei săraci cu duhul, cei flămânzi şi însetați de dreptate, făcătorii de pace, cei curați cu inima, cei persecutați pentru dreptate.

În Rai, fericirea constă în a-L vedea pe Dumnezeu şi a vieţui cu sfinții împreună. De asemenea, fericirea drepților în Rai este ca să vadă fericirea celor pe care i-au iubit pe

pământ, copiii şi părinții lor. Unii pentru alții se vor bucura, ne spune Sf. Dimitrie de Rostov. Astfel, sufletele, oriunde ar fi după moarte, în prima perioadă, au posibilitatea de a comunica între ele. De asemenea, văd şi aud tot ce vorbim şi ce facem noi pe pământ.

Iadul

Încălcarea legilor morale procură oamenilor, dincolo de mormânt, o viață plină de plângeri şi suferință. Încă de pe pământ putem face începutul iadului sau al gheenei în sufletul nostru.

Iadul înseamnă un loc profund întunecos, în care sufletele, ce sunt hotărâte, prin dreapta judecată a lui Dumnezeu, să locuiască provizoriu aici, nu văd pe Dumnezeu, fiind lipsite de lumină şi fericire.

În iad sunt 9 munci diferite. Gheena este doar un loc din Iad, este un ocean de flăcări de milioane de ori mai fierbinți decât cele de pe pământ, unde se chinuiesc cei păcătoşi, fără însă a se mistui, ci numai simțind durerea. Este cea mai grea muncă din iad, de care se înfricoşează şi diavolii.

După Judecata Universală, sufletele drepților şi ale sfinților vor fi strămutate din Rai în Împărăția lui Dumnezeu, iar cele ale păcătoşilor se vor chinui veşnic în muncile Iadului.

În prima perioadă de după moarte, locuitorii Raiului văd pe cei din iad şi invers. Cel imperfect îşi petrece timpul în iad. În categoria acestora intră cei care nu s-au îngrijit pe pământ de suflet şi pe care i-a prins sfârşitul nepocăiți. Ei regretă amar că au mâniat pe Dumnezeu, iar rugăciunile celor vii le pot aduce uşurarea suferinței şi chiar schimbarea locului de viețuire cu cel din Rai.

În iad, sufletul nefiind unit cu trupul, suferința este pur spirituală, de tristețe, de suspin. Totuşi, această muncă este îndulcită de speranța mântuirii. Intrarea în iad are loc după judecata particulară din a 40-a zi după moarte.

În categoria celor osândiți veşnic intră: împietriții, necredincioşii, hulitorii, deznădăjduiții, urâtorii de oameni, ereticii, cei cruzi şi lipsiți de orice conştiință. Cei osândiți definitiv, care nu au nici un regret că şi-au petrecut viața în păcate, vor intra în starea de moarte veşnică în gheenă. Pentru aceştia, orice rugăciune este inutilă.

"Legându-i picioarele şi mâinile, luați-l şi aruncați-l în întunericul cel mai dinafară". Prin aceste cuvinte, Domnul nostru Iisus Hristos ne spune că, dincolo de moarte, sufletul celui care s-a lepădat de botez şi a refuzat îndreptarea pe pământ nu mai are nici o posibilitate de schimbare (fiind legat), mergând direct în gheenă, pentru veşnicie. Acolo răul se dezvoltă din ce în ce mai mult, munca este neîncetată, viermele nu moare şi focul nu se stinge niciodată. Tot în gheenă vor ajunge şi sufletele din iad, pentru care nu se roagă nimeni pe pământ, neiertându-li-se nici un păcat.

Dumnezeu este Duh şi toată creația Lui este materie, iar sufletul omului şi Îngerii sunt o materie eterată. Aşa e şi focul veşnic, eterat.

Cei osândiți la gheenă, în activitatea lor, vor fi veşnic plini de ură şi hulă contra lui Dumnezeu şi voința lor va fi veşnic contrară voinței lui Dumnezeu. Ei vor fi veşnic sfâşiați de insatisfacția pasiunilor lor, iar deznădejdea şi dorința de a-şi nimici ființa îi va roade necontenit. Pasiunile sunt răni care, dacă nu s-au vindecat pe pământ, dincolo pricinuiesc scrâşnirea dinților şi vor lua proporții imense, ducând la disperarea insatisfacției

şi la exasperarea neputinţei de potolire a lor, de unde şi ura şi hula împotriva lui Dumnezeu.

Obişnuinţa păcatului pe pământ este începutul gheenei veşnice. De aceea, Sfântul Grigore de Nissa ne spune că: "Omul ce s-a cufundat cu sufletul său în cele trupeşti, chiar când nu va fi trup, nu va fi scăpat niciodată de dorinţele şi de ispitele trupului". După Sfântul Atanasie cel Mare, osândiţii la gheenă n-au nici măcar satisfacţia de a se vedea unii pe alţii şi de a suferi împreună, convieţuind doar cu duhurile rele.

Concluzia este că ceea ce se poate schimba pe pământ, prin pocăinţă, dincolo este exclus să se poată face. Aşa că să avem grijă să extirpăm pasiunile la prima lor apariţie, căci orice amânare le dă posibilitatea dezvoltării, slăbind voinţa omului, fără de care acesta nu le mai poate suprima.

5.3.2. Veacul viitor

Dumnezeu a creat Universul, dându-i ca sens al existenţei sale iubirea şi ascultarea. În acest elan spre desăvârşire, fiecare creatură şi fiinţă aspiră la îndeplinirea destinului său, care va avea loc în veacul viitor, marcat de viaţă şi fericire veşnică.

În prima perioadă a creaţiunii "totul era foarte bun" ieşit din mâna lui Dumnezeu. Unitatea gândirii unea pe îngeri şi pe primii oameni, iar sufletul şi corpul omului erau în perfectă armonie unul cu altul.

Neascultarea, urmată de dreapta pedeapsă, a marcat începutul perioadei a doua a Universului, în care răul a pătruns şi a stricat echilibrul şi armonia dintre om şi natură, între suflet şi corp, după cuvintele: "că duhul este sârguitor, dar trupul neputincios". Viaţa, odată dată Universului, n-a fost retrasă, ci a fost schimbată de la starea de fericire, la cea de durere şi lacrimi.

Din mila şi din dorinţa lui Dumnezeu, Universul va intra în a treia perioadă a sa. Ea va aparţine veacului viitor, în care va fi "cer nou şi pământ nou", totul schimbându-se prin foc. În această nouă perioadă, omul spiritualizat va trăi pentru eternitate în cu totul alte condiţii, iar transfigurarea sa şi a întregii creaţii va aduce roadele renaşterii spirituale şi morale. Începutul veacului viitor va fi precedat de o nouă judecată. Necesitatea celei de-a doua judecăţi şi a vieţii viitoare se justifică prin faptul că atunci vom răspunde, nu numai de faptele şi propria noastră viaţă, ci şi de viaţa şi faptele celor ce-au preluat ideile noastre şi ne-au imitat.

Momentul sosirii noii judecăţi nu va însemna sfârşitul lumii, ci sfârşitul demonului (răului) şi venirii Împărăţiei lui Dumnezeu. Ziua şi ceasul celei de-a doua veniri a Domnului nostru Iisus Hristos nu-l ştie nimeni, în afară de Dumnezeu. Însă, prevestit avem în Evanghelie că sfârşitul va fi la miezul nopţii. "Iată Mirele vine la miezul nopţii şi fericită este sluga pe care o va afla priveghind, dar nevrednică este cea pe care o va afla lenevindu-se".

După acea noapte fatală, va veni dimineaţa fericirii sau suferinţei veşnice. "Cei ce vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu şi cei ce-L vor asculta vor învia, iar cei ce au făcut răul vor învia pentru judecată".

Avem deci garanţia că: "cine ascultă cuvintele Mele şi crede în Cel ce M-a trimis pe Mine, are viaţă veşnică şi nu vine la judecată, căci a trecut din moarte la viaţă". De aceea,

Domnul nostru Iisus Hristos ne porunceşte să fim gata în orice oră. Această oră cutremurătoare a sfârşitului şi a începutului unui nou veac trebuie să fie mereu prezentă în inima noastră. “Privegheaţi şi vă rugaţi, că nu ştiţi ceasul în care Domnul va veni!”

Orice amânare, orice îndoială este riscantă. Pentru a fi gata oricând, se impune o viaţă permanent virtuoasă celui ce este creştin adevărat.

Semnele ce vor preceda sfârşitul lumii acesteia, după învăţătura Domnului, sunt:
1. Predicarea Evangheliei la toate neamurile.
2. Micşorarea credinţei şi a milei între oameni.
3. Sporirea nedreptăţilor şi a nefericirilor, ca urmare a necredinţei în Dumnezeu.
4. Vor fi războaie mari, calamităţi grozave, foamete, ciumă şi alte nenorociri necunoscute.
5. Venirea lui Antihrist.

Antihristul, adversar al Domnului Iisus Hristos, va încerca să răstoarne creştinismul. “Zilele nefericite ale lui Antihrist se vor scurta pentru cei aleşi. Atunci va veni o răsturnare mare a legilor naturii, o nouă ordine a Universului. Soarele se va întuneca şi nu va mai da lumina sa, stelele vor cădea din cer şi puterile cerului se vor clătina. Atunci se va arăta Semnul Fiului Omului pe cer (Sfânta Cruce) şi atunci vor plânge toate popoarele pământului şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere şi mărire multă”.

Tot atunci, la judecata cea mare, fiecare suflet îşi reia trupul şi, aşa precum împreună au vieţuit şi au păcătuit, aşa vor trebui să se prezinte împreună în faţa Judecătorului, care le va cere socoteală de ce au făcut în viaţa lor şi cum au ascultat de glasul conştiinţei lor, care era Însuşi glasul lui Dumnezeu.

Baza învierii oamenilor este Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, “Cel dintâi născut din morţi”. Vor învia toţi oamenii, indiferent de moartea lor, având toţi aceeaşi vârstă, aceeaşi stare, deosebindu-i doar faptele lor pământeşti. Cei care, în ceasul acela, vor fi încă vii pe pământ se vor schimba. După spusele Sf. Ap. Pavel ei se vor transfigura îndată în trupuri spiritualizate asemeni celorlalţi. Toţi vor avea trupuri noi de diferite calităţi.

Învierea trupurilor este indispensabilă, pentru ca omul să poată exista veşnic şi să devină nemuritor, în ambele sale elemente, trup şi suflet, care vor fi atunci într-o armonie perfectă. Trupurile ce au slujit lui Dumnezeu vor fi luminoase, iar, prin faptele lor cele bune, vor străluci ca luna şi stelele, după gradul de sfinţenie al fiecăruia. Ca într-o oglindă se va răsfrânge, pe trupul omului, toată viaţa sa pământească, fără a-şi ascunde cea mai mică cugetare rea.

Domnul Iisus Hristos ne anunţă şi ne precizează foarte clar ce se va petrece în momentul supremei judecăţi şi nimeni nu va putea îndrăzni să spună că n-a ştiut, că n-a auzit şi vinovat va fi pentru indiferenţa faţă de cele anunţate de Domnul.

“El va trimite Îngerii Săi cu glas mare de trâmbiţă şi vor aduna pe cei aleşi ai Lui din cele patru vânturi, de la marginea cerurilor, iar pe cei ce fac fărădelegea îi vor depărta din mijlocul celor drepţi şi atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale”.

Apostolii Domnului Iisus Hristos vor sta pe cele 12 scaune de judecată, ca să judece întreaga omenire. Alături de oameni, se vor prezenta la judecată şi demonii ce vor fi legaţi în lanţuri, după spusele Apostolilor. Va fi judecată atunci toată activitatea interioară şi exterioară a omului, gândită şi pusă în acţiune.

Recompensa şi osânda vor fi deci de două feluri: morale (interioare) şi fizice (simţuri

corporale). De aici rezultând concluzia necesității absolute a reîntrupării sufletelor pentru a-şi primi în trupurile în care au viețuit pedeapsa sau recompensa meritată.

Nu va mai fi judecat tot ce s-a şters în timpul vieții printr-o căință sinceră în fața Preotului duhovnic, căruia Domnul i-a lăsat dreptul şi puterea să ierte păcatele.

Întârzierea marii judecăți este din mila lui Dumnezeu, care mai acordă încă timp pentru ca unii să mijlocească pentru alții. Prin naşterea fiecărui copil, avem încă speranța că Domnul nu şi-a pierdut încrederea în om. Când însă va veni ceasul definitiv, orice ajutor reciproc între oameni, fie moral, fie exterior, va fi tardiv şi zadarnic. Necredința, atunci, va despărți pe părinte de fiu, pe mamă de fiică şi pe soți între ei. Numai cei ce L-au iubit pe Dumnezeu vor fi alături. De aceea, toate raporturile între oameni trebuie să fie întemeiate mai mult pe iubirea lui Dumnezeu decât pe legătura de rudenie. “Oricine va face voia Tatălui Meu celui din ceruri, acela frate al Meu şi soră şi mamă Îmi este”, spune Domnul.

Toată dragostea ce-o oferim oamenilor, materializată în fapte bune, în numele Domnului nostru Iisus Hristos s-o oferim, gândindu-ne nu la interesele noastre, la plăcerea pe care o simțim, ci la ideea că orice om este fiu al lui Dumnezeu, deci fratele nostru, că Dumnezeu îl iubeşte la fel ca şi pe noi şi doreşte mântuirea lui. Iar când simțim antipatie şi repulsie pentru cineva, tot aşa trebuie să gândim şi atunci orice aversiune va pieri; aceasta fiind dorința lui Dumnezeu pentru omenire: “Pace şi bunăvoire între oameni”.

Cei ce au crezut şi au făcut voia lui Dumnezeu vor fi acuzarea vie pentru cei ce n-au crezut. Ei vor fi judecata şi condamnarea lor: “Ei vor fi judecătorii voştri”. Aceşti martori vor dovedi omenirii că au fost liberi să aleagă şi nimeni nu i-a împiedicat să creadă şi să-L slujească pe Dumnezeu. “Au nu ştiți că Sfinții vor judeca lumea?” spune Sf. Ap. Pavel. “De ce deci, se judecă între voi lumea?”

Mântuitorul nostru Iisus Hristos va judeca lumea după patru legi, pentru ca nimeni să nu poată scăpa de urgia şi dreptatea lui Dumnezeu.

1. Legea firii sau legea conştiinței este legea cea dintâi pe care a pus-o Dumnezeu în inima omului de la creație, după care s-a condus lumea până la Legea cea scrisă. Conştiința este glasul lui Dumnezeu în om şi ea pururea îl mustră când greşeşte: “Omule de ce ai făcut aceasta?” Conştiința este judecătorul cel drept pe care l-a pus Dumnezeu înlăuntrul nostru. Această lege a firii o au şi chinezii, o au şi creştinii, o au şi budiştii şi brahmanii şi mahomedanii.

2. A doua lege, care stă în fața noastră veşnic, cum arată Sfântul Grigore de Nissa, este legea zidirii. Cine a făcut cerul, pământul şi toate câte sunt? Ca o trâmbiță din înaltul cerului această lege răsună pururea şi ne arată pe Dumnezeu Ziditorul lumii, care a pus rânduială în toate.

“Cerurile spun slava lui Dumnezeu şi facerea mâinilor Lui o vesteşte tăria”(Ps 18,1). Deci, prin contemplația naturală în duh, noi ne suim de la rațiunile lucrurilor la Ziditorul lor. Dacă vom vedea o haină bună pe un om, trebuie să ştim că a fost bun şi croitorul, dacă vedem o clădire cu arhitectură frumoasă, să ştim că a fost construită de un arhitect priceput. Astfel, orice vom vedea, nu vom putea spune că s-au făcut singure. Deci, toate acestea ne arată că este un Făcător şi, dacă este, trebuie să ne temem şi să ascultăm de El, ca să nu ne pedepsească după dreptate.

Marele fizician englez Isaac Newton, care timp de treizeci de ani a fost ateu, iar la urmă,

când a descoperit “legea gravitației universale”, văzând că fiecare planetă o atrage pe cea mai mică şi nu o lasă să se depărteze, nici să se sfărâme sau să meargă în neregulă în lumea astrelor cereşti, a pus aparatele pe masă şi a zis: “Mare eşti Doamne şi minunate sunt lucrurile Tale şi nici un cuvânt nu este deajuns spre lauda minunilor Tale”.

E bine să reținem că după aceste două legi amintite anterior, se vor judeca toate popoarele lumii, afară de creştini şi evrei.

3. A treia lege este legea scrisă, dată de Dumnezeu lui Moise pe Muntele Sinai, adică cele zece porunci şi tot Vechiul Testament, după care va fi judecat poporul ales, adică evreii.

4. A patra şi ultima lege este Legea Darului, Legea Desăvârşirii, Legea Dragostei lui Iisus Hristos, adică Sfânta Evanghelie. După această lege dumnezeiască vor fi judecați toți creştinii, botezați în numele Preasfintei Treimi. Este mai desăvârşită decât toate celelalte legi, iar dacă o vom încălca sau lepăda, vom avea mai mare păcat şi mai mare muncă decât popoarele care n-au cunoscut Evanghelia şi au făcut cele vrednice de bătaie.

După judecata universală, va avea loc sfârşitul lumii acesteia şi va începe domnia glorioasă a vieții prea fericite a drepților şi a vieții suferinței veşnice pentru cei păcătoşi. Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos spune: “Secerişul este sfârşitul veacului”, iar “secerătorii sunt îngerii”.

Universul va fi schimbat în acelaşi chip ca şi omul, “va fi cer nou şi pământ nou”. Alte legi şi o nouă ordine va domni în Univers, care vor reda creației puritatea de la început, iar viața veşnică a oamenilor va fi o veşnică activitate şi un veşnic progres, în bine sau în rău. În esență, va fi un Rai al celor drepți, unde vor domni binele, dreptatea, bucuria, adevărul, şi un infern, unde va guverna răul şi în care se vor munci adepții lui plini de ură, minciună şi neadevăr.

Pentru noi, cei din contemporaneitate, e bine să nu căutăm locul unde sunt aceste munci, ci să căutăm Împărăția lui Dumnezeu în noi înşine, în afară de noi şi pretutindeni şi astfel vom evita şi vom scăpa de chinurile iadului.

6. APRECIERI DESPRE LUCRARE

Lucrarea *Îndrumar pentru restabilirea sănătății* cucereşte de la început cititorul prin lumina pe care o aruncă asupra bolilor sufleteşti şi trupeşti, cât şi prin calea pe care o propovăduieşte pentru a ieşi din gheena răului.

Apreciez ca nouă, absolut originală, această cale pe care o propune autorul, aşezând ca unic agent al actului terapeutic pe preotul duhovnic, atribuindu-i un rol decisiv, ca purtător al Duhului Sfânt. Fără preotul duhovnic, nu poate avea loc Taina Spovedaniei şi fără Taina Spovedaniei, nici o tămăduire nu este posibilă.

După părerea autorului, şi asta constituie teza fundamentală a lucrării, Taina Spovedaniei ar fi la noi, în cadrul Bisericii Ortodoxe, ceea ce este psihanaliza în Occident: o metodă terapeutică universal eficace. Părintele duhovnic este aici, în Răsăritul creştin-ortodox, ceea ce este dincolo psihanalistul, cu deosebirea că, prin mijlocirea preotului, acționează Duhul Sfânt, Harul Divin, pe când dincolo, la medicul psihanalist, este exclusă orice intervenție supranaturală.

Bine scrise şi clare sunt capitolele despre ascultare, post, rugăciune şi terapia bolilor mintale, ele fiind de fapt o sinteză superioară a tot ceea ce experiența milenară, biblică şi patristică, a acumulat în acest domeniu. Accentul pus pe post în tratamentul bolilor tumorale şi pe imunoterapie, este bine venit şi trebuie călduros salutat.

Consider că acest evlavios îndrumar, care s-a plăsmuit sub învățătura Bisericii Ortodoxe Române, ar trebui să fie preluat de Biserică, editat fără întârziere şi difuzat la toate parohiile din țara noastră, oriunde există suferință şi e nevoie de ajutorul celor care şi-au închinat viața slujirii Sfintelor Taine.

PROFESOR IONEL BRANDABUR
Membru al Uniunii Scriitorilor

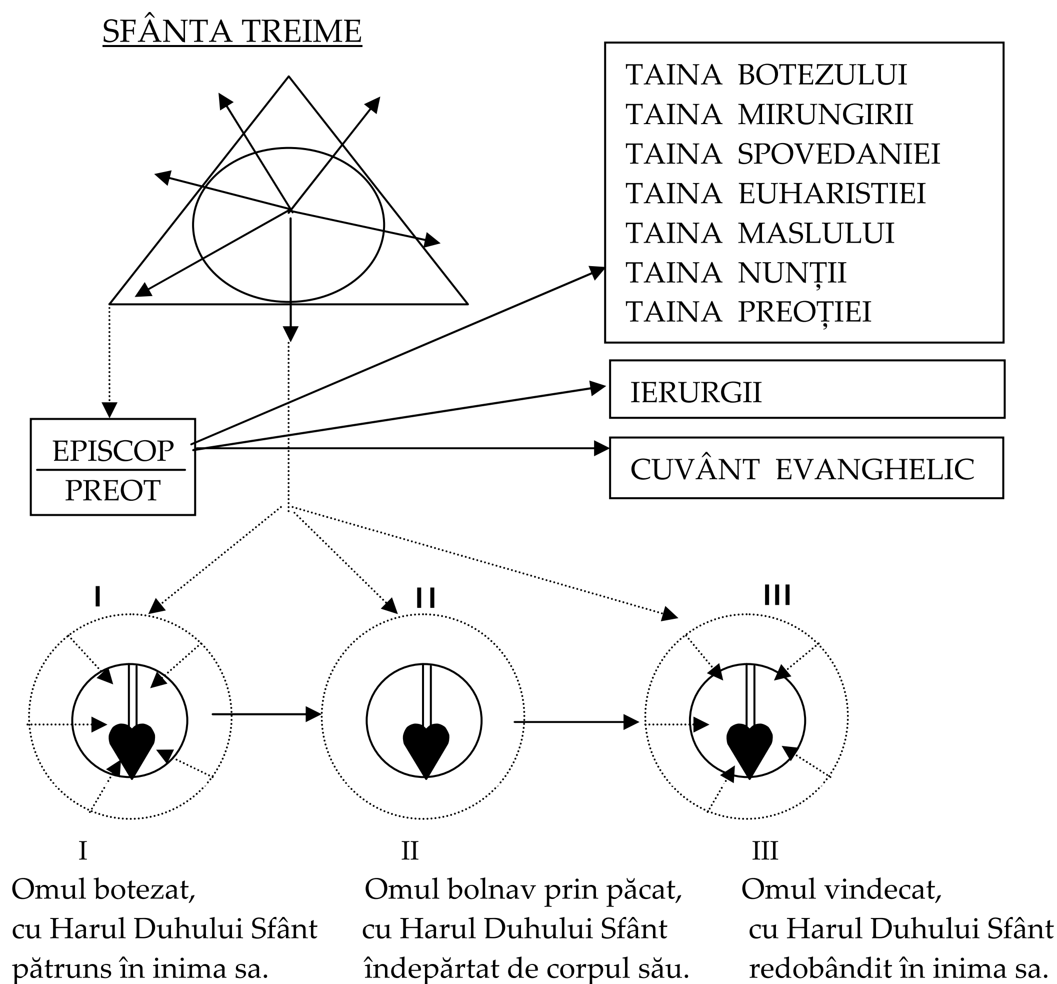
7. BIBLIOGRAFIE

1. Sfânta Scriptură - Bucureşti, 1968.
2. Teologia dogmatică - Editura Institutului biblic şi de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1991.
3. Protos. Teofil Bădoiu - Boala, pedeapsă sau binecuvântare, Editura Parohiei Valea Plopului, 1996.
4. Diacon Gheorghe Băbuț - Pelerinul Român, Editura Pelerinul Român, Oradea 1992.
5. Cuviosul Siluan Athonitul - Între Iadul deznădejdii şi Iadul smereniei, Editura Deisis, Sibiu, 1996.
6. Protos. Veniamin Baican - Postul creştin Ortodox, Editura IVENTICA, Mănăstirea Rarău, 1995.
7. Alexander Schmemann - Radioul şi televizorul în timpul postului, articol apărut la Paris, 1974.
8. Părintele Mitrofan - Viața noastră după moarte, Editura Agapis, 1998.
9. Sfântul Serafim de Sarov - Scopul vieții creştine, Editura Pelerinul, Iaşi 1997.
10. Protos. Nicodim Măndiță - Învățături despre rugăciune, Editura Agapis, 1997.
11. Protos. Nicodim Măndiță - Oglinda Duhovnicească, Editura Agapis, 1998.
12. Protos. Nicodim Măndiță - Vrednicia sufletului, Editura Agapis, 1998.
13. Protos. Nicodim Măndiță - Rugăciunea lui Iisus, Editura Ortodoxox Kypseli, Tesalonic, 1996.
14. Protos. Nicodim Măndiță - Îndrumar pentru spovedanie, Editura Agapis, 1997.
15. Protos. Nicodim Măndiță - Viața Maicii Domnului, Editura Agapis, 1997.
16. Arhimandrit Ioanichie Bălan - Călăuză ortodoxă în biserică, Editura Sfintei Mănăstiri Sihăstria, 1991.
17. Arhimandrit Ioanichie Bălan - Părintele Paisie Duhovnicul, Editura Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei, Iaşi, 1993.
18. Arhimandrit Ioanichie Bălan - Puterea Sfântului Maslu, Editura Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei, Iaşi, 1993.
19. Arhimandrit Ioanichie Bălan - Ne vorbeşte Părintele Cleopa, Editura Episcopiei Romanului, 1998.
20. Arhimandrit Nicodim Sachelarie - Pravila bisericească, Editată de Parohia Valea Plopului, județul Prahova, 1996.
21. † Dr. Nestor Vornicescu - Arhim. Dr. Benedict Ghiuş - PROLOAGE, Editura Bunavestire, Bacău, 1995.
22. Psaltirea Proorocului şi Împăratului David - Editura Institutului biblic şi de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1994.
23. Dumitru Popescu - Ortodoxie şi contemporaneitate, Bucureşti, 1996.
24. †Kallistos Ware - Împărăția lăuntrică, Asociația filantropică medicală creştină Christiana, Bucureşti, 1996.
25. Alexander Reinhardt - Povețele Maicii Sofronia, Editura LVB, 1997.
26. Arhimadritul Sofronie - Din viață şi din Duh, Editura Pelerinul, Iaşi, 1980.
27. Mihai Rădulescu - † Irineu Slătineanu - Convorbiri despre spovedanie, Editura Ramida, Bucureşti, 1996.
28. Dumitru Stăniloaie - Viața şi activitatea Sfântului Grigore Palama.
29. Jean Claude Larchet - Teologia bolii, Editura "Oastea Domnului", Sibiu, 1997.
30. Jean Claude Larchet – Terapeutica bolilor mintale, Editura Harisma, Bucureşti, 1997.
31. Protos. Ioachim Pârvulescu - Puterea sfințitoare a ortodoxiei, Editura Amacona, 1996.

32. Gheorghe Ionescu - Viața şi activitatea protosinghelului Nicodim Măndiță (1889-1975), Editura Bunavestire, Bacău, 1996.
33. Sfântul Ambrozie - Naşterea de sus şi Învierea prin Har, Mănăstirea Sfântului Pantelimon, Siliştea Gumeşti, Teleorman, 1998.
34. Dr. C. Gh. Băcanu; Dr. C. Blaja; Dr. Şerban C. Băcanu - Aspecte imunologice profilactice şi terapeutice ale autovaccinului celulomicrobian total complex, ca factor principal şi prioritar în tratamentul afecțiunilor tumorale la 30 de ani de la administrare, Comunicare ştiințifică, Ioannina, iulie 1998.
35. Dr. C. Gh. Băcanu; Dr. C. Blaja; Dr. Şerban C. Băcanu - Autovaccin celulomicrobian total complex - rezultate obținute în urma aplicării la om şi animale (lucrare sub tipar).
36. Alexander Reinhardt - Povețele Maicii Sofronia, Editura L.V.B., 1991.
37. Maria Treben - Sănătate din farmacia Domnului, Editura HungaLibri, Budapesta.
38. Elena Niță Ibrian - Terapia naturală, Editura Solteris.
39. Ernst Günter – Hrana vie, Editura Venus.

A. ANEXE

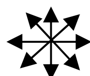
A.1. SCHEMA PROCESULUI DE VINDECARE ÎN MEDICINA ROMÂNEASCĂ CRESTINĂ

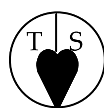

LEGENDĂ :

 Dumnezeu TATĂL

 Dumnezeu FIUL

 Dumnezeu DUHUL SFÂNT

OMUL, constituit din TRUP ŞI SUFLET

 HARUL Duhului Sfânt, energie harică necreată, ce izvorăşte din SFÂNTA TREIME

Însănătoşirea în Hristos presupune atât lucrarea Harului, cât şi lucrarea omului.

A.2. SCHEMA PROCESULUI DE VINDECARE PRIN RUGĂCIUNE ŞI POST SUB ASCULTARE

SFÂNTA TREIME

"Doamne, Dumnezeul meu, strigat-am către Tine şi m-ai vindecat" (Ps 29,2)

"şi a înflorit trupul meu şi de bunăvoia mea îl voi lăuda pe El" (Ps 27,10)

"Doamne, întru voia Ta, dat-ai frumuseţii mele putere; ..." (Ps 29,6)

75% 25% 75%

I
Omul la botez
(sănătos)

II
Omul bolnav sufleteşte
(şi trupeşte)

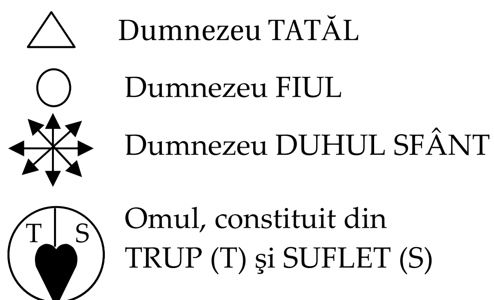
III
Omul vindecat sufleteşte
(şi trupeşte)

T S T S T S

25% 75% 25%

ALIMENTE

LEGENDĂ :

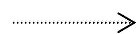

Dumnezeu TATĂL

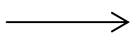
Dumnezeu FIUL

Dumnezeu DUHUL SFÂNT

Omul, constituit din TRUP (T) şi SUFLET (S)

Energie harică
Necreată pe care o primeşte omul de la Dumnezeu

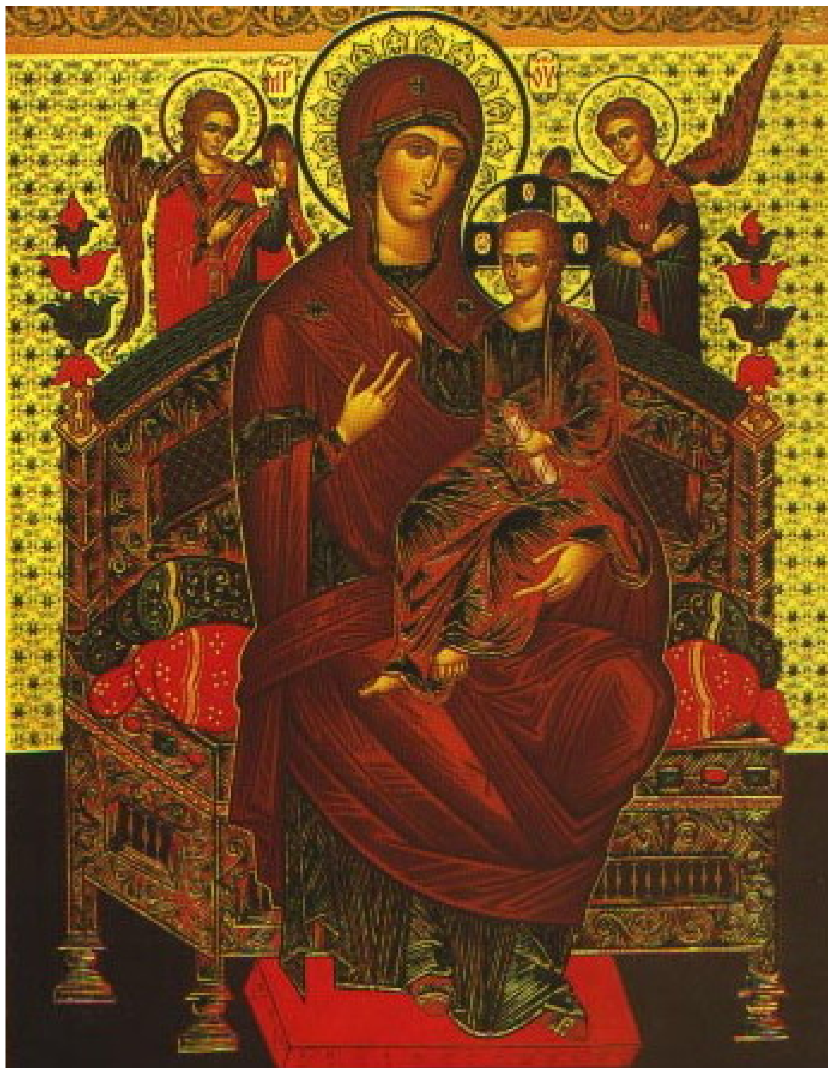

Energie fizică
Creată în organismul uman, în urma metabolizării alimentelor

Observaţii: Procentele energetice sunt date didactic, orientativ, pentru a înţelege clar necesitatea rugăciunii şi postului sub ascultare

Coperta 3: Icoana Maicii Domnului - Împărăteasa Universului

DESPRE SFÂNTA ICOANĂ A MAICII DOMNULUI - ÎMPĂRĂTEASA UNIVERSULUI
(Πανθανασα)

Această Sfântă Icoană, numită "Împărăteasa a toate" sau "Împărăteasa Universului" este datată a fi din secolul al XVII-lea, deci aproximativ de la 1600.

După mărturiile bătrânilor călugări ai Mănăstirii Vatoped, căreia îi aparține, această Sfântă Icoană posedă un har deosebit. Ea s-a proslăvit în următoarea împrejurare: într-o zi, un bărbat tânăr, vizitator al Sfântului Munte, intrând în biserică, privea sfintele odoare cu care era împodobită şi s-a oprit în fața acestei sfinte Icoane. Deodată, fața Sfintei Fecioare din Icoană s-a luminat orbitor, ca un fulger, şi o putere nevăzută l-a trântit la pământ, lăsându-l fără cunoştință. Când, mai târziu, şi-a revenit în fire, a mărturisit părinților din Vatoped că duce o viață departe de Dumnezeu, că se ocupă cu magia neagră. Această întâmplare este o dovadă evidentă a puterii rugăciunilor Maicii Domnului către Fiul ei şi Dumnezeu, care l-au smuls din ghearele întunericului şi de pe drumul iadului, pe care el apucase, şi l-au determinat să devină un creştin adevărat, care îşi trăieşte viața în credință.

Această Sfântă Icoană are darul şi harul dat de milostivul Dumnezeu de a tămădui boli teribile, precum cancerul şi altele. Nenumărați bolnavi de cancer din zilele noastre şi-au aflat vindecarea după rugăciuni efectuate în fața Sfintei Icoane numite "Doamna noastră Împărăteasa Universului" (**Pantanasa -Πανθανασα).** Pentru ale cărei rugăciuni, Hristoase Dumnezeule, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Coperta 4: Icoana Maicii Domnului de la Poceaev

